X16

V. İ. Lenin

Nisan Tezleri ve Ekim Devrimi

SOL
YAYINLARI

NİSAN TEZLERİ VE EKİM DEVRİMİ

V. İ. LENİN

İKİNCİ BASKI

NİSAN TEZLERİ VE EKİM DEVRİMİ

V. İ. LENİN

ÇEVİREN
M. ARDOS

V. İ. Lenin'in, *Thèses d'Avril* (Moscou, 1953) ve Nisan-Ekim 1917 tarihleri arasındaki yazı, mektup ve konuşmalarından derlenen *La Révolution d'Octobre* (Bureau d'Editions, Paris, 1932) adlı kitaplarını Fransızcasından M. Ardos dilimize çevirmiş ve kitap *Sol Yayınları* tarafından *Nisan Tezleri ve Ekim Devrimi* adı ile Aralık 1975 (Birinci Baskı: Kasım 1969) tarihinde Ankara'da *Özyurt Matbaası*'nda dizdirilip bastırılmıştır.

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
NİSAN TEZLERİ

7

9 Bu Devrimde Proletaryanın Görevleri
10 Tezler
16 Taktik Üzerine Mektuplar
16 Giriş
17 Mektup 1. — Şimdiki durumun tahlili
32 Proletaryanın Devrimimizdeki Görevleri
32 Yapılmış olan devrimin sınıf niteliği
34 Yeni hükümetin dış siyaseti
35 İktidarın özgün ikiliği ve onun sınıf anlamı
38 Öncekinin sonucu olarak taktiğin özgün niteliği
40 Devrimci amaçlarla savaşı sonuna kadar sürdürme politikası ve bunun sınıf anlamı
43 Savaş nasıl sona erdirilebilir?
44 Devrimimizin yarattığı yeni devlet tipi
48 Tarımsal ve ulusal program
51 Bankaların ve kapitalist sendikaların ulusallaştırılması
52 Sosyalist enternasyonalde durum
59 Zimmerwald enternasyonalinin başarısızlığı. III. enternasyonali kurmak gerekir
64 Bilimsel olarak doğru olması ve proletaryanın siyasal bilinçlenmesine katkıda bulunması için partimizin adı ne olmalıdır?
69 Sonsöz

İKİNCİ BÖLÜM
EKİMİN ARİFESİNDE

73

75 Rusya'da Siyasal Partiler ve Proletaryanın Görevleri
75 Sorular ve Yanıtlar
88 Üç Bunalım
94 Politik Durum
98 Devrimin Öğrettikleri
114 Sonsöz
115 Köylüler ve İşçiler
126 Rus Sosyal-Demokrat İşçi Partisi (RSDİP) Merkez Komitesine Mektup
130 Siyasal Durum Üzerine Karar Taslağı

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
EKİM İHTİLÂLİNİN DÜZENLEYİCİSİ OLARAK PARTİ

139

141 Bolşevikler İktidarı Almalı mıdırlar? Rus Sosyal-Demokrat İşçi Partisi Merkez Komitesine, Petrograd ve Moskova Komitelerine Mektup
145 Marksizm ve Ayaklanma. RSDİP'nin Merkez Komitesine Mektup
153 Rus Devrimi ve İçsavaş. İçsavaş Korkuluğu
170 Devrimin Görevleri
172 Kapitalistlerle anlaşma sivasetinin felâketli sonucları
173 İktidar sovyetlere
174 Halklara barış
176 Toprak işleyenlere
177 Açlığa ve iktisadî çöküşe karşı mücadele
178 Devrim düşmanı büyük toprak sahipleriyle ve kapitalistlerle mücadele
179 Devrimin barışçı yolla gelişmesi
182 Bunalım Olgunlaşmıştır
193 Kuzey Bölgesi Sovyetlerinin Konferansına Katılan Bolşevik Yoldaşlara Mektup
201 Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi (Bolşevik) Merkez Komitesinin 10 (23) Ekim 1917 Oturumu
201 Tutanak
202 Karar
204 Yoldaşlara Mektup
226 Sonsöz
228 Bolşevik Partisi Üyelerine Mektup
233 Merkez Komitesi Üyelerine Mektup

236 *Açıklayıcı Notlar*

BİRİNCİ BÖLÜM

NİSAN TEZLERİ

[BİR]

BU DEVRİMDE PROLETARYANIN GÖREVLERİ[1]

ANCAK 3 Nisan gecesi Petrograd'a varabildiğim için, 4 Nisandaki toplantıya, devrimci proletaryanın görevleri konusundaki raporumu, yetersiz hazırlığımı da gözönünde tutarak, doğal olarak ancak kendi adıma sunabildim.

Kendim için olsun, bana *iyi niyetle* karşı çıkanlar için olsun, çalışmaları kolaylaştırmak üzere yapabildiğim tek şey, tezleri *yazılı* olarak hazırlamak oldu. Bu yazdıklarımı okudum ve metni Tsereteli yoldaşa verdim. Yazdıklarımı yavaş yavaş ve *iki kez,* önce bolşeviklerin toplantısında, sonra da bolşeviklerle menşeviklerin ortak toplantısında okudum.

Burada, kendi kişisel tezlerimi çok kısa açıklayıcı notlarla birlikte sunmaktayım; bunlar, raporumda, çok daha

ayrıntılı olarak geliştirilmiştir.

TEZLER

1. Rusya açısından, Lvov ve şürekâsının yeni hükümeti yönetiminde bile, bu hükümetin kapitalist niteliği dolayısıyla, tartışma götürmez bir emperyalist haydutluk savaşı olarak kalan savaş karşısındaki tutumumuz, "savaşı, devrimci amaçlarla sonuna kadar sürdürme" politikasında hiç bir ödüne izin vermez.

"Savaşı, devrimci amaçlarla sonuna kadar sürdürme" politikasını gerçekten haklı gösterecek bir devrimci savaşa, bilinçli proletarya, ancak şu koşullarla rıza gösterir: *a*) iktidarın, proletaryanın ve onun en yakını (*apparentés*) köylülüğün yoksul unsurlarının eline geçmesi; *b*) her türlü ilhakın sözle değil, gerçekten reddi; *c*) sermayenin bütün çıkarlarıyla bağların tam ve fiilen koparılması.

Devrimci amaçlarla savaşı sonuna kadar sürdürme politikası yanlısı olan geniş yığınların, savaşı toprak fethi için değil de bir zorunluluk olarak kabul eden bu yığınların yadsınılamaz iyi niyeti karşısında ve bunların burjuvazi tarafından aldatıldıkları da gözönünde tutularak, kendilerine, yanılgıları özel bir sabır ve özenle anlatılmalı, sermaye ile emperyalist savaş arasındaki çözülmez bağ açıklanmalı, sermayeyi devirmeksizin, gerçekten demokratik bir barışla ve zorla kabul ettirilmeden, savaşı sonuçlandırmanın *olanaksız* olduğu gösterilmelidir.

Bu görüşlerin, savaş halinde bulunan orduda en geniş ölçüde propagandasının örgütlenmesi.

Kardeşleşme.

2. Bugünkü Rusya'da özgün olan şey, proletaryanın bilinç ve örgütlenme düzeyinin yetersizliğinden ötürü, iktidarı burjuvaziye vermiş olan devrimin birinci aşamasından, iktidarı proletaryaya ve köylülüğün yoksul katlarına devre-

redecek olan *ikinci aşamasına geçiştir.*

Bu geçişin özelliği, bir yandan azamî yasallıktır (*légalité*) (*bugün Rusya,* savaş halinde bulunan bütün ülkeler arasında, dünyanın en özgür ülkesidir); öte yandan, yığınlara karşı zor kullanılmaması, ve nihayet kapitalistlerin hükümetine, barışın ve sosyalizmin o en amansız düşmanlarının hükümetine karşı yığınların göstermekte oldukları bilinçsiz güvendir.

Bu özgün durum, bizden, siyasal hayata henüz gözlerini açmış olan o muazzam proletarya yığınlarının bağrında parti çalışmasının *özel* koşullarına kendimizi uydurabilmemizi istemektedir.

3. Geçici hükümet hiç bir şekilde desteklenmemelidir; bütün vaatlerin ve özellikle ilhaklardan vazgeçildiğine ilişkin vaatlerin tamamen yalan olduğu kanıtlarla gösterilmelidir. *Bu* hükümetten, kapitalistlerin hükümetinden, emperyalistliği *bırakmasını* "talep etme" yerine —ki, bu, yığınlar arasına boş hayal tohumları serpmek olduğu için, kabul edilemez— hükümetin maskesinin düşürülmesi.

4. İşçi vekilleri sovyetlerinin çoğunluğunda burjuvazinin etkisi altına düşmüş olan ve bu etkiyi proletaryaya yayan halkçı sosyalistlerden sosyalist-devrimcilerden de geçerek, Örgütlenme Komitesine[2] (Çheydze'ye, Tsereteli'ye vb.), Steklov'a vb., vb. kadar, *bütün* küçük-burjuva oportünist unsurların *bloku* karşısında, partimizin azınlıkta olduğunun ve şimdilik zayıf bir azınlık oluşturduğunun bilinmesi.

İşçi vekilleri sovyetlerinin *mümkün olan biricik* devrimci hükümet olabileceğini, ve bu yüzden, bu hükümet burjuvazinin etkisinde kaldığı sürece, bizim görevimizin, yığınlara sabırla, yöntemle ve sebatla taktiklerindeki yanılgıyı, bu yığınların pratik gereksinmelerini özellikle gözönünde tutarak *açıklamaktan* başka bir şey olamayacağını bu yığınlara anlatmak.

Azınlıkta olduğumuz sürece, bir yandan da bütün devlet

iktidarının işçi vekilleri sovyetlerine geçmesinin gereğini savunarak, yığınların, yanılgılarını deneyimlerle düzeltebilmeleri için bir eleştiri ve aydınlatma çalışması yapıyoruz.

5. Bir parlamenter cumhuriyeti değil —çünkü işçi vekilleri sovyetlerinden sonra, buna dönmek, geriye bir adım olurdu— temelden doruğa kadar bütün ülkedeki işçi, tarım ücretlisi ve köylü temsilcileri sovyetlerinin bir cumhuriyeti.

Polisin, ordunun* ve memurların kaldırılması.

Bütün memurlar seçimle gelmeli ve gerektiğinde her zaman halk oyuyla görevlerinden geri alınabilmelidir; memurların maaşları iyi bir işçinin ortalama ücretinden yüksek olamaz.

6. Tarım programının ağırlık merkezinin tarım ücretlileri sovyetlerine aktarılması.

Bütün büyük toprak sahiplerinin topraklarının zoralımı.

Ülkedeki *bütün* toprakların ulusallaştırılması; toprakların, tarım ücretlileri ve köylü vekilleri yerel sovyetlerinin emrine verilmesi. Yoksul köylü vekilleri sovyetlerinin kurulması. Her büyük arazinin (yerel ve öteki koşullar gözönünde bulundurularak ve yerel kurumların tavsiyesi üzerine 100 desiyatinden 300 desiyatine kadar) tarım ücretlileri vekillerinin denetimi altında bulunmuş ve toplum hesabına çalışan model işletmeler haline getirilmesi.

7. Ülkenin büyük bankalarının, işçi vekilleri sovyetlerinin denetimi altına konulmuş ulusal tek bir banka halinde derhal birleştirilmesi.

8. *Doğrudan* görevimiz, sosyalizmin "başlatılması" (*"introduction"*) değildir, yalnızca üretimin ve ürünlerin dağıtımının işçi vekilleri sovyetleri tarafından *denetlenmesine* derhal geçiştir.

9. Partinin görevleri:

a) en kısa zamanda parti kongresini toplantıya çağırmak;

* Yani, sürekli ordunun yerini almak üzere bütün halkın silahlanması.

b) parti programını başlıca şu hususlarda değiştirmek:

(*1*) emperyalizm ve emperyalist savaş konusunda;

(*2*) devlete karşı tutum ve bir "Devlet-Komün"ü* talebimiz konusunda;

(*3*) eskimiş olan asgarî programı düzeltmek;

(*c*) partinin adını değiştirmek.**

10. Enternasyonali diriltmek (*rénover*).

Devrimci bir Enternasyonal, *sosyal-şovenlere* karşı ve "merkez"e*** karşı bir Enternasyonal yaratılması girişimi.

OKURUN, iyi niyetli karşı koyuşları neden istisnaî bir "durum" olarak özellikle belirtmek zorunda kaldığımı anlayabilmesi için, kendisini, Bay Goldenberg'in şu itirazını tezlerle karşılaştırmaya davet ediyorum: Lenin, "içsavaş sancağını devrimci demokrasinin bağrına dikti" (Bay Plehanov'un *Edinstvo*[3] gazetesinden aktarılıyor, n° 5).

Gerçekten de bir inci değil mi?

Yazdım, açıklıyorum, yineliyorum: "Devrimci amaçlarla savaşı sonuna kadar sürdürme politikası yanlısı olan geniş yığınların, ... yadsınamaz iyi niyeti karşısında ve bunların burjuvazi tarafından aldatıldıkları da gözönünde tutularak, kendilerine, yanılgıları *özel* bir *sabır* ve özenle anlatılmalı"dır.

Oysa, kendilerine sosyal-demokrat diyen, ne *geniş* tabakalara, ne de *yığınlar* arasındaki savaşı sonuna kadar götürme yanlılarına katılan bu baylar, hiç istiflerini bozmadan, görüşlerimi şöyle belirtiyorlar: "İçsavaş (ki ne tezlerde,

* Yani Paris Komünü örneğinde bir devlet.

** Resmî önderleri ("savaşı sonuna kadar sürdürme yanlısı" [ulusal savunma yanlısı] ve duraksayan "kautskiciler" olan resmî önderleri) *bütün* dünyada sosyalizme ihanet etmiş ve burjuvazinin yanına geçmiş olan "sosyal-demokrasi" yerine, *Komünist Partisi* adı alınmalıdır.

*** Uluslararası sosyal-demokraside "merkez" diye adlandırılan şey, şovenlerle ("savaşı sonuna kadar sürdürme yanlıları") enternasyonalistler arasında bocalama eğilimidir. Örneğin Almanya'da Kautsky ve şürekâsı, Fransa'da Longuet ve şürekâsı, Rusya'da Çheydze ve şürekâsı, İtalya'da Turati ve şürekâsı, İngiltere'de MacDonald ve şürekâsı vb. gibi.

ne de raporda, içsavaştan tek sözcükle sözedilmemiştir!) sancağını (!) devrimci demokrasinin bağrına (!!) dikti (!) ..."

Bu ne demektir? Yahudi katliamı düzenleyenlerin kışkırtmalarıyla, *Ruskaya Volya*[4] ile bunun arasında ne fark var?

Yazdım, açıklıyorum, yineliyorum: "İşçi vekilleri sovyetlerinin *mümkün olan biricik* devrimci hükümet olabileceğini, ve bu yüzden, ... bizim görevimizin, yığınlara sabırla, yöntemle ve sebatla, taktiklerindeki yanılgıyı, bu yığınların pratik gereksinmelerini özellikle gözönünde tutarak *açıklamaktan* başka bir şey olamayacağını bu yığınlara anlatmak."

Bazı itirazcılar, benim fikirlerimi "devrimci demokrasinin bağrında içsavaşa" bir çağrı gibi göstermektedirler!!

Geçici Hükümeti eleştirdim, çünkü, o, vaatlerle yetindi, Kurucu Meclisin toplanması için ne yakın bir tarih ve hatta ne de genel olarak herhangi bir süre saptadı. Ben, Kurucu Meclisin işçi ve asker vekilleri sovyetleri olmadan toplanmasının hiç de güven altına alınamayacağını ve başarısının olanaksız olduğunu göstermeye çalıştım.

Ve işte, benim, Kurucu Meclisin en kısa zamanda toplanmasına karşı olduğumu sanıyorlar.

Eğer onlarca yıllık siyasal mücadele, bana karşı çıkanların iyi niyetini, ender bir istisna olarak kabul etmeyi öğretmemiş olsaydı, bu ifadeleri "sayıklama" olarak nitelendirecektim.

Bay Plehanov, gazetesinde, benim konuşmamı, "sayıklama" olarak nitelendiriyor! Pekâlâ Bay Plehanov! Ama bakın siz, polemiğinizde, nasıl sallapati, beceriksiz ve kavrayışsızsınız. Eğer iki saat boyunca abuk-sabuk bir konuşma yaptıysam, yüzlerce dinleyici benim "hezeyan"ıma nasıl katlanabildi? Sonra, gazeteniz bu "hezeyan"ı ortaya sermek için [konuşmama] neden bütün bir sütun ayırıyor? Bu olmadı, hiç olmadı.

Elbette ki, bağırıp çağırmak, küfretmek, büyük çığlıklar atmak, Marx ve Engels'in 1871, 1872, 1875'te, Paris Komünü[5] deneyimi üstüne ve proletarya için zorunlu devlet olması gereken *şey* konusunda söylediklerini anlatmaya, açıklamaya ve anımsatmaya çalışmaktan çok daha kolaydır.

Eski-marksist Plehanov, öyle görünüyor ki, marksizmi anımsamak istemiyor.

4 Ağustos 1914'te Alman sosyal-demokrasisini "kokmuş bir ceset" olarak nitelendiren Rosa Luxembourg'u andım. Peki Bay Plehanov'lar, Goldenberg'ler ve şürekâsı, bundan, kimin adına "gocunuyorlar"? Şoven nitelik taşıyan *Alman* şovenleri için mi?

İşte, kuyrukları sıkışmış, sözde sosyalist, fiiliyatta şoven olan zavallı Rus sosyal-şovenleri.

Pravda, nº 26,
7 Nisan 1917.
İmza: *N. Lenin.*

[İKİ]

TAKTİK ÜZERİNE MEKTUPLAR[6]

G İ R İ Ş

4 Nisan 1917'de, yazının adında gösterilmiş olan konuda, ilkin, bir bolşevikler toplantısına bir rapor sunmak üzere Petersburg'a çağırılmıştım. Toplananlar Rusya'nın işçi ve asker vekillerinin sovyetleri konferansının delegeleriydi ve hareket etmek zorunda oldukları için, bana, konuşmamı erteleme olanağı verememişlerdi. Toplantının sonunda, toplantıya başkanlık eden G. Zinovyev yoldaş, bütün toplantıdakiler adına, Rusya'nın sosyal-demokrat işçi partisinin birleşmesi sorununu tartışmak isteyen bolşevik ve menşevik delegelerin ortak toplantısında raporumu, hiç zaman geçirmeden, yeniden yinelememi istedi.

Raporumu hemen yinelemekte duyduğum güçlüğe kar-

şın, bu istek, aynı zamanda, *hem benim siyasal dostlarımdan,* hem de kısa zaman içinde hareket edecekleri için gerçekten de bana bir süre veremeyecek durumda olan menşeviklerden geldiğine göre, bu isteği reddetmeye kendimi yetkili görmedim.

Raporda, *Pravda'nın*[7] 7 Nisan 1917 tarihli 26. sayısında yayınlanmış olan tezlerimi okudum.*

Tezler ve benim raporum, bizzat bolşeviklerin kendi aralarında ve *Pravda'nın* yazıkurulunda anlaşmazlıklara neden oldu. Birkaç toplantıdan sonra oybirliğiyle bu anlaşmazlıkları *açıkça* tartışmanın ve böylelikle Partimizin (Merkez Komitesi etrafında toplanmış bulunan Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisinin), 20 Nisan 1917'de Petersburg'da başlayacak olan kongresine materyal sağlamanın daha iyi olacağı kararına vardık.

Tartışma üzerindeki bu karara uygun olarak, sorunu *bütün yönleriyle* incelemek iddiasında bulunmaksızın ve sadece bellibaşlı kanıtları, işçi sınıfı hareketinin *pratik* görevlerinin yerine getirilmesi için özellikle önemli olanlarını belirtmek arzusuyla aşağıdaki *mektupları* yayınladım.

MEKTUP 1

ŞİMDİKİ DURUMUN TAHLİLİ

Marksizm, bizi, sınıflar ilişkisinin ve tarihin her anının somut özelliklerinin en doğru, aslına en uygun ve nesnel olarak doğrulanabilir, denetlenebilir bir hesabını yapmaya zorunlu kılar. Biz bolşevikler, bu kurala, bilimsel temellere dayanan bir siyaset bakımından mutlaka zorunlu olan bu kurala her zaman sadık kalmak zorundayız.

Marx ve Engels, ezbere öğrenilen ve yinelenen olsa olsa tarihî sürecin her *evresinin somut,* ekonomik ve politik nite-

* Bu mektuba ek olarak, bu tezleri ve bunlarla birlikte kısa açıklayıcı notları, *Pravda'nın* bu sayısına uygun olarak sunuyorum.

liğiyle zorunlu olarak değişen genel hedefleri gösterebilen "formüller"le haklı olarak alay ederek, her zaman, "bizim öğretimiz bir dogma değildir, ama bir eylem kılavuzudur" demişlerdir.

Şu halde, devrimci proletaryanın partisinin, görevlerini ve hareket tarzını belirlemek için bugün kılavuz sayması gereken kesin olarak sabit olmuş nesnel *olgular* hangileridir?

Benim *Pravda*'da yayınlanan (n° 14 ve 15, 21 ve 22 Mart 1917) ilk *Uzaktan Mektup*'umda ("birinci devrimin birinci aşaması"), ve tezlerimde, "Rusya'da güncel durumun özgünlüğü"nü, devrimin birinci aşaması ile ikinci aşaması arasında *g e ç i ş* evresi olarak tanımladım. Sonuç olarak, en başta gelen sloganın, "günün görevi"nin, o anda şu olduğu kanısındayım: "İşçiler, çarlığa karşı içsavaşta proletarya ve halk kahramanlığının mucizelerini yarattınız. Devrimin ikinci aşamasında zaferinizi hazırlamak için de proletarya ve halk örgütlenmesinin harikalarını yaratmalısınız." (*Pravda*, n° 15.)*

Birinci aşama neyi kapsar?

Devlet iktidarının burjuvaziye geçmesini.

Şubat-Mart 1917 Devriminden önce devlet iktidarı, Rusya'da, eski bir sınıfa, başında Nikola Romanov'un bulunduğu feodal toprak soylularına aitti.

Bu devrimden sonra, iktidar, *başka* bir sınıfa, yeni bir sınıfa, *burjuvaziye* ait bulunuyor.

İktidarın bir *sınıftan* ötekine geçişi, sözcüğün salt bilimsel anlamıyla olduğu kadar, politik ve pratik anlamıyla da bir *devrimin* birinci, başlıca ve esas belirtisidir.

Burjuva devrimi ya da burjuva demokratik devrim, Rusya'da, bu bakımdan *tamamlanmıştır*.

Şimdi, burada, kendilerine "eski bolşevikler" demekten hoşlanan karşı-görüşlülerden yükselen itirazları duyuyoruz: her zaman burjuva demokratik devrimin ancak "proletarya-

* Bkz: Lénine, *Oeuvres Choisies*, c. I, 2. kitap, s. 598-599. —*Ed.*

nın ve köylülerin devrimci demokratik iktidarı" ile son bulabileceğini söylemedik mi? Tarım devrimi, ki o da burjuva demokratiktir, o da sonuçlandı mı? Bu, tam tersine, *henüz başlamamış* bir olay değil midir?

Yanıt veriyorum: bolşeviklerin fikirleri ve sloganları, *bütünü* içinde, tarih tarafından tamamıyla doğrulanmışlardır; ama *somut gerçek* olaylar, bizim önceden görebildiğimizden *başka şekilde* oldu; daha özgün ve daha çeşitli biçimde geçti.

Bunu bilmemek ya da unutmak, yeni ve canlı gerçeğin özgünlüğünü *incelemek* yerine, *ezberlenmiş* bir formülü ahmakça yineleyerek, partimizin tarihinde bir kere daha cansıkıcı tatsız rol oynayan bu "eski bolşevikler" gibi davranmak olurdu.

"Proletaryanın ve köylülerin devrimci demokratik iktidarı", Rus devriminde daha önceden *gerçekleşmiş** bulunuyor, çünkü bu formül, sadece *sınıflar arasında ilişkiyi* öngörüyordu, bu ilişkiyi, bu işbirliğini *gerçekleştiren somut siyasal bir kurumu* değil. Hayatın gerçekleştirdiği "İşçi ve asker vekilleri sovyetleri", işte, "proletaryanın ve köylülerin devrimci demokratik iktidarı".

Bu formül artık eskidi. Hayat onu, formüller ülkesinden gerçek ülkesine götürdü, ona kan ve can verdi, onu somutlaştırdı ve *sonuçta* değişikliğe uğrattı.

Bu yüzden, artık, gündemde yeni bir hedef vardır: bu, iktidarın *bağrında* proleter unsurlarla (savaşı sonuna kadar götürmeye karşı olanlar, enternasyonalciler, "komünistler", Komüne geçişten yana olanlarla), *küçük-mülk sahibi ya da küçük-burjuva* unsurlar (Çheydze, Tsereteli, Steklov, sosyalist-devrimciler ve daha başka devrimci amaçlarla savaşı sonuna kadar götürme yanlıları, Komüne doğru giden harekete karşı olanlar, burjuvaziyi ve burjuva hükümetini "destekleme"den yana olanlar) arasında bölün-

* Belli bir biçimde ve belli bir noktaya kadar.

me, ayrılma.

Her kim ki, *bugün,* "proletaryanın ve köylülerin devrimci demokratik diktatörlüğü"nden başka sözetmez, hayatın gerisinde kalır, ve bu yüzden de, pratik olarak, proletarya sınıfının mücadelesine karşı küçük-burjuvaziye *geçer,* ve "bolşevik" devrim-öncesi meraklı şeyler arşivlerine ("eski bolşevikler" arşivlerine de denilebilirdi) kaldırılması gerekir.

Proletaryanın ve köylülerin devrimci demokratik diktatörlüğü şimdiden gerçekleşmiş bulunuyor, ama olağanüstü özgün bir biçimde ve çok önemli birçok değişikliklerle. Gelecek mektuplarımın birinde bundan sözedeceğim. Şimdilik, bir marksistin, her teori gibi daha çok esas olan, genel olan, hayatın karmaşıklığını *yaklaşık* olarak gösterebilen dünün teorisine sımsıkı takılıp kalmaması, yaşayan *gerçeği,* kesin ve somut olguları hesaba katması gerektiğini, bu söz götürmez gerçeği iyice özümlemesi gerekir.

"Teori gridir dostlarım, ama hayat ağacı sonsuza dek yeşildir."[8]

Eskiden yapıldığı gibi, burjuva devrimini "tamamlama" sorununu ortaya atmak, canlı marksizmi ölü metinlere feda etmek demektir.

Eski formül şöyleydi: burjuvazinin egemenliğinin yerini, proletarya ve köylülüğün egemenliği, onların diktatörlüğü alabilir ve almalıdır.

Oysa, gerçek hayatta, *şimdiden b a m b a ş k a b i r ş e y* görüyoruz: bu ikisinin, *birinin* ve *ötekinin,* son derece özgün, yeni, şimdiye kadar hiç görülmemiş bir biçimde, *birbirine geçişini.* Önümüzde, yanyana, bir arada, aynı zamanda, hem burjuvazinin egemenliği (Lvov-Guçkov hükümeti), *hem* de *k e n d i i s t e ğ i y l e* iktidarı burjuvaziye bırakan, isteyerek burjuvazinin kuyruğuna takılan proletaryanın ve köylülüğün devrimci demokratik iktidarı.

Çünkü, unutmamak gerekir ki, Petrograd'da, gerçek iktidar, işçilere ve erlere aittir; ne polis, ne halktan kopmuş

bir ordu, ne de halkın *üstünde* yer alan güçlü bir bürokrasi *mevcut olmadığına* göre, yeni hükümet, onlara, *hiç bir* şeyi zorla kabul ettirmez, ettiremez de. Bu bir olgu. Bu, kesin olarak, Paris Komünü tipinde bir devleti karakterize eden bir olgudur. Bu olgu, eski şemaların çerçevesi içine girmiyor, onlara uygun düşmüyor. Bugün artık anlamdan yoksun "proletaryanın ve köylülüğün diktatörlüğü" üstüne *genel* sözleri yinelemek değil, şemaları hayata uygulamak gerekir.

Daha iyi aydınlatmak için sorunu başka bir yönden ele alalım.

Bir marksist, sınıflar arasındaki ilişkileri sadık bir biçimde tahlil etmekten vazgeçmemelidir. Burjuvazi iktidardadır. Peki köylü yığını, *o da* başka bir kategoriden, başka bir cinsten, başka bir nitelikte bir burjuvazi değil midir? Niçin bu toplumsal kategori iktidara *gelmesin,* böylece burjuva demokratik devrimini "tamamlamasın"? Bu, niçin mümkün olmasın?

Eski-bolşevikler çok kere böyle düşünüyorlar.

Bu, pekâlâ mümkündür derim. Ama bir marksist, bir durumu değerlendirmek için, mümkün olandan *değil,* gerçek olandan hareket eder.

Gerçek ise bize *şunu* gösteriyor ki, köylülerin ve askerlerin serbestçe seçilen vekilleri, ikinci bir hükümet oluşturuyorlar, onu serbestçe tamamlıyor, geliştiriyor, yetkinleştiriyorlar. Ve aynı serbestlikle iktidarı burjuvaziye *teslim* ediyorlar; bu, hiç de marksist teoriye darbe indirmez, çünkü burjuvazinin varlığını, sadece şiddet yoluyla değil, yığınların göreneğe bağlılık, zayıflık, güçsüzlük, bilinçsizlik ve örgütsüzlüğü ile de sürdürdüğünü her zaman biliyorduk ve bunu binlerce kez belirttik.

Bu gerçek karşısında olaylara sırt çevirmek ve "olanaklar"dan sözetmek doğrusu gülünçtür.

Köylülüğün, tüm toprakları ve tüm iktidarı alması mümkündür. Bu olanağı aklımdan çıkarmamak ve ufkumu, içinde

bulunduğumuz günle sınırlandırmamak üzere *yeni* bir olguyu: tarım ücretlileri ve yoksul köylülerle, varlıklı köylüler arasındaki ayrılmayı hesaba katarak tarım programını açık ve kesin bir şekilde ifade ediyorum.

Ama başka bir olanak daha vardır: köylüler, burjuvazinin etkisi altında bulunan, savaşı sonuna kadar sürdürmek siyasetinden yana geçen ve, kendilerine, her ne kadar daha toplantı günü henüz saptanılmamış bile olsa Kurucu Meclise kadar beklemelerini salık veren sosyalist-devrimcilerin küçük-burjuva partisinin öğütlerine kulak verebilirler.*

Mümkündür ki, köylüler, işçi ve asker vekilleri sovyetlerinin aracılığıyla, burjuvazi ile kısa bir süre önce yapmış oldukları yalnız şeklî değil, aynı zamanda gerçek olan uzlaşmayı *olduğu gibi korusunlar* ve sürdürsünler.

Çeşitli varsayımlar olabilir. Tarım hareketini ve tarım programını unutmak büyük bir yanılgı olurdu. Ama bize *uzlaşma olgusunu* ya da daha doğru, daha az hukukî, daha iktisadî, daha toplumsal bir deyim kullanmak istersek, burjuvazi ile köylülük arasında bir *sınıf işbirliği* olgusunu gösteren *gerçeği* unutmak da daha küçük bir yanılgı olmayacaktır.

Bu olgu, olgu olmaktan çıkacağı, köylülük, burjuvaziden ayrılacağı, burjuvaziye karşı toprağı eline geçireceği, ona karşı iktidarı alacağı zaman, burjuva demokratik devriminin daha özel olarak incelenecek olan yeni bir aşaması başlayacaktır.

Köylülüğün burjuvaziyle *anlaştığı şu anda* bu gelecek aşama olanağı yüzünden ödevini unutan bir marksist, bir küçük-burjuva durumuna düşer, ve proletaryaya, küçük-bur-

* Sözlerimin yanlış yorumlanmaması için hemen söyleyeyim ki: tarım ücretlilerinin ve köylülerin *sovyetleri*, makinelerin, binaların ve hayvanların en ufak bir tahribe uğramalarına meydan vermeksizin ve buğday ekim ve üretiminde kargaşalık yaratmak şöyle dursun, bu üretimi *yoğunlaştırmak* üzere düzen ve disiplini *bizzat kendileri* en sıkı şekilde uygulayarak *derhal bütün* topraklara elkoymalıdırlar, çünkü askerlerin tayını *iki katına* çıkarılmalıdır ve halk açlık çekmemelidir.

juvaziye güven *telkin* etmiş olur ("bu küçük-burjuvazi, bu köylü yığını, bizzat burjuva demokratik devrim çerçevesi içinde burjuvaziden ayrılmalıdır"). Köylünün *artık* burjuvazinin yedeğinde olmayacağı, sosyalist-devrimcilerin, Çheydze'lerin, Tsereteli'lerin, Steklov'ların *artık* burjuva hükümetinin bir uzantısı olmayacakları şairane, güleryüzlü, hoş bir gelecek "olanağı", bu güleç gelecek "olanağı", köylünün hâlâ burjuvazinin kuyruğuna takılı bulunduğu, sosyalist-devrimcilerin ve sosyal-demokratların burjuva hükümetinin bir eki, bir uzantısı ve "Majesteleri"[9] Lvov'un muhalefeti olma rolünde kaldıkları *bugünkü kederi* ona unutturacaktır..

Varsayılan bu şahıs, yumuşak başlı bir Louis Blanc'a, Kautsky'nin tatlı dilli bir öğrencisine benzerdi; marksist bir devrimciye benzer hiç bir yanı olmazdı.

Tamamlanmamış, —ve henüz köylü hareketini sonuçlandırmamış— burjuva demokratik devrim "üzerinden 'sosyalist devrime' atlamak" arzusuyla, bu öznelciliğe düşmek tehlikesini göze almayalım.

Eğer, "Çar yok, *işçi* hükümeti var"[10] deseydim, böyle bir tehlikeyle karşı karşıya bulunurdum. Ama böyle *demedim*, başka şey dedim. Rusya'da, işçilerin, tarım ücretlilerinin, askerlerin ve köylülerin vekillerinin sovyetlerinden *başka* (burjuva hükümetinden başka) bir hükümet *olamayacağını* söyledim. Bugün, Rusya'da iktidar Guçkov'dan, Lvov'dan, bilimsel, marksist bir terim kullanmak üzere ve ne gündelik dilden, ne sokaktaki adamın dilinden, ne de meslekî dilden alınmış bir tanımlamadan değil, bir sınıf tanımlamasından yararlanmak üzere, ancak, içinde *açıkça* köylülüğün, askerlerin, küçük-burjuvazinin egemen bulundukları sovyetlere geçebilir dedim.

Açıkça, Paris Komünü deneyimine başvurduğuma göre, tezlerimde, henüz zamanını doldurmamış olan köylü hareketi ya da genellikle küçük-burjuva hareketinin üstünden at-

lamak gibi bir işçi hükümeti tarafından iktidarın "elegeçirilmesi" oyununu *oynamak* gibi her türlü olasılıktan, her türlü blankici serüvenden mutlak olarak kaçındım. Çünkü, bilindiği gibi, Marx'ın 1871'de, Engels'in 1891'de[11] ayrıntılı olarak özenle gösterdikleri gibi, Komün deneyimi, blankiciliği[12] içine almamıştır, *çoğunluğun* doğrudan doğruya, dolaysız ve kayıtsız şartsız egemenliğini ve yığınların yalnızca bu çoğunluğun *bilinçli* müdahalesine göre orantılı olan eylemini mutlak olarak garanti etmiştir.

Tezlerimde, her şeyi tam eksiksiz bir biçimde açıklayarak, işçi, tarım ücretlisi, köylü ve asker vekilleri sovyetleri *i ç i n d e etkili olmak mücadelesine* bağladım. Bu konuda herhangi bir kuşkuya yer vermemek için, tezlerimde, *"yığınların pratik* gereksinmelerini gözönünde bulundurarak" yöntemli ve azimli bir "açıklama" çalışmasının zorunluluğunu *iki kere* belirttim.

Bay Plehanov ve benzerleri gibi marksizmden haberi olmayanlar ya da marksizm dönekleri, anarşizm, blankicilik vb. diye bağırıp çağırabilirler. Düşünmek ve öğrenmek isteyen, blankiciliğin, iktidarın bir azınlık tarafından alınması demek olduğunu, işçiler vb. vekilleri sovyetlerinin ise, *apaçık olarak* halk *çoğunluğunun* doğrudan doğruya, araçsız örgütü olduklarını anlamamazlık edemez. Bu, sovyetlerin bağrında etkili olma uğruna mücadeleye yönelmiş bir hareket, blankicilik bataklığına dökülemez, hiç bir şekilde dökülemez. Gene aynı şekilde anarşizm bataklığına da dökülemez, çünkü anarşizm, burjuvazinin egemenliğinden proletaryanın egemenliğine *g e ç i ş* sırasında *devletin ve devlet iktidarının zorunluluğunu* reddeder. Ben, tersine, her türlü yanlış anlamaya meydan vermeyecek bir açıklıkla, bu dönemde, devletin zorunluluğunu *savunuyorum,* ama Marx'la ve Paris Komünü deneyimiyle de uyuşarak alelade bir burjuva parlamenter devletinin değil, ama daimî ordusu *olmayan,* halk düşmanı bir polisi *bulunmayan,* halkın üzerinde yer

alan bürokrasisi *olmayan* bir devletin gereğini savunuyorum.

Eğer Bay Plehanov, *Edinstvo*'sunda bütün gücüyle anarşizme karşı protestolar haykırıyorsa, bununla, bize, marksizmle ilişkisinin kopmuş olmasının yeni bir kanıtını vermekten başka bir şey yapmıyor. Benim, *Pravda*'da (n° 26) yayınlanan, kendisini, Marx ve Engels'in 1871, 1872, 1875'te devlet konusundaki öğretilerinin neler olduklarını bize açıklamaya çağırmama karşı, Bay Plehanov, öfkeden kudurmuş burjuvazinin çığlıklarına benzeyen uluorta çığlıklar atarak sorunun özü konusunda susarak yanıt vermek zorundadır ve her zaman da zorunlu olacaktır.

Eski-marksist Plehanov, marksizmin devlet üzerine öğretisinden *kesin olarak hiç bir şey* anlamamıştır. Zaten bu anlayışsızlığının tohumları, anarşizm üstüne Almanca broşüründe de görülebilmektedir.[13]

ŞİMDİ de, I. Kamenev yoldaşın benim tezlerimle ve yukarıda açıklanan görüşlerle olan "anlaşmazlıklarını" 27 nolu *Pravda*'daki makalesinde nasıl sıraladığını görelim. Bu, bunları daha iyi belirginleştirmemize yardım edecektir.

"Lenin yoldaşın genel şemasına gelince, diye yazıyor Kamenev yoldaş, bu şema, şu burjuva demokratik devrimin *t a m a m l a n m ı ş* olduğu tezinden hareket etmesi bakımından ve bu devrimin derhal sosyalist devrime dönüşmesine dayanması yüzünden bize kabul edilmez bir şema olarak görünüyor."

Burada, iki büyük yanlış var.

Birincisi. Burjuva demokratik devrimin tamamlanmış ya da tamamlanmamış olduğunu anlama sorunu *yanlış konmuştur*. Sorun, şeylerin yalnız bir yönünü dikkate alan, nesnel gerçeğe uygun düşmeyen soyut ve yalın bir biçimde konmuştur. Kim ki sorunu *böyle* koyar, kim ki *bugün* "Burjuva demokratik devrim tamamlanmış mıdır?" diye sorar, *e n*

a z ı n d a n, son derece karışık ve hiç olmazsa iki yön içeren bir gerçeği anlamak olanağından kendini yoksun kılar. Teoride bu böyle. Pratikte ise acınacak bir şekilde *küçük-burjuva devrimciliğine* teslim olur.

Gerçek, bize, *hem* iktidarın burjuvaziye geçişini (alışılmış tipte "tamamlanmış" burjuva demokratik devrim), *hem de* asıl hükümetin yanında, "proletarya ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğü" olan asıl olmayan (*accessoire*) bir hükümetin varlığını gösteriyor. Bu sonuncu "hükümetin kendisi de" *kendiliğinden* iktidarı burjuvaziye bırakmış, kendisini, burjuva hükümete bağlamıştır.

Kamenev yoldaşın, "burjuva demokratik devrim tamamlanmamıştır" yolundaki eski bolşevik formülü, bu gerçeği hesaba katıyor mu?

Hayır, bu formül eskimiştir. Artık hiç bir şeye yaramaz. Bu formül ölmüş bir formüldür. Onu yeniden diriltmek boşunadır.

İkinci olarak. Pratik bir sorun. Burjuva hükümetinden *ayrı, özel bir* "proletarya ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğü" şeklinin, bugün, Rusya'da, hâlâ mümkün olup olmadığı söylenemez. Oysa, marksist taktik de bilinmeyen üzerine dayandırılamaz.

Ama bu, hâlâ mümkün olabilirse, buna ulaşmak için ancak bir, tek bir yol vardır: hareketin komünist, proleter unsurlarının, küçük-burjuva unsurlardan derhal, kesin bir şekilde ve geri dönülmeksizin, ayrılması.

Niçin?

Çünkü, bütün küçük-burjuvazinin, şovenizme (savunma savaşını sonuna kadar götürmeye) doğru, burjuvazinin "desteklenmesine" doğru, burjuvaziye bağımlılığa doğru, burjuvaziden vazgeçmek zorunda kalmak *korkusuna* doğru vb. kayması bir raslantı değil, zorunlu bir şeydir.

Küçük-burjuvazi, zaten iktidarı alabilecek durumda ise, ama almak *istemiyorsa,* onu, iktidara nasıl "itmeli"?

Sadece komünist partisinin, proletarya partisinin ayrılmasıyla; bu küçük-burjuvaların ürekliğinden *k u r t u l m u ş* proleter sınıf mücadelesiyle. Sadece sözde değil, ama fiiliyatta da küçük-burjuvazinin etkisinden kurtulmuş olan proleterlerin birlik ve beraberliği küçük burjuvazinin ayakları altındaki toprağı o kadar "yakıcı" hale getirebilir ki, küçük-burjuvazi, belli koşullarda, iktidarı almaya kendini zorunlu görür; Guçkov'un ve Milyukov'un —gene yineliyorum, belli koşullarda— Çheydze'lerle, Tsereteli'lerle, sosyalist-devrimcilerle, Steklov'larla paylaşmadıkları, tam bir iktidar için elverişli bir tutum alacakları pek uzak bir olasılık değildir; çünkü bu sonuncular, her şeye karşın *"savaşı sonuna kadar götürmekten yanadırlar"*.

Hemen bugün, derhal ve dönüşsüz olarak Sovyetlerin proleter unsurlarını (yani komünist, proleter partisini) küçük-burjuva unsurlardan ayırmaya kalkan kimse, mümkün olan şu iki durumda hareketin çıkarlarına sadık bir şekilde tercüman olur: Rusya'nın hâlâ kendine özgü, bağımsız, burjuvaziye bağlı olmayan bir şekle bürünmüş bir "proletarya ve köylülük diktatörlüğüne" sahip olması *halinde* olduğu gibi, küçük-burjuvazinin bir türlü kendini burjuvaziden koparamaması ve daima (yani sosyalizme kadar) burjuvazi ile bizim aramızda bocalaması halinde.

Her kim ki, eyleminde sadece "burjuva demokratik devrimin tamamlanmamış" olduğu basit formülünden esinlenirse, salt bu yüzden küçük-burjuvazinin burjuvazi karşısında mutlaka bağımsız olabileceğine kefil oluyor demektir. Onun için, şu içinde bulunduğumuz zamanda, kendisini, acınacak biçimde küçük-burjuvazinin eline teslim ediyor demektir.

Sırası gelmişken. "Proletarya ve köylü iktidarı" sözkonusu olduğuna göre, *İki Taktik*'te (Temmuz 1905) özellikle şunu belirttiğimi (*Oniki Yıl*'a bakınız, s. 435)[14] anımsamak iyi olacak:

"Proletaryanın ve köylülüğün devrimci demokratik dik-

tatörlüğünün, yeryüzünde var olan her şey gibi, bir geçmişi ve bir geleceği vardır. Onun geçmişi otokrasi, kölelik, monarşi, ayrıcalıklardır. ... Onun geleceği, özel mülkiyete karşı mücadele, ücretlinin patrona karşı mücadelesi, sosyalizm uğruna mücadelesidir. ..."*

Kamanev yoldaş, aynı şekilde, 1917'de de, proletarya ve köylünün devrimci demokratik diktatörlüğünün *geçmişini* dikkate almamak yanılgısını işliyor. Oysa *gerçekte, gelecek* onun için başlamış bile bulunuyor, çünkü ücretli işçinin ve patronun çıkarları ve politikası daha şimdiden birbirinden *gerçekte* ayrıdır, ve bu ayrılık, "savaşı sonuna kadar sürdürme" gibi emperyalist savaşa karşı tutum gibi, o kadar önemli, o kadar başlıbaşına bir sorundur.

Şimdi burada, Kamenev yoldaşın daha yukarda da söylenilen ikinci yanlış uslamlamasına geliyorum. O, beni, şemamda, "bu devrimin (burjuva demokratik devrimin) derhal sosyalist devrime geçişine" bel bağlamış olmamla suçluyor.

Bu yanlıştır. Devrimimizin derhal *sosyalist* devrime dönüşmesine "bel bağlamak" şöyle dursun, böyle bir tutumdan kesin olarak kaçındım; 8. tezde kesin olarak şunu açıkladım: *"Doğrudan* görevimiz, sosyalizmin 'başlatılması' *değildir. ..."***

Devrimimizin sosyalist devrime derhal dönüşmesini hesaplayan bir kimsenin, doğrudan doğruya ilk görev olarak kabul edilen sosyalizmin getirilmesine karşı koymayacağı besbelli değil midir?

Dahası var: Rusya'da bir "Komün-Devletin" (yani Paris Komünü tipinde bir devletin) "derhal" getirilmesi *olanaksızdır*, çünkü, bunun için Sovyetlerin hepsinde (ya da çoğunda) vekillerin çoğunluğunun, sosyalist-devrimcilerin, Çheydze, Tsereteli, Steklov ve benzerlerinin taktik ve poli-

* Bkz: V. Lénine, *Oeuvres Choisies*, c. I, 2. Kısım, s. 87. —*Ed.*
** Bkz: Bu kitabın 12. sayfası. —*Ed.*

tikalarının yanlış ve zararlı olduğunun kesin olarak bilincine varması gerekir. Bu alanda sadece "sabırlı" bir açıklama, anlatma çalışmasına güvendiğimi kesin bir dille ifade ettim ("derhal" gerçekleştirilebilecek bir değişikliği elde etmek için sabırlı olmaya ne gerek?).

Kendi "sabırsızlığı" içinde, Kamenev yoldaş, işi biraz abarttı, ve sosyalizmi "derhal" getirmeyi istediği öne sürülen Paris Komünü konusundaki burjuvazinin peşin yargılarını benimsedi. Komün, ne yazık ki, sosyalizmi getirmekte fazla gecikti. Komünün gerçek anlamı, burjuvaların aramayı âdet edindikleri yerde değildir; Komünün esas anlamı, özel bir *devlet* tipi yaratmasındadır. Oysa bu cins bir devlet, Rusya'da *zaten* doğmuş bulunuyor: bu devlet, işçi asker vekillerinin sovyetleridir.

Kamenev yoldaş, Sovyetlerin, kendi anlamlarında, tip bakımından, toplumsal ve siyasal bakımdan Komün devleti ile olan benzerliklerinde *mevcut oldukları olgusunu* düşünmedi; bu olguyu inceleyeceğine, benim "en yakın gelecek"te, ona bakılırsa, "bel bağladığım" şey üzerinde konuşmaya koyuldu. Kendisi de birçok burjuvanın başvurduğu bir yöntemi kullanarak ne yazık ki şu sonuca varıyor: dikkatleri, işçi ve asker vekilleri sovyetlerinin ne *olduklarını,* bunların parlamenter cumhuriyetten daha üstün bir tip olup olmadıklarını, halka *daha yararlı* olup olmadıklarını, örneğin buğday kıtlığıyla savaşmaya *daha ehil* olup olmadıklarını vb. bilip anlamak gibi bir sorundan —hayatın önümüze koyduğu hayatî, gerçek bir sorundan— çevirmek, ve görünüşte bilimsel ama gerçekte anlamdan yoksun, boş, yararsız tam da öğretmence, kısır bir soruna, yani benim "anî, yakın bir değişikliğe inanıp güvendiğim" sorununa yöneltmek.

Boş ve kötü konulmuş bir sorun. Ben, *sadece* ve özellikle, işçilerin, erlerin, köylülerin buğday üretiminin hızlandırılmasının, buğdayın daha iyi üleştirilmesinin, eratın erzağının ıslah edilmesinin vb., vb. ortaya koyduğu güç *pratik*

sorunları memurlardan ve polisten daha iyi çözümleyebileceklerine güveniyorum.

İşçi ve asker vekilleri sovyetlerinin halk *yığınının* girişkenliğini, parlamenter cumhuriyetten çok daha çabuk ve daha iyi bir şekilde harekete getireceklerine derin bir şekilde inanıyorum. (Başka bir mektuptaki, iki devlet tipinin daha ayrıntılı bir karşılaştırmasına bakınız.) Onlar, sosyalizmi hazırlamak için nasıl *tedbirler* alınacağına, hangi tedbirlerin alınacağına daha iyi, daha pratik ve daha etkili bir biçimde karar vereceklerdir. Bir bankanın denetlenmesi, bütün bankaların bir tek banka halinde birleştirilmeleri *henüz* sosyalizm değildir, ama onu hazırlayan *bir tedbirdir*. Yunkerler [Alman toprak soyluları] ve burjuvalar, Almanya'da, halka karşı, bu cinsten tedbirler almaktalar. Bir işçi ve asker vekilleri sovyeti, yarın, bütün iktidar elinde olursa, bunu, halkın yararına olarak çok daha iyi yapacaktır.

Bu cinsten tedbirler alınmasını *zorunlu* kılan nedir?

Kıtlık. İktisadî hayatın düzensizliği. Eli kulağında bekleyen çöküntü, iflâs. Savaşın felâketleri. İnsanlığın bağrında savaşın açtığı iğrenç yaralar.

Kamenev yoldaş, "eğer bir komünist propagandacı grubu haline gelmek değil de sonuna kadar proletaryanın devrimci kitlelerinin partisi olarak kalmak istiyorsa ve kalmalıysa, devrimci sosyal-demokrasi için mümkün olan tek görüş olarak kendi görüşünü geniş bir tartışmada savunmayı ve üstün kılmayı umduğunu" açıklayarak sözlerine son veriyor.

Kanımca, bu sözler, bugünkü durum hakkında tamamen yanlış olan bir değerlendirmeyi gösteriyor. Kamenev yoldaş, "yığınların partisi" ile "propagandacılar grubunu" karşı karşıya getiriyor. Oysa, bugün, "yığınlar", "devrimci" amaçlarla savaşı sonuna kadar götürme sarhoşluğunun pençesi altındadırlar. Böyle bir anda, yığınlarla birlikte "kalmayı istemektense" ya da, başka deyişle, genel bulaşıcı has-

talığa boyun eğmektense, bu "yığın halinde" zehirlenmeye karşı koymak enternasyonalcilere daha iyi yakışmaz mı? Avrupa'nın savaş halindeki bütün ülkelerinde şovenlerin "yığınlarla birlikte kalmak" arzularından medet umarak kendilerini haklı göstermeye uğraştıklarını görmedik mi? Propagandacıların eylemi, kesin olarak, şu içinde bulunduğumuz anda, proleterlerin çizgisini, savaşı sonuna kadar götürme ve "yığınsal" küçük-burjuva zehirlenmesinden kurtarmanın merkez noktası değil midir? Proleter olan ve proleter olmayan bu yığınların bağrında, sınıf farkı gözetmeksizin bir blok kurmuş olmaları olgusu, kesin olarak, savaşı sonuna kadar götürme bulaşıcı hastalığının koşullarından biri olmuştur. Bana öyle geliyor ki, *proleter* çizgisinin "propagandacılar grubu"ndan horgörü ile söz etmek hiç de hoş kaçınamaktadır.

8 ve 13 (21 ve 26) Nisan 1917'de yazıldı.
Priboy yayınları arasında
Nisan 1917'de yayınlandı.

[ÜÇ]

PROLETARYANIN DEVRİMİMİZDEKİ GÖREVLERİ

PROLETARYA PARTİSİ İÇİN PLATFORM TASLAĞI)

ŞU anda, Rusya'nın geçmekte olduğu tarihî an, aşağıdaki şu esas çizgilerle karakterize olmaktadır:

YAPILMIŞ DEVRİMİN SINIF NİTELİĞİ

1. Ancak, bütün devlet makinesine (ordu, polis, bürokrasi) kumanda eden bir avuç feodali temsil eden eski çarlık iktidarı yenildi, devrildi, ama son bulmadı. Monarşi, kesin olarak yok olmamıştır. Romanov çetesi, kralcı entrikalarına devam ediyor. Feodallerin muazzam toprak mülkiyeti ortadan kaldırılmadı.

2. Rusya'da iktidar, yeni bir sınıfın, yani burjuvazinin

ve burjuvalaşmış büyük mülk sahiplerinin eline geçti. *Bu ölçüde,* Rusya'da, burjuva demokratik devrim, tamamlanmıştır.

Bir kere iktidara geldikten sonra burjuvazi, 1906'dan 1914'e kadar, Kandökücü Nikola ve Cellât Stolipin'i desteklemekteki görülmemiş çabaları ile kendilerini belli eden, açıkça kralcı unsurlarla blok (ittifak) kurdu (Guçkov ve kadetlerin[15] sağında yer alan başka politikacılar). Lvov ve şürekâsının yeni burjuva hükümeti, Rusya'da krallığın yeniden diriltilmesi konusunda Romanov'larla görüşmeye girişti ve başladı. Bu hükümet, devrimci boş sözlerin arkasında, komuta mevkilerine eski rejim yanlılarını tayin ediyor. Burjuvazinin eline teslim ettiği bütün devlet mekanizmasını (ordu, polis, bürokrasi) mümkün olduğu kadar az reforme etmek için elinden geleni yapıyor. Yeni hükümet daha şimdiden yığınların hareketinin devrimci girişkenliğine ve iktidarın *aşağıdan doğru,* halk tarafından ele geçirilmesine —devrimin gerçek başarılarının tek güvencesine— karşı her türlü tedbiri alıyor.

Daha Kurucu Meclisin toplantı günü bile saptanmış değil. Hükümet büyük toprak mülkiyetine, feodal çarlığın bu maddî temeline elini bile sürmüyor. Tekelci malî kurumların, büyük bankaların, kapitalist sendika ve kartellerin vb. tutumları hakkında soruşturma açmayı, onların dümenlerini ortaya dökmeyi ve bu kurumları denetlemeyi aklından bile geçirmiyor.

Bellibaşlı bakanlık görevleri, yeni hükümetin belirleyici mevkileri (İçişleri Bakanlığı, Savunma Bakanlığı, yani ordunun, polisin, memurların, yığınlara karşı bütün baskı aygıtının komuta mevkileri), bağlılıklarını tanıtlamış kralcıların, büyük toprak mülkiyeti yanlılarının elinde bulunuyor. Kadetler, dünün cumhuriyetçileri, kendi iradeleri dışında cumhuriyetçi olanlar, kendilerini, halk üzerinde ve iktidar aygıtı üzerinde kullanılan *komuta mevkii* ile doğrudan

ilişkisi olmayan ikincil işlere atanmış buldular. Trudovik'lerin temsilcisi "kendisi de sosyalist" olan A. Kerenski, halkın uyanıklığını ve dikkatini tumturaklı tümcelerle gevşetmekten başka hiç bir rol oynamıyor.

Bütün bu nedenlerle, yeni burjuva hükümet, iç politikada bile, hiç bir şekilde proletaryanın güvenine lâyık değildir ve proletarya bu hükümeti hiç bir biçimde desteklemeyecektir.

YENİ HÜKÜMETİN DIŞ SİYASETİ

3. Nesnel koşulların şu anda ön plana getirdikleri dış siyaset konusunda yeni hükümet, kapitalist ganimetin paylaşılması, küçük ve zayıf halkların boğazlanması uğruna yapılan emperyalist savaşın, emperyalist devletlerle, İngiltere'yle Fransa'yla vb. ittifak halindeki savaşın sürüp gitmesinin hükümetidir.

Rus sermayesinin ve onun güçlü koruyucusu ve efendisi olan dünyanın en zengin sermayesinin, yani İngiliz-Fransız emperyalist sermayesinin çıkarlarına boyun eğmiş olan yeni hükümet, işçi ve asker vekilleri sovyetleri tarafından, Rus halkının inkâr kabul etmez çoğunluğu adına, en kesin bir biçimde formüle edilen isteklere karşın, kapitalistlerin çıkarlarını güven altına almayı amaçlayan halklar katliamına son vermek için somut hiç bir girişimde bulunmadı. Rusya'yı açıkça İngiliz-Fransız emperyalist sermayesinin korsanlarına bağlayan açık soygunun gizli antlaşmalarını (İran'ın paylaşılması, Çin'in yağma edilmesi, Türkiye'nin soyulması, Avusturya'nın paylaşılması, Doğu Prusya'nın ve Alman sömürgelerinin ayartılması, ele geçirilmesi vb. konusundaki antlaşmaları) yayınlamadı bile. Yüzyıllar boyunca öteki tiranlardan ve despotlardan çok halkları soyan ve baskı altında tutan çarlığın, — başka halkların cellâdı haline getirdiği Rus halkını ezmekle yetinmeyen, onu

aşağılatan, ahlâkını bozan çarlığın yaptığı bu antlaşmaları *onayladı.*

Yeni hükümet, bu alçaklık ve soygunculuk antlaşmalarını onayladığı için, Rus halkının çoğunluğunun, işçi ve asker vekilleri sovyetleri tarafından açıkça ortaya konan iradesine karşın, savaş halindeki bütün halklara, derhal ateşkesmelerini önermedi. Her zaman ezilen halkların saf yürekli, kolay inanan yığınlarını kandırmaya yaramış olan ve hâlâ da yaramakta olan burjuva diplomatlarının ağzında gösterişli, çınlayan, tumturaklı, ama bomboş olan sözler ve bildiriler yayınlamakla yetindi.

4. Aynı şekilde, yeni hükümet, dış politikada da en ufak bir güvene lâyık değildir; ayrıca onu yeniden Rus halklarının barış isteğini açıklamaya, toprak ilhaklarından vazgeçmeye vb., vb. çağırmak — bu, aslında, doğrudan doğruya halkı kandırmak, onda gerçekleşemeyecek umutlar uyandırmak, bilinçlenmesini geciktirmek, ve gerçek toplumsal özelliği, saygıdeğer dileklerle değil, kendisini yapan hükümetin sınıf niteliğiyle, bu hükümetin temsil ettiği sınıfı, Rusya'nın, İngiltere'nin, Fransa'nın vb. emperyalist malî sermayesine bağlayan bağla ve bu sınıfın gerçek ve fiilî siyasetiyle belirlenen bir savaşın uzatılmasını dolaylı olarak halka kabul ettirmek demek olur.

İKTİDARIN ÖZGÜN İKİLİĞİ VE ONUN SINIF ANLAMI

5. Bizim devrimimizin başlıca özelliği, büyük bir dikkatle üzerinde düşünüp taşınmayı gerektiren özelliği, devrimin zaferinin hemen ertesi günü kurulan *iktidarın ikiliğidir.*

İktidarın bu ikiliği, *iki* hükümetin varlığıyla kendini gösteriyor: burjuvazinin asıl gerçek hükümeti, Lvov ve şürekâsının bütün iktidar organlarını elinde tutan "Geçici Hükümeti" ile, işçi ve asker vekilleri sovyetlerinin temsil ettikleri, devlet iktidarının organlarını elinde tutmayan, ama doğ-

rudan doğruya halkın yadsınılamaz çoğunluğunun, işçilerin ve silah altındaki erlerin desteğine dayanan asıl olmayan (*accessoire*) bir hükümet, bir "denetim" hükümeti.

Bu iktidar ikiliğinin toplumsal kökeni ve sınıf anlamı şudur ki, Mart 1917 Rus devrimi, yalnız bütün çarlık monarşisini ve bütün iktidarı burjuvaziye teslim etmekle kalmamış, devrim, proletaryanın ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğüne *çok yaklaşmıştır*. Petrograd'ın işçi ve asker vekilleri sovyetlerinin ve öteki illerin sovyetlerinin temsil ettikleri işte bu diktatörlüktür (yani silahlı halk yığınlarının doğrudan doğruya gücüne dayanan bir iktidar), yukarıda adını ettiğimiz sınıfların diktatörlüğüdür.

6. Rus devriminin son derece önemli başka bir özelliği de şudur ki, yerel sovyetlerin çoğunluğunun güvenini kazanmış bulunan her şey, bizi buna inanmaya götürüyor; Petrograd İşçi ve Asker Vekilleri Sovyeti *kendi rızasıyla*, iktidarı, burjuvaziye ve onun geçici hükümetine *teslim ediyor*, onunla yaptığı destekleme anlaşması üzerine önceliği bu hükümete *bırakıyor*, Kurucu Meclisin toplantıya çağrılmasını (ki bunun tarihi bile Geçici Hükümet tarafından şimdiye kadar halk oyuna bildirilmemiştir) denetleyen bir gözlemci rolüyle yetiniyor.

Tarihte, bu görünüşüyle şimdiye kadar hiç görülmemiş olan, son derece özgün bu durum, bu *giriftliğe*, bu *iki diktatörlük karmasına* yer vermiştir: burjuvazinin diktatörlüğü (çünkü Lvov ve şürekâsı hükümeti bir diktatörlüktür, yani yasaya değil, başta gelmesi gereken halk iradesinin ifadesine değil de bir kuvvet darbesine — belirli bir sınıf tarafından, bu durumda, burjuvazi tarafından yapılan bir kuvvet darbesine dayanmaktadır) ve proletaryanın ve köylülüğün diktatörlüğü (işçi ve asker vekilleri sovyeti).

Hiç kuşku yok ki, bu giriftlik, içiçelik, uzun zaman devam *edemez*. İki iktidar aynı bir devlette *mevcut olamayacaktı*. Bunlardan bir tanesi yok olmalıdır, ve daha şimdiden

Rusya'nın bütün burjuvazisi tüm gücüyle, her çareye başvurarak, ve her yanda işçi ve asker vekilleri sovyetlerini ortadan kaldırmaya, güçsüzleştirmeye, yoketmeye ve burjuvazinin iktidar birliğini yaratmaya çalışmaktadır.

Devrim, herhangi bir sıradan burjuva demokratik devrimden daha öteye gittiği, ama proletarya ve köylülüğün "katkısız" diktatörlüğüne *henüz varmamış* olduğu zaman iktidarın ikiliği, ancak devrimin gelişmesinin *geçici* bir dönemini yansıtır.

Bu kararsız, oynak geçiş durumunun sınıf anlamı (ve sınıf açıklaması) şudur: bizim devrimimiz, bütün öteki devrimler gibi, yığınların çarlığa karşı mücadelesi uğruna en büyük kahramanlık ve feragatin örneğini vermelerini gerektirdi; ayrıca, aynı zamanda, inanılmayacak sayıda sade vatandaşı *hareketin içine* sürükledi.

Her gerçek devrimin bellibaşlı bilimsel, siyasal ve pratik özelliklerinden biri, kendiliklerinden politik hayata ve *devlet örgütlenmesine* etkin olarak katılmaya başlayan yurt "sakinleri"nin sayısının olağanüstü bir çabuklukla, birdenbire, beklenmedik bir biçimde artmasıdır.

Rusya'da da aynı şekilde olmuştur. Rusya bugün kaynama halindedir. On yıldan beri siyasal bir uyuşukluk içinde bulunan, çarlığın korkunç boyunduruğu altında siyasal bakımdan iki büklüm olan, büyük toprak sahiplerinin ve fabrikacıların çıkarı için bir kürek mahkûmu gibi çabalayarak ezilen milyonlarca, on milyonlarca insan *uyanmışlardır* ve *siyasal hayata can atıyorlar*. Kimdir bu milyonlarca, on milyonlarca insan? Çoğunluğuyla, küçük patronlar, küçük-burjuvalar, kapitalistler ile ücretli işçiler arasında yer alan kişiler. Rusya, Avrupa'nın en küçük-burjuva ülkesidir.

Yaman bir küçük-burjuva dalgası her şeyi sulara batırmıştı; sadece sayısıyla değil, ideolojisiyle de, bilinçli proletaryayı ezmişti, yani çok geniş işçi çevrelerine siyasetteki küçük-burjuva görüşlerini bulaştırmış, onları kirletmişti.

Kendisi de proleter olarak değil patron olarak yaşayan (toplumsal *üretimde* işgal ettiği *yer* bakımından) küçük-burjuvazi, kendi varlığında burjuvaziye bağımlıdır.

Kapitalistlere, barışın ve sosyalizmin bu en beter düşmanlarına bilinçsiz bir güven — işte Rusya'da *yığınların* şu andaki siyasetini nitelendiren budur; işte Avrupa'nın en küçük-burjuva ülkesinin iktisadî ve siyasal alanında devrimci bir çabuklukla *fışkırıveren* budur. Geçici Hükümetle işçi ve asker vekilleri sovyetleri arasındaki "anlaşmanın" (şunu belirtirim ki, şeklî bir anlaşmadan çok, *fiilî* desteklemeden, zımnî anlaşmadan, iktidarın terkedilmesini hazırlayan bilinçsiz saflık ve kanıcılıktan sözediyorum), büyük parçayı, gerçek iktidarı Guçkov'a teslim eden, sovyetlere ise vaatleri, şerefleri (bir anda), övgüleri, iltifatları, güvenleri, Kerenski'lerin eğilip bükülmelerini veren anlaşmanın sınıf temeli işte budur.

Madalyonun öteki yüzü ise Rus proletaryasının sayıca yetersizliği, bilinç ve örgütlenme bakımından yetersiz bir düzeyde bulunuşudur.

Bütün popülist partiler, sosyalist-devrimciler de dahil, her zaman küçük-burjuva idiler; örgütlenme komitesinin partisi (Çheydze, Tsereteli ve ötekiler) aynı şekilde; partisiz devrimciler (Steklov ve ötekiler) aynı şekilde dalgaya kapıldılar ya da onun üstünden aşamadılar, buna zamanları olmadı.

ÖNCEKİNİN SONUCU OLARAK TAKTİĞİN ÖZGÜN NİTELİĞİ

7. Kişileri vb. değil, nesnel olguları, yığınları, sınıfları dikkate alması gereken bir marksist için gerçek durumun daha yukarıda belirtilen özgünlüğü (*originalité*), zorunlu olarak, *şu* içinde bulunduğumuz andaki taktiğin özgünlüğünü belirler.

Bu özgünlük (dün, Petrograd'ta, partimizin merkez komitesinden yoldaşım Teodoroviç tarafından Rusya demiryolları müsdahdem ve işçileri kongresinde kullanılan —son derece doğru— ifadeye göre) "devrimci demokratik tümcelerin şekerli suyuna sirke ve safra" akıtmak zorunluluğunu ön plana çıkarır. Eleştiri çalışması; küçük-burjuva sosyalist-devrimci ve sosyal-demokrat partilerin yanılgılarının *açıklanması; bilinçli* proletarya partisinin unsurlarının bir araya getirilmesi; proletaryanın "genel" küçük-burjuva sarhoşluğundan kurtarılması.

Bu, "basit" propagandadan başka bir şey değilmiş gibi görünüyor. Gerçekte, en pratik bir *devrimci* çalışmadır; çünkü, *hiç de* dış engeller *yüzünden değil, hiç de* burjuvazinin kullandığı *zor yüzünden değil* (Guçkov, henüz asker yığınlarına karşı zor kullanmak tehdidinden başka bir iş görmüyor), yığınların bilinçsiz saflığı, kolay kanıcılığı *yüzünden* durmuş olan, sözle sarhoş olan ve "yerinde sayan" bir devrimi ilerletmek mümkün değildir.

Ancak bu safça bilinçsizlikle savaşaraktandır ki (bununla ancak fikirler alanında, kardeşçe ikna yoluyla, *yaşanmış bir deneyimi* anımsatarak savaşılabilir ve savaşılmalıdır) kendimizi *coşkun devrimci* edebiyatın etkisinden kurtarabilir, yığınların bilinci gibi, onların *yerel,* gözüpek ve kararlı girişkenliği gibi, proletarya bilincini uyarabiliriz; özgürlüklerin, demokrasinin, bütün toprakların halkın tümünün mülkü olması ilkesinin kendiliğinden gerçekleşmesini, gelişmesini ve sağlamlaşmasını hızlandırabiliriz.

8. Bütün dünyada burjuvazinin ve büyük toprak sahiplerinin hükümetlerinin deneyimi, halkı baskı altında tutmak için *iki* yol hazırlayıp geliştirmiştir. İlkin şiddet. I. Nikola Romanov — Kazık Nikola ve II. Nikola — Kandökücü, Rus halkına işkence yoluyla neler yapmanın mümkün olup olmadığının azamisini göstermişlerdir. Ama, bir sürü büyük devrimlerle ve yığınların devrimci hareketiyle "bilgi sahibi"

olan İngiliz ve Fransız burjuvazilerinin yetkinlik düzeyine vardırdıkları bir yol daha vardır. Bu, esas olanı saklamak üzere yapılan yalan, dalkavukluk, pohpohlama, edebiyat, sayısız vaatler, bir kuruşluk sadakalar, işe yaramaz ayrıcalıklardır.

Rusya'da içinde bulunduğumuz anın özgünlüğünü yapan şey, birinci yoldan ikinciye, halka yapılan şiddet ve baskıdan, *pohpohlamalara,* dalkavukluklara, kendisinden esirgenmeyen yalancı vaatlere başdöndürücü bir şekilde geçiştir. Milyukov ve Guçkov, masaldaki kedi gibi,[16] dinliyorlar ve gene kendi bildiklerini okuyorlar. İktidarı ellerinde tutuyorlar, sermayenin çıkarlarını koruyorlar, Rus ve İngiliz-Fransız sermayesi çıkarına emperyalist savaş yapıyorlar, Çheydze, Tsereteli, Steklov gibi "aşçıların" tehdit eden, coşturan, yalvaran, rica eden, zorunlu tutan, açıklama yapan nutuklarına vaatlerle, tumturaklı söylevlerle, etkili tümcelerle yanıt vermekle yetiniyorlar... kedi dinliyor ve bildiğini okuyor.

Bönce bilinçsizlik ve bilinçsiz saflık, kolay inanırlık, en başta proleterlerde ve *yoksul* köylülerde, hayatın (iktisadî ve toplumsal durumlarının) kapitalistlere inanmamayı öğrettiği proleter ve yoksul köylülerde her gün biraz daha azalacaktır, kaybolacaktır.

Küçük-burjuvazinin liderleri, halka, burjuvaziye güveni öğretmek "zorundadırlar". Proleterler ise, ona, güvensizliği, kuşkuyu öğretmek zorundadırlar.

DEVRİMCİ AMAÇLARLA SAVAŞI SONUNA KADAR SÜRDÜRME POLİTİKASI VE BUNUN SINIF ANLAMI

9. *Devrimci amaçlarla savaşı sonuna kadar sürdürme politikası* hemen hemen "her şeyi" kaplamış olan küçük-burjuva dalgasının en ciddî, en göze çarpıcı gösterisi olarak kabul edilmelidir. Rus devriminin ilerlemesinin ve başarısının en beter düşmanı budur.

Her kim ki, bu noktada ödün veren ve kendisini bu durumdan kurtaramayan kimse, devrim için kaybolmuş bir kimsedir. Ama yığınlar, liderlerden başka türlü boyun eğerler; ve *başka türlü*, başka bir gelişim yoluyla, başka yöntemlerle kendilerini kurtarırlar.

Devrimci amaçlarla savaşı sonuna kadar götürmecilik, bir yandan yığınların burjuvazi tarafından aldatılmalarının meyvesi, köylülerin, kısmen de işçilerin safça bilinçsizliklerinin meyvesidir; öte yandan ise, bir ölçüde ilhaklardan, banka faizlerinden medet uman, başka halklar için bir cellât haline getirdiği Büyük-Rusların ahlâkını bozmuş olan çarlığın geleneklerinin "saygılı" bekçisi küçük patronun çıkarlarının ve anlayışının ifadesidir.

Burjuvazi, yüksek devrimci gurur üzerinde sahtekârlık yaparak halkı aldatmaktadır; devrimin bu aşamasından beri çar monarşisinin yerini Guçkov-Milyukov'un sözde-cumhuriyetinin almış olmasından dolayı, Rusya için savaşın *siyasal* ve toplumsal niteliğinin değişmiş olduğuna halkı inandırmaya çalışmaktadır. Ve halk, özellikle Rusya'nın öteki milliyetlerini Büyük-Rusların bir çeşit mülkiyeti, bir çeşit özel malikânesi gibi gösteren eski zamanın önyargılarının sonucu olarak —bir anda— buna inanıvermiştir. Kendisine, başka halkları "hak yoluyla" Büyük-Rusya'ya ait bulunan aşağı bir şey saymayı öğreten çarlığın meydana getirdiği bu yüzkarası Büyük-Rus halkı ahlâksızlığı, *birdenbire* ortadan kalkamazdı.

Bize gerekli olan, savaşın toplumsal ve siyasal niteliğinin; bireylerin, grupların, hatta halkların "iyi niyetiyle" değil, savaşı yapan *sınıfın* bulunduğu durumla, bu sınıfın *siyasetiyle* —ki savaş bu siyasetin bir uzantısıdır— bugünün toplumunun egemen iktisadî gücü olan sermayenin *ilişkileriyle* (*relations*), enternasyonal sermayenin *emperyalist niteliğiyle*, Rusya'nın, İngiltere'ye ve Fransa'ya karşı —malî, bankacılık yönünden ve diplomatik— bağımlılığı ile vb. belirlen-

diğini yığınlara anlatmayı bilmektir. Bunu yığınlara anlaşılır bir biçimde anlatabilmek kolay şey değildir, içimizden hiç biri, yanılgılara düşmeden ilk denemede bu görevi yerine getiremezdi.

Ama, propagandamızın doğrultusu ya da daha doğrusu içeriği bu olmalıdır, yalnız bu. Savaşı sonuna kadar sürdürme lehinde verilecek en küçük bir ödün, onu haklı gösteren güzel tümceler, "pratik" nedenler ne olursa olsun, *sosyalizme bir ihanet, enternasyonalizmden* tam ayrılmadır.

"Kahrolsun savaş!" sloganının doğru olduğu besbellidir, ama bu slogan, anın özel görevlerini ve büyük yığınlara *başka türlü yaklaşmanın* zorunluluğunu hesaba katmaz. Kanımca bu, "bir hayli eski bir zamanın" bir ajitatörünün, "kahrolsun çar!" sloganını açık yüreklilikle köye götürüşüne ... ve orada bir temiz dayak yiyişine benziyor. Savaşı sürdürme yanlıları, bireyler olarak değil, sınıf olarak da *iyi niyetlidirler,* çünkü, ne ilhaklardan, ne de öteki halkların boğazlanmasından kazanacak hiç bir şeyleri olmayan *sınıfların* (işçiler ve yoksul köylüler) üyeleridirler. Burjuvalar ve bay "aydınlar" için durum başkadır; bunlar, sermayenin egemenliğinden vazgeçmeden ilhaklarından vazgeçmenin *olanaksızlığını* çok iyi biliyorlar ve güzel tümcelerle, ölçüsüz vaatlerle, sayısız güvenceyle, yığınları hayasızca aldatıyorlar.

Yığınlar içindeki savaşı sürdürme yanlıları, içlerinde kötülük olmadan sade birer yurttaş olarak işi ele alıyorlar: "Benim ilhak istediğim yok, Alman *bana* saldırıyor, o halde hiç de emperyalist çıkarları değil, doğru bir davayı savunuyorum." Bu gibi insanlara, durmadan, kendi isteklerinin sözkonusu olmadığını, siyasal ilişkilerin ve koşulların, yığınların, *sınıfların* sözkonusu olduğunu, savaşın, sermayenin çıkarları ile ve uluslararası banka şebekesi ile bağının vb. sözkonusu olduğunu açıklamak, anlatmak gerekir. Savaşı sürdürme fikriyle mücadelenin bu şekli, tek ciddî olan mü-

cadele şeklidir ve belki çabuk olmayacak, ama kesin ve sürekli olacak bir başarı vaadeder.

SAVAŞ NASIL SONA ERDİRİLEBİLİR?

10. Savaş "istendiği zaman" sona erdirilemez.

Savaşı partilerden birinin kararı üzerine de sona erdiremezsiniz.

Savaşı sonuna kadar götürme yanlısı bir erin ifadesini kullanacak olursak, savaş, "süngüyü yere saplamakla" da bitirilemez.

Savaş, çeşitli ülkelerin sosyalistleri arasında bir "anlaşma" ile bütün ülkelerin proleterlerinin bir "hareketi" ile, halkların "iradesi" ile vb. sona erdirilemez. Savaşı sürdürme yanlısı, yarı-yanlısı, ve yarı-enternasyonalci gazetelerin makalelerinde olduğu gibi sayısız kararnameler, bildiriler, çağrılarda, işçi ve asker vekilleri sovyetlerinin kararlarında fışkıran bu cinsten bütün tümceler iyi niyetli, masum ve boş küçük-burjuva dileklerinden başka bir şey değildir. "Halkların barış isteğinin ifadesi", proletaryanın devrimci hareket *sırası* (Rus proletaryasından sonra Alman proletaryasının "sırası"dır) vb. üzerinde hiç bir şey, bu sözlerden daha zararlı değildir. Bütün bunlar, lui-blanciliktir (*louis-blancisme*), tatlı düşlerdir, "politik kampanya" oyunu oynamaktır, ama aslında kedi ve aşçı masalını yinelemektir.

Savaş, her ne kadar, hiç kuşku yok, *sadece* açgözlülerin çıkarına yapılmaktaysa da ve sadece onları zengin etmekteyse de onların kötü iradelerinden doğmamıştır. Dünya kapitalizminin yarım yüzyıllık gelişmesi, onun sonsuz bağ ve bağlantıları, savaşı meydana getirmiştir. Sermayenin iktidarını devirmeden, iktidarı *başka* bir sınıfa, proletaryaya geçirmeden, emperyalist savaştan kendini kurtarmak *mümkün değildir*, zorla empoze edilmemiş demokratik bir barış elde etmek *mümkün değildir*.

Şubat-Mart 1917 Rus devrimi, emperyalist savaşın, içsavaşa dönüşmesinin başlama noktası oldu. Bu devrim, savaşın durdurulmasına doğru *ilk* adımı attı. Yalnız *ikinci* adım —proletaryanın iktidarına geçiş— savaşın durdurulmasını *sağlayabilir*. Bu, bütün dünyada, "cephenin yarılması"nın, sermaye çıkarları cephesinin yarılmasının başlangıcı olacaktır ve ancak bu cepheyi yarmak suretiyle, proletarya, insanlığı, savaşın kötülüklerinden kurtara*bilir* ve insanlığa sürekli bir barışın nimetlerini dağıta*bilir*.

Ve, Rus devrimi, işçi vekilleri sovyetlerini yaratarak, *daha şimdiden* Rus proletaryasını, bu sermaye "cephesinin yarılması"nın çok yakınına vardırmıştır.

DEVRİMİMİZİN YARATTIĞI YENİ DEVLET TİPİ

11. İşçi, asker, köylülerin ve öteki vekillerin sovyetleri, yalnız, çoğu kimselerin, sovyetlerin *Rus* devrimin*deki* sınıf kapsamı ve rolü konusunda açık bir fikre sahip olmadıkları anlamında anlaşılmamış değillerdir. Sovyetler, yeni biçim olarak ya da daha doğrusu yeni *devlet tipi* olarak da anlaşılmamışlardır.

Burjuva devletinin en yetkin, en ileri gitmiş tipi *parlamenter demokratik cumhuriyettir*: iktidar, parlamentoya aittir; devlet makinesi, yönetim aygıtı, her zaman aynı devlet makinesi ve yönetim aygıtıdır: daimî (asker) ordu, polis ve uygulamada geri alınamaz, ayrıcalıklı ve halkın *üstünde* yer alan bürokrasi.

Ama, 19. yüzyılın sonundan beri devrimci çağlar, demokratik devletin *üstün* bir tipini ortaya koymaktadırlar, öyle bir devlet ki, Engels'in ifadesine göre, belli bir oranda devlet olmaktan çıkıyor, "sözcüğün gerçek anlamında artık devlet değildir".[17] Bu, Paris Komünü tipinde devlettir: bu devlet, halktan ayrı polis ve ordu yerine halkın doğrudan doğruya ve vasıtasız silahlanmasını *koyar*. Burjuva yazarların

aşağıladıkları, iftira ettikleri ve daha başka şeyler arasında sosyalizmi derhal "başlatmak" niyetinde olmak yanılgısının da kendisine yüklendiği Komünün esası işte *buradadır.*

İşte Rus devriminin 1905'te ve 1917'de yaratmaya *başlamış olduğu,* bu tipte bir devlettir. Rusya halkının temsilcilerinin Kurucu Meclisinin bağrında ya da bir Sovyetler Konseyinde vb. birleşmiş, işçi, asker, köylü ve ötekilerin vekillerinin Sovyetleri Cumhuriyeti — işte *bugün,* şu içinde bulunduğumuz anda, profesör kadet bayların bir burjuva demokratik cumhuriyeti için taslaklarını kaleme almalarını, küçük-burjuva "sosyal-demokrasisi"nin Bay Plehanov gibi ya da Bay Kautsky gibi bilgiçlerinin ve görenekçilerinin marksist devlet öğretisini bozup değiştirmekten vazgeçmelerini beklemeksizin, *kendi tarzında* demokrasiyi, kendi kendine yaratan halkın sayısız yığınlarının girişkenliğiyle *doğmakta olan* budur.

Marksizm, genel olarak, devrimci dönem sırasında, özel olarak da kapitalizmden sosyalizme geçiş zamanında devlet ve devlet iktidarının *zorunluluğunu* kabul etmesi bakımından anarşizmden ayrılır.

Marksizm, bu dönemlerde, sıradan bir burjuva parlamenter cumhuriyeti değil, Paris Komünü gibi bir devletin zorunluluğunu kabul etmesi bakımından Bay Plehanov, Bay Kautsky ve şürekâsının küçük-burjuva, oportünist "sosyal-demokrasiciliği"nden ayrılır.

Bu tip devleti, eskisinden ayırdeden bellibaşlı çizgiler şunlardır:

Bütün baskı aygıtı: ordu, polis, bürokrasi oldukları gibi durduğu için, burjuva parlamenter cumhuriyetinden monarşiye dönüş en kolay şeylerden biridir (tarih bunu tanıtlamıştır). Komün ve işçi, asker, köylü vb. vekilleri sovyetleri, bu aygıtın yerini alır.

Burjuva demokratik cumhuriyeti *yığınların* özerk politik hayatını, onların bütün devlet hayatının aşağıdan yukarı-

ya *demokratik* düzenlemesine doğrudan doğruya katılmalarını köslekler. İşçi ve asker vekilleri sovyetleri, tersini yapar.

Sovyetler, Paris Komünü tarafından hazırlanıp işlenmiş olan, ve Marx'ın "emekçilerin iktisadî kurtuluşlarının gerçekleşebileceği, nihayet bulunmuş olan biçim"[18] diye adlandırdığı devlet tipini yeniden meydana getirirler.

Çoğu zaman, Rus halkı, Komünün "kuruluşu" için henüz hazır değildir yolunda itirazda bulunulur. Bu, köylülerin henüz özgürlük için hazır olmadıklarını öne süren feodallerin kanıtıdır. Komün, yani işçi ve köylü vekilleri sovyetleri, kendisi tam bir olgunluğa varmadan önce, kendisi hem iktisadî gerçeklikte, hem halkın muazzam çoğunluğunun bilincinde tam bir olgunluğa varmadıkça *hiç bir* reform "yapmaz", "yapmak" niyetinde değildir ve yapmamalıdır da. Savaşın yarattığı iktisadî çözülme ve bunalım ne kadar vahimse, mümkün olduğu kadar eksiksiz, kusursuz, savaşın insanlığa açtığı korkunç yaraların iyileşmesini *kolaylaştıran* siyasal bir biçim zorunluluğu o kadar çok kendini kabul ettirir. Rus halkının düzenleme konusunda ne kadar az deneyimi varsa, örgütlenme işini, yalnız burjuva politikacılarına ve "kârlı yiyim kapılarını" ellerine geçirmiş yüksek görevlilere bırakmamalı, bu işi, *halkın kendisi* daha kararlı bir biçimde üstlenmelidir.

Yalancı-marksizmin, Bay Plehanov, Bay Kautsky ve benzerleri tarafından bozulan marksizmin eski önyargılarından ne kadar erken kurtulursak, halkın, hemen bugünden ve her yanda işçi ve köylü vekilleri sovyetleri kurmasına ve bütün hayatı eline almasına yardım etmekte o kadar çok çaba göstereceğiz, Bay Lvov ve çıkar ortakları, Kurucu Meclisin toplanmasını ne kadar uzun zaman geciktirirlerse, halk için seçimini işçi ve köylü vekilleri Sovyetleri Cumhuriyeti lehinde yapmak (Kurucu Meclis aracılığıyla ya da eğer Lvov daha uzun zaman toplamazsa Kurucu Meclis olmadan) o ka-

dar daha kolay olacaktır. Başlangıçta, bizzat halk bu yeni kuruluş işini düzenlediği zaman yanılgılar kaçınılmazdır, ama M. Lvov tarafından toplanan hukuk profesörlerinin Kurucu Meclisin toplantıya çağırılması ve burjuva demokratik cumhuriyetinin sürekliliği hakkında, işçi ve köylü vekilleri sovyetlerinin boğazlanması üstüne yasalar kaleme almalarını *beklemektense,* birkaç yanlış yapmak, ama hızlı gitmek, yol almak daha iyidir.

Eğer biz örgütlenirsek ve biz propagandamızı akıllıca yapabilirsek, yalnız proleterler değil, köylülerin de onda-dokuzu, polisin yeniden kurulmasına, görevinden alınamaz ve ayrıcalıklı bürokrasiye, halktan kopmuş orduya karşı olacaktır. İşte yeni tip devlet bundan ibarettir.

12. Polisin yerine bir halk milisi koyma işi, devrimin tümü içinde yapılması zorunlu bir reformdur ve Rusya'nın bölgelerinin çoğunluğunda gerçekleşme yolundadır. Yığınlara anlatmalıyız ki, bilinen tipte burjuva devrimlerinin çoğunda bu reform çok kısa ömürlüydü ve hatta en demokratik, en cumhuriyetçi burjuvazi bile, eski çarlık tipinde, halktan kopmuş, burjuvalar tarafından komuta edilen ve halka her şekilde, her yolla zulmedebilecek bir polisi her zaman yeniden aynı yere yerleştirmiştir.

Polisin yeniden kurulmasını önlemek için bir tek yol vardır: orduyla kaynaşmış bir halk milisi yaratmak (daimî ordu yerine halkın genel silahlanması). 15 ve 65 yaşları arasındaki, istisnasız bütün kadın ve erkek yurttaşlar, eğer bu itibarî yaş sınırlarıyla erginler ve yaşlılar arasına katılmanın belirtilmesine izin verilirse, bu milise gireceklerdir. Kapitalistler, ücretli işçilere ve hizmetlilere vb. milisteki sivil hizmete ayrılmış olan günleri için ücretlerini ödeyeceklerdir. Kadınlar, genel olarak, politik hayata serbestçe katılmaya çağrılmadıkça, devamlı ve genel bir sivil hizmeti yerine getirmeye çağrılmadıkça, sosyalizm ve hatta ne de tam ve uzun ömürlü bir demokrasi sözkonusu değildir. Hastala-

ra, terkedilmiş çocuklara yardım, besinlerin denetimi vb. gibi "polis" görevleri, kadınlar sözde değil, gerçekten eşitliği elde etmedikçe, genel olarak, tatmin edici bir şekilde sağlanamaz.

Polisin yeniden kurulmasını önlemek, bütün halkın örgütlendirici yeteneklerini bir milisin yaratılması uğruna kullanmak, ki bu milis hizmeti bütün yurttaşlar tarafından görülecektir, — işte proletarya devriminin korunması, sağlamlaştırılması ve geliştirilmesi için yığınlara bu görevleri götürmelidir.

TARIMSAL VE ULUSAL PROGRAM

13. Şu sırada, güçlü bir tarım devriminin Rus köylerinde yakın zamanda gelişip gelişmeyeceğini tam olarak bilemeyiz. Köylülerin içinde meydana gelen —ve hiç kuşkusuz şu son zamanlarda belirginleşmiş olan— ve onu bir yandan mevsimlik, ya da devamlı tarım işçisi ve yoksul köylüler ("yarı-proleter") ve öte yandan varlıklı ve orta köylüler (büyük ve küçük kapitalistler) olarak bölen farklılaşmanın derinliği doğru olarak nedir, bilemeyiz. Ancak deneyim, bu sorunları çözümleyebilir ve çözümleyecektir.

Ama, proletaryanın partisi olarak bizim mutlak ödevimiz, hemen bugünden bir tarım programı sunmak değildir; sadece, aynı zamanda derhal gerçekleşebilir ve Rusya'da köylü toprak devriminin *çıkarının* emrettiği pratik tedbirleri öne sürmektir.

Ülkedeki bütün toprakların ulusallaştırılmasını, yani bütün toprak mülkiyetlerinin merkezî iktidara verilmesini ısrarla istemeliyiz. Merkezî iktidar, göç fonunun önemini vb. belirleyecek, ormanların korunması, toprağın ıslahı için yasalar yayınlayacak; toprakların sahibi —devlet ve onun kiracıları— ile çiftçi arasında her türlü aracılığı yasaklayacaktır (toprağın her türlü yeniden kiralanmasının yasaklan-

ması). Buna karşılık, toprağı, tamamıyla ve tek başına *istediği gibi kullanacak* ve elde bulundurma ve yararlanmanın *yerel koşullarını* saptayacak olan *köylü vekillerinin* bölgesel ve yerel *sovyetleridir* —kesinlikle bürokrasi, memurlar değildir—.

Buğday üretiminin tekniğini iyileştirmek ve bu üretimi artırmak için, büyük işletmeyi rasyonel olarak geliştirmek ve onun halk tarafından denetimini sağlamak için, kamulaştırılan her büyük araziyi, *tarım ücretlileri vekilleri sovyetlerinin* denetimi altına verilecek model bir büyük işletme haline getirmek için köylü komiteleri içinde çalışmalıyız.

Sosyalist-devrimcilerde ve özellikle onların gevezeliklerinde hüküm süren "tüketim" ya da "iş" normu üstüne, "toprağın toplumsallaştırılması" üstüne vb. edebiyat ve küçük-burjuva siyasetine karşılık, proletarya partisi, meta üretimi rejiminde, küçük işletme sisteminin, insanlığı, yığınların yoksulluğundan ve ezilmesinden *kurtaramayacağını* tanıtlamaya var gücüyle çalışmalıdır.

Proletarya partisi, köylü vekilleri sovyetlerinde, derhal ve zorunlu bir bölme meydana getirmeksizin, tarım ücretlileri vekillerinin ve yoksul köylüler vekillerinin, ötekilerden başka, ayrı ayrı sovyetleri olması ya da hiç değilse *bu sosyal kategorilere ait* vekillerin daimî komisyonlarının, yani köylü vekillerinin ortak sovyetleri içinde ayrı fraksiyonlar ya da partiler biçiminde örgütlendirilecek olan komisyonların zorunluluğunu göstermelidir. Bu yapılmadığı takdirde, popülistlerin genel olarak köylülük hakkındaki tatlıdilli küçük-burjuva sözleri, mülk sahibi olmayan yığınların, *kapitalistlerin* basit bir çeşidi olan varlıklı köylüler tarafından kandırılmasını gözlerden saklamaktan başka bir işe yaramayacaktır.

Birçok sosyalist-devrimcinin ve işçi ve asker vekilleri sovyetlerinin kendilerini kaptırdıkları, köylülere, Kurucu Meclisin toplanmasından önce büyük toprak sahiplerinin

topraklarına elkoymalarını ve toprak reformuna girişmelerini öğütleyen burjuva liberal ya da salt bürokratik öğütlere karşın, proletarya partisi, köylüleri, derhal ve kendi öz yetkeleriyle toprak reformunu gerçekleştirmeye ve köylü vekillerinin yerel sovyetlerinin kararıyla büyük toprak sahiplerine ait toprakların hemen zoralımına gitmeye çağırmalıdır.

Bunu yaparken cephedeki askerler için ve kentler için tahıl üretiminin *artırılması* zorunluluğu üzerinde büyük bir özellikle durmak ve sürü hayvanlarının, aletlerin, makinelerin, yapıların vb., vb., her ne şekilde olursa olsun zarara uğratılmasının, tahrip edilmesinin onanmayacağını belirtmek önemlidir.

14. Ulusal sorunda, proletarya partisi, her şeyden önce çarlık tarafından ezilen ve Rus devlet kadrosuna bağlı ya da zorla bu kadro içinde tutulan yani ilhak edilmiş uluslar ve milliyetler için Rusya'dan ayrılma mutlak özgürlüğünün ilân edilmesini ve derhal uygulanmasını ileri sürecektir.

Ayrılma özgürlüğünün fiilen ve gerçek uygulamasıyla birlikte olmayan ilhaklardan vazgeçilmesi konusunda her türlü açıklama, bildiri ve bildirgeler, halkı aldatmak amacını güden burjuva yalanlarından ya da masum küçük-burjuva dileklerinden başka bir şey değildirler.

Proletarya partisi, mümkün olduğu kadar geniş bir devletin kurulmasını yürekten diler, çünkü emekçilerin çıkarı budur; proletarya partisi, ulusların birbirine *yaklaşmasını*, sonra da kaynaşmasını candan diler, ama bu amaca zor yoluyla değil, bütün ulusların işçi ve emekçi yığınlarının serbestçe ve kardeşçe birleşmesiyle ulaşmak ister.

Rusya Cumhuriyeti ne kadar demokratik olursa işçi ve köylü vekilleri Sovyetlerinin Cumhuriyeti halinde daha iyi örgütlenecektir ve *bütün* ulusların çalışan yığınlarını *serbestçe* kendisine doğru getiren çekici kuvvet, o kadar güçlü olacaktır.

Uluslara tam ayrılma özgürlüğü, mümkün olduğu kadar geniş, yerel (ve ulusal) özerklik, ulusal azınlıkların haklarının özenle hazırlanıp geliştirilmiş güvenceleri — devrimci proletaryanın programı budur.

BANKALARIN VE KAPİTALİST SENDİKALARIN ULUSALLAŞTIRILMASI

15. Proletarya partisi, nüfusun ezici çoğunluğu sosyalist bir devrimin zorunluluğunun bilincine varmadıkça, bir küçük köylüler ülkesinde hiç bir şekilde sosyalizmi "getirmeye" niyetlenemez.

Ama, yalnız "sözde-marksist" sözcüklerin arkasına gizlenen burjuva safsatacıları, bu yukarıdaki gerçekten, pratikte tam bir olgunluğa varmış bulunan, *birçok burjuva devletince savaş sırasında* pek çok kez *gerçekleştirilmiş* bulunan ve ekonominin tüm çürümesiyle ve pek yaklaşmış olan açlıkla savaşmak için vazgeçilmez olan âcil devrimci tedbirleri erteleyen bir siyasetin doğrulanması sonucunu çıkarabilirler.

Toprağın, bütün bankaların, bütün kapitalist sendikaların ulusallaştırılması, ya da hiç değilse bu kurumların *derhal* işçi ve ötekiler vekillerinin sovyetlerinin *denetimine* bağımlı kılınması gibi tedbirler, hiç bir şekilde sosyalizmin "kuruluşu" olmaksızın, mutlak olarak ileri sürülüp desteklenmeli ve mümkün olduğu ölçüde devrimci yolla gerçekleştirilmelidirler. Ekonomik bakımdan pekâlâ gerçekleşebilir olan ve sosyalizme doğru ancak ilk adımları temsil eden bu tedbirler alınmadan, savaşın neden olduğu yaraları iyileştirmek ve yakın gelecekteki felâketi önlemek mümkün değildir; sırf "savaş sayesinde" pek yüzkızartıcı bir şekilde zenginleşen kapitalistlerin ve bankacıların çok aşırı kârlarına elkoyma tedbirinden vazgeçmeye gelince, devrimci proletaryanın partisi, bunu, hiç bir zaman yapmayacaktır.

16. Rusya'nın işçi sınıfının enternasyonal yükümlülükleri, özellikle bugün, zorla kendilerini ön plana geçirmektedirler.

Zamanımızda enternasyonalizm moda oldu. Savaşı sonuna kadar götürme taraftarı şovenlere kadar, Bay Plehanov'a, Bay Petressov'a kadar, kendisine enternasyonalci diyen Kerenski'ye kadar. Proletaryanın, fiilî, gerçek enternasyonalizmi, tam bir açıklık, kesinlik ve berraklıkla lafta kalan enternasyonalizme karşı tutmak ödevi daha da artmış, ihmal edilmez bir ödev haline gelmiştir.

Bütün ülkelerin işçilerine yapılan platonik çağrılar; enternasyonalizme bağlılığa değgin boş güvenceler, savaşan çeşitli ülkelerde devrimci proletarya hareketi için bir "sıra" oluşturma yolunda doğrudan doğruya ya da dolaylı girişimler; savaşan ülkelerin sosyalistleri arasında devrimci mücadele *konusunda* bir "anlaşma" için gayretli araştırmalar, bir barış kampanyası *ereğiyle* sosyalist kongrelerin gösterişli bir şekilde düzenlenmesi, vb., vb. bütün bunlar, *nesnel* değeri bakımından, bu fikirlerin, bu girişimlerin, bu planların baş çekenleri ne kadar içten olurlarsa olsunlar, boş lâflardır ya da *en iyi* halde sadece yığınların şovenler tarafından aldatılmalarını gözlerden saklamaktan başka bir işe yaramayan iyi niyetli dileklerdir. Parlamento oyunlarında en becerikli, en usta olan *Fransız* sosyal-şovenleri, bir yandan duyulmamış bir hayasızlıkla sosyalizme ve Enternasyonale ihanet ederken, emperyalist savaşı yürüten bakanlıkların kadrosuna katılırken, kredilere ya da ödünçlere (istikrazlara) oy verirken, (geçenlerde Rusya'da da Çheydze'nin, Skobelev'in, Tsereteli'nin, Steklov'un yapmış oldukları gibi) kendi *öz ülkelerinde* devrimci mücadeleye karşı çıkarken vb., vb., öte yandan da son derece şaşalı, tumturaklı ve şamatalı barışçı ve enternasyonalci sözler et-

mek sanatında çok uzun zamandan beri rekor kırmış bulunuyorlar.

İyimser insanlar, çok kere, emperyalist dünya savaşı yüzünden meydana gelen kandökücü, vahşî havayı unutuyorlar. Bu durumun edebiyata tahammülü yoktur, o masum ve tatlı dileklerle alay eder.

Yalnız bir tek gerçek enternasyonalizm vardır: *kendi* ülkesinde devrimci hareketin ve devrimci mücadelenin gelişmesine yürekten çalışmak, istisnasız *bütün* ülkelerde (propagandayla, sempatiyle, maddî bir yardımla) *bu aynı mücadeleyi,* bu aynı çizgiyi ve yalnız bunu desteklemek.

Bundan gerisi yalan ve manilovizmden [19] başka bir şey değildir.

Bütün ülkelerde, iki yılı geçen savaş günlerinden beri işçi hareketinde ve enternasyonal sosyalist harekette üç eğilim şekillenmiş bulunuyor. Her kim ki, *gerçek* alanından uzaklaşır, bu üç eğilimi görmezlikten gelir, onları tahlil etmeyi, gerçek olarak enternasyonalizmi savunan eğilim uğruna kararlı bir şekilde mücadele etmeyi reddederse, kendisini uyuşukluğa, güçsüzlüğe ve yanılgıya mahkûm ediyor demektir.

Bu üç eğilim şunlardır:

1. Sosyal-şovenler, yani sözde sosyalist, gerçekte şoven olanlar, emperyalist savaşta (ve her şeyden önce içinde bulunduğumuz emperyalist savaşta) "vatanın savunulmasını" kabul eden kimseler.

Bunlar, bizim *sınıf* düşmanlarımızdırlar. Bunlar, burjuvaziye geçmişlerdir.

Bütün ülkelerde resmî sosyal-demokrasinin resmî liderlerinin çoğu böyledir. Rusya'da Bay Plehanov ve adamları; Almanya'da Scheidemann; Fransa'da Renaudel, Guesde, Sembat; İtalya'da Bissolati ve hempaları; İngiltere'de Hyndman, fabyenler[20] ve "laburistler" ("İşçi Partisi"nin[21] liderleri); İsveç'te Branting ve yardakçıları; Hollan-

da'da Troelstra ve partisi; Danimarka'da Stauning ve partisi; Birleşik Devletler'de Victor Berger ve öteki "vatan savunucuları" vb..

2. İkinci eğilim, "merkez" denilen sosyal-şovenler ile gerçek enternasyonalciler arasında bocalayan eğilimdir.

"Merkez"den olanlar, marksist, enternasyonalist olduklarına, barıştan yana olduklarına, hükümetleri, "halkın barış iradesini ifade etmeye" zorlamaya yönelen bütün "baskılardan" ve "taleplerden" yana olduklarına, barış lehinde mümkün olan bütün kampanyalardan yana olduklarına, ilhaksız barıştan yana vb., vb., *ve sosyal-şovenlerle barıştan yana* olduklarına büyük tanrıları adına and içiyorlar. "Merkez", "birlik"ten yanadır; merkez, bölünmeye karşıdır.

"Merkez", iyi huylu küçük-burjuva edebiyatının, sözde enternasyonalciliğin, korkak bir oportünizmin ve gerçekte sosyal-şovenler için gönülhoşluğunun egemenliğidir.

Sorunun aslı şu ki, "merkez", kendi öz hükümetine karşı bir devrimin zorunluluğuna inanmış değildir; bunu doğru bulmuyor; kararlı bir devrimci mücadele yürütmek yerine, her ne kadar pek "marksist" tonda sesler çıkarıyorsa da, bu görevden sıvışmak için dünyanın en yavan *kaçamaklarını* uyduruyor.

Sosyal-şovenler, bizim *sınıf düşmanımızdırlar,* bunlar işçi hareketi içine yerleştirilmiş *burjuvalardır.* Bu hareket içinde, burjuvazi tarafından *nesnel olarak* satın alınmış (en iyi ücretler, onurlu mevkiler vb.) küçük ve zayıf halkları soymak ve boğmakta, kapitalist ganimetin paylaşılması *uğruna* savaş yapmakta, *kendi* burjuvazilerine yardım eden bir işçi grupları ve işçi çevreleri tabakasını temsil ediyorlar.

"Merkez", çürümüş bir yasallığın kemirdiği parlamentarizm atmosferiyle vb. ahlâkları bozulmuş, görenekleri bozulmuş adamlardır, iş görmeden para almaya ve "hep is-

tirahatte olma" işine alışmış memurlardır. Tarihî ve iktisadî bakımdan konuşacak olursak, *bunlar, ayrı* bir toplumsal tabakayı temsil etmezler, sadece, işçi hareketinin, 1871-1914 arasındaki, birçok bakımlardan, özellikle proletarya için gerekli, büyük, çok büyük ölçüde yavaş, sarsılmaz, yöntemli örgütlenme sanatı bakımından verimli olan tamamlanmış evresi ile *toplumsal devrim çağını* başlatan birinci emperyalist dünya savaşından beri nesnel olarak zorunlu bir hale gelen yeni *evre* arasında *geçişi* temsil ederler.

"Merkez"in başlıca lideri ve temsilcisi Karl Kautsky'dir: o, İkinci Enternasyonelde (1889-1914), en yüksek yetkiye sahip bulunuyordu. 1914 Ağustosundan beri, tam bir marksizmi yadsıma örneği, duyulmamış gevşeklik, kararsızlıklar ve acınacak ihanetler örneği vermektedir. "Merkez" eğilimi, Kautsky, Haase, Ledebour'dur, Reichstag "İşçi ligası" ya da "iş ligası"[22] denenlerdir; Fransa'da Longuet, Pressemane, "azınlıkçılar"[23] genel olarak (menşevikler); İngiltere'de Philip Snowden, Ramsay MacDonald ve "Bağımsız İşçi Partisi"nin[24] ve kısmen Büyük Britanya Sosyalist Partisinin[25] birçok başka liderleri, Birleşik Devletler'de Morris Hilquitt ve birçok başkaları; İtalya'da Turati, Treves, Modigliani vb., İsviçre'de Robert Grimm vb. Avusturya'da Victor Adler ve şürekâsı; Rusya'da Tertip Komitesi Partisi, Akselrod, Martov, Çheydze, Tsereteli ve ötekiler vb..

Elbette ki bazı kimseler, bazan, farkında olmadan sosyal-şovenizm durumundan "merkez" durumuna geçerler ya da tersi olur. Bu, anlaşılır bir şeydir. Her marksist bilir ki, her ne kadar kişiler rahatlıkla bir sınıftan ötekine geçerse de sınıflar birbirinden ayrı kalırlar. Aynı şekilde, kişiler kolaylıkla bir eğilimden ötekine geçtikleri halde, bu eğilimleri kaynaştırmak için yapılan girişimlere harcanan çabalara karşın, siyasal hayatta *eğilimler* birbirlerinden

ayırdedilirler.

3. Üçüncü eğilim, "Zimmerwald Solu"[26] tarafından en sadık bir şekilde temsil edilen gerçekte enternasyonalci olanların eğilimidir (okurun, bu eğilimin ne şekilde doğmuş olduğu konusunda gerçekliği olan bir belgeden bilgi edinebilmesi için, onun 1915 Eylül bildirisinin bir kopyasını ek olarak koyuyoruz).

Başlıca ayırdedici nitelik: hem sosyal-şovenlerle, hem de "merkez"le tam kopma. *Kendi* emperyalist hükümetine karşı ve *kendi* emperyalist burjuvazisine *karşı* aşırı bir devrimci mücadele. İlke: "baş düşman bizim kendi ülkemizdedir". Sosyal-barışseverlerin tatlı sözlerine karşı (sosyal-barışçı, sözde sosyalist, gerçekte pasifist bir burjuvadır; pasifist burjuvalar, sermayenin boyunduruğu ve egemenliği devril*meksizin* sonsuz bir barış düşünü görürler) ve bugünkü savaşla *ilgili olarak* proletaryanın devrimci mücadelesinin ve sosyalist proleter devriminin mümkün, zorunlu ya da yerinde olduğunu yadsımaya yönelen her türlü kaçamaklı sözlere karşı amansız mücadele.

Bu eğilimin en göze çarpan temsilcileri: Almanya'da "Spartaküs grubu" ya da "Enternasyonal grubu"dur,[27] Karl Liebknecht bu gruptandır. Karl Liebknecht bu eğilimin ve *yeni*, gerçek proletarya enternasyonalinin en tanınan, bilinen temsilcisidir.

Karl Liebknecht, Almanya'nın işçi ve askerlerini, *silahlarını kendi* hükümetlerine karşı çevirmeye çağırmıştır. O, bu işi, açıkça, Parlamento (Reichstag)' kürsüsünden yapmıştır. Sonra, gizli olarak basılan bildiriler üstünde olduğu halde, Berlin'in en geniş meydanlarından birine, Potsdam meydanına bir gösteriye gelmiş, "Kahrolsun Hükümet!" çağrısını atmıştır. Tutuklanmış ve kürek cezasına mahkûm edilmiştir. Şimdi bir zindanda bulunmaktadır, Almanya'nın, savaşa karşı mücadele etmiş olmaları yüzünden hapsedilmiş bulunan, eğer binlerce değilse *yüzlerce*

gerçek sosyalisti gibi. Kari Liebknecht, konuşmalarında, mektuplarında, yalnız *ülkesinin* Plehanov'larına ve Potressov'larına (Scheidemann'lar, Legien'ler, David'ler ve şürekâsı) karşı değil, *merkezin adamlarına karşı,* ülkesinin Çheydze'lerine, Tsereteli'lerine (Kautsky, Hasse, Ledebour ve şürekâsına) karşı da dinmek bilmez bir mücadele yürüttü.

Karl Liebknecht ve arkadaşı Otto Rühle, yüzon vekil içinde yalnız ikisi, disiplini kırdılar ve "merkez"le ve şovenlerle "birliği" parçaladılar ve *herkese karşı yürüdüler.* Liebknecht, *yalnız* başına sosyalizmi, proletarya davasını, proletarya devrimini temsil eder. Alman sosyaldemokrasisinin *bütün geri kalanı,* Rosa Luxembourg'un çok doğru ifadesine göre, *pis kokulu bir cesetten* başka bir şey değildir. (Rosa Luxembourg'un kendisi de "Spartaküs grubu"nun üye ve liderlerinden biridir.)

Almanya'da, gerçekte enternasyonalci bir başka grup da Brême'de çıkan *Arbeiterpolitik* gazetesi grubudur.

Fransa'da Loriot ve arkadaşları (Bourderon ve Merrheim, sosyal-pasifizme düştüler), gerçekte enternasyonalcilere en çok yaklaşanlar; Cenevre'de *Demain* dergisini çıkaran Fransız Henri Guilbeaux gibi. İngiltere'de, *The Trade-Unionist* gazetesi, Britanya sosyalist partisinin ve Bağımsız İşçi Partisinin *bazı üyeleri* (örneğin, açıkça, sosyalizmin hain, dönek liderleriyle ilişkinin kesilmesi çağrısında bulunan William Russel), İngiliz burjuva hükümeti tarafından savaşa karşı devrimci mücadelesi nedeniyle kürek cezasına mahkûm edilen öğretmen, İskoçyalı sosyalist MacLean. Yüzlerce İngiliz sosyalisti, bu aynı suçtan ötürü hapiste bulunuyorlar. Onlar ve yalnız onlar, gerçekte enternasyonalcidirler. Birleşik Devletlerde "Sosyalist İşçi Partisi"[28] ve oportünist "Sosyalist Parti"[29] unsurlarından 1917 Ocak ayından beri *The Internationalist* gazetesini çıkaranlar; Hollanda'da *De Tribune* gazetesini yayınlayan

"Tribune'cüler"in[30] partisi (Pannekoek, Herman Gorter, Winjkoop, Zimmerwald'da merkezi temsil eden ve şimdi bize gelen Henriette Roland-Holst), İsveç'te Lindhagen, Ture Nermann Carlsson, Ström, Zimmerwald'da "Zimmerwald Solu"nun kuruluşuna kişi olarak katılan ve savaşa karşı devrimci mücadelesi yüzünden halen hapse mahkûm edilmiş bulunan Z. Höglund gibi liderleriyle gençler ya da sollar partisi.[31] Danimarka'da, başındaki bakan Stauning ile birlikte tüm burjuva olan Danimarka "sosyal-demokrat" partisinden ayrılan Trier ve arkadaşları; Bulgaristan'da "tesniyaki"ler,[32] İtalya'da, en yakın olanlar partinin sekreteri Constantin Lazzari ve merkez organ *Avanti*'nin[33] başyazarı Serrati. Polonya'da, Radek, Hanecki ve "Ulusal Yön" çevresinde toplanmış sosyal-demokrasinin öteki liderleri; Rosa Luxembourg, Tyszka ve "Genel Yön" çevresinde toplanmış öteki sosyal-demokrasi liderleri; İsviçre'de, *kendi* ülkelerinin sosyal-şovenlerine ve "merkez"ine karşı mücadele için "referandum" (Ocak 1917) gerekçelerini kaleme alan ve 11 Şubat 1919'da Toess'de toplanan Zürih Kantosu sosyalist kongresine devrimci ilkelerden esinlenmiş ve savaşa karşı yöneltilmiş bir önerge şunmuş olan solcular,[34] Avusturya'da Frederic Adler'in genç-sol arkadaşları, bunların çoğu, fazla düşünülmeden de olsa, kahramanca bir davranışla bir bakana sıktığı kurşundan ötürü Frederic Adler'e işkence eden aşırı-gerici Avusturya hükümetinin kapatmış olduğu Viyana'nın *Karl Marx* kulübünde savaşmışlardır, vb., vb..

Solun kendi arasında da var olan ayrıntılar önemli değildir. Esas genel *eğilimdedir*. Gerçek şudur ki, gerçekte enternasyonalci olmak, bu korkunç emperyalist savaş çağında kolay değildir. Bu insanlar kalabalık değildirler, ama sosyalizmin bütün geleceği *yalnız* onlardadır; *yalnız* onlar *yığınların önderleridirler,* bozguncular değil.

Sosyal-demokratlar arasındaki, genellikle sosyalistler arasındaki reformistler ile devrimciler arasındaki ayrım,

emperyalist savaş koşulları içinde zorunlu olarak değişikliğe uğramalıdır. Her kim ki, burjuva hükümetine, barış imzalaması ya da "halkların barış isteğini ifade etmesi", vb. için "talepler" sunmakla yetiniyorsa *gerçekte* reformizme doğru kayıyor demektir. *Çünkü,* nesnel olarak, *savaş sorunu* ancak *devrimci planda* konulabilir.

Zorla kabul ettirilmemiş, demokratik bir barış elde etmek üzere, halkları, "savaş sayesinde" zenginleşen kapitalist beylere *milyarlarca* kâr ödemek boyunduruğundan azat etmek için savaştan kurtulmak, ancak proletarya devrimiyle mümkün olabilir, başka türlü değil.

Burjuva hükümetlerinden çok çeşitli reformlar talep edilebilir, edilmelidir, ama, manilovizme ve reformculuğa düşmeden, emperyalist sermayeye binbir bağla sımsıkı bağlı bulunan bu adamlardan ve bu sınıflardan bu bağları *koparmaları* talep edilemez. Oysa bu kopma olmadıkça, savaşa karşı, savaş üstüne söylenecek bütün sözler boş ve yanıltıcı tümcelerden başka bir şey değildirler.

"Kautskiciler", "merkez", sözlerde devrimci, gerçekte reformisttirler; sözlerde enternasyonalci, gerçekte sosyal-şovenizmin yardımcılarıdırlar.

ZİMMERWALD ENTERNASYONALİNİN BAŞARISIZLIĞI. III. ENTERNASYONALİ KURMAK GEREKİR

17. Zimmerwald enternasyonali, daha başlangıcında, kararsız, "kautskici", "merkezci" bir tutum aldı ve bu tutum, *zimmerwald solunu,* bu enternasyonalle olan dayanışmadan vazgeçmek, ondan ayrılmak ve *ona* (İsviçre'de Rus, Alman, Fransız dillerinde basılmış) bir bildiri yollamak zorunda bıraktı.

Zimmerwald enternasyonalinin en başta gelen kusuru, onun *iflâsının* nedeni (çünkü o ideolojik ve politik alanda şimdiden iflâs etmiştir) onun yalpalamaları, pratik olarak

bütün öteki sorunları *belirleyen* esas sorun üzerindeki kararsızlığıdır: sosyal-şovenizmle ve la Haye'de (Hollanda'da) Vandervelde'in ve Huysmans'ın vb. yönettikleri eski sosyal-şoven enternasyonali ile bütün ilişkileri koparmak sorunudur bu.

Zimmerwald'lıların çoğunluğunu oluşturanların *kesinlikle kautskici* oldukları bizde henüz bilinmemektedir. Bununla birlikte, bu, dikkate alınması önemli olan ve şimdi Batı Avrupa'da herkesin bildiği bellibaşlı bir olaydır. Aşırı-şoven *Chemnitzer Zeitung*'un direktörü, Parvus'un aşırı-şoven *Die Glocke*'sinin[35] iş ortağı şoven, ultra-şoven Alman Heilmann bile (gerçekten de Heilmann "sosyal-demokrat" ve sosyal-demokrasinin "birliği"nin amansız bir yanlısıdır), basında, merkez ya da "kautskicilik" ile *zimmerwaldlı çoğunluğun* aynı şey olduğunu kabul etmek zorunda kalmıştır.

1916'nın sonu ve 1917'nin başı, bu olguyu kesin olarak hazırlamıştır. Kienthal bildirisinin[36] sosyal-barışçılığı mahkûm etmesine karşın, *bütün* zimmerwald sağı, *bütün* zimmerwaldlı çoğunluk, sosyal-barışçılığa doğru kaymıştır: Kautsky ve şürekâsı 1917 Ocağından Şubatına kadar bir sürü müdahalelerinde; Bourderon ve Merrheim, Fransa'da, sosyal-şovenlerle, sosyalist partinin (Aralık 1916) ve "Genel İş Konfederasyonu"nun (yani Fransa Sendikaları Ulusal Örgütü, gene Aralık 1916'daki) barışçı önergelerini *oybirliğiyle* onayarak; partinin bütünüyle sosyal-barışçı bir tutum aldığı ve Turati'nin kendisinin 17 Aralık 1916 tarihli konuşmasında emperyalist savaşın çirkinliğini maskelemeye yarayan *milliyetçi* tümceler sarfetmeye varacak kadar "kaydığı" (elbette ki kazara değil) İtalya'da, Turati ve şürekâsı sosyal-barışçılığa doğru kaymışlardır.

Zimmerwald'ın ve Kienthal'ın başkanı Robert Grimm, Ocak 1917'de *kendi* partisinin sosyal-şovenleriyle (Greulich, Pflüger, Gustav Müller, vb.), gerçekte enternasyonal-

cilere karşı blok kurdu.

1917 Ocak ve Şubatında, çeşitli ülkelerin *zimmerwald*'lıları tarafından toplanan iki konferans sırasında, zimmerwaldlı çoğunluğun bu çifte ve iki yönlü oyunu, birçok ülkenin sol enternasyonalcileri tarafından; Gençler Enternasyonal Örgütü sekreteri, üstün bir enternasyonalci gazete olan *L'Internationale des Jeunes*'in[37] yönetmeni Münzenberg; partimizin Merkez Komitesi temsilcisi Zinovyev; Polonya Sosyal-Demokrat Partisinden ("Ulusal Yön"den) K. Radek; "Spartaküs Grubu" üyesi, Alman sosyal-demokratı Hartstein tarafından kesin olarak damgalanmıştır.

Rus proletaryasına çok şey verilmişti; dünyanın hiç bir yerinde işçi sınıfı, Rusya'da olduğu kadar büyük bir devrimci enerji ortaya koyamamıştır. Ama, kendisine çok şey verilen kimseden çok şey istenir.

Zimmerwald bataklığını artık daha fazla hoş görmek mümkün değildir. Zimmerwald'ın "kautskicileri" yüzünden, Plehanov'ların ve Scheidemann'ların şoven enternasyonali ile yarı-bağ halinde daha uzun zaman kalmak mümkün değildir. Hemen bu enternasyonalle ilişkiyi kesmek gerekir. Zimmerwald'da, *sadece* haber alma amacıyla kalmak gerekir.

Gecikmeden, devrimci, proleter, *yeni* bir enternasyonal kurmak ya da daha çok böyle bir enternasyonalin *zaten kurulmuş* bulunduğunu ve iş görmekte olduğunu yüksek sesle ilân etmekten çekinmemek, bize ve kesin olarak şu içinde bulunduğumuz ana düşüyor.

Yukarda dikkatle saydığım, "gerçekte enternasyonalciler"in enternasyonalidir bu. Onlar, yalnız onlar, devrimci enternasyonalci yığınların temsilcileridirler, yoksa bu yığınları doğru yoldan saptıranlar değil.

Bu sosyalistlerin sayıları azdır, ama her Rus işçisi, Şubat-Mart 1917 devriminin *arifesinde* Rusya'da bilinçli çok devrimci olup olmadığını kendi kendine bir sorsun ba-

kalım.

Önemli olan sayılar değildir, gerçekten devrimci olan, proletaryanın siyasetinin ve fikirlerinin sadık ifadesidir. Asıl olan, enternasyonalciliği "ilân etmek" değildir, en güç zamanlarda bile, gerçekte enternasyonalci olmayı bilmektir.

Biz, uluslararası anlaşmalar ve kongreler hakkında hayale kapılmıyoruz. Emperyalist savaş sürdükçe uluslararası ilişkiler, emperyalist burjuvazinin askerî diktatörlüğünün demirden mengenesi içinde sıkılı kalacaktır. Eğer asıl olmayan hükümeti (*governement accessoire*) yani işçi vekilleri sovyetini hoş görmek zorunda olan "cumhuriyetçi" Milyukov bile, Nisan 1917'de, parti sekreteri, enternasyonalci, Zimmerwald'a, Kienthal'e katılmış İsviçreli sosyalist *Fritz Platten*'in, —her ne kadar o bir Rus kadını ile evli ise de ve karısı tarafından akrabalarını ziyaret ediyorsa da; her ne kadar, Riga'da 1905 devrimine katılmış ve bu olaydan dolayı bir Rus cezaevine hapsedilmişse de; her ne kadar, daha genişletirsek, çar hükümetine ödenmesini istediği bir güvence vermişse de—, Rusya'ya *girmesine izin* vermezse — eğer "cumhuriyetçi" Milyukov, Rusya'da, 1917 Nisanında bu şekilde *hareket edebiliyorsa,* burjuvazinin ilhaksız barış üstüne vaad ve güvencelerinin, söz ve bildirilerinin vb. ne değeri olduğu düşünülebilir.

Ya Trotski'nin İngiliz hükümeti tarafından tutuklanması? Ya Martov'un İsviçre'den ayrılmasına izin verilmemesi? Ya, onu, kendisini Trotski'ninkine benzer bir kaderin beklediği İngiltere'ye çekme umudu?

Hayale kapılmayalım. Tuzağa düşmeyelim.

Stokholm'den bile, ne enternasyonalizme sadık sosyalistlerin, *hatta ne de onların mektuplarının* bize kadar gelmesine izin verilmediği tanıtlanmış olduğuna göre —ki, bu, askerî sansürün bütün olanaklarına ve bütün amansızlığına karşın ortaya konmuştur—, uluslararası kongreleri ya da

konferansları "beklemek", enternasyonalizme *ihanet etmektir.*

Partimiz "beklememeli", derhal III. Enternasyonali *kurmalıdır.* Almanya'da, İngiltere'de, hapsedilmiş olan yüzlerce sosyalist, rahat bir nefes alacaklardır; grevleri ve gösterileri şu uğursuz, şu dalavereci Wilhelm'i titreten binlerce ve binlerce Alman işçisi *illegal* gazetelerinde kararımızı okuyacaklardır; Karl Liebknecht'e yalnız ona ne kardeşçe bir güven beslediğimizi bileceklerdir; *şimdi* de "savaşı sonuna kadar götürme" ile mücadele etme azmimizi öğreneceklerdir. Bu okudukları, onların devrimci enternasyonalci güçlerini artıracaktır.

Kendisine çok verilen, kendisinden çok istenen olacaktır. Dünya'da, özgürlüğün Rusya'da şu anda olduğu gibi hüküm sürdüğü bir ülke yoktur. Bu özgürlükten yararlanalım, burjuvazinin ya da "devrimci amaçlarla savaşı sürdürme" burjuva siyasetinin desteklenmesini va'zetmek için değil, ama cesurca, namusluca, proleterce, Liebknecht'vari, hem sosyal-şovenlerin, hem de kararsız "merkezciler"in yenilmez düşmanı III. Enternasyonali kurmak için yararlanalım.

18. Şimdi şu söylenenlerden sonra, Rusya'da sosyal-demokratların birleştirilmesinin sözkonusu olamayacağını göstermek için uzun söylevlere hiç de gerek yok.

Örgütlenme Komitesi ile *Raboçiya Gazeta*'da Potressov'la blok kurmayı hoş karşılayan, İşçi Vekilleri Sovyetinin Yürütme Komitesinde ödünç (istikraz) lehinde oy veren,[38] "savaşı sonuna kadar sürdürme" siyasetinden yana kayan Çheydze ile, Tsereteli ile kaynaşmak fikrini bir an için kabul etmektense Liebknecht gibi, ikiye bölünmüş kalmak daha iyidir — *çünkü bu, devrimci proletarya ile birlikte kalmaktır.*

Bırakalım ölüler, kendi ölülerini gömsünler.

Her kim ki, kararsız olanlara *yardım etmek* ister, ilkin kendisi kararsız olmayı bırakmalıdır.

BİLİMSEL OLARAK DOĞRU OLMASI VE PROLETARYANIN SİYASAL BİLİNÇLENMESİNE KATKIDA BULUNMASI İÇİN PARTİMİZİN ADI NE OLMALIDIR?

19. Son soruna, partimizin adlandırılması sorununa geliyorum. Marx ve Engels'in yaptıkları gibi, kendimize *Komünist Partisi* adını vermeliyiz.

Marksist olduğumuzu yeniden ilân etmeliyiz, temel olarak *Komünist Manifestosu*'nu almalıyız. *Komünist Manifestosu,* sosyal-demokrasi tarafından bellibaşlı iki noktada değiştirilip bozulmuş ve ihanete uğratılmıştır: 1° işçilerin vatanı yoktur: emperyalist savaşta "vatanı savunmak" sosyalizme ihanet etmektir; 2° marksist devlet doktrini, II. Enternasyonal tarafından değiştirilip bozulmuştur.

"Sosyal-demokrasi" adlandırması, *bilimsel olarak* doğru değildir. Marx'ın birçok kere, özellikle 1875'te, *Gotha Programının Eleştirisi*'nde ortaya koyduğu, ve Engels'in daha popüler bir açıklamasında 1894'te[39] yinelediği gibi "sosyal-demokrasi" adlandırması bilimsel olarak yanlıştır. İnsanlık, kapitalizmden doğrudan doğruya ancak sosyalizme, yani üretim araçlarının ortak mülkiyetine ve ürünlerin herkesin emeğine göre üleştirilmesine geçebilir. Bizim partimiz daha uzağı görüyor: sosyalizm, kaçınılmaz olarak komünizm haline evrim göstermelidir, komünizmin ilkesinde "Herkesten yeteneğine göre, herkese gereksinmesine göre" yazılıdır.

Benim birinci kanıtım bu.

İşte bir başkası: bizim adımızın ikinci kısmı (sosyal-*demokratlar*) da bilimsel olarak doğru değildir. Demokrasi, bir *devlet* biçimidir. Oysa bizler, marksistler, *her türlü* devlete karşıyız.

II. Enternasyonalin liderleri (1889-1914), Bay Plehanov, Bay Kautsky ve benzerleri, marksizmi aşağılattılar ve değiştirdiler, bozdular.

Marksizm, sosyalizme geçmek için *bir devletin zorunluluğunu* kabul etmesi bakımından ama *hiç de* (işte Bay Kautsky ve şürekâsını ayırdeden budur) alışılmış burjuva parlamenter demokratik cumhuriyeti tipinde *bir devletin* değil, ama 1871 Paris Komünü tipinde ya da 1905 ve 1917 işçi vekilleri sovyetleri tipinde bir devletin zorunluluğunu kabul etmesi bakımından anarşizmden ayrılır.

Üçüncü kanıtım: *gerçekte,* her ne kadar henüz zayıf bir biçimde, henüz embriyon biçiminde de olsa, terimin bilinen anlamında olmayan bu yeni "devleti", bizde, *hayat,* devrim *daha önceden* tam olarak yaratmıştı.

İşte bu da, sadece bir liderler teorisi değil, yığınların pratik alanda bir sorunudur.

Devlet, gerçek anlamıyla, halktan ayrı, silâhlı insan müfrezelerine dayanır.

Bizim, *doğan* yeni devletimiz de bir devlettir, çünkü, bize de silahlı insan müfrezeleri gereklidir, bize *en sıkı* bir düzen gereklidir, bize, çarcı olsun, Guçkov'vari olsun bütün karşı-devrimci girişimleri önlemek için bu gereklidir.

Ama bizim *doğan* yeni devletimiz, daha şimdiden terimin kendi anlamında bir devlet değildir *artık,* çünkü, Rusya'nın birçok yerlerinde, bu silahlı adamların müfrezeleri, *yığının kendisidir,* tüm halktır, halkın üstünde yer alan, ondan ayrı, ayrıcalıklı, pratik olarak görevinden geri alınamayan herhangi bir kimse değildir.

Geriye değil, ileri bakmak gerekir; eski *monarşik* yönetim organları ile, polis, ordu, bürokrasi aracılığıyla burjuvazinin egemenliğini sağlamlaştıran sıradan burjuva tipinde demokrasiye doğru bakmamak gerekir.

İleriye bakmak gerekir, doğmakta olan yeni demokrasiye doğru, daha şimdiden demokrasi olmaktan çıkan demokrasiye doğru bakmak gerekir, çünkü demokrasi halkın egemenliğidir; oysa silahlı halk, kendi üzerinde egemenlik

yürütemez.

Proletarya partisi için kullanılan demokrasi terimi, yalnız bilimsel açıdan yanlış değildir. Bugün, Mart 1917'den sonra bu terim, devrimci halkın, yeniden, tam bir özgürlük içinde, cesaretle ve kendiliğinden gelme bir şekilde, devlet içinde *biricik iktidar* olarak, *bütün* devletin "gitgide ortadan kalkışının" habercisi olarak, işçi, köylü ve ötekilerin vekillerinin sovyetlerini kurmasına *engel olmak için,* ona takılan renkli bir *gözlüktür.*

Dördüncü kanıtım: sosyalizmin bütün dünyadaki durumunu hesaba katmak gerekir.

Bu durum, artık, 1871-1914'te, Marx ve Engels'in bilerek oportünist terimine ve "sosyal-demokrasi" düzmeciliğine boyun eğdikleri, katlandıkları çağdaki durumun aynısı değildir. Çünkü, Paris Komününün yenilgisinden sonra bu *çağda,* tarih, yavaş örgütlenme ve eğitim çalışmasını gündeme koyuyordu. Bundan başka yapılacak bir şey yoktu. Anarşistlerin iktisat ve siyaset konusunda teori bakımından çok derin yanılgıları vardı (hâlâ da var). Bütün dünyanın durumunu anlamadıkları için çağı yanlış değerlendirdiler; durum şöyleydi: emperyalist kazançlarla İngiltere işçisinin ahlâkı bozulmuştu, Paris Komünü ezilmişti, burjuva ulusal hareketi Almanya'da zaferi kazanmış bulunuyordu (1871); yarı-feodal Rusya asırlık bir uyku içindeydi.

Marx ve Engels çağın doğru bir değerlendirmesini yaptılar: uluslararası durumu anladılar, toplumsal devrime doğru *ağır ağır* yolalma görevlerini anladılar.

Biz de, kendi sıramızda, yeni çağın görevlerini ve özelliklerini anlamayı bilelim. Marx'ın, haklarında, "Devler ektim, pireler biçtim" dediği kötü marksistleri hiç bir şekilde taklit etmeyelim.[40]

Emperyalizm halinde evrim göstermiş kapitalizmin nesnel zorunluluğu, emperyalist savaşı doğurdu. Savaş bütün

insanlığı *uçurumun kenarına,* bütün uygarlığın yıkımına, vahşete, milyonlarla insanın, sayısız milyonların yeniden ölümüne sürükledi.

Hiç bir kurtuluş yolu yoktur, bu yol proletarya devrimi yolu değilse.

Ve bu devrimin, çekingen, pek sağlam olmayan, bilinçsiz ve burjuvaziye karşı fazla inançlı olan ilk adımlarını atmaya başladığı bir anda, —böyle bir anda, "sosyal-demokratların", "sosyal-demokrat" parlamenterlerin, "sosyal-demokrat" gazetelerin liderlerinin çoğunluğu (bu bir gerçek, bu bir olgudur) — çünkü yığınlar üzerindeki etkinin *aletleri,* elbette ki onlardır— sosyalizmi *terkettiler,* sosyalizme *ihanet ettiler,* "kendi" ulusal burjuvazilerinin yanına geçtiler.

Yığınlar, bu liderler tarafından şaşırtılmış, yolundan, yönünden döndürülmüş, aldatılmıştır.

Ve biz, zamanı geçmiş, II. Enternasyonal kadar çürümüş eski adlandırmayı muhafaza etmekle bu aldatmayı yüreklendirir, ona yardım ederiz!

"Pek çok" işçi sosyal-demokrasiyi iyi anlamda *anlamaktadırlar,* olsun. Ama, öznel ile nesnel arasında ayrım yapmasını bilmenin zamanıdır.

Öznel olarak, bu sosyal-demokrat işçiler, proleter yığınlarının son derece sadık kılavuzlarıdırlar.

Ama, dünyada öznel durum o şekildedir ki, partimizin eski adı, yığınların aldatılmasını *kolaylaştırmaktadır* ve ileri doğru hareketi *köstekler.* Çünkü, her adımda, her gazetede, her parlamento fraksiyonunda, yığınlar, sözleri en çok yankı uyandıran, etkileri en uzaktan görülen *liderler,* yani birtakım adamlar görüyor; ve onların hepsi, "kendileri de sosyal-demokrat"; hepsi de sosyal-şovenlerle, sosyalizm hainleriyle "birlikten yana", hepsi de, ücretini almak üzere, "sosyal-demokrasi"nin eskiden çekmiş olduğu poliçeleri sunuyorlar.

Ya karşı kanıtlar?... "Bizi, anarşist-komünistlerle karıştıracaklar"...

Peki ulusal sosyalistlerle, liberal sosyalistlerle ya da radikal sosyalistlerle karıştırılmaktan neden korkmuyoruz, onlar ki Fransız Cumhuriyetinin burjuva partileri arasında yığınların burjuvazi tarafından aldatılmasında en ileri gitmiş, en uzman olan kısmıdır?... "Yığınlar *kendi* sosyal-demokrat partilerine alışmışlardır, işçiler onları 'sever' " ...

İşte tek kanıt. Evet, ama bu kanıt, hem marksist bilimden, hem yarın devrimin görevleri olacak görevlerden, hem sosyalizmin bütün dünyadaki nesnel durumundan, II. Enternasyonalin yüzkızartıcı iflâsından, hem de proleterlerin çevresindeki "kendileri de sosyal-demokrat" olan kalabalığın davaya pratik olarak verdikleri zarardan uzak kalmaktadır.

Göreneğin, uyuşukluğun, hareketsizliğin kanıtı.

Oysa biz dünyayı yeniden yapmak istiyoruz. Biz, yüz milyonlarca insanın sürüklendikleri, kapitalistlerin yüz kere yüz milyarlık çıkarlarının işin içine karıştığı savaşa, insanlık tarihinin şimdiye kadar tanıdığı en büyük proletarya devriminden başka bir yolla, gerçekten demokratik bir barışla sonuçlanması olanaksız olan savaşa son vermek istiyoruz.

Ve biz kendi kendimizden mi korkacaktık! Biz, "her zaman" giydiğimiz "sevgili", pis gömleğimizle mi yetinecektik?...

Kirli gömleği çıkarıp atmanın zamanıdır, temiz çamaşır giymenin zamanıdır.

Petrograd, 10 Nisan 1917

SONSÖZ

BROŞÜRÜM, iktisadî bozukluğun ve Petersburg basımevlerinin kötü çalışmasının sonucu olarak eskidi. 10 Nisan 1917'de yazılmış olduğu halde, bugün, 28 Mayıs'ta hâlâ yayınlanmış değil.

Bu broşür, Partimizin, Rus Sosyal-Demokrat Bolşevik İşçi Partisinin ulusal kongresinin *arifesinde* fikirlerimin propagandası için platform *taslağı* olarak yararlanılmak üzere yazılmıştı. Makinede tape edildiği, kongreden önce ve kongre sırasında birçok nüsha halinde parti üyelerine dağıtıldığı halde, her şeye karşın, rolünü kısmen oynayabildi. Ama o zamandan beri, kongre 24-29 Nisan 1917[41] tarihleri arasında toplanmıştır, kongrenin kararlarının yayınlanışı-

nın üzerinden çok zaman geçti (*Soldatskaya Pravda*'nın[42] 13. sayısının ekine bakınız) ve dikkatli bir okuyucu benim broşürümün bu kararların başlangıç tasarısı olduğunu saptamakta hiç güçlük çekmeyecektir.

Bana, artık, bu broşürün, bu kararlar bakımından bir açıklama niteliğinde yararlı olacağı umudunu ifade etmekten ve bundan sonra iki husus üzerinde durmaktan başka bir şey kalmıyor.

Zimmerwald'da ancak haber alma amacıyla kalmayı, sayfa 27*, öneriyorum. Kongre bu konuda beni izlemedi ve ben Enternasyonalle ilgili kararda aleyhte oy vermek zorunda kaldım. Bundan böyle, konferansın, olayların gidişiyle kısa zamanda düzeltilecek bir yanlışa düştüğü açıktır. Zimmerwald'da kalmakla, III. Enternasyonalin kuruluşunu geciktirmeye (elimizde olmayarak bile olsa) yardım etmiş oluyoruz; Zimmerwald'da ideolojik ve politik bakımdan ölmüş olan böyle ölü bir kuvvete bağlı kalmakla onun doğuşunu dolaylı olarak engellemiş oluyoruz.

Partimizin durumu —bütün dünyanın bütün işçi partilerinin karşısında— bugün öyledir ki, biz derhal III. Enternasyonali *kurmak zorundayız*. Bizden başka hiç kimse *bugün* bunu yapamaz ve her türlü geciktirme zararlıdır. Eğer biz Zimmerwald'da sadece haber amaçlarıyla kalmış olsaydık, derhal III. Enternasyonali kurmak üzere serbest kalacaktık (eğer koşullar elverirse Zimmerwald'dan *yararlanabilecek* durumda kalmak üzere).

Oysa şimdi, kongrenin işlediği yanılgı yüzünden hiç değilse 5 Temmuz 1917'ye kadar pasif bir şekilde beklemek zorundayız (Zimmerwald kongresinin toplanacağı tarih; eğer bir kere daha ertelenmezse! Daha önce de bir kere daha ertelenmişti...).

Kongreden sonra partimizin Merkez Komitesi tarafından oybirliğiyle alınan ve 12 Mayıs tarihli *Pravda*'nın 55.

* Bu kitapta 61. sayfaya bakınız. —*Ed.*

sayısında yayınlanan karar, bu yanılgıyı yarıyarıya düzeltiyor: eğer bakanlarla görüşmelerde bulunursa Zimmerwald'ı terk edeceğimiz kararlaştırıldı. Yanılgının öteki yarısının da kısa zamanda "sollar"ın ("üçüncü eğilim" "gerçek enternasyonalciler" yukarda sayfa 23-25'e bakınız*) I. Enternasyonal kongresini toplantıya çağırdığımızda düzeltileceği umudunu ifade etmekte kendimi haklı buluyorum.

Üzerinde durulması gereken ikinci nokta, bir "koalisyon bakanlığı"nın kurulması, 6 Mayıs 1917, konusudur. İnsana öyle *gelebilir ki,* broşür, özellikle bu konuda eskimiştir.

Gerçekte ise, broşür, bu konuda kesinlikle hiç de eskimiş değildir. Broşür, *her şeyi,* kapitalistlerin 10 bakanına rehine olarak 6 bakan veren menşeviklerin ve popülistlerin ateşten korkar gibi korktukları bir *sınıf* tahlili üzerine oturtmuştur. Ve broşür, her şeyi bir sınıf tahliline dayandırdığı için eskimemiştir, çünkü Tsereteli, Çernov ve yardakçılarının bakanlığına girmek, Petrograd Sovyeti ile kapitalistlerin hükümeti arasında yapılan anlaşmanın sadece biçimini ufak "şeklî bir anlaşmadan çok, fiilî desteklemeden"** sözettiğimi açıkça belirtmiştim.

Tsereteli, Çernov ve yardakçılarının kapitalistlerin elinde birer rehineden başka bir şey olmadıkları, "yenilenmiş" hükümetin ne dış politikadaki ne de iç politikadaki şaşaalı vaatlerinden hiç birini yerine getirmek istemediği ve getiremeyeceği her gün biraz daha belli olmaktadır. Çernov, Tsereteli ve şürekâsı politik olarak intihar etmişlerdir; kapitalistlerin yardımcısı olduklarını açıkça ortaya koymuşlardır ve onlar fiiliyatta devrimi boğazlamaktadırlar; Kerenski, işi, yığınlara karşı zor kullanmaya kadar vardırmıştır (broşürüme bakınız, s. 9: *Guçkov, henüz, yığınlara karşı zor kullanmak tehdidinden başka bir iş görmüyor;*** Kerenski

* Bu kitapta 56-59. sayfalar. —*Ed.*
** Bu kitapta 38. sayfaya bakınız. —*Ed.*
*** Bu kitapta 39. sayfaya bakınız. —*Ed.*

ise bu tehditleri uygulayacak *bir duruma gelmiştir...*). Çernov, Treseteli ve yardakçıları kendi kendilerini ve menşevik ve sosyalist-devrimci partilerini politik olarak öldürmüşlerdir. Halk her gün bunu daha iyi anlayacaktır.

Bu, koalisyon bakanlığı broşürümde kısaca tahlil edilmiş olan devrimimizin başlıca sınıf çelişkilerinin gelişmesinde geçici bir evreden başka bir şey değildir. Bu, uzun zaman süremez. Ya geriye, bütün çizgilerde karşı-devrime doğru gidilir ya da ileriye, iktidarın başka sınıfların eline geçmesine doğru gidilir. Devrim döneminde, bir evrensel emperyalist savaş durumu içinde aynı yerde durmak olanaksızdır.

N. LENİN

Petersburg, 28 Mayıs 1917.
İlk kez Eylül 1917'de *Priboy* yayınlarında broşür halinde yayınlandı.
İmza: *N. Lenin.*

İKİNCİ BÖLÜM

EKİMİN ARİFESİNDE

[BİR]

RUSYA'DA SİYASAL PARTİLER VE PROLETARYANIN GÖREVLERİ

BU sayfalarda, Rusya'nın güncel siyasal durumunu karakterize eden, önce en bellibaşlı, sonra da ikincil sorular ve yanıtlar ve çeşitli partilerin bu konulardaki değerlendirmesi formüle edilmeye çalışıldı.

SORULAR VE YANITLAR

1. *Rusya'da başlıca siyasal parti gruplaşmaları hangileridir?*

A (kadetlerin sağındakiler). Kadetlerin sağında yer alan partiler ve gruplar.

B (kadetler). Meşrutiyetçi-Demokrat Parti (kadetler,

Halkın Özgürlüğü Partisi) ve yakın gruplar.

C (s.-d. ve s.-r.). Sosyal-demokratlar, sosyalist-devrimciler (*socialistes-révolutionaires*) ve onlara yakın gruplar.

D ("bolşevikler"). *Komünist Partisi* diye adlandırılması gereken ama bugün "Merkez Komitesi çevresinde toplaşmış Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi" ve daha çok "bolşevik" denilen parti.

2. *Bu partiler hangi sınıfları temsil ederler? Hangi sınıfların görüşlerini ifade ederler?*

A (kadetlerin sağındakiler). Serfliğin devamında çıkarı olan büyük toprak sahipleri ve burjuvazinin (kapitalistlerin) en geri unsurları.

B (kadetler). Bütün burjuvazi, yani kapitalistler sınıfı, ve burjuvalaşmış, kapitalist olmuş toprak sahipleri.

C (s.-d. ve s.-r.). Küçük mülk sahipleri, küçük köylüler ve orta köylüler, küçük-burjuvazi ve aynı zamanda burjuvazinin etkisine boyun eğmiş olan işçi unsurlar.

D ("bolşevikler"). Bilinçli proleterler, ücretli işçiler ve işçilerle birleşen en yoksul köylüler (yarı-proleterler).

3. *Bunların sosyalizme karşı tutumları nedir?*

A (kadetlerin sağındakiler) ve B (kadetler). Sosyalizm, kapitalistlerin ve toprak sahiplerinin kârlarını tehdit ettiği için sınırsız bir düşmanlık tutumu.

C (s.-d. ve s.-r.). Bunlar sosyalizm yanlılarıdır, ama sosyalizmi düşünmenin ve derhal onun gerçekleşmesine yönelen pratik tedbirler almanın henüz erken olacağını öğretmektedirler.

D ("bolşevikler"). Sosyalizm yanlıları; işçi, vb. vekilleri sovyetlerinin sosyalizmin gerçekleşmesine yönelen mümkün olan eylemlere tam zamanında girişmeleri gerekir.*

4. *Şu anda bu partiler ne çeşit bir devlet istemektedirler?*

A (kadetlerin sağındakiler). Meşrutî bir krallık, me-

* Bu eylemler konusunda 20 ve 22. sorulara bakınız.

murların ve polisin sınırsız yetkisi.

B (kadetler). Burjuva parlamenter bir cumhuriyet, yani kapitalistlerin egemenliğinin pekiştirilmesi; eski mülkî yönetiminin ve polisin devam etmesi.

C (s.-d. ve s.-r.). Burjuva parlamenter bir cumhuriyet ve işçilerin ve köylülerin lehinde reformlar.

D ("bolşevikler"). Bir işçi, asker, köylü vb. vekilleri sovyetleri cumhuriyeti. Bütün halkın silahlanmasıyla yeri doldurulacak olan sürekli ordunun ve polisin kaldırılması; ücretleri iyi bir işçininkinden yüksek olmaması gereken devlet görevlilerinin, yalnız seçilebilir değil, işlerinden de geri alınabilir olması.

5. *Bu partilerin Romanovlar krallığının yeniden tahta çıkarılması konusundaki tutumları nedir?*

A (kadetlerin sağındakiler). Buna taraftardırlar, ama halk korkusuyla çevrelerini kollayarak gizli hareket etmektedirler.

B (kadetler). Guçkov kuvvetli göründüğü sırada, bunlar, Nikola'nın kardeşini ya da oğlunu tahta çıkarmak düşüncesindeydiler; halk kuvvet gösterisine başlayınca karşı düşünceyi benimsediler.

C (s.-d. ve s.-r.) ve D ("bolşevikler"). Krallığın her türlü tahta çıkarılmasına karşı vazgeçmez şekilde düşmandırlar.

6. *İktidarın alınmasına karşı tutumları nedir? Düzen ve anarşiden ne anlarlar?*

A (kadetlerin sağındakiler). Eğer çar ya da cesur bir general iktidarı ele geçirirse, Tanrı böyle istediği içindir, ve düzen budur, gerisi anarşidir.

B (kadetler). Eğer kapitalistler zor yoluyla da olsa iktidarı alırlarsa, bu düzendir. Ama kapitalistlere karşı iktidarı ele geçirmek anarşi olacaktır.

C (s.-d. ve s.-r.). Eğer İşçi, Asker, vb. Vekilleri Sovyetleri yalnız başına bütün iktidarı eline çevirirse bundan

bir anarşi tehlikesi doğar. Şu an için kapitalistler iktidarı ellerinde tutsunlar, işçi ve asker vekilleri sovyetleri bir "irtibat komisyonu" kursunlar.

D "(bolşevikler"). İşçi, Köylü ve Tarım Gündelikçileri Vekilleri Sovyetleri tek başlarına bütün iktidarı ellerinde bulundurmalıdırlar. Her türlü propaganda, ajitasyon ve milyonlarca ve milyonlarca insanın örgütlenmesi, tam zamanında bu hedefe* doğru *yöneltilmelidir.*

7. *Geçici hükümeti desteklemek gerekir mi?*

A (kadetlerin sağındakiler) ve B (kadetler). Mutlak olarak desteklemek gerekir, çünkü şu anda kapitalistlerin çıkarlarının savunulması için mümkün olan tek hükümet, geçici hükümettir.

C (s.-d. ve s.-r.). Desteklemek gerekir, ama İşçi ve Asker Vekilleri Sovyetleri ile varılan anlaşmaya uygun hareket etmesi ve "irtibat komisyonunun" oturumlarına katılması şartıyla.

D ("bolşevikler"). Desteklememek gerekir; kapitalistler desteklesinler. Bize gelince, biz, bütün halkı, İşçi, Asker, vb. Vekilleri Sovyetlerinin tam ve ortaksız iktidarına *hazırlamalıyız.*

8. *Bu partiler, iktidarın birliğinden yana mıdırlar, yoksa ikili iktidardan yana mı?*

A (kadetlerin sağındakiler) ve B (kadetler). Kapitalistlerin ve toprak sahiplerinin iktidarının birliğinden yana.

C (s.-d. ve s.-r.). İkili iktidardan yana: İşçi ve Asker Vekilleri Sovyetlerinin Geçici Hükümet üzerinde denetimi. İktidarsız bir denetimin gerçek olup olamayacağı sorusunun sorulmasına canları sıkılır.

D ("bolşevikler"). Bütün ülkede aşağıdan, yukarıya doğru İşçi, Asker, Köylü, vb. Vekilleri Sovyetlerinin iktidarının birliğinden yana.

* Anarşizm, devlet iktidarını tüm olarak reddeder. Oysa, Asker ve İşçi Vekilleri Sovyetleri *de* bir devlet iktidarıdır.

9. *Kurucu Meclisi toplamak gerekir mi?*

A (kadetlerin sağındakiler). Hayır, çünkü bu meclis, toprak sahiplerine zararlı olabilir. Ortalık karışık, Kurucu Meclise, köylüler, toprak sahiplerinin bütün arazilerini ellerinden almaya karar verebilirler.

B (kadetler). Evet, ama tarih saptamaksızın. Bu konuda profesörlerle ve hukukçularla uzun uzun görüşmek gerekir, çünkü 1° daha Bebel bile, hukukçuların yeryüzündeki insanların en gericileri olduklarını söylüyordu ve 2° bütün devrimlerin deneyimi, halkın özgürlüğü davasının profesörlere güvendiği andan itibaren kaybolmuş olduğunu öğretiyor.

C (s.-d. ve s.-r.). Evet, en yakın zamanda toplamak gerekir. Toplantı tarihi saptanmalıdır. Daha önce "irtibat komisyonunda" ikiyüz kez bunun sözünü ettik ve hemen yarın ikiyüzbirinci kez ve artık son kez olarak yeniden sözünü edeceğiz.

D ("bolşevikler"). Evet, en yakın zamanda. Ama, Kurucu Meclisin toplanmasının ve çalışmalarının başarısının bir tek güvencesi vardır: bu da İşçi, Asker, Köylü, vb. Vekilleri Sovyetlerinin kuvvetlerinin sayıca artmasında ve kuvvetlenmesindedir; tek gerçek güvence olan işçi yığınlarının örgütlenmesi ve silahlanmasıdır.

10. *Devlete bildiğimiz tipte bir polis ve sürekli bir ordu gerekli midir?*

A (kadetlerin sağındakiler) ve B (kadetler). Evet, kesin olarak gerekli ve zorunludur. Çünkü kapitalistlerin egemenliğinin tek ciddî güvencesi budur ve çünkü, bütün ülkelerin deneyimi öğretir ki, cumhuriyetten krallığa dönüş, gerektiğinde, bununla hissedilir bir şekilde kolaylaşır.

C (s.-d. ve s.-r.). Bir yandan, kuşkusuz gerekmeyecektir. Öte yandan radikal dönüşümler henüz erken değil midir? Ayrıca "irtibat komisyonunda" bunu görüşeceğiz.

D ("bolşevikler"). Hayır, kesinlikle. Derhal ve mutla-

ka bütün halkın genel silahlanması; halkın milisle ve ordu ile kaynaşması yoluna gidilmelidir: kapitalistler, işçilere, miliste çalıştıkları günlerin ücretini ödemelidirler.

11. *Devlete alışılmış tipte bir memurlar kadrosu gerekli midir?*

A (kadetlerin sağındakiler) ve B (kadetler). Evet, kesinlikle. Bu kadronun onda-dokuzu, toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin oğulları ve kardeşlerinden oluşmuştur. Ayrıcalıklı ve görevinden elçektirilemeyen bir kadro olarak kalmalıdır.

C (s.-d. ve s.-r.). Bunlar, Paris Komününün pratik olarak koyduğu sorunun birdenbire ortaya konulmasının uygun olmayacağı kanısındadırlar.

D ("bolşevikler"). Hayır, kesinlikle. Bunlar, bütün görevlilerin hatta görevi ne olursa olsun bütün vekillerin yalnız seçilebilmesini değil, her an görevlerinden geri alınabilmesini de zorunlu sayarlar. Ne görevliler, ne de ötekiler, iyi bir işçinin ücretinden daha yüksek bir maaş almamalıdırlar. Bunların yerine (yavaş yavaş) halk milisi ve onun müfrezeleri geçirilmelidir.

12. *Subaylar, askerler tarafından seçilmeli midir?*

A (kadetlerin sağındakiler) ve B (kadetler). Hayır! Bu, toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin çıkarlarına karşıdır. Eğer askerlerle başka türlü başa çıkılamazsa, sonra mümkün olur olmaz hemen kaldırılmak üzere bu reform geçici olarak onlara vaadedilmelidir.

C (s.-d. ve s.-r.). Evet.

D ("bolşevikler"). Subayların seçilmesi bizim için yeterli değildir. Askerlerin vekilleri, subayın ve generalin bütün yaptıklarını denetlemelidirler.

13. *Şeflerin askerler tarafından geri alınması yararlı mıdır?*

A (kadetlerin sağındakiler) ve B (kadetler). Kesinlikle zararlıdır. Guçkov zaten bunu daha önceden yasaklamış

bulunuyor. Zora başvurmak tehdidinde bile bulundu. Guçkov desteklenmelidir.

C (s.-d. ve s.-r.). Evet, yararlıdır, ama önce subayları görevinden almak ve sonra irtibat komisyonuna gitmek mi, yoksa, tersine bir yol mu izlemek gerektiği açık olarak bilinemiyor.

D ("bolşevikler"). Her bakımdan yararlı ve zorunludur. Askerler ancak seçilmiş olan otoritelere itaat ederler ve onları *sayarlar.*

14. *Bugün savaştan yana mıdırlar, ona karşı mıdırlar?*

A (kadetlerin sağındakiler) ve B (kadetler). Kesinlikle savaştan yana, çünkü savaş kapitalistlere efsanevî kârlar sağlıyor ve birbirlerine karşı ayaklanmış olan işçilerin bölünmesiyle onların egemenliğini kuvvetlendirmeyi vaadediyor. Savaş "savunma" savaşı olarak nitelendirilerek ve amacının, kısaca, Wilhelm II'yi devirmek olduğu söylenerek işçiler aldatılacaktır.

C (s.-d - ve s.-r.). Genel olarak emperyalist savaşa karşıyız, ama yanılmaya ve emperyalistliği tanıtlanmış olan Guçkov-Milyukov ve şürekâsı hükümetinin yaptığı emperyalist savaşın desteklenmesini "devrimci ulusal savunma" olarak nitelendirmeye hazırız.

D ("bolşevikler"). Kayıt koymadan genel anlamıyla emperyalist savaşa karşı; Geçici Hükümetimiz de dahil emperyalist savaş yapan *bütün* burjuva hükümetlerine karşı; kayıtsız şartsız, Rusya'nın "devrimci ulusal savunmasına" karşı.

15. *Çarın İngiltere, Fransa vb. ile imzaladığı uluslararası soygunculuk anlaşmalarından (İran'ın boğazlanması, Çin'in, Türkiye'nin, Avusturya'nın paylaşılması) yana mıdırlar, bunlara karşı mıdırlar?*

A (kadetlerin sağındakiler) ve B (kadetler). Kesinlikle bu anlaşmalardan yana. Gizli anlaşmaların yayınlanması

olanaksızdır. Çünkü İngiliz-Fransız emperyalist sermayesi ve onların hükümetleri buna izin vermeyeceklerdir ve çünkü Rus sermayesi kendi kirli dalaverelerini halkın gözleri önüne seremez.

C (s.-d. ve s.-r.). Karşı, ama biz, irtibat komisyonu ve yığınlar içindeki çeşitli "kampanyalar" sayesinde, kapitalistlerin hükümetini "etkilemeyi" hâlâ umuyoruz.

D ("bolşevikler"). Bütün görev, yığınları, kapitalist hükümetlere belbağlamanın boş olduğu ve iktidarın proletaryaya ve en yoksul köylülere geçmesinin zorunluluğu konusunda aydınlatmaktır.

16. *İlhaklardan yana mıdırlar, karşı mıdırlar?*

A (kadetlerin sağındakiler) ve B (kadetler). Eğer ilhaklar Alman kapitalistlerinin ve onların elebaşları Wilhelm II'nin işi ise, onlara karşıyız. Eğer İngilizlerin işi ise bunları suçlamıyoruz, çünkü İngilizler "bizim" müttefikimizdirler. Eğer ilhaklar, çarın köleleştirdiği halkı Rusya'nın sınırlarında zor gücüyle tutan bizim kapitalistlerimizin işi ise, biz bunlara taraftarız ve bunları ilhak olarak nitelendirmiyoruz.

C (s.-d. ve s.-r.). İlhaklara karşıyız, ama kapitalist hükümetten, ilhaklardan vazgeçmesi "vaadini" elde etmeyi hâlâ umuyoruz.

D ("bolşevikler"). İlhaklara karşı. Kapitalist hükümet tarafından yapılan bütün ilhaklardan vazgeçme vaatleri aldatmacadan başka bir şey değildir. Bu aldatmacayı ortaya çıkarmanın tek yolu, *bizim* kapitalistlerimiz tarafından, ezilen halkların azadedilmesini ısrarla istemektir.

17. *"Özgürlük istikrazı"ndan yana mıdırlar, karşı mıdırlar?*

A (kadetlerin sağındakiler) ve B (kadetler). Kesinlikle yanayız. Çünkü bu, emperyalist savaşın, yani *amacı* hangi grup kapitalistin dünya egemenliğini ele geçireceğine karar vermek olan bir savaşın yönetimini kolaylaştırır.

C (s.-d. ve s.-r.). *Yanayız,* çünkü "devrimci ulusal savunma" gibi yanlış bir durum, bizi, bu Enternasyonalizme indirilen yadsınılamaz darbeye mahkûm ediyor.

D ("bolşevikler"). Karşıyız, çünkü müttefik kapitalistlerin öteki kapitalistlerle, kapitalistlerin çıkarına yaptıkları savaş, emperyalist bir savaş olarak kalır.

18. *Kapitalist hükümetlerin halkların barış iradesini ifade etmelerinden yana mıdırlar, buna karşı mıdırlar?*

A (kadetlerin sağındakiler) ve B (kadetler). Yanayız. Fransa'nın sosyal-şoven cumhuriyetçilerinin deneyimi halkı böylece aldatmanın mümkün olduğunu en iyi şekilde ortaya koymuştur; herkes ne istiyorsa söylesin, gerçekte biz Almanlardan çaldığımız ganimeti (onların sömürgeleri) koruyacağız, ama onların yağma ettikleri ganimeti bu haydutların elinden alacağız.

C (s.-d. ve s.-r.). *Yanayız.* Çünkü genel olarak küçükburjuvazinin kapitalistlere bağladığı, bir sürü, temelden yoksun umudumuzu henüz kaybetmedik.

D ("bolşevikler"). Karşıyız. Çünkü bilinçli işçiler kapitalistlere hiç bir şekilde umut bağlamazlar ve bizim görevimiz, yığınlara bu umutların boşluğunu, yersizliğini göstermektir.

19. *Genel olarak bütün hükümdarları devirmek gerekir. mi?*

A (kadetlerin sağındakiler) ve B (kadetler). Hayır, İngiliz, İtalyan ve genellikle müttefik hükümdarlar devrilmemelidir; Alman, Avusturya, Türk, Bulgar hükümdarlarını devirmek yeter, çünkü bunlar üzerinde zafer kazanmak bizim kârlarımızı 10 kat artıracaktır.

C (s.-d. ve s.-r.). "Sırayla iş görmek" ve mutlak surette Wilhelm II'yi devirmekten işe başlamak önemlidir; müttefik hükümdarlara gelince bu konuda sabredilebilir.

D ("bolşevikler"). Devrimler için bir sıra kurulamaz. *Gerçekte* istisnasız bütün ülkelerdeki bütün hükümdarları

devirmekte devrimcilere yardım etmekten başka bir şey yapılamaz.

20. *Köylüler toprak sahiplerinin arazilerini zamanı gelince müsadere etmeli midirler?*

A (kadetlerin sağındakiler) ve B (kadetler). Hiç bir durumda. Kurucu Meclisi beklemek gerekir. Şingarev, çardan iktidarı koparıp alan kapitalistlerin büyük ve onurlu bir devrim yaptıklarını, ama köylüler, toprak sahiplerinin arazilerine elkoydukları takdirde anarşik bir serkeşlik yapmış olacaklarını daha önce açıklamış bulunuyor.

C (s.-d. ve s.-r.). Köylülerin Kurucu Meclisi beklemeleri daha iyi olur.

D ("bolşevikler"). Bütün topraklar, vakit geçirmeden alınmalı, Köylü Vekilleri Sovyetlerinin organı tarafından en sıkı bir düzen kurulmalıdır. Buğday ve et üretimi artmalıdır. Askerler daha iyi beslenmelidir. Sürü hayvanlarına, aletlere vb. zarar verilmesi hoşgörülemez.

21. *Köylü Vekilleri Sovyetlerinin yalnız başlarına toprakları istedikleri gibi kullanmalarına ve bütün köy işlerini genel bir biçimde düzenlemelerine izin verilebilir mi?*

A (kadetlerin sağındakiler) ve B (kadetler). Toprak sahipleri ve kapitalistler, genel olarak, Köylü Vekilleri Sovyetlerinin köydeki tam ve ortaklaşa olmayan iktidarına karşıdırlar. Ama, bu sovyetlerden kaçınılamadığına göre en iyisi onlarla geçinmektir, çünkü zengin köylüler de kapitalisttirler.

C (s.-d. ve s.-r.). Her ne kadar sosyal-demokratlar "ilke olarak" ücretli tarım işçilerinin ayrı bir örgütleri olması zorunluluğunu kabul etmezlik etmiyorlarsa da, şimdilik, kuşkusuz bununla yetinilebilir.

D ("bolşevikler"). Zengin köylüler, kendileri de her zaman gündelikçileri, çiftlik hizmetkârlarını ve en yoksul köylüleri aldatmaya, onlara zarar vermeye hevesli kapitalistler olduklarından, yalnız Köylü Vekilleri Sovyetleriyle

yetinmek olanaksızdır. Kır nüfusunun bu son kategorisinin kendine özgü örgütlerinin Köylü Vekilleri Sovyetlerinin içinde olduğu kadar tarım işçileri vekillerinin özel sovyetleri biçiminde de hemen kurulması zorunluluğu, kendini kabul ettirmektedir.

22. *Halk, kapitalistlerin, bankalar, sanayi sendikaları ve benzeri gibi en güçlü, en büyük tekel örgütlerini de ele geçirmeli midir?*

A (kadetlerin sağındakiler) ve B (kadetler). Hiç bir durumda, çünkü bu, toprak sahipleri ve kapitalistleri üzecektir.

C (s.-d. ve s.-r.). Biz, genel olarak, bu örgütlerin halka aktarılmasından yanayız, ama, bunu düşünmek ve onu hazırlamak erkendir.

D ("bolşevikler"). İşçi Vekilleri Sovyetleri, banka memurları sovyetleri vb. önce bütün bankaların bir tek ulusal banka halinde birleşmesine, sonra bankaların ve sendikaların İşçi Vekilleri Sovyetleri tarafından denetlenmesine, ve nihayet bankaların ve sınaî sendikaların ulusallaştırılmasına, yani onların halkın mülkiyeti haline geçmesine yönelen mümkün, ve tamamen gerçekleşebilir pratik tedbirleri almaya tam zamanında hazırlanmış olmalıdır.

23. *Şu anda halkın, bütün ülkelerin işçilerinin kardeşçe birleşip anlaşmasını gerçekleştiren ve harekete geçiren hangi enternasyonale gereksinmesi vardır?*

A (kadetlerin sağındakiler) ve B (kadetler). Her sosyalist enternasyonal, kapitalistlerin ve toprak sahiplerinin gözünde genellikle zararlı ve tehlikelidir. Ama eğer Alman Plehanov'u, yani Scheidemann, Rus Scheidemann'ı ile yani Plehanov'la uzlaşır ve anlaşırsa, eğer birbirlerinde sosyalist bilincin izlerini bulurlarsa, biz, kapitalistler, *kendi* hükümetlerine katılan bu sosyalistlerin enternasyonaline hoş geldin demekle kuşkusuz iyi etmiş oluruz.

C (s.-d. ve s.-r.). Bütün dünyayı kucaklayan bir enter-

nasyonal gerektir: Scheidemann'ları, Plehanov'ları, "merkezci"leri, bir başka deyişle sosyal-şovencilik ile enternasyonalcilik arasında duraksayanları kucaklayan. Karışıklık büyük oldukça, "birlik" de büyük olacaktır: Yaşasın büyük sosyalist birlik!

D ("bolşevikler"). Halkların, dehşet verici ve canice kıyıma bir son verebilecek, sadece gerçekten devrimci işçileri bir araya getirecek ve insanlığı sermayenin boyunduruğundan kurtarabilecek bir enternasyonale gereksinmeleri var. Yalnız, şu anda zindanda olan Alman sosyalisti Karl Liebknecht gibi insanlar (gruplar, partiler vb.), *kendi* hükümetlerine, *kendi* burjuvazilerine, *kendi* sosyal-şovenlerine, kendi "merkez"lerine pek gözlülükle kafa tutan insanlar, vakit geçirmeden, halka gerekli olan enternasyonali kurabilirler ve kurmalıdırlar.

24. *Cephede savaşmakta olan ülkelerin askerleri arasında kardeşleşmeyi yüreklendirmek gerekli midir?*

A (kadetlerin sağındakiler) ve B (kadetler). Hayır. Kardeşleşme insanlığın kapitalistlerin ve toprak sahiplerinin boyunduruğundan kurtulmasını çabuklaştırabildiğinden onların çıkarlarına karşıdır.

C (s.-d. ve s.-r.). Evet, bu yararlıdır. Ama savaşmakta olan bütün ülkelerde kardeşleşmeyi hemen isteklendirmek gerektiğini kesin olarak düşünmüyoruz.

D ("bolşevikler"). Evet, yararlı ve gereklidir bu. Hiç vakit geçirmeden, savaş halindeki bütün ülkelerde, savaşmakta olan *iki* grubun askerleri arasında kardeşleşme mutlaka isteklendirilmelidir.

25. *Çeşitli siyasal partilerin temel mahiyetine ve niteliğine hangi renk uygun düşerdi?*

A (kadetlerin sağındakiler). Kara, çünkü onlar gerçekte *yüz-karalar*dır.

B (kadetler). Sarı, çünkü, zorla ve şiddetle değil de, kendi istekleriyle sermayeye hizmet eden işçilerin enter-

nasyonalinin sancağı bu renktedir.

C (s.-d. ve s.-r.). Pembe, çünkü onların bütün siyaseti gül suyuna batırılmıştır.

D ("bolşevikler"). Kırmızı, çünkü, kırmızı bayrak dünya proleter devriminin bayrağıdır.

BU elimizdeki broşür, 1917 Nisanı başında yazılmıştı. Bugün, 6 Mayıs 1917. O günden sonra, "yeni" koalisyon hükümetinin kuruluşundan sonra, bu broşürün eskiyip eskimediği bana sorulsaydı, "Hayır, çünkü, İrtibat Komitesi ortadan kalkmadı; aslında sadece başka bir odaya, Bakan Beylerin odasına taşındı. Çernov'ların ve Tsereteli'lerin odalarını değiştirmeleri, partilerinin siyasetinde hiç bir şey değiştirmedi." diye yanıt verecektim.

Broşür olarak Temmuz 1917'de yayınlandı.

[İKİ]

ÜÇ BUNALIM

HASIMLARIMIZ bizi suçlamaya ve bizim hakkımızda yalan söylemeye bir süreden beri olduğu gibi, daha bir hararetle sarıldıkça, biz, bir yandan yalan ve suçlamaları yalanlarken, bir yandan da olayların tarihî bağlarını ve devrimin güncel değişikliklerinin siyasal anlamını YANİ toplumsal, SINIFSAL niteliğini, sükûnetle derinlemesine incelemeliyiz.

Yalan ve iftirayı ortaya koymak için burada 6 Temmuz tarihli *Listok "Pravdi"*ye başvurabilir ve okurun, özellikle, daha ilerde yayınladığımız ve kanıtlarıyla birlikte, bolşeviklerin 2 Temmuzda eyleme KARŞI ajitasyon yaptıklarını (sosyalist-devrimci partinin organı bunu doğrular); sabır-

sız yığınların, artık 3 Temmuzla yetinemediklerini ve gösterilerin bizim önerilerimizin aksine olarak başlamış olduğunu; bizim, 4 Temmuzda, aynı sosyalist-devrimci organ tarafından, *Diyelo Naroda* tarafından hazırlanan BARIŞÇI VE ÖRGÜTLÜ bir gösteri çağrısında bulunduğumuzu; 4 Temmuz gecesi gösteriye son vermeye karar verdiğimizi ortaya koyan bir makaleye dikkatini çekebiliriz. İftira edin iftiracılar! Bu olguları ve bunların olayların bütün akışı üzerindeki kesin önemini örtbas etmeyi başaramayacaksınız!

Olayların tarihî zincirlemesini inceleyelim. Nisan başında, biz, Geçici Hükümetin desteklenmesine karşı olduğumuzu açıkladığımız zaman, sosyalist-devrimciler ve menşevikler de bize katılmışlardı. Olaylar ne gösterdi?

20 ve 21 Nisan, 10 ve 18 Haziran, 3 ve 4 Temmuz olmak üzere 3 siyasal bunalım ortaya çıktı. Olaylar şunu gösterdi ki, ilkin, Geçici Hükümetin burjuva çoğunluğunun burjuva siyaseti, halk yığınlarında gittikçe artan bir hoşnutsuzluk doğurmaktadır.

Diyelo Naroda'nın, sosyalist-devrimci partinin, hükümet partisinin organının 6 Temmuz sayısında, bolşeviklere karşı bütün düşmanlığına karşın, 3 ve 4 Temmuz hareketinin derin iktisadî ve siyasal nedenleri olduğunu kabul etmek zorunda kaldığını belirtmek ilgi çekici olmaktan geri kalmaz. Bu hareketin sunî olarak tahrik edilmiş olmasını ve bolşeviklerin eylemden *yana* ajitasyon yapmış olmalarını ileri süren akılsız, kaba ve iğrenç yalan her gün biraz daha yalanlanacaktır.

Üç siyasal bunalımın hemen az önce sıraladığım genel nedeni, genel kaynağı, genel derin kökü, özellikle bilimin siyasal olayların ele alınışını bize gösterdiği şekilde bağlantılarıyla incelendikleri zaman apaçık görünür. Bu derece önemli üç bunalımın sunî olarak tahrik edilmiş olabileceğini iddia etmek saçmadır.

İkinci olarak, bu üç bunalımdan herbirinin genel olarak ve kendine özgü bireysel olarak sahip oldukları özellikleri incelemek öğretici olacaktır.

Burjuvaziye ve ONUN hükümetine karşı yığınların genel ve kabından taşan hoşnutsuzluğu, yığınların aşırı kızgınlığı — her kim ki, ŞEYLERİN BU ESASINI unutur, onu sessiz olarak geçiştirir ya da küçümserse, sosyalizmin, sınıf mücadelesine ilişkin ilk ilkelerini yadsımış olur.

Rus devriminde sınıflar mücadelesi, işte, kendisine sosyalist diyenlerin ve Avrupa'nın öteki ülkelerinde sınıflar mücadelesinin ne olduğunu bilenlerin üzerinde düşünmek zorunda oldukları konu budur.

Bu bunalımlar, ortaya çıkış biçimleriyle birbirinden ayrılır ve bireysel özellikler kazanırlar. Birincisi 20-21 Nisan bunalımı, göstericiler üzerine yüz-karaları ateş açmaya sevk eden ve bolşeviklere karşı eşi görülmemiş şiddette bir yalan suçlamalar dalgası yaratan anî, kendiliğinden, organizasyondan yoksun bir hareket oldu. Gösteriyi bir siyasal bunalım izledi.

İkinci olayda bolşevikler tarafından bir gösteri saptanmıştır. Sovyetler Kongresi bu gösteriyi kesin olarak yasaklayınca ve bolşeviklere tehditkâr bir ültimatom gönderince, bundan vazgeçiliyor; ortak olarak yapılan 18 Haziran gösterisi sırasında bolşeviklerin sloganları açık bir şekilde üstün geliyor. Sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin kendi itiraflarına göre, 18 akşamı bir siyasal bunalım kesin olarak patlak verecekti, eğer cephedeki bir saldırı onu önlemeseydi.

Üçüncü bunalım, 2 Temmuzda onu önlemeye uğraşan bolşeviklerin çabalarına karşın, 3 Temmuzda kendiliğinden gelişiyor: gösteri 4 Temmuzda en ateşli noktasındadır ve 5 ve 6 Temmuzda karşı-devrimin doruğuna varıyor. Bizzat Spiridonova ve öteki sosyalist-devrimciler, bu fikre kesinlikle karşı çıkmamış olan enternasyonalist menşevikler gibi

iktidarın sovyetlere geçmesinden yana olduklarını söylüyorlar; böylece sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin kararsızlıklarını dile getiriyorlar.

Son olarak, sanırım ki, olaylar bağlantılarıyla incelendikleri zaman kendini kabul ettiren sonuçların en aydınlatıcısı olan, bu üç bunalımın bizim devrim tarihimizde yeni bir gösteri biçimi, öncekilerden daha karışık bir biçim, hareketin kabaran bir dalga gibi çabukça geliştiği ve sonra birdenbire kırıldığı, vasat unsurlar azçok uzun bir zaman için "saf dışı edilmiş" oldukları halde devrim ve karşı-devrimin vahimleştiği bir gösteri biçimi sunmalarıdır.

Bu üç bunalım sırasında hareket bir GÖSTERİLER biçimine büründü. Olayların, biçim bakımından en doğru tanımlaması her seferinde şöyle olabilirdi: hükümete karşı bir gösteri. Ama bu gösteri, —işin özü burdadır— alışılmış bir gösteri değildi, bir gösteriden çok daha fazla bir şeydi, bir devrimden ise çok daha az. Bu gösteri, devrimin ve karşı-devrimin AYNI ZAMANDA patlaması proletarya ve burjuva unsurların şiddetle aştığı orta unsurların aniden, çok kez hemen hemen birdenbire "saf dışı edilmesi" idi. Orta unsurların, bu hareketlerin HERBİRİNİ, belirli İKİ toplumsal güce, proletarya ve burjuvaziye yüklemesi, bu bakımdan çok karakteristiktir. Daha çok sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin, bir yandan kadetlerin (birlikte hükümet kurdukları kadetlerin) karşı-devrimci olduklarını kabul etmekten de geri durmayarak, bolşeviklerin aşırılığının karşı-devrime yardım ettiğini tanıtlamak için kan-ter içinde çırpınmalarına bakınız. *Diyelo Naroda* dün şöyle yazıyordu:

"Bizimle, öylesine savaşı olan *Edintsvo* da dahil [*Edintsvo,* ekleyelim ki, sosyalist-devrimciler az önce seçimlerde onunla blok kuruyorlardı] bütün sağ unsurlar arasında derin bir çukur kazmak, işte bizim en yakın hedefimiz."

Plehanov'un başyazısının, Sovyetlerin (bir başka de-

yişle sosyalist-devrimciler ve menşeviklerin) "iki haftalık bir düşünceye" daldıklarını, eğer iktidar Sovyetlere geçerse, bunun, "leninistlerin zaferi demek olacağı" olgusunu saptamak zorunda kaldığı *Edintsvo*'nun bugünkü (7 Temmuz) sayısının satırlarını yakından inceleyin.

"Eğer kadetler, en kötü olasılığı hesaba katma politikasına bağlı kalmazlarsa, diye yazıyor Plehanov, [başbakanlıktan çekilmekle] leninistlerin işini kolaylaştıran büyük bir hata işlemiş olduklarını kabul etmek zorunda kalacaklardır."

İlginç değil mi? Orta unsurlar, kadetleri, bolşeviklere yardım etmekle suçluyorlar, bolşevikleri de kadetlere yardım etmekle! Siyasal adlandırmaların yerine toplumsal —sınıfsal— adlandırmaların konulması gerektiğini ve, küçükburjuvazinin beslediği, proletarya ile burjuvazi arasında mücadelenin ortadan kalkması düşünün o zaman ortaya çıktığını, fark etmek güç müdür? Küçük-burjuvazi, proletarya ile burjuvazi arasındaki sınıf savaşından yakınıyor mu? Şu halde dünyada hiç bir bolşeviğin, en derin siyasal ve iktisadî nedenler proletaryayı harekete getirmedikçe, ne üç, hatta ne de bir tek "halk hareketini" "tahrik edemeyeceğini" ve bir sınıf olarak ele alınan burjuvazi daha az derin olmayan nedenlerle karşı-devrimci olmadıkça, kadetlerle kralcıların ortak çabalarının hiç bir zaman en ufak bir "sağ" hareketi başlatamayacaklarını anlamak o kadar güç müdür?

20-21 Nisan hareketi, bizim, kadetler gibi, kararsızlıkla, aşırılıkla suçlanmamıza neden oldu. Hatta bolşeviklerin Perspektiv Nevski üzerine ateş açtıklarını öne sürmeye (budalaca bir şey) kadar varıldı. Hareket bir kere bittikten sonra, aynı sosyalist-devrimciler, aynı menşevikler kendi ortak resmî organları *İzvestia*'da "halk hareketi"nin "emperyalist Milyukov ve hempalarını temizlediğini" yazıyorlar. Bir başka deyişle, hareketi TAÇLANDIRIYORLAR!! İlginç

değil mi? Küçük-burjuvaziye özgü, proletarya ile burjuvaziyi birbirine düşüren sınıf mücadelesinin mekanizması konusundaki anlayışsızlık burada kuvvetle ortaya çıkmıyor mu?

Nesnel durum şöyledir: ülke nüfusunun çoğunluğunun çok büyük kısmı, toplumsal koşulları bakımından, ve daha da çok ideolojisiyle, küçük-burjuvadır. Ama büyük sermaye, ülkede, her şeyden önce, bankaların ve patron sendikalarının aracılığıyla hüküm sürmektedir. Kentte kendi öz yolunu izleyebilecek durumda, oldukça gelişmiş bir proletarya vardır, ama o, yarı-proleterlerin çoğunluğunu kendi davasına, kazanacak ölçüde henüz gelişmiş değildir. Bu esaslı toplumsal olgu, incelediğimiz ve biçimlerini belirlediğimiz bunalımlara benzer bunalımları kaçınılmaz kılmaktadır.

Bunalımlar, doğal olarak, gelecekte biçim değiştirebilirler. Ama işlerin esası, örneğin sosyalist-devrimci bir Kurucu Meclisin ekimde toplanması halinde bile değişmeyecektir. Sosyalist-devrimciler, köylülere: *1°* toprağın özel mülkiyetinin kaldırılmasını; *2°* toprağın emekçilere geçirilmesini; *3°* toprak sahiplerinin arazilerinin zoralımını ve köylülere —parasız olarak— verilmesini vaadettiler. Eğer yalnız en yoksul köylülerle proletaryanın birlikte çabalarıyla uygulanabilen, yalnız bankaların ve patron sendikalarının ulusallaştırılmasıyla sağlanabilen en kesin devrimci tedbirler, burjuvaziye karşı alınmamışsa, bu büyük dönüşümler tamamıyla olanaksız olacaktır.

Bir zaman için, kusursuz işlerin, burjuvazinin izniyle elde edilebileceğine inanmış olan iyi niyetli saf köylüler, proletaryanın, sosyalist-devrimci partinin vaatlerinin gerçekleşmesi uğruna burjuvaziye karşı verdiği ateşli sınıf mücadelesinden büyük bir hayal kırıklığına ve... "hoşnutsuzluğa" (söz adabı gereği böyle diyelim) uğrayacaklardır. Bu, böyle olmuştur ve böyle olacaktır.

20 (7) Temmuz 1917'de yazıldı.
1 Ağustos (19 Temmuz) 1917'de *Rabotnitsa*'nın 7. sayısında yayınlandı.

[ÜÇ]
POLİTİK DURUM

KARŞI-DEVRİM örgütlendi, güçlendi ve devlet içinde gerçekten iktidarı eline geçirdi.

Karşı-devrimin tam örgütlenmesi ve tam güçlenmesi, karşı-devrimin bellibaşlı üç kuvvetinin enine boyuna düşünülmüş ve daha önce gerçekleşmiş birliğine dayanmaktadır: 1° örgütlenmiş burjuvazinin gerçek kılavuzu, başbakanlıktan çekilirken başbakanlığa bir ültimatom gönderen, ve böylece başbakanlığın karşı-devrim tarafından devrilmesini hazırlayan Meşrutî Demokrat Parti; 2° şimdi en gözde bazı sosyalist-devrimcilerin bile Cavignac gibi davrandıkları Kerenski'nin bilerek ya da yarı-bilerek yardım ettiği, gerçekte iktidarı çoktan eline geçirmiş olan, cephede devrimci birlikleri

kurşuna dizmeye, Petrograd'ın ve Moskova'nın devrimci birlik ve işçilerini silahtan tecrit etmeye, Nijni-Novgorod hareketini bastırmaya ve cezalandırmaya, bolşevikleri tutuklamaya ve mahkemelerden, hatta hükümetten alınmış bir karar olmaksızın bolşevik gazetelerinin yayınını durdurmaya başlamış olan Büyük Genelkurmay Heyeti ve ordunun üst kumanda mevkileri. Gerçekten, başlıca devlet iktidarı, Rusya'da, bugün askerî diktatörlüktür; bu olgu, her ne kadar pratikte güçsüz olsalar da, sözde devrimci kurumların varlığıyla daha da karanlık olsalar da inkâr kabul etmez bir olgudur ve o kadar önemli bir olgudur ki, bunu kavramadan, siyasal durumdan hiç bir şey anlaşılamaz; 3° bolşeviklere karşı kızgın bir kampanyadan sovyetlere karşı sistematik tahriklere geçen aşırı gerici kralcı basın ve burjuva basın, "kundakçı" Çernov, vb., bugün Rusya üzerinde kadetlerin ve kralcıların desteğiyle hüküm sürmekte olan askerî diktatörlük politikasının gerçek amacının sovyetlerin dağılışını hazırlamak olduğunu en büyük bir açıklıkla göstermektedirler. Sosyalist-devrimcilerin birçok önderi, yani sovyetlerin bugünkü çoğunluğunun liderleri, şu günlerde buna inanmış bulunuyorlar, ama gerçek anlamıyla küçük-burjuvazi, bu korkunç gerçek karşısında, en boş tümcelerle yetiniyor.

Sovyetlerin ve sosyalist-devrimci ve menşevik partilerin liderleri, başta Tsereteli ve Çernov, devrimi karşı-devrime teslim ederek, kendilerini, partilerini ve sovyetleri karşı-devrim için bir paravan haline getirerek devrim davasına ihanet ettiler.

İşte bunun kanıtı: sosyalist-devrimciler ve menşevikler, bolşevikleri irticaya teslim ettiler ve bolşevik gazetelerinin kapatılmasını sessizce onayladılar, halka, bunu yaptıklarını ve neden yaptıklarını açıkça ve kesin olarak söylemek yürekliliğini bile gösteremeden. Devrimci işçi ve alayların silahsızlandırılmasını yasallaştırılarak kendi kendilerini ger-

çek güçten yoksun bıraktılar. Sovyetlerin dağılması için yapılan son hazırlıklar tamamlanıncaya kadar halkın dikkatini "çekip oyalamakta" irticaya yardım etmek rolünü benimseyen en manasız gevezeler haline geldiler. Sosyalist-devrimci ve menşevik partilerin ve sovyetlerin bugünkü çoğunluğunun tam ve kesin başarısızlığı hesaba katılmadan ve onların "direktuarları"nın ve bütün öteki soytarılıklarının salt hayal olduklarını anlamadan siyasal durumdan hiç bir şey anlaşılamaz.

Rus devriminin barışçı bir yolla gelişmesi üzerine kurulan umutlar geri dönmemek üzere sönmüştür. Nesnel durum şöyle görülmektedir: ya askerî diktatörlüğün tam zaferi ya da işçilerin kesin mücadelesinin zaferi. Öyle bir zafer ki, ancak işçi hareketi, iktisadî bozukluk ve savaş yılları sonucu olarak, halk yığınlarında harekete ve burjuvaziye karşı derin ve canlı bir kaynaşmayla bir araya geldiği zaman mümkün olacaktır.

"Bütün iktidar sovyetlere" sloganı, Nisan, Mayıs, Haziran aylarında ve 5-9 Temmuza kadar, yani gerçek iktidarın askerî diktatörlüğe geçtiği ana kadar mümkün olmuş olan devrimin barışçıl gelişmesinin sloganı oldu. Ne askerî diktatörlüğün, ne de sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin, tam, fiilî ihanetini hesaba katmadığına göre, bu slogan artık bugün doğru değildir. Serüvenlerin, kargaşalıkların, kısmî direnmelerin, irticaya karşı bölük pörçük, umutsuz çarpışma girişimlerinin davamıza hiç bir yararı olamazdı. Öncü işçi, durum konusunda açık bir bilince varmalı, bu konuda bir sağlamlık ve yetenek örneği vermeli, bütün kuvvetlerini, zaferin çok güçleştiği, ama yukarıda gösterilen etmenler ve akımlar bir araya geldiği takdirde olanaksız olmadığı bu kesin savaş hedefine göre hazırlamalıdır. Meşrutiyetçiler hakkında ya da cumhuriyetçiler hakkında hayale kapılmak yok, barışçıl yollar hakkında hayale kapılmak yok, dağınık eylemler yok, *şu sırada* yüz-karaların ve Ko-

zakların kışkırtmalarına yanıt vermek yok: güçlerin biraraya toplanması ve yeniden örgütlenmesi, kesin savaşa sıkı bir şekilde hazırlanma, eğer bunalımın evrimi izin verirse, yığınları, bütün halkı bu savaşa gerçekten katmak. İktidarı az önce eline geçiren karşı-devrim, sınıf olarak toprak sahipleriyle birleşmiş olduğu için, toprağın köylülere devredilmesi, kesin bir mücadele vermeden şu sırada olanaksızdır.

Mücadelenin, partimizin programının uygulanması ereğiyle, iktidarın en yoksul köylülerce desteklenen proletarya tarafından ele geçirilmesinden başka bir amacı olamaz.

İşçi sınıfının partisi, legal eylemden vazgeçmeksizin, ama ona bir an bile büyük bir önem vermeksizin 1912-1914 yılları sırasında olduğu gibi, legal çalışmayı illegal çalışmayla *birleştirmelidir.*

Legal eylemi bir saat olsun durdurmayalım. Ama anayasaya dayanan ve "barışçı" hayallerle, gözlerimizin kamaşmasına izin vermeyelim. (Zaman yitirmeden her yanda bildirilerin vb. yayınlanması için örgütler kurulmalı.) Bütün hatlarda zaman yitirmeden, sağlam bir şekilde ve soğukkanlılıkla, yeniden örgütlenmelidir.

1912-1914'te İmparatorluk Dumasındaki, yardım sandıklarındaki, sendikalardaki vb. legal üslerimizi kaybetmeksizin, çarlığın devrim yoluyla devrilmesinden sözedebildiğimiz zamanlarda olduğu gibi hareket etmeli.

23 (10) Temmuz 1917'de yazıldı.
1926'da *Lenin'den Derlemeler*'in
IV. Cildinde yayınlandı.

[DÖRT]

DEVRİMİN ÖĞRETTİKLERİ

HER devrim, halk yığınlarının hayatında anî bir değişikliktir. Değişme olgunlaşmadığı sürece, gerçek bir devrim meydana gelemez. Ve bir bireyin birçok şeyler yaşadığı ve hissettiği hayatındaki bir değişiklik, nasıl deneyimlerle dolu ise, devrim de bütün halka kısa bir zaman içinde en özlü ve en değerli deneyimleri verir.

Devrim sırasında milyonlarca ve on milyonlarca insan bir hafta içinde, alışılagelmiş ve hareketsiz geçen hayatın bir yılında öğrendiklerinden daha fazlasını öğrenirler. Çünkü bütün bir halkın hayatının anî değişikliği, toplumsal sınıfların izledikleri amaçların, onların kuvvetlerinin ve kullandıkları araçların açık bir şekilde farkına varılmasına

olanak sağlar.

Her bilinçli işçi, her asker, her köylü, özellikle şimdi, temmuz sonunda, devrimimizin birinci aşamasının bir başarısızlıkla sonuçlandığının açıkça ortaya çıktığı bir sırada Rus devriminin öğrettikleri üzerinde dikkatle düşünmelidir.

İşçi ve köylü yığınlarının, devrimi yaparken neler talep ettiklerine bir bakalım. Devrimden ne anlıyorlardı? Yığınların, devrimden, özgürlük, barış, ekmek, toprak anladıklarını biliyoruz.

Peki şimdi ne görüyoruz?

Özgürlük yerine eski keyfî yönetimin yeniden kurulmasına çalışılıyor. Ölüm cezası cephede askerler için kurumlaştırıldı. Toprak sahiplerinin topraklarına elkoyan köylüler mahkemelere sevk ediliyor. İşçi gazetelerinin basımevleri kırılıp döküldü. İşçi gazetelerinin yayını mahkemesiz durduruldu. Bolşevikler, kendilerini mahkûm eden herhangi bir ceza almadan, ya da açıkça iftira olan suçlamalarla sık sık hapsediliyorlar.

Belki de bolşeviklerin hedef oldukları işkencelerin özgürlüğe indirilmiş birer darbe teşkil etmedikleri, çünkü bu işkencelerin belirli suçlama nedenleriyle belirli kimseleri hedef tuttuğu yolunda bir itirazda bulunulacaktır. Ama bu itiraz, herkesçe bilinen apaçık bir yalandır, çünkü birkaç kişi tarafından işlenen suçlar yüzünden bir basımevi kırılıp dökülemez, gazeteler durdurulamaz, bu suçların mahkemelerce tanıtlanmış ve kabul edilmiş olması gerekir. Eğer hükümet, bolşevik partisini, onun dileklerini, fikirlerini yasadışı bıraksaydı, durum başka türlü olurdu. Ama herkes bilir ki, özgür Rusya'nın hükümeti, buna benzer hiç bir şey yapamazdı ve yapmadı da. Bugün özellikle anımsatılması gereken şey, toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin gazetelerinin, bolşeviklerin savaşa karşı, toprak sahiplerine karşı, kapitalistlere karşı eyleminin sonucu olarak büyük bir hırs-

la onların üzerine atıldıkları; bu gazetelerin daha hiç bir bolşeviğe karşı hiç bir suçlamanın henüz kimsenin aklından geçmediği bir sırada bolşeviklerin tutuklanmasını, bolşevikliğin bastırılmasını ısrarla bağıra çağıra istedikleridir. Halk barış istiyor. Ama özgür Rusya'nın gerici hükümeti, eski Çar II. Nikola'nın İngiliz ve Fransız kapitalistleri ile Rus kapitalistlerinin yabancı halkları soyabilmeleri için yaptığı gizli anlaşmaların yürürlüğe konulması şeklinde bir fetihler savaşına başlamıştır. Bu gizli anlaşmalar henüz yayınlanmadı. Özgür Rusya'nın hükümeti kaçamaklı bir tutum benimseyerek, henüz bugüne kadar, bütün halklara âdil bir barış önermedi.

Ülkede buğday kıtlığı var. Açlık yeniden tehdit ediyor. Herkes, kapitalistlerin ve zenginlerin, savaş gereksinmeleri konusunda Hazineyi utanmazcasına aldattıklarını (bugün, savaş, halka, günde 50 milyon rubleye maloluyor) ve fiyatların yüksekliği sayesinde efsanevî kârlar elde ettiklerini, oysa üretimin ciddî bir şekilde denetimini örgütlendirmek için ve ürünlerin işçiler tarafından üleştirilmesi için hiç bir şey, kesinlikle hiç bir şey yapılmadığını görüyor. Halk mal kıtlığının sıkıntısını çekerken, gittikçe daha ihtiyatsız ve sorumsuz olan kapitalistler, işçileri, kapı dışarı ediyorlar. Köylülerin muazzam çoğunluğu, sayısız kongrelerde, büyük toprak mülkiyetinin varlığını bir adaletsizlik ve bir çeşit hırsızlık saydıklarını açık bir şekilde ve kesin olarak açıkladılar. Ama kendisine devrimci ve demokratik diyen ve aylardan beri köylüleri alaya alan hükümet, onları vaatlerle ve vadelerle besliyor. Aylardan beri kapitalistler, Başbakan Çernov'a, toprağın alınıp satılmasını yasaklayan yasayı çıkartma iznini vermediler. Ve nihayet, bu yasa çıktıktan sonra da, kapitalistler, Çernov'a karşı, şu anda da devam ettikleri iğrenç bir lekeleme kampanyasına başladılar.

Hükümet, toprak sahiplerini savunma çabasında öyle

bir küstahlığa vardı ki, köylüleri "keyfî olarak" toprağa elkoymak suçundan takip ettiriyor.

Köylülere, Kurucu Meclisi beklemeleri öğütlenerek onları alaya alıyorlar. Öte yandan kapitalistler, bu meclisin toplanmasını ertelemeye devam ediyorlar. Bolşeviklerin baskısıyla, bu meclis toplantısı 30 Eylül olarak saptanılınca, kapitalistler, bu sürenin çok kısa olduğunu, bunun "olanaksız" olduğunu bağırıp duruyorlar ve meclisin daha sonraki bir tarihe ertelenmesini istiyorlar... Kapitalistlerin ve toprak sahiplerinin partisinin —"kadet" partisi ya da "Halkın Özgürlüğü Partisi"nin— yurttaş Panina gibi, en sözü geçen üyeleri, meclisin, savaşın sonuna ertelenmesini ileri sürüyorlar.

Toprağa sahip olmak için bekle ki Kurucu Meclis toplansın. Kurucu Meclisin toplanması için bekle ki, savaş bitmiş olsun. Savaşın bitmesi için tam zaferi bekle. İşte görüyorsunuz! Hükümette çoğunluğa sahip olan kapitalistler ve toprak sahipleri, köylülerle açıkça alay ediyorlar.

ÖZGÜR bir ülkede, otokrasinin devrilişinden sonra işler nasıl bu duruma gelebildi?

Bu ülke özgür olmadan önce, çar ve hiç kimsenin seçmediği bir avuç kapitalist, toprak sahibi ve görevli, halkı yönetiyorlardı.

Özgür bir ülkenin halkı, ancak, halkın bu iş için seçtiği kimseler tarafından yönetilebilir. Seçimler sırasında, halk, her toplumsal sınıf, normal olarak kendi öz partisini kurmak üzere, partilere bölünür. Toprak sahipleri, kapitalistler, köylüler, işçiler böylece ayrı ayrı partiler meydana getirirler. Bunun içindir ki, özgür ülkelerde halk, partiler arasında açık mücadeleler ve serbest anlaşmalar yoluyla yönetilir.

Otokrasinin devrilmesinden sonra, 27 Şubat 1917, Rusya aşağı yukarı dört ay süreyle, bütün özgür ülkelerin yap-

tıkları gibi serbestçe kurulmuş partilerin açık mücadelesi ve serbest anlaşmaları yoluyla yönetildi. Onun için, Rus devriminin gelişmesini anlamak için, özellikle birbirine karşı çıkan başlıca partileri, onların savundukları sınıf çıkarlarını ve onların arasındaki karşılıklı ilişkileri incelemek gerekir.

OTOKRASİ devrildikten sonra, iktidar, birinci Geçici Hükümete geçti. Bu hükümet burjuvazinin temsilcilerinden, yani kapitalistler ile onlarla birleşen toprak sahiplerinden kuruluydu. "Kadet" partisi, kapitalistlerin sözü en çok geçen partisi, hükümette burjuvaziye yön veren ve onu yöneten parti olarak birinci yeri tutuyor.

Her ne kadar işçiler, köylüler, bahriyeliler ve erler —kapitalistler değil elbette— çar birlikleriyle savaşarak özgürlük uğruna kan döktülerse de, iktidar burjuvazinin eline kazara düşmedi. Kapitalistlerin partisi iktidara geldi, çünkü kapitalist sınıfın, zenginliğin, örgütlenmenin ve bilginin verdiği güce sahipti. 1905'ten beri ve özellikle savaş sırasında kapitalistlerin sınıfı ve onlarla birleşen toprak sahipleri sınıfı, örgütlenme konusunda en fazla ilerleyen sınıftı.

Kadet partisi her zaman —1905'ten 1917'ye kadar olduğu gibi 1905'te de— kralcı bir parti idi. Halkın çarlık despotizmine karşı zaferinin hemen arkasından bu parti kendini cumhuriyetçi olarak ilân etti. Tarih gösteriyor ki, kapitalist partiler, halk, krallığı yendiği zaman her zaman cumhuriyetçi olmaya razı olurlar —yeter ki kapitalistlerin ayrıcalıklarını ve onların büyük siyasal gücünü savunabilsinler—.

Kadet partisi, inanmak gerekirse, "halkın özgürlüğü"nün partisidir. Gerçekte kapitalistlerin partisidir ve toprak sahipleri, kralcılar, yüz-karalar, hepsi hemen bir anda onun yanında yer almışlardır. Bunun kanıtı, basın ve seçimlerdir. Devrimden beri bütün burjuva basın ve bütün aşırı

gerici gazeteler kadetlerle ağız birliği yapmaya koyuldular. Açıkça seçimlerde temsil edilmeye cesaret edemeyen bütün kralcı partiler, Petrograd'da da olduğu gibi, kadetleri desteklediler.

Kadetler iktidara geldikten sonra bütün çabalarını, gizli soygunculuk anlaşmalarıyla İngiliz ve Fransız kapitalistlerine bağlanmış olan Çar Nikola II'nin başlattığı fetih ve soygunculuk savaşını sürdürmekte kullandılar. Bu anlaşmalar, Rus kapitalistlerine, zafer kazanıldığı takdirde, İstanbul'u Galiçya'yı ve Ermenistan'ı vb. vaadediyorlardı. Kadetlerin hükümeti, işçiler ve köylüler için hayatî önemi olan büyük sorunların çözümlenmesini, toplantı tarihini bile saptamadığı Kurucu Meclise erteleyerek halka boş bildiriler yayınlamak ve vaatler vermekle yetindi.

Halk özgürlükten yararlanarak kendi kendine örgütlenmeye başladı. İşçi, Asker ve Köylü Vekilleri Sovyetleri, Rusya'nın nüfusunun büyük çoğunluğunu oluşturan işçi ve köylülerin başlıca örgütü idi. Bu Sovyetler daha Şubat Devrimi sırasında kurulmaya başlamışlardı; birkaç hafta sonra Rusya'nın büyük kentlerinin çoğunda ve birçok illerinde bütün ileri ve bilinçli işçi ve köylüler, sovyetlerin içinde bir araya gelmişlerdi.

Sovyetler, serbestçe seçilmişti. Sovyetler, işçi ve köylü yığınlarının gerçek örgütleriydiler. Sovyetler, halkın pek büyük çoğunluğunun gerçek örgütleriydiler. Ordudaki işçi ve köylüler silahlıydılar. Söylemeye gerek yok ki, sovyetler, bütün devlet iktidarını yüklenebilirlerdi ve yüklenmeliydiler. Kurucu Meclisin toplanmasına kadar ülkede onlarınkinden başka hiç bir iktidar olmamalıydı. Yalnız o zaman devrimimiz gerçekten halkçı, gerçekten demokratik olurdu. Yalnız o zaman, gerçekten barışı dileyen, bir fetih savaşının sürmesinde hiç bir çıkarları olmayan emekçi yığınları, fetih savaşına son verebilecek ve barışı getirebilecek bir siyaseti başlatabilirler ve bu siyaseti, gevşemeden,

azimle yürütebilirlerdi. Yalnız o zaman işçiler ve köylüler, yıkıma ve açlığa sürüklendikleri bir ülkede "savaşın" kendilerine efsanevî kârlar sağladığı kapitalistlerin iştahlarına gem vurabilirlerdi. Ama sovyetlerin içinde devlet iktidarının sovyetlere geçirilmesini isteyen devrimci işçilerin partisi, Sosyal-Demokrat Bolşevik Partisi, ancak bir azınlık tarafından desteklenmekteydi. Çoğunluk, iktidarın sovyetlere geçirilmesine karşı olduklarını söyleyen sosyal-demokrat, menşevik ve sosyalist-devrimci partilerden yanaydı. Bu partiler, burjuvazinin hükümetten uzaklaştırılmasına ve onun yerini bir sovyetler hükümetinin almasına çalışmak yerine burjuva hükümetinin desteklenmesini, onunla uyuşulmasını, bir koalisyon kabinesinin kurulmasını ileri sürüyorlardı. Halkın çoğunluğunun güven beslediği sosyalist-devrimci ve menşevik partilerince izlenen burjuvazi ile anlaşma siyaseti, aslında, devrimin ilk beş ayı içindeki gelişmesinin esas içeriğidir.

İlkin sosyalist-devrimciler ve menşevikler ile burjuvazi arasında anlaşma siyasetinin nasıl yapıldığını görelim. Sonra halkın çoğunluğunun neden bu partilere güvendiğini kendi kendimize soracağız.

Menşevikler ve sosyalist-devrimciler, kapitalistlerle anlaşma siyasetlerini şu ya da bu biçimde Rus devriminin bütün dönemleri boyunca izlediler.

1918 sonunda halk zafere ulaşır ulaşmaz ve otokrasinin düşüşü tamamlanınca, kapitalistlerin Geçici Hükümeti, "sosyalist" sıfatıyla Kerenski'yi de yanına aldı. Gerçekte, Kerenski, hiç bir zaman sosyalist olmamıştı, o, sadece *trudovik*'ti ve ancak Mart 1917'den beri, yani sosyalist-devrimciler partisine katılmak tehlikeli olmaktan çıkıp kârlı bir iş olduğu andan itibaren "sosyalist-devrimciler" arasında bulunmaktadır. Kapitalist Geçici Hükümet, Petrograd Sovyetinin başkan vekili Kerenski aracılığıyla hemen sovyeti kendine bağlama ve onu ehlileştirme işini ele aldı. Sovyet

kendini ehlileştirilmeye bıraktı —yani sovyette sosyalist-devrimciler ve menşevikler egemen durumda bulunuyorlardı— ve kapitalist Geçici Hükümetin kuruluşunun hemen arkasından onu, yükümlülüklerini yerine getirdiği "ölçüde" "desteklemeye" razı oldu.

Sovyet, kendini, Geçici Hükümetin işlerini gözetmek ve denetlemekle yükümlü sayıyordu. Sovyet liderleri, hükümetle bağlantıyı sağlamak üzere, "irtibat komisyonu" denen bir komisyon kurdular. Doğrusunu isterseniz, koltuksuz ya da yarı-resmî bakanlar olan sosyalist-devrimci ve menşevik liderler, bu komisyonda kapitalist hükümetle durmadan görüşüp konuşuyorlardı.

Bu durum, bütün mart ayı boyunca ve hemen hemen bütün nisan ayınca sürdü. Kapitalistler zaman kazanmaya baktıkları için, kaçamaklarla, savsaklamalarla iş görüyorlardı. Bu zaman süresi içinde kapitalist hükümet devrimi geliştirmeye yönelen hiç bir ciddî harekette bulunmadı. Hatta ilk görevini —Kurucu Meclisi toplantıya çağırmak görevini— yerine getirmek için bile hiç bir şey yapmadı, sorunu yerel örgütlerin önüne koymadı, hatta bu sorunu incelemekle görevlendirilecek bir merkezî komisyon bile kurmadı. Hükümetin yalnız bir endişesi vardı: Çarın, Fransa'nın ve İngiltere'nin kapitalistleriyle yapmış olduğu soygunculuk anlaşmalarını gizlice yenilemek, devrimi mümkün olduğu kadar ihtiyatla ve hissettirmeden frenlemek, her şeyi vaadetmek ve hiç birini tutmamak. "İrtibat komisyonu"nda sosyalist-devrimciler ve menşevikler, sözlerle, vaatlerle ve aldatıcı "alacaksın, edeceksin"lerle avutulan budala rolünü oynuyorlardı. Sosyalist-devrimciler ve menşevikler, masaldaki karga gibi, kendilerini pohpohlara kaptırıyor, güya kendilerinden habersiz hiç bir iş yapmadıklarını ve sovyetlere karşı yüksek takdir duyguları beslediklerini söyleyen kapitalistleri zevkle dinliyorlardı.

Bu arada, kapitalistlerin hükümeti, her ne olursa olsun,

devrim için hiç bir şey yapmadan zaman geçiriyordu. Ama, devrimin aleyhinde olarak, bu zaman süresi içinde, gizli soygun anlaşmalarını yenilemeyi, ya da daha doğrusu onları berkitmeyi ve İngiliz-Fransız emperyalizminin diplomatları ile yapılan tamamlayıcı, daha az gizli olmayan, görüşmeler sırasında anlaşmalara "yeni bir hayat üfürmeyi" başardı. Devrime karşı olarak, hükümet, bu zaman süresi içinde, aktif ordunun general ve subayları için bir örgütün (ya da hiç değilse bir yakınlaşmanın) temellerini atmayı başardı. Hükümet, bu zaman süresi içinde, devrime karşı, karış karış mevzilerini işçilere teslim etmek zorunda olduklarını sanan, ama üretimi baltalamaya başlayan ve uygun bir anda üretimin tam olarak durmasını hazırlayan sanayicileri, imalâtçıları, fabrikatörleri örgütlenme yoluna sokmayı başardı.

Ama ileri işçi ve köylülerin sovyetler içinde örgütlenmesi durmadan ilerlemeler gösteriyordu. Ezilen sınıfların en iyi temsilcileri, Petrograd Sovyetiyle anlaşmasına karşın, Kerenski'nin şişirme belâgatine karşın, bir "irtibat komisyonu"nun varlığına karşın, hükümetin, bir halk düşmanı, bir devrim düşmanı olduğunu pek iyi anlamaktaydılar. Yığınlar anlıyorlardı ki, eğer kapitalistlerin direnci kırılmasaydı, barış davası, özgürlük davası, devrim davası, kuşkuya yer vermeyecek bir biçimde kaybolacaktı. Sabırsızlık ve öfke, yığınlar arasında büyüyordu.

Bu sabırsızlık, bu öfke, 20 ve 21 Nisanda taştı. Hareket kendi kendine oldu, hiç kimse onu hazırlamadı. Hareket, o kadar açıkça hükümete karşı yönelmişti ki, bir alay, silah elde, bakanları tutuklamak niyetiyle Marie sarayına girdi. Hükümetin artık tutunamayacağı herkesçe belli olmuştu. Sovyetler ne yandan olursa olsun en ufak bir dirençle karşılaşmaksızın iktidarı alabilirlerdi (ve almalıydılar). Ama, sosyalist-devrimciler ve menşevikler kapitalistlerin çökmekte olan hükümetini desteklemeyi, anlaşmalarla ona da-

ha çok bağlanmayı ve devrim için daha da tehlikeli, daha da uğursuz işlere girişmeyi yeğ tuttular.

Devrim, normal zamanlarda, barış zamanında, toplumsal sınıfları görülmemiş bir çabukluk ve kesinlikle yetiştirir, eğitir. Sınıf mücadelesinde ve siyasette herkesten daha iyi örgütlenmiş ve daha deney sahibi olan kapitalistler, bu dersten, öteki sınıflardan daha erken yararlandılar. Hükümetin tutulacak durumu kalmadığını görerek, daha önce de 1848'den sonra, on yıllar boyunca, bütün ülkelerin kapitalistleri tarafından, işçileri alaya almak, bölmek ve zayıflatmak için kullanılmış olan bir yola başvurdular. Bu yol, "koalisyon" denen bir bakanlık kurmaktan, yani burjuvazinin temsilcileri ile sosyalizm kaçaklarını bir araya toplayan bir bakanlık kurmaktan ibarettir.

Özgürlük ve demokrasinin, öteki ülkelerden daha uzun bir zamandan beri, devrimci işçi hareketiyle birlikte mevcut olduğu ülkelerde, İngiltere'de ve Fransa'da, kapitalistler, bu yöntemi, birçok kereler başarıyla kullanmışlardır. Burjuva ve bakanlığa girmiş olan "sosyalist" liderler, işçileri aldatmaya yarayan kuklalar olduklarını, arkalarına kapitalistlerin gizlendikleri paravanlar olduklarını her zaman açığa vurmuşlardır. Rusya'nın "demokrat ve cumhuriyetçi" kapitalistleri de bu yola başvurdular. Sosyalist-devrimciler ve menşevikler kendilerini hemen oyuna kaptırdılar; 6 Mayısta, Çernov, Tsereteli ve benzerlerini içine alan "koalisyon" bakanlığı artık bir gerçek idi.

Sosyalist-devrimci ve menşevik budalaların sevinçten ağızları kulaklarına vardı. Liderlerinin bakanlık ünü, onları, kendini beğenmişlikle süslüyordu. Kapitalistler ellerini oğuşturdular. Halka karşı, "sovyet liderlerinin" yardımını sağlamışlardı; Sovyet liderleri, kendilerine, "cephede saldırıya geçmeyi", yani fiilî olarak kesilmiş olan emperyalist soygunculuk savaşının yeniden başlamasını destekleyeceklerine söz vermişlerdi. Kapitalistler, bu liderlerin, görkemli

güçsüzlüklerini çok iyi biliyordu, burjuvazi tarafından yapılmış olan vaatlerin —üretimin denetimi ve örgütlenmesi, barış siyaseti vb.— hiç bir zaman yerine getirilmeyeceğini biliyorlardı.

Bir yandan, Plehanov ve Skobelev, şatafatlı, tumturaklı sözlerle kendi kendilerini kandırırlarken, ve halkı umutlandırıp aldatırlarken, kapitalistlerin kârlarından %100'ünün vergi olarak alınacağından sözederlerken, kapitalistlerin "dirençlerinin" kırıldığını öne sürerlerken, vb., kapitalistler güçlenmeye devam ediyorlardı. Gerçekte hiç bir şey yapılmadı. Bu zaman süresi içinde kapitalistlerin iştahlarına gem vuracak hiç bir şey. Bakan olan sosyalizm kaçakları siyaset ve yönetim çarklarının, aslında bürokrasinin (memurların) ve burjuvazinin elinde olmakta devam ettiği bir sırada ezilen sınıflara oyun etmeye mahsus konuşan makinelerden başka bir şey değillerdi. Sanayi bakanı ünlü Palçinski, kapitalistlere zarar vermek tehlikesi gösteren her türlü tedbire karşı koyan bu çarkların tipik temsilcilerinden biri oldu. Bakanlar çene çalıyorlar ve işler olduğu gibi duruyordu.

Burjuvazi, devrime karşı savaşmak için, özellikle bakan Tsereteli'den yararlanıyordu. Onu, devrimcilerin devlet komiserini yerinden atmaya cüret ettikleri Kronştad'ı "yatıştırmaya" gönderdi. Burjuva basını, Rusya'dan "ayrılmak istemekle suçladığı —bu budalalık her tonda yinelenip durdu— Kronştad'a karşı, küçük-burjuvaziyi ve dargörüşlü burjuvaları sindirmek amacını güden son derece gürültülü, kindar, azgın bir yalan, iftira, kötüleme kampanyası başlattı. Kalınkafalı ve korkak burjuvaların en tipik temsilcisi Tsereteli, burjuvazinin kendisini bir yem olarak kullanmasına "bildiği" halde izin verdi ve karşı-devrimin bir uşağı rolünü oynadığını anlamaksızın büyük bir gayretle Kronştad hareketini "ateşe vermek ve bastırmak" için elinden geleni yaptı. Burjuvazinin devrimci Kronştad ile bir

"anlaşma" yapmasını sağlayan bir alet durumuna düştü; bu anlaşma gereğince bu kentteki hükümet komiseri doğrudan doğruya, düpedüz hükümet tarafından tayin edileceğine, Kronştad'da bulunmakla kendisinin komiserliği kabul edildi. Bu kadar zavallı uzlaşmalar, sosyalizmden burjuvaziye geçmiş olan bakanların bütün zamanını alıyordu.

Burjuva bir bakanın hükümetin savunmasını üzerine alamayacağı bir yerde, devrimci işçilerin önünde ya da sovyetlerde, bir sosyalist bakan —Skobelev, Tsereteli, Çernov ya da bir başkası— hazır bulunabiliyor (burjuvazi tarafından gönderiliyordu demek daha doğru olurdu) ve burjuvazinin hizmetinde görevini bilerek yerine getiriyor, kan-ter içinde kalarak bakanlığı savunuyor, kapitalistleri temize çıkarıyor, halka vaatler, vaatler ve vaatler yineleyerek ve ona, beklemek, beklemek, beklemek öğüdünde bulunarak, onu alaya alıyordu.

Özellikle bakan Çernov'un, bütün zamanını, burjuva meslektaşları ile yaptığı pazarlıklar dolduruyordu: temmuza kadar, 3 ve 4 Temmuz hareketinden sonra meydana gelen yeni "iktidar bunalımı"na kadar, kadet bakanlarının istifasına kadar, bakan Çernov, burjuva meslektaşlarını, hiç değilse toprakların alınıp satılmasını yasaklamaya razı etmek için durmadan "ikna" etmeye çalıştı —bu, Çernov'un, halkın yüksek çıkarına kendisini adadığı yararlı ve ilginç çabaydı—. Bu tedbir, köylü delegelerin Petrograd'da toplanan bütün Rusya kongresinde (konseyinde) köylülere gösterişle vaadedildi. Vaat uzun zaman sözde kaldı. Çernov, ne mayıs ne de haziranda onu yerine getiremedi; ta ki 3 ve 4 Temmuzların devrimci dalgası, kadet bakanlarının istifası ile aynı zamana raslayan kendiliğinden patlama, bu tedbirin uygulanmasına olanak verinceye kadar. Ayrıca da bu tedbir, toprak üstüne çekiştikleri toprak sahipleri ile birbirine düşen köylülerin durumunda ciddî bir iyileşme meydana getiremeyecek tek başına kalmış bir tedbirden başka bir şey değildi.

Öte yandan, cephede soygunculuk savaşına yeniden başlamak karşı-devrimci görevi, emperyalist görev, halkın kinini kazanmış bir Guçkov'un yapamadığı görev sosyalist-devrimci partiye yeni kaydolmuş olan "demokrat-devrimci" Kerenski tarafından parlak bir şekilde ve başarı ile yerine getirilmişti. Kendisine dalkavukluk eden emperyalistlerin pohpohladıkları, göğe çıkardıkları ve satranç tahtasındaki bir piyon gibi oynadıkları Kerenski —vücudunu ve ruhunu onların çıkarlarına adadığı için, Rus kapitalistlerinin İstanbul ve Lwow'u [Lemberg'i, —ç.], Erzurum ve Trabzon'u ele geçirebilmeleri için Çar Nikola II tarafından Fransız ve İngiliz kapitalistleriyle imzalanan anlaşmaların uygulanışı olarak "devrimci birlikleri" çatışmaların yeniden başlamasına sevkettiği için— kendi sözleriyle sarhoş oluyordu.

Bu olaylar, Rus devriminin, 6 Mayıstan 9 Hazirana kadar ikinci evresini doldurdular. Karşı-devrimci burjuvazi güçlendi, "sosyalist" bakanların koruyuculuğunda kendi durumlarını sağlama bağladı, dış düşmana karşı ve iç düşmana karşı, yani devrimci işçilere karşı saldırıyı hazırladı.

Devrimci işçilerin partisi, Bolşevik Partisi, 9 Haziran için önüne geçilmez bir şekilde artan hoşnutsuzluklarını ve kinlerini yüksek sesle ifade etmek olanağını yığınlara sağlamak amacıyla Petrograd'da bir gösteri hazırlıyordu. Burjuvazi ile işbirliği tuzağına düşen emperyalist saldırı siyaseti ile bağlı bulunan sosyalist-devrimci ve menşevik liderler, yığınlar üzerindeki etkilerinin çaresiz bir şekilde tehlikeye düştüğünü görerek dehşete kapıldılar. Karşı-devrimci kadetlerden sosyalist-devrimcilere ve menşeviklere kadar gösteriye karşı ancak bir hoşnutsuzluk sesi yükseldi. Sosyalist-devrimci ve menşevik partilerin yönetimi altında ve onların kapitalistlerle anlaşma siyasetinin sonucu olarak küçük-burjuva yığınlarının karşı-devrimci burjuvaziyle ittifaka doğru yüzgeri dönüşleri çok gözebatar bir şekilde kesinleşti. İşte 9 Haziran bunalımının tarihî ve toplumsal içeriği

budur.

İşçileri, aralarında birleşmiş kadetlere, sosyalist-devrimcilere ve menşeviklere karşı umutsuz bir mücadeleye sürüklemeyi kesinlikle istemeyen bolşevikler gösteriden vazgeçtiler. Yığınlar üzerinde hiç değilse bir etki kırıntısını korumak isteyen sosyalist-devrimciler ve menşevikler, kendilerini, 18 Haziranda bir genel gösteri saptamak zorunda gördüler. Burjuvazinin heyecanı en yüksek derecesine vardı, çünkü burjuvazi, küçük-burjuva demokrasisinin, kararsızlıklarında, proletaryaya yöneldiğini çok doğru olarak anlamıştı. Burjuvazi, cephede bir saldırıya geçerek, demokrasi eylemini felce uğratmaya karar verdi.

18 Haziran gösterisi, gerçekte, Petersburg yığınları arasında, devrimci proletaryanın sloganlarına, bolşevizmin sloganlarına son derece göze çarpan bir zafer sağladı. Burjuvazi ve bonapartçı Kerenski, bir gün önce cephede bir saldırının kesin olarak patlak vermiş olduğunu gösterişle yayınladılar.

Saldırı, pratik olarak, soygunculuk savaşının, kapitalistlerin çıkarına ve emekçilerin büyük çoğunluğunun iradesine karşı yeniden başlaması anlamına geliyordu. Bunun içindir ki, saldırının, bir yandan şovenizmi şaşılacak derecede güçlendirmesi ve askerî (ve bu yüzden siyasal) iktidarın, şeritlerle süslü bonapartçılar çetesine geçmesine kuvvetle yardım etmesi ve, öte yandan, yığınlara karşı şiddet kullanılmasına, enternasyonalistlere zulmedilmesine, ajitasyon özgürlüğünün kaldırılmasına, savaş düşmanlarının tutuklanmalarına ve öldürülmelerine yol açması kaçınılmazdı.

6 Mayıs günü sosyalist-devrimcileri ve menşevikleri burjuvazinin zafer arabasına bağladıysa, 18 Haziran günü onları kapitalistlerin uşakları olarak zincire vurdu.

Soygunculuk savaşının yeniden alevlenmesi yığınların öfkesini daha bir çabuklukla daha bir kuvvetle artırmalıydı. 3 ve 4 Temmuzda yığınların hiddeti, onlara mümkün ol-

duğu kadar düzenli biçimler vermeye çalışmak zorunda olan bolşeviklerin, onu durdurmak için harcadıkları çabalara karşın patlak verdi.

Burjuvazinin köleleri, efendilerine zincirle bağlı bulunan sosyalist-devrimciler ve menşevikler, kendilerine önerilen her şeye imza koydular: gerici birliklerin Petrograd'a girmesine, ölüm cezasının yeniden konulmasına, işçilerin ve devrimci birliklerin silahsızlandırılmasına, tutuklamalara, kovuşturmalara, gazetelerin keyfî olarak durdurulmasına, Hükümetin içinde burjuvazinin eline geçiremediği ve sovyetlerin alamadıklarını iktidar, kadetler, aşırı gericiler, toprak sahipleri, kapitalistler tarafından kayıtsız şartsız, söylemeye gerek yok, desteklenen bonapartçı şeritlilerin eline düştü.

Bir kez kaygan satıhlı burjuvazi ile anlaşma inişine geldikten sonra, sosyalist-devrimciler ve menşevikler düşe düşe kendi düşüşlerinden kazandıkları bir hızla önüne geçilmez bir şekilde yokuş aşağı inmeye devam ettiler ve sonunda inişin dibine vardılar. 28 Şubatta burjuva hükümetini, şartlı olarak destekleme vaadinde bulunmuşlardı. 6 Mayısta hükümeti iflâstan kurtardılar ve saldırıya rıza göstermeleri ile hükümetin uşakları ve fedaileri haline gelmeyi kabul etmiş oldular. 9 Haziranda devrimci proletaryaya karşı kudurmuşçasına alevlenen yalan ve iftira kampanyasında karşı-devrimci burjuvazi ile birlik oldular. 9 Haziranda soygunculuk savaşının —bir gerçek haline gelmiş olan— yeniden alevlendirilmesini onayladılar. 3 Temmuzda gerici birliklerin çağrılmasına razı oldular: bu, iktidarın kesin olarak bonapartçılara bırakılışının başlangıcı oldu. Düşüşten düşüşe.

Sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin bu utanç verici sonu, bir raslantı değildir, küçük mülk sahiplerinin, küçük-burjuvazinin iktisadî durumunun Avrupa'nın çeşitli ülkelerinin deneyimiyle birçok kez doğrulanmış olan sonucudur.

Elbette herkes, küçük patronların gerçek patronluğa "ulaşmak", gerçek patronlar olmak, bir patron yetkisine

yükselmek, bir burjuva durumuna gelmek için olanaksız olanı yaptıkları gözleminde bulunmuştur. Kapitalist düzen mevcut oldukça küçük patronların başka çıkar yolu yoktur: ya kendileri kapitalistlerin düzeyine yükselmelidirler (bu olsa olsa, yüzde-bir oranında başarılabilir), ya iflâs etmiş küçük patronlar, yarı-proleterler ve hemen arkasından da proleterler düzeyine inmelidirler. Politikada da durum aynıdır. Özellikle kendi liderleri tarafından temsil edilen küçük-burjùva demokrasisi, burjuvazinin kuyruğuna takılır. Küçük-burjuva demokrasisinin liderleri kendi yığınlarını, büyük burjuvazi ile bir anlaşmanın mümkün olduğu güvenceleriyle ve vaatlerle avuturlar. Olsa olsa, çok kısa bir zaman için ve emekçi yığınlarının ince bir üst tabakası için, kapitalistlerden anlamsız ödünler elde ederler. Ama bütün belirleyici, kesin sorunlarda, bütün önemli sorunlarda, küçük-burjuva demokrasisi, her zaman güçsüz bir uzantısı ya da malî kralların ellerinde oynattıkları yumuşak başlı bir aleti olduğu burjuvazinin kuyruğuna takılmış durumda bulunagelmiştir. İngiltere ve Fransa örneği, bu gerçeği kerelerce doğrulamıştır.

Emperyalist savaşın ve bu savaşın sonucu olan derin bunalımın en başta etkilemiş olduğu olayların şaşılacak bir hızla aktığı devrimin deneyimi, bu Şubat-Haziran 1917 deneyimi, küçük-burjuvazinin durumunun kararsızlığı konusundaki eski marksist eylemi parlak bir şekilde doğrulamıştır.

Rus devriminin öğrettiği işte budur: işçi yığınları, savaşın demir kerpetenlerinden, açlıktan ve toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin boyunduruğundan ancak sosyalist-devrimci bir menşevik partilerle tam bir kopma pahasına, bu partilerin kalleşlik rolünün açıkça bilincine vararak, burjuvazi ile her türlü anlaşmayı reddederek ve azimle, kararlı bir şekilde devrimci işçilerin yanında yer alarak kendilerini kurtarabilirler. Yalnız devrimci işçiler, eğer en yoksul köylüler tarafından desteklenirlerse, burjuvazinin direncini

kıracak, halk, toprağın (tazminatsız) kazanılmasına, tam bir özgürlüğe, açlığa karşı zafere, savaşa karşı zafere ve âdil ve sürekli bir barışa götürecek durumda ve güçte olacaktır.

SONSÖZ

Bu makale, metinden de anlaşılacağı gibi, temmuz sonunda yazılmıştı.

Devrimin ağustostaki akışı, onu tamamen doğruladı. Kornilov ayaklanmaları karşı-devrimci generallerle birleşen kadetlerin sovyetleri dağıtmayı ve bir hükümdarlık kurmayı dilediklerini bütün halkın gözleri önüne açıkça sererek daha sonra, Ağustos sonunda devrimi yeni bir dönemece götürdü. Yakın bir gelecek, devrimin yeni atılımının gücünün ne olduğunu ve burjuvazi ile anlaşma siyasetine, bu uğursuzluk getiren siyasete bir son vermeyi başarıp başaramayacağını gösterecektir.

Makale Temmuz sonunda,
Sonsöz 6 (19) Eylül 1917'de yazıldı.
Raboçi'nin 8 ve 9. sayılarında 30 ve 31
Ağustos (12 ve 13 Eylül) 1917'de, daha sonra sonsözle
birlikte broşür halinde *Priboy* yayınevinde Eylül ayında
yayınlandı.
Raboçi'nin birinci makalesi *N-Koy*, ikincisi ise
N. Lenin imzasıyla çıkmıştır.

[BEŞ]

KÖYLÜLER VE İŞÇİLER

BÜTÜN Rusya'nın köylü vekilleri sovyetlerinin *İzvestiya* gazetesinin 18 Ağustos tarihli 88. sayısında, köylülerle ilişki halinde bulunan partinin bütün propagandacılarının ve ajitatörlerinin elinde, ve gene kampanyaya katılan ya da onunla ilişkisi bulunan bütün bilinçli işçilerin elinde temel bir belge olması gereken son derece ilginç bir makale var.

Sözkonusu olan, *"1917'de Petrograd'da toplanmış olan 1. Köylü Vekillerinin Bütün Rusya Kongresine il vekilleri tarafından verilen 242 mandat'ya [temsil yetki belgesine] göre kaleme alınmış örnek mandat'dır"*.

Köylü Vekilleri Sovyetinin bütün bu *mandat*'lar üzerinde en ayrıntılı bilgileri (eğer bunları geniş metin halinde ya-

yınlamak —bu, elbette ki en iyisi olurdu—, gerçekten olanaksızsa) yayınlaması son derece arzu edilir bir şey olurdu. Örneğin, hükümetlerin yönetim bölgelerini, illeri, her yerden ne kadar *mandat* geldiği, bunların ne zaman kaleme alınmış ve gönderilmiş olduğu belirtilerek ve şu ya da bu konuda bölgeler arasındaki farkların varlığının farkına varılabilmesi için formüle edilen başlıca taleplerin tahlilleri de verilerek tam listelerinin yayınlanması özellikle gereklidir. Aile çiftçiliği ya da kolektif çiftçilik bölgeleri, Büyük-Rusların ve öteki ırkların yaşadıkları bölgeler, merkezî bölgeler ve sınır bölgeleri, serflik görmemiş olan bölgeler vb., örneğin, köylülerin bütün topraklarının özel mülkiyetinin kaldırılması konusunda, dönemsel bölüşmeler konusunda, ücretli emeğin yasaklanması konusunda, binaların, aletlerin ve sürü hayvanlarının toprak sahiplerinden zoralımı konusunda, vb. görüş bakımından birbirlerinden ayrılıyorlar mı? Köylü *mandat*'larının son derece değerli belgelerinin bilimsel olarak incelenmesi, bu veriler tam olmadan mümkün değildir. Oysa, biz marksistler, bütün gücümüzle siyasetimizin dayandığı olayların bilimsel olarak incelenmesine yönelmeliyiz.

Daha iyi bir belgeleme bulunmadığı takdirde, *Mandat'ların Özeti* ("örnek *mandat*"ya bu adı vereceğiz), herhangi bir yanlışlığı ortaya konmadıkça, kendi tarzında da, yineliyoruz, partinin bütün üyelerinin elinde bulunması gereken biricik doküman olarak kalır.

Mandat'lar özetinin birinci bölümü, genel siyasete, siyasal demokrasinin taleplerine; ikinci bölümü ise tarım sorununa ayrılmıştır. (Umalım ki, Bütün Rusya Köylü Vekilleri Sovyeti ya da herhangi başka bir kurum, *mandat*'ların ve köylülerin savaş üstüne kararlarının bir bilançosunu yapsın.) Burada, birinci bölüm üzerinde uzun boylu durmayacağız, iki noktasına değinmekle yetineceğiz. Bütün memurların seçilebilirliği 6. paragrafta istenmiştir; 11. paragraf,

savaş sonunda, sürekli ordunun kaldırılmasını istiyor. Bu hususlar, köylülerin politikasını, Bolşevik Partisinin programına *herhangi başka* bir partininkinden *daha yakın* kılıyor. Bu noktalara dayanarak, bütün propaganda ve ajitasyonumuzda, menşevik ve sosyalist-devrimci liderler, Kronştad'da, örneğin, halkın iradesine karşı, demokrasinin ilkelerine karşı, kapitalistlerin isteklerine uygun olarak, hükümet tarafından *onaylanması* gerektiğine göre, görevlendirilmesi salt seçimle olmayan hükümet komiserinin yetkisini savunmuş olduklarından, bunların yalnız sosyalizme değil, demokrasiye de ihanet ettiklerini göstermeli ve tanıtlamalıyız. Sosyalist-devrimci ve menşevik liderler, Petrograd'ın belediye dumalarında, ve kendi kendini yöneten başka yerel kurumlarda, demokrasi ilkelerini hiçe sayarak, derhal bir işçi milisi yaratılması ve daha sonra halk milisine geçilmesi yolundaki bolşevik talepleriyle savaşıyorlar.

Köylülerin toprakla ilgili talepleri, her şeyden önce, *Mandat*'lar Özetine göre, toprak mülkiyetinin bütün biçimleriyle, köylü mülkiyetine varana dek ve o da içinde olmak üzere tazminatsız olarak kaldırılmasına, en iyi yöntemlerle işletmeye konmuş toprakların devlete ya da kır topluluklarına devredilmesine; müsadere edilen toprakların, sürü hayvanlarının ve tarım demirbaşları ve binalarının da (küçük tarlaları işleyen köylüler lehinde istisna yapılmış) devlete ya da kır topluluklarına geçirilmek üzere zoralımına; ücretli emeğin yasaklanmasına: toprağın emekçiler arasında, dönemsel olarak paylaştırılmalarla, eşit olarak üleştirilmesine indirgeniyor. Köylüler, Kurucu Meclisin toplanmasından önce, geçici tedbir adıyla, toprağın alınıp satılmasını yasaklayan yasaların *derhal* çıkartılmasını ve ailelerin topluluklardan çıkışı konusundaki, ayrı duran vb. tarlalar konusundaki, kira sözleşmelerinin süresinden önce bozulması konusundaki, ve kısa süreli sözleşmelerin yeniden gözden geçirilmesi konusundaki, ormanların ve balıkçılığın korunması

konusundaki yasaların kaldırılmasını istiyorlar.

Bu talepler üzerinde bir parça düşünmek, bu taleplerin, kapitalistlerle *ittifak halinde,* onlardan tam kopmaksızın, kapitalist sınıfıyla gerçekten kararlı, gerçekten merhametsiz bir mücadele yapmaksızın, onun egemenliğine son verilmeden yerine getirilmesinin olanaksız olduğunu görmek için yeterlidir.

Bu yüzden, sosyalist-devrimciler, bu *düzende* değişiklikler yapmanın, kapitalist egemenliğe son verilmeksizin, sovyet iktidarı proletaryaya geçmeden, proletarya iktidarının kapitalistlere karşı en enerjik devrimci tedbirleri en yoksul köylüler tarafından desteklenmeksizin de mümkün olduğu fikrini kabul ederek ve çevrelerinde yineleyerek, hem kendi kendilerini, hem de köylüleri kandırıyorlar. Ve Sosyalist-Devrimci Partinin solunun önemi, kesin olarak, bu solun, bu partinin bağrında, bu aldatmaca konusunda gittikçe artan bir bilinci ortaya koymasındadır.

Gerçekte, özel kişilere ait olan bütün toprakların zoralımı, bu toprakların çok kez ipotekli bulundukları bankaların yüz milyonlarca rublelik sermayesinin zoralımı demektir. Bu tedbir, devrimci sınıf, devrimci bir şekilde kapitalistlerin direncini kırmadan alınabilir mi? Sözkonusu olan, en fazla merkezileşmiş, büyük bir ülkenin kapitalist ekonomisinin en önemli merkezlerine milyarca bağla bağlı bulunan ve ancak, kent proletaryasının aynı ölçüde merkezileşmiş gücüyle yenilgiye uğratılabilen bir banka sermayesidir.

Devam edelim. Son derece gelişmiş tarım işletmelerinin devlete devredilmesi. Bu işletmeleri devralacak, ve ekonomiyi görevlilerin ve hatta kapitalistlerin çıkarına değil, gerçekten emekçilerin çıkarına yöneltecek yetenekte bir "devletin", devrimci bir proletarya devleti olması gerektiği besbelli değil midir?

Haraların, aynı şekilde bütün çiftlik hayvan ve binalarının zoralımı, sadece üretim araçlarının özel mülkiyetine üst

üste darbeler indirmek demek değildir. Aynı zamanda, sosyalizme doğru bir adımdır, çünkü bu hayvanlardan, tarım demirbaş ve binalarından "yararlanmanın özellikle devlete ya da topluluklara (komünotelere)" devredilmesi, zorunlu olarak, büyük bir sosyalist tarımı, ya da en azından, birleşmiş küçük çiftlikler üzerinde sosyalist bir denetimi ve onların ekonomilerinin sosyalistçe düzenlenmesini gerektirir.

Ya ücretli emeğin "yasaklanması"? Bu, köylerde, ücretli emek yedek ordusu bulunmazsa, bütün kapitalist sanayiin duracağını, ücretli emeği köyde "yasaklayıp" da kentte ona izin vermenin mümkün olmadığını ve nihayet ücretli emeği "yasaklamanın" sosyalizme doğru bir adımdan başka bir şey olmadığını göremeyen korkuya kapılmış küçük toprak sahiplerinin ortaya attıkları, ancak boş bir sözden, güçsüz, bilinçsiz, çocukçasına saf bir istekten ibarettir.

Ve burada, işçilerin, köylülere karşı tutumlarının baş sorununa geliyoruz.

Yığınları kucaklayan bir sosyal-demokrat işçi hareketi, Rusya'da (1896'nın büyük grevlerinden başlayarak sayarsak) yirmi yıldan fazla bir zamandan beri mevcuttur. Bu büyük zaman süresi içinde, iki devrim süresince, Rusya'nın bütün siyasal tarihi boyunca aynı esas sorunun kendini ortaya koyduğu görülür: işçi sınıfı mı köylüleri sosyalizme doğru ileri götürecektir, yoksa liberal burjuvazi mi onları kapitalizmle uzlaşmaya doğru geriletecektir.

Sosyal-demokratların oportünist kanadı şu pek akıllı uslu formül üzerinde uslamlamayı hiç elden bırakmaz: sosyalist-devrimciler küçük-burjuva *olduklarından*, "biz", onların sosyalizm konusundaki, hayalci küçük-burjuva görüşlerini, sosyalizmin burjuvaca yadsınması *adına* kabul etmiyoruz. Marksizmin yerini rahatlıkla struvecilik almıştır, menşevizm kadet partisinin uşağı olacak kadar alçalıyor ve köylüleri burjuva egemenliğiyle "uzlaştırmaya" koyuluyor. Tsereteli ve Skobelev, Çernov ve Avksentiev'le elele kolkola devrimci

"demokrasi" adına, kadet toprak sahiplerinin gerici yönetmeliklerine imza koyuyorlar. İşte bu rolün, en yeni, en göze çarpan gösterisi budur.

Sosyalist-devrimcilerin küçük-burjuva hayallerini eleştirmekten hiç bir zaman vazgeçmeyen, onlarla kadetlere *karşı* olmaktan başka şekilde *hiç bir zaman blok* kurmayan devrimci sosyal-demokratlar, köylüleri, kadetlerin etkisinden *koparmak* için durmadan mücadele ediyorlar ve onların sosyalizm konusundaki hayalci küçük-burjuva görüşlerinin karşısına, kapitalizmle liberal uzlaşmayı değil, sosyalizme giden devrimci, proleter yolu çıkarıyorlar.

Savaşın kapitalizmin bunalımını olağanüstü çabuklaştırdığı ve vahimleştirdiği şu sırada, savaşın, halkı, yokolmak ya da sosyalizme doğru, tam zamanında, azimle yürümek ikilemi karşısında bıraktığı şu sırada: yarı-liberal menşevizm ile devrimci proleter bolşevizmi arasındaki uçurumu, on milyonlarca köylünün eylemini belirten bir sorun olarak, pratikte, açıkça kendini göstermektedir.

Sermayenin egemenliğine kendinizi uydurunuz, çünkü "biz", sosyalizm için olgun değiliz henüz. İşte, üstelik sosyalizme doğru azimle yürümeden, savaşın açtığı yaraları sarmak olanağı gibi somut bir sorunun yerine soyut "sosyalizm" sorununu koyan menşeviklerin köylülere dediği bu.

Kendinizi kapitalizme göre ayarlayınız, *çünkü* sosyalist-devrimciler, küçük-burjuva ütopyacılarıdır. İşte, sosyalist-devrimcilerle birlikte kadetlerin hükümetini destekleyen menşeviklerin köylülere dedikleri de bu.

Ama, sosyalist-devrimciler, göğüslerine vurarak, köylülere, kendilerinin kapitalistlerle her türlü barışa karşı olduklarına, Rus devrimini hiç bir zaman bir burjuva devrimi saymamış olduklarına ve bu yüzdendir ki oportünist sosyal-demokratlarla *kesin olarak* blok kurduklarına, burjuva hükümetini kesin olarak desteklediklerine ilişkin... güvence veriyorlar. Sosyalist-devrimciler, aylar boyunca bir koalisyon

bakanlığında kadetlerle anlaşma siyasetine kendilerini teslim etmekteyken, uygulamamak üzere, hasıraltı etmek üzere, ve köylüleri en boş vaatlerle avutmak üzere, istenen bütün köylü programlarını, hatta en devrimcilerini bile, imzalıyorlar.

Sosyalist-devrimcilerin köylü çıkarlarına bu apaçık, pratik, elle tutulur ihaneti, durumu olağanüstü bir biçimde değiştirmektedir. Bu değişikliği hesaba katmak gerekir. Sosyalist-devrimcilere karşı, 1905-1907'lerde anladığımız anlamda geleneksel ajitasyonla yetinilemez. Teori alanında, "toprağın toplumsallaştırılması", "eşit intifa hakkı", "ücretli emeğin yasaklanması" vb. gibi küçük-burjuva hayallerini çürütmekle yetinilemez.

O tarihlerde, burjuva devriminin arifesinde ya da tamamlanmamış bir burjuva devriminin akışı içinde bulunuyorduk ve görev, her şeyden önce, bu devrimi krallığın yıkılmasına kadar götürmekti.

Şimdi krallık yıkılmış bulunuyor. Rusya'nın başında, bir kadetler, menşevikler ve sosyalist-devrimciler hükümeti bulunan bir demokratik cumhuriyet haline gelişi ölçüsünde burjuva devrimi tamamlanmıştır. Savaş, bizi, üç yılda bir, otuz yıl ileri götürdü, Avrupa'da genel çalışma zorunluluğunu ve sanayi girişimlerinin geniş sendikalar halinde zorunlu gruplaşmalarını kurumlaştırdı; en ileri gitmiş ülkeleri görülmemiş bir açlık ve yıkıma sürükledi, onları sosyalizm yoluna girmeye zorladı.

Yalnız proletarya ve köylüler, krallığı devirebilirler. O çağda bizim sınıf siyasetimizin belirleyici ilkesi bu olmuştur. Ve bu ilke doğru idi. 1917 Şubat ve Mart ayları, bu ilkeyi bir kere daha doğrulamaktan başka bir şey yapmadı.

Yalnız proletarya, en yoksul köylüleri (programımızın ifade ettiği gibi yarı-proleterleri) yöneterek, savaşı demokratik bir barışla sona erdirebilir, savaşın neden olduğu yaraları sarabilir ve sosyalizme doğru mutlak olarak zorunlu

olan, *âcil* bir hale gelen ilk adımları atabilir; şimdi sınıf siyasetimizi belirleyen ilke budur.

Buradan şu sonuca varılır: sosyalist-devrimcilere karşı propaganda ve ajitasyonun ağırlık merkezi, onların köylülere karşı işlemiş oldukları ihanet üzerine kaydırılmalıdır. Sosyalist-devrimciler yoksul köylüler yığınını temsil etmiyorlar. Hali-vakti yerinde çiftçiler azınlığını temsil ediyorlar. Onlar, köylüleri işçilerle ittifak kurmaya değil, kapitalistlerle ittifak kurmaya, yani kapitalist boyunduruğuna götürüyorlar. Onlar, emekçilerin ve sömürülen yığınların çıkarlarını küçük bakanlık görevleri karşılığında, menşeviklerle ve kadetlerle blok kurmak karşılığında teslim ettiler.

Savaşın hızlandırdığı tarih, ileri doğru öyle büyük adımlar attı ki, eski formüller yeni bir içerik kazandı, Eskiden "ücretli emeğin yasaklanması", *ancak* küçük-burjuva aydınlarının zevkine uygun boş bir sözdü. Şimdi ise durum başkalaştı: milyonlarca yoksul köylü, 242 *mandat'da*, ücretli emeğin yasaklanmasına doğru gitmek istediklerini açıklıyorlar, ama bunu nasıl becereceklerini bilmiyorlar. Biz bunu nasıl yapmak gerektiğini biliyoruz. Biz biliyoruz ki, bu amaca, ancak işçilerle birleşerek, işçilerin yönetimi altında, kapitalistlerle bir "anlaşma", siyaseti ile değil, kapitalistlere karşı mücadele ile ulaşılabilir.

İşte devrimci-sosyalistlere karşı propaganda ve ajitasyonumuza yön verecek çizginin, köylülerle konuşmalarımıza yön verecek fikrin şimdi bu şekilde değişmesi gerekir.

Sosyalist-devrimci parti size ihanet etti köylü arkadaşlar. İşsizlere ihanet etti ve sarayların yanında, belki kralın sarayının yanında değil, ama kadetlerin, devrim düşmanlarının, özellikle köylü devrimi düşmanları kadetlerin, hükümette Çernov'larla, Peşehanov'larla ve Avksentiev'lerle birlikte oturduğu sarayların yanında yer aldı.

Yalnız devrimci proletarya, yalnız bu proletaryayı bir birlik yapan öncü —Bolşevik Partisi— yoksul köylülerin 242

mandat'da gösterilen programını *gerçekten* uygulayabilir. Çünkü devrimci proletarya, ücretli emeğin yasaklanmasına doğru tek emin yolla, bir çiftlik hizmetkârının kira ile tutulmasını yasaklayarak değil sermayenin devrilmesi yoluyla, *fiilen* yol almaktadır. Devrimci proletarya, toprağın, sürü hayvanlarının, tarım demirbaş ve binalarının, teknik tarım işletmelerinin zoralımına doğru, köylülerin istedikleri ve sosyalist-devrimcilerin onlara *veremeyecekleri* şeylere doğru fiilen yol almaktadır.

İşte şimdi, işçinin, köylülere seslenirken konuşmalarının ana fikri bu yönde değiştirilmelidir. Biz, işçiler, yoksul köylülerin istedikleri ve her zaman nerede ve nasıl arayacaklarını bilmeden aradıkları şeyi size verebiliriz ve vereceğiz. İşçiler, biz, *kapitalistlere karşı* kendi çıkarlarımızı ve aynı zamanda köylülerin büyük çoğunluğunun çıkarlarını savunuyoruz, oysa kapitalistlerin müttefikleri sosyalist-devrimciler bu çıkarlara ihanet ediyorlar.

ENGELS'İN hayatının son dakikalarında köylü sorunu üstüne söylediklerini okura anımsatalım. O sosyalistlerin küçük çiftçileri mülksüzleştirmeyi düşünmediklerini ve onlara ancak örnek göstererek makineleşmiş sosyalist büyük tarımın üstünlüğünü tanıtlayacaklarını belirtiyordu.

Savaş, bu cinsten bir sorunu şimdi pratik olarak Rusya'nın önüne koydu. Elimizde pek fazla alet yoktur. Yüksek bir teknik düzeyindeki tarım işletmelerinin "kesinlikle paylaşılması değil", aletlerin zoralımı gerektir.

Köylüler bunu anlamaya başladılar. Zorunluluk, anlamaya zorlar. Savaş onları buna zorluyor, çünkü hiç bir taraftan alet alınamaz. Aletler değerli bir şey gibi saklanmalıdır. Ve büyük tarım, daha birçok başka planlarda olduğu gibi, alet kullanımında da, bir emek tasarrufu anlamına gelir.

Köylüler kendi küçük çiftliklerini korumak, eşit normlar sağlamak ve onları dönemsel olarak yenilemek istiyor-

lar... Pekiyi. Aklı başında bir tek sosyalist bu konuda yoksul köylülerden ayrılmaz. Eğer toprağın zoralımı yapılmışsa, *bu demektir ki,* bankaların egemenliği temelden sarsılmıştır; eğer aletlerin zoralımı yapılmışsa, *bu demektir ki* sermayenin egemenliği temelden sarsılmıştır ve bu aynı zamanda demektir ki, *proletarya merkezde siyasal iktidarı kullanacağı* zaman, iktidarı alacağı zaman, geri kalanı *fazlasıyla* zahmetsizce ele geçirecek, geri kalanı, kendiliğinden, "örneğin etkisiyle" gerçekleşecek ve bunu pratiğin kendisi telkin etmiş olacaktır.

Siyasal iktidarın proletaryaya geçişi, işte esas budur. O andan itibaren 242 *mandat*'da temel, köklü, birinci önemde ne varsa *gerçekleşebilir duruma gelirler.* Gerçekleşmelerin hangi biçim değişiklikleriyle olacağını hayat gösterecektir. Bu, ikincil bir sorundur. Biz doktriner değiliz. Bizim doktrinimiz bir dogma değil, bir eylem kılavuzudur.

Biz, Marx'ın ya da marksistlerin, sosyalizm yolunu bütün yönleriyle tanıdığını savunmuyoruz. Bu, saçmadır. Biz, bu yolun yönünü tanıyoruz. Hangi toplumsal güçlerin oraya götürdüklerini biliyoruz. Ama, somut olarak, pratik olarak, ne olduğunu, işe koyuldukları zaman *milyonlarca insanın deneyimi* bunu gösterecektir.

İşçilere güveniniz köylü yoldaşlar, kapitalistlerle ittifaktan vazgeçiniz. 242 *mandat*'da ifade edilen programın gerçekleşmesine ancak işçilerle sıkı bir birlik halinde başlayabileceksiniz. Kapitalistlerle birlikte, sosyalist-devrimcilerin yönetiminde *hiç bir zaman* bu programın ruhuna uygun hiç bir kesin eylem elde edemeyeceksiniz. Ama, kent işçileri ile birlikte sermayeye karşı amansız mücadelede 242 *mandat* programının uygulanmasına *başlayacağınız* zaman bütün dünya sizi destekleyecek ve bizi destekleyecek, ve bu programın başarısı —bugünkü biçimiyle değil ama özünde— sağlanmış olacaktır. Sermayenin egemenliği ve ücretli kölelik son bulacaktır. Bu, sosyalizmin egemenliğinin, barışın ege-

menliğinin, emekçilerin egemenliğinin başlangıcı olacaktır.

Raboçi, sayı 6, 29 Ağustos (11 Eylül) 1917.
İmza: *N. Lenin.*

[ALTI]

RUS SOSYAL-DEMOKRAT İŞÇİ PARTİSİ (RSDİP) MERKEZ KOMİTESİNE MEKTUP

BU satırlar belki çok geç kalabilir, çünkü olaylar bazan gerçekten başdöndürücü bir çabuklukla gelişiyor. Bunları 30 Ağustos çarşamba günü yazıyorum. Mektubu alacak olanlar, bu satırları, 2 Eylül cumadan önce okuyamayacaklardır. Her ne olursa olsun gene de ödevimin şu aşağıdakileri yazmak olduğuna inanıyorum.

Kornilov ayaklanması (belli bir anda ve belli bir şekilde) olağanüstü bir anî değişikliktir ve denebilir ki, gerçekten inanılmaz bir şeydir.

Bütün anî durum değişiklikleri gibi, taktiğin yeniden gözden geçirilmesini (*revision*) gerektirmektedir. Ve bütün gözden geçirilmelerde olduğu gibi, ilkelerde yanılmamak

için son derece ihtiyatlı olmak gerekir.

Ulusal savunma* görüşünü kabul etmek (Volodarski gibi), ya da sosyalist-devrimcilerle *blok kurmaya kadar,* geçici hükümeti desteklemeye kadar gitmek, (öteki bolşevikler gibi) o kanıdayım ki, yanılgıların en kabasını işlemek, aynı zamanda ilkelerden yoksun oluşun kanıtını vermektir. Biz, ancak, iktidarın proletarya tarafından alınışından *sonra,* barışı getirdikten *sonra,* gizli anlaşmaları yırttıktan ve bankalarla ilişkileri kopardıktan *sonra,* ulusal savunma yanlısı olacağız. *Ancak sonra.* Ne Riga'nın alınışı, ne *Petrograd'ın alınışı,* bizi ulusal savunmadan yana döndürmeyecektir (bunu Volodarski'ye hemen okumanızı rica ederim). O zamana kadar, biz, proletarya devriminden yanayız, savaşa karşıyız, ulusal savunma yanlıları *değiliz.*

Şu anda bile Kerenski hükümetini desteklememeliyiz. Bu, ilkelerde yoksunluk olurdu. Nasıl, diye bize sorulacak, öyleyse Kornilov'la savaşmak gerekmez mi? Elbette, savaşmak gerekir. Ama bu, aynı ve tek bir şey değildir. İkisi arasında bir sınır vardır. Bazı bolşevikler "uzlaşma zihniyeti"ne boyun eğerek ve olayların kendilerini *sürüklemesine* izin vererek bu sınırı aşıyorlar.

Kerenski *birlikleri gibi* biz de Kornilov'la savaşıyoruz ve savaşmakta devam edeceğiz, ama Kerenski'yi desteklemiyoruz, *tersine* onun zayıflığını ortaya çıkarıyoruz. Burada oldukça ince, ama tamamıyla esaslı ve unutulamayacak bir fark var.

Öyleyse Kornilov ayaklanmasından sonra bizim taktiğimizdeki değişiklik nedir?

Değişiklik şu ki, Kerenski ile mücadelemizin *biçimini* değiştiriyoruz. Ona karşı düşmanlığımızı kesinlikle azaltmaksızın, ona karşı olarak söylediğimiz sözlerin hiç birini geri almaksızın, onu devirmekten vazgeçmeksizin anın özelliğini

* Emperyalist savaşta, Rus emperyalizmini öteki emperyalistlere karşı özellikle Alman emperyalizmine karşı savunmak.

dikkate almak gerektiğini şu anda Kerenski'yi devirmeye çalışmayacağımızı, (Kornilov'la savaşan) halkın gözünde Kerenski'nin *zayıflığını* ve kararsızlığını belirterek Kerenski ile şimdi bir başka biçimde savaşacağımızı açıklıyoruz. Bunu daha önce de yapıyorduk. Bu, şimdi başlıca işimiz oldu. Ve değişiklik bundan ibarettir.

Başka bir değişiklik: şu sırada "kısmî talepler" denilebilecek şeyler için ajitasyonun güçlendirilmesini de *birinci plana* alıyoruz: Milyukov'u tutukla, Petrograd işçilerini silahlandır, Kronştad, Vibolk, Helsingfors birliklerini başkente çağır, Dumayı dağıt, Rodzianko'yu tutukla, toprak beylerinin arazilerinin köylülere geçmesini yasalaştır, hububatın ve sanayiin işçiler tarafından denetimini kur vb., vb.. Ve bu talepleri, yalnız Kerenski'ye, sunduğumuz kadar Kornilov'a karşı mücadeleye sürüklenmiş işçilere, askerlere ve köylülere sunmakla da yetinmemeliyiz. Bunları daha da ileriye *götürmek,* Kornilov'dan yana olduklarını açıklayan generalleri ve subayları tepelemek için yüreklendirmek, onları toprağın derhal köylülere geçirilmesini istemeye davet etmek, onlara Rodziyanko ve Milyukov'u tutuklama, İmparatorluk Duma'sını dağıtma, *Reç* ve öteki burjuva gazetelerini yoketme ve onları mahkemeye verme zorunluluğunu telkin etmek gerekir. Özellikle "sol" sosyalist-devrimcileri bu yola itelemek önemlidir.

Bizim başlıca hedefimizden: iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi hedefinden *uzaklaştığımızı* sanmak haksızlık olurdu. Hayır. Tam tersine, biz bu hedefe son derece yaklaşmış bulunuyoruz, ama bir *doğru çizgi* ile değil, uzun yoldan. Ve kesin olarak şu anda, Kerenski'ye karşı doğrudan ajitasyondan çok dolaylı ajitasyon yapmak; ama bunu, kesin olarak, Kornilov'a karşı etkin bir mücadele, mümkün olduğu kadar etkin —ve devrimci— bir mücadele isteyerek, yapmak gerekir. Ancak bu mücadelenin gelişmesi *bizi* iktidara götürebilir, ama bu, ajitasyonda asla söy-

lenmemesi gereken bir şeydir (olayların hemen yarından itibaren bizi iktidara götürebileceğini ve onu elimize aldıktan sonra artık bir daha bırakmayacağımızı çok iyi bilsek de). Benim fikrime göre, ajitatörlere, ajitasyon ve propaganda komisyonlarına ve genellikle parti üyelerine yazılacak (kamuya açıklanmayan) bir mektupta bunu söylemek gerekirdi. Ülkenin savunulması ile, devrimci demokrasinin tek cephesi ile, geçici hükümetin desteklenmesi ile vb. ilgili sözlere gelince, bunlarla amansız bir şekilde savaşmalıdır. Bunlarla salt *sözden* başka bir şey olmadıkları için savaşmalıdır. Şimdi *eylem* zamanıdır! Sosyalist-devrimci ve menşevik baylar, siz çoktan beri bu sözlerde anlam bırakmadınız. Şimdi sıra *eylemin.* Kornilov'la savaş, yığınları arkamızdan sürükleyerek, onları kalkındırarak, onları coşturarak (Kerenski yığınlardan korkuyor, halktan korkuyor) devrimci bir şekilde yapılmalıdır. Kesin olarak şu anda, Almanlara karşı savaşta yapılması gereken *işler* vardır: Almanlara, *belirli koşullarla, mutlaka ve hemen bir barış* ÖNERMEK gerekir. Böylece ya çabuk bir barış elde edilebilir ya da savaşın devrimci savaş haline dönüşmesi. Yoksa bütün menşevikler ve sosyalist-devrimciler emperyalizmin uşağı olarak kalacaklardır.

P. S. — *Raboçi*'nin altı sayısını, bu satırları yazdıktan sonra okuduğum için tamamıyla anlaşmış durumda olduğumuzu söylemeliyim. Mükemmel başyazıların, basın hakkındaki yorumların ve V. M-n ve Vol-ski olarak imzalanan yazıların yazarlarını bütün yüreğimle kutlarım. Volodarski'nin konuşması konusunda, onun, yazışlerine gönderdiği mektubu okudum; bu mektup, serzenişlerimi "hükümsüz kılıyor". Bir kez daha selâm. En iyi dileklerimle.

N. LENİN

30 Ağustos (12 Eylül)
1917'de yazıldı.
7 Ekim 1920'de *Pravda*'nın
250. sayısında yayınlandı.

[YEDİ]

SİYASAL DURUM ÜZERİNE KARAR TASLAĞI

RUSYA Sosyal-Demokrat İşçi Partisinin (Bolşevik) Merkez Komitesinin bütün üyelerin iştirakiyle yapılan toplantısı, RSDİP'nin VI. Kongresi tarafından kabul edilen siyasal durum üzerine kararı göz önünde bulundurarak ve bu kararı bugünkü duruma uygulayarak şu hususları saptamıştır:

1. 3 Temmuzdan 3 Eylüle kadar, iki ay içinde devrimin başdöndürücü hızının sonucu olarak, sınıf mücadelesi ve siyasal olayların gidişi, bütün ülkeyi barış zamanında devrimsiz ve savaşsız geçen uzun yılların ona sağlayabildikleri ilerlemeden çok ileri götürmüştür.

2. 3-5 Temmuz olaylarının, bütün devrimin dönüm noktasını teşkil ettiği gittikçe daha belli bir biçimde ortaya çık-

maktadır. Bu olayları doğru bir biçimde değerlendirmeden proletaryanın görevlerini ve devrimci olayların gelişmesinin —bizim irademizden bağımsız olan— akışını doğru olarak değerlendirmek mümkün değildir.

3. Burjuvazi tarafından bolşeviklere karşı, özellikle basına ve kapitalist yayınevlerine yatırılan milyonlar sayesinde, halk yığınları arasında çok geniş bir şekilde ve büyük bir çaba ile yayılan iftiralar gittikçe daha çabuk ve daha geniş ölçüde yinelenmektedir. Bolşeviklere karşı çıkartılan iftiranın, toprak sahipleri ile kapitalistlerin, işçilerle en yoksul köylülerin çıkarlarının savunucularına karşı, bir sözcükle bolşeviklere karşı mücadelede en bellibaşlı silahlarından biri olduğu, ilkin başkentin ve büyük kentlerin işçi yığınlarının ve sonra köylülerin gözünde gittikçe daha açık bir şekilde belli olmaktadır.

4. Kornilov'un, yani toprak sahipleri ve kapitalistlerin kadet partisi ile ("Halkın Özgürlüğü" Partisi ile) birlikte destekledikleri general ve subayların ayaklanması, bolşeviklere karşı eski iftiraların yinelenmesinde kendini haklı çıkarmaya yarayacak bir destek bulmaya çalıştı ve bizzat bu sebepten burjuvazi tarafından bolşevik işçi partisine, yani yoksulların gerçek savunucusuna karşı ortaya atılan lekelemelerin gerçek niteliği konusunda geniş halk yığınlarının gözlerini açmaya yardım etti.

5. Eğer partimiz, 3 ve 4 Temmuzda, yığınların kendiliğinden hareketini, onu yatıştırmak için yaptığımız çabalara karşın ortaya çıkmış olan bu haraketi desteklemeyi reddetmiş olsaydı, proletaryaya açık bir şekilde ve tamamıyla ihanet etmiş olacaktı, çünkü yığınların hareketi, emperyalist savaşın (yani kapitalistlerin çıkarına yapılan bir fetih ve soygunculuk savaşının) uzaması yüzünden ve hükümetin ve sovyetlerin, iktisadî bozukluğu ve açlığı ağırlaştıran burjuvazi karşısındaki hareketsizliği yüzünden meydana gelen haklı ve meşru kinden doğuyordu.

6. Burjuvazinin ve hükümetin çabalarına karşın, yüzlerce bolşeviğin tutuklanmasına, onların kâğıtlarına ve belgelerine elkonulmasına karşın, gazete yönetimevlerinde ve başka yerlerde yapılan işkence ve baskılara karşın, partimizin 3 ve 4 Temmuzda, tüm iktidarın İşçi, Asker, Köylü Sovyetlerine geçirilmesi sloganıyla "barışçı ve örgütlü" bir gösteriden başka herhangi bir hedef gütmediği tanıtlanamadı —ve hiç bir zaman tanıtlanamayacaktır—. Başka türlü bir iddia, bir iftiradır.

7. Bolşevikler 3-4 Temmuzda, iktidarın ele geçirilmesini hedef olarak kabul etmiş olsaydılar, bir hata işlemiş olurlardı, çünkü halkın, hatta işçilerin çoğunluğu, generallerin ordudaki, toprak sahiplerinin köylerdeki, kapitalistlerin kentlerdeki karşı-devrimci politikasını, halk yığınlarının gözünde 5 Temmuzdan sonra kendini ortaya koyan ve sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin burjuvazi ile anlaşmasından doğmuş olan siyaseti henüz gerçek bir sınavdan geçirmemişlerdi. Ama partimizin merkezî ya da yerel örgütlerinden hiç biri ne sözle ne de yazılı olarak, 3 ve 4 Temmuzda iktidarın ele geçirilmesi gibi bir slogan ortaya atmamıştır; örgütlerimizden hiç biri bu sloganı tartışmamıştır bile.

8. Olayların şimdi açıkça ortaya çıkardıkları gerçek hata, genel durumu olduğundan *daha az* devrimci saymak ve menşevikler ve sosyalistler, burjuvazi ile yaptıkları anlaşma yüzünden elleri kolları o kadar bağlanmış bir durumda oldukları ve tamamıyla karşı-devrimci olan bir burjuvazinin karşısında o kadar içinden çıkılmaz bir duruma gelmiş oldukları için artık hiç bir barışçı gelişme sözkonusu olamayacağı halde, Sovyetlerin siyasetinde yapılacak bir değişiklik sayesinde siyasal reformların barışçı yolla gelişmesinin *hâlâ* mümkün olduğuna inanmak olmuştu. Ama parti, yalnızca olayların pek hızlı gelişmemesi umuduyla devam ettirdiği bu hatadan, ancak, 3 ve 4 Temmuz halk hareketine, "Bütün İktidar Sovyetlere" sloganıyla ve harekete barışçı ve ör-

gütlü bir nitelik vermek için katılmakla kurtulabilirdi.

9. Kornilov'un zora başvurmasının tarihî anlamı, şimdiye kadar sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin uzlaştırıcı sözleriyle gizlenmiş olan —ve gizlenmeye devam edilen— şu gerçeği olağanüstü bir güçle halk yığınlarına tanıtlamış olmasıdır: şöyle ki, kadet partisi, generaller ve kendilerinden yana subaylar tarafından yönetilen toprak sahipleri ve burjuvazi örgütlenmişlerdir ve iktidarın tümünü burjuvazinin elinde toplamak, toprak sahiplerinin köylerdeki yetkisini sağlamlaştırmak ve ülkeyi işçilerin ve köylülerin kanıyla sulamak amacıyla en büyük cinayetleri işlemeye hazırdırlar ve işlemektedirler; Riga'yı (sonra Petrograd'ı) Almanlara teslim etmeye hazırdırlar, cepheyi Almanlara açmaya hazırdırlar, bolşevik alaylarını kurşuna dizmeye, başkaldırmaya, başlarına "vahşî tümen"in getirileceği birlikleri başkent üzerine sevketmeye hazırdırlar.

Kornilov ayaklanması, burjuvazinin vatana ihanet edeceğini ve kendi egemenliğini ve kendi kazançlarını savunmak uğruna hiç bir cinayeti işlemekten geri durmayacağını, tarihin bütün ülkeler için tanıtladığı şeyi, Rusya için de ortaya koydu.

10. Rusya'nın işçi ve köylülerinin en azimli bir mücadeleyi yürütmekten ve toprak sahipleri ile burjuvaziye karşı, kadet partisine karşı, generallere ve onların sempatizanı olan subaylara karşı bir zafer kazanmaktan başka çıkış yolu yoktur. Ve yalnız kentlerdeki işçi sınıfı, eğer sovyet iktidarını eline geçirebilirse ve eğer en yoksul köylüler tarafından desteklenirse, halkı, yani emekçilerin tümünü bu mücadeleye ve bu zafere götürebilir.

11. Rus devriminin olayları, özellikle, 6 Mayıstan beri ve en çok da 3 Temmuzdan beri bir kasırga gibi hızlı ve güçlü gelişmektedir. O halde partinin görevi, asla acele etmek değildir; tersine, bizim bütün çabalarımız, durumdaki ve sınıf mücadelesindeki değişiklikler ölçüsünde olayların içeri-

ğini işçi ve emekçilere açıklayabilecek bir durumda olmak üzere olayların gerisinde kalmamaya yönelmelidir. Şu anda partinin başlıca görevi doğrudan doğruya budur: yığınlara durumun son derece nazik olduğunu, her türlü eylemin bir patlamayla sonuçlanabileceğini, zamanından önce bir ayaklanmanın, bu koşullarda, en kötü şekilde sonuçlanabileceğini açıklamaktır. Yoksa nazik durum, işçi sınıfını, önüne geçilmez bir şekilde, kendisinden bağımsız olan olayların sonucunda, karşı-devrimci burjuvazi ile kesin bir mücadeleye girmeye ve iktidarı almaya —belki de felâketli bir gidişe— sürükler.

12. Kornilov ayaklanması, ordunun, bütün ordunun, *genelkurmaydan nefret ettiğini* tamamıyla ortaya çıkardı. Aylar boyunca bolşeviklere karşı kinlerini, ve işçi ve köylülerin toprak sahipleri ve burjuvazi ile anlaşması siyasetine bağlılıklarını ortaya koymuş olan menşevikler ve sosyalist-devrimciler, bu durumu kabul etmek zorunda kalmışlardı. Ordunun kurmaylara karşı kini, azalmak şöyle dursun, ordunun demokratlaştırılması ve yüksek komuta mevkilerinden karşı-devrimcilerin tasfiyesi için ciddî hiç bir şey yapmaksızın Klembovski ve Kornilov'a sadık öteki generalleri görevlerinde bırakarak Kornilov'un yerine Alekseiyev'i getirmekle yetinen Kerenski hükümetinin tutumuyla daha da artacaktır. Bir Kerenski'nin, ilkeden yoksun zayıf ve kararsız siyasetini hoş gören ve destekleyen Sovyetler, Kornilov darbesinin tasfiyesi sırasında iktidarı ele geçirme anını bir kere daha kaçırmış olan sovyetler, bu sovyetler, artık suçları sadece burjuvazi ile bir anlaşma siyaseti uygulamaktan ibaret değildirler, burjuvazi ile caniyane bir anlaşmanın içine düşmüşlerdir.

Genelkurmaydan nefret eden ve fetih nedenleriyle yapıldığını farkettiği bir savaşı istemeyen orduyu, yeni felâketler beklemektedir.

13. Yalnız işçi sınıfı, iktidarı aldığı zaman, aslında bur-

juvaziyi ve onun gizli anlaşmalarını destekleyen menşevik ve sosyalist-devrimciler gibi yalnız sözde değil gerçekte bir barış siyaseti yürütebilecektir. Kesin olarak belirtelim: askerî durum ne olursa olsun, hatta Kornilov çetesinin generalleri Riga'dan sonra Petrograd'ı da Almanlara teslim etseler bile, işçi sınıfı *bütün halklara* açık, kesin, belli ve *âdil* barış koşullarını derhal önerecektir. İşçi sınıfı bunu bütün halk adına yapabilecektir, çünkü Rusya'nın işçi ve köylülerinin çok büyük çoğunluğu, içinde bulunduğumuz fetih savaşına karşı olduklarını ve ilhaksız, savaş tazminatı istemeyen âdil bir barıştan yana olduklarını ifade etmişlerdir.

Sosyalist-devrimciler ve menşevikler aylardan beri bu barıştan sözederken kendi kendilerini ve halkı aldatmaktadırlar. İşçi sınıfı iktidara gelince, bir gün kaybetmeksizin, bu barışı herkese önerecektir.

Bütün ülkelerin kapitalistleri, her yanda, savaşa karşı gittikçe büyümekte olan işçi devrimini denetim altına almada o kadar büyük güçlüklerle karşılaşmaktadır ki, eğer devrim güçsüz ve acıklı barış isteklerinden kesin bir barış önerisine geçer ve aynı zamanda gizli anlaşmaları yırtarsa vb., barışın derhal yapılabilmesi ve kapitalistlerin buna karşı çıkamaması şansı yüzde doksandır.

En küçük bir olasılıkla kapitalistler kendi halklarının iradesine karşın, Rusya'nın işçi hükümetinin barış koşullarını kabul etmedikleri takdirde, Avrupa'da devrim yüz kere daha yaklaşmış olurdu, ve bu durumda kendisine, kin yerine saygı beslediği liderler ve subaylar seçen bizim işçi ve köylülerimizin ordusu, barış önerisinden sonra, gizli anlaşmaların geçersiz kalmasından sonra, toprak sahipleri ve burjuvazi ile ilişkilerin kesilmesinden sonra, toprağın köylülere geri verilmesinden sonra, haklı bir savaş zorunluluğuna inanırdı; yalnız o zaman savaş, Rusya bakımından, haklı bir savaş olurdu; yalnız o zaman işçi ve köylüler artık zorla değil tam gönülle savaşırlardı ve bu savaş ilerlemiş ül-

kelerde kaçınılmaz olan işçi devrimini, ancak, yaklaştırırdı.

14. Yalnız işçi sınıfı, iktidarı ele geçirdiğinde, toprak sahiplerinin bütün topraklarının derhal ve tazminatsız olarak köylülere iadesini sağlayabilecektir. Bu tedbir ertelenemez. Kurucu Meclis bunu yasalaştıracaktır, ama köylüler Kurucu Meclisin toplanmasının geciktirilmesinden sorumlu değillerdir. Köylüler toprak sahipleri ile ve kapitalistlerle anlaşarak toprağı elde edemeyeceklerini günden güne daha iyi anlamaktadırlar: toprak, ancak en yoksul köylülerle işçilerin kardeşçe ve candan ittifakı ile elde edilebilir.

Çernov'un, aylar boyunca, toprak sahibi kadetlere ödünler, küçücük küçücük ödünler vererek köylülerin çıkarlarını savunmaya çabaladığı ve bütün çabalarının başarısızlıkla sonuçlandığı hükümetten ayrılışı anlaşma politikasının boşluğunu gün ışığına çıkarmıştır.

15. Ancak İşçi sınıfı, iktidarı eline geçirmiş olarak iktisadî bozukluğa ve korkunç açlığa bir son verebilecektir. 6 Mayıstan beri hükümet, denetim, boyuna denetim vaadediyor, ama hiç bir şey yapmadı ve hiç bir şey de yapamazdı. Çünkü kapitalistler ve toprak sahipleri bu doğrultuda yapılan her şeyi yok ettiler. İşsizlik büyüyor, kıtlık yaklaşıyor, para değerini kaybediyor; azamî ücretler iki katına çıktıktan sonra Peşehanov'un istifası bunalımı ağırlaştırmaktan ve hükümetin güçsüzlüğünü, beceriksiliğini bir kere daha tanıtlamaktan başka bir şey yapmayacaktır. Durumu, ancak, üretimin ve üleşimin işçilerce denetlenmesi kurtarabilir. Ancak, işçi hükümeti kapitalistleri yola getirebilecek, bütün emekçilerde *iktidarın* çabalarını kahramanca destekleme isteğini uyandıracak düzeni ve buğdayın mamul eşya ile düzenli bir biçimde değişimi sistemini kuracaktır.

16. Köylülerin kentlerdeki işçi sınıfına karşı, burjuvazinin iftiraları yüzünden ve burjuvazi ile anlaşma siyasetine dayanan umutlarla geçici olarak sarsılmış olan güvenleri özellikle köylerdeki tutuklamaların, 5 Temmuzdan sonra

emekçilere yapılan baskıların ve sonra Kornilov'un darbesinin halkın gözünü açmasından beri, yeniden kazanılmıştır. Burjuvazi ile anlaşma siyasetini sonuna kadar uygulayan başlıca iki parti —sosyalist-devrimci ve menşevik partiler—, özellikle 5 Temmuzdan beri, bu anlaşma siyasetine karşı hoşnutsuzluğun, sosyalist-devrimci partinin son "konseyinde" ve menşevik partisinin son kongresinde, sayıca gücü bu partilerin efektiflerinin 2/5'ine (%40) yükselen bir muhalefetin cisimleştirdiği hoşnutsuzluğun kendi partileri içinde artmakta olduğunu görmektedirler. Bu, kapitalistlerle anlaşmaya duyulan güvenin kaybolduğunun belirtilerinden biridir.

17. Olayların bütün akışı, bütün iktisadî ve siyasal kusurlar, orduda meydana gelen bütün olup bitenler, halka barış, ekmek, özgürlük verecek olan ve proletarya devriminin öteki ülkelerdeki zaferini çabuklaştıracak olan olayı, iktidarın işçi sınıfı tarafından ele geçirilişini gittikçe daha büyük bir hızla hazırlamaktadırlar.

3 (16) Eylül 1917'de yazıldı.
1926'da *Lenin'den Derlemeler*'in IV. cildinde yayınlandı.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

EKİM DEVRİMİNİN DÜZENLEYİCİSİ OLARAK PARTİ

[BİR]

BOLŞEVİKLER İKTİDARI ALMALI MIDIRLAR?[1]

RUS SOSYAL-DEMOKRAT İŞÇİ PARTİSİ (RSDİP) MERKEZ KOMİTESİNE, PETROGRAD VE MOSKOVA KOMİTELERİNE MEKTUP

İKİ başkentin İşçi ve Asker Vekilleri Sovyetlerinde çoğunluğu sağlayan bolşevikler iktidarı ele alabilirler ve *almalıdırlar*.

İktidarı alabilirler, çünkü iki başkent halkının devrimci unsurlarının etkin çoğunluğu, yığınları arkalarından sürüklemek, düşmanın direncini altetmek, onu yok etmek, iktidarı ele geçirmek ve onu elinde tutmak için yeterlidir. Çünkü bolşevikler, hiç vakit geçirmeden demokratik bir barış önererek, toprağı derhal köylülere vererek, Kerenski tarafından ayaklar altına alınan ve yok edilen demokratik kurum ve özgürlükleri yeniden kurarak, *hiç kimsenin* devirmeyeceği bir hükümet kuracaklardır.

Halkın çoğunluğu bizden *yanadır*. 6 Mayıstan 31 Ağustosa ve 12 Eylüle[2] giden uzun ve çetin yol, bize bunun kanıtını verdi: iki başketin sovyetlerinde çoğunluğun elde edilmesinin nedeni, halkın *bizim partimize doğru* evrim göstermesinin *sonucudur*. Sosyalist-devrimcilerin[3] ve menşeviklerin kararsızlıkları, bu iki grup içinde enternasyonalcilerin güçlenmesi de bunu tanıtlamaktadır.

Demokratik Konferans,[4] devrimci halkın çoğunluğunu *değil, yalnız uzlaştırıcı küçük-burjuva önderlerini* temsil etmektedir. Seçim sonuçlarına ilişkin rakamların bizi yanıltmasına izin vermemeliyiz, sözkonusu olan seçimler değildir: Petrograd ve Moskova'nın belediye dumaları için yapılan seçimler ile sovyetlerin seçimlerini karşılaştırınız. Moskova'daki seçimleri ve Moskova'daki 12 Ağustos grevini karşılaştırınız: yığınları yöneten devrimci unsurların çoğunluğu hakkında nesnel veriler bulacaksınız.

Demokratik Konferans köylülüğü aldatıyor, çünkü ona, ne barış, ne de toprak veriyor.

Ancak bolşevik bir hükümet köylüleri tatmin edecektir.

NEDEN bolşevikler kesin olarak *bugün* iktidarı almalıdırlar?

Çünkü Petrograd'ın pek yakın olan teslimi, şanslarımızı yüz kez daha azaltacaktır.

Kerenski ve şürekâsı tarafından komuta edilen bir ordu ile Petrograd'ın teslimini önleyecek *durumda değiliz.*

Kurucu Meclis de artık "beklenemez", çünkü Petrograd'ın teslimi ile Kerenski ve ortakları, meclisi her zaman *başarısızlığa uğratabilirler*. Yalnız bizim partimiz iktidarın alınışından sonra Kurucu Meclisin toplantıya çağrılmasını sağlayabilir; iktidarın alınışından sonra, partimiz öteki partileri Kurucu Meclisin toplanmasını savsaklamış olmakla suçlayacak ve bu suçlamayı inandırıcı bir biçimde tanıtlayacaktır.[5]

İngiliz ve Alman emperyalistleri arasında ayrı bir barışı önlemelidir ve bu önlenebilir, ama bunu çabuk yapmak gerekir.

Halk, menşeviklerin ve sosyalist-devrimcilerin bocalamalarından bıkmış usanmıştır. Yalnız bizim başkentlerdeki zaferimiz, köylüleri arkamızdan sürükleyecektir.

SÖZCÜĞÜN dar anlamında ayaklanmanın ne "günü", ne de "anı" sözkonusu değildir. Buna karar verecek olan, işçiler ve askerlerle, *yığınlarla* temas halinde olanların genel oyudur.

Sözkonusu olan, bugün, partimizin, Demokratik Konferansta gerçekte, *kendi öz kongresini* de yapıyor olmasıdır; bu kongre, *devrimin kaderine* (bunu istesin ya da istemesin) karar vermek zorundadır.

Partinin gözünde, kendi *görevini,* Petrograd'da ve Moskova'da (ve bölgesinde) *silahlı bir ayaklanmayı,* iktidarın ele geçirilmesini, hükümetin devrilmesini gündeme almak görevini aydınlığa kavuşturmak sözkonusudur. Bu amaca göre, amacı basında açıklamaksızın, yapılacak propagandanın *şeklini* düşünmek gerekir.

Marx'ın ayaklanma üzerine sözlerini hatırlayınız ve onlar üzerinde düşününüz: *"Ayaklanma bir sanattır..."*[6] vb..

BOLŞEVİKLERİN "şeklî" bir çoğunluğa sahip olmayı beklemeleri saflık olurdu: hiç bir devrim bunu beklemez. Kerenski ve şürekâsı da beklemiyorlar; Petrograd'ın teslimini hazırlıyorlar. Kesin olarak "Demokratik Konferans"ın acınacak bocalamalarıdır ki, Petrograd ve Moskova işçilerinin sabırlarını tüketmelidir ve tüketecektir! Eğer hemen şimdi iktidarı ele almazsak, tarih bizi affetmeyecektir.

Hazırlığımız yok mu? Var: sovyetler ve demokratik örgütler. Uluslararası durum, *kesin olarak,* bugün, İngilizlerle Almanlar arasında ayrı bir savaşın *arifesinde, bizim*

lehimizedir. Bugün bile halklara barış önermek *kazanmaktır*.

Moskova ve Petrograd'da (hangisinin daha önce olacağı önemli değildir; önce Moskova'nın başlaması da mümkündür) iktidarı hemen ele geçirmekle, *hiç kuşku yok ki, her durumda* kazanacağız.

N. LENİN

12-14 (25-27) Eylül 1917'de yazıldı,
ilk kez 1921'de *Proletarskaya Revulutsiya*
dergisinin 2. sayısında yayınlandı.

[İKİ]

MARKSİZM VE AYAKLANMA

RSDİP MERKEZ KOMİTESİNE MEKTUP

MARKSİZMİN deformasyonları arasında en kötü niyetlilerden biri belki de yönetici durumunda olan "sosyalist" partiler tarafından en fazla yayılmış olanı, ayaklanmaya hazırlanmanın ve genel bir şekilde ayaklanmayı bir sanat olarak sayma tarzının "blankicilik"[7] olduğunu öne süren oportünist yalanıdır.

Oportünizmin büyük ustası Bernstein, marksizme karşı blankicilik suçlamasını ortaya atarak acıklı bir ün kazanmıştır, ve gerçekte bugünün oportünistleri blankicilik diye yüksek sesle itiraz ediyorlarsa da, Bernstein'ın, doğrusunu söylemek gerekirse, zavallı "fikirlerini" ne yeniliyor, ne de "zenginleştiriyorlar".

Marksistleri, ayaklanmayı bir sanat saydıkları için onları blankicilikle suçlamak! Hiç bir marksist, Marx'ın kendisi, ayaklanmanın bir *sanat* olduğunu açıklayarak, ona bir sanat gibi davranmak gerektiğini, ilk başarıları *kazanmak* ve düşmanın şaşkınlıklarından, kötü durumlarından yararlanarak ona karşı *yürümeyi* durdurmaksızın başarılardan başarılara ilerlemek gerektiğini vb. vb. söyleyerek bu konuda en kesin, en açık ve en keskin bir şekilde fikirlerini gene Marx'ın kendisinin ifade ettiğini yadsımayacak olduğuna göre bu yukardaki sözlerden daha açık, daha göze çarpıcı bir deformasyon olabilir mi?

Başarıya ulaşabilmesi için bir ayaklanma, bir komployа değil, bir partiye değil, öncü bir sınıfa dayanmalıdır. Birinci nokta bu. Ayaklanma, *halkın devrimci atılımına* dayanmalıdır. İkinci nokta bu. Ayaklanma, yükselen devrim hareketinin en yüksek noktasında, yani halkın öncüsünün eyleminin en güçlü olduğu, düşmanların ve *devrimin zayıf, sallantılı ve kararsız dostlarının* saflarında bocalamaların en kuvvetli olduğu anda patlak vermelidir. Bu da üçüncüsü. *Marksizm* bu üç koşulu koymakla, ayaklanma konusunda *blankicilikten ayrılır.*

Ama, bu üç koşul gerçekleştiği anda, ayaklanmayı *bir sanat* saymayı reddetmek, marksizme ve devrime ihanettir.

Partinin, *ayaklanmanın,* kesin olarak şu anda, olayların nesnel akışı tarafından günün sorunu haline getirildiğini *mutlak olarak* kabul etmesi gerektiğini, *ayaklanmayı* bir sanat sayması gerektiğini tanıtlamak için, belki de, karşılaştırma yöntemine başvurmak 3 ve 4 Temmuz günleri[8] ve Eylül günleri arasında bir paralel çizmek en iyisi olacaktır.

3 ve 4 Temmuz günleri, bir yanlışlığa kapılmadan sorun şu şekilde konabilir: iktidara elkoymamız yeğdir, çünkü bunu reddetsek bile her durum ve koşulda düşmanlarımız bizi ayaklanma ile suçlayacak ve bize fesatçı gözüyle bakacaklardır. Ama bu düşünceler, iktidarın alınmasına karar ver-

meye olanak sağlamıyordu; çünkü, zafer için gerekli koşullar henüz gerçekleşmemişti.

1. Devrimin öncüsü olan sınıf henüz bizimle birlikte değildi.

2. Henüz iki başkentin işçi ve askerleri arasında çoğunluğu kazanmış değildik.[9] Bugün Moskova ve Petrograd sovyetlerinde çoğunluğa sahibiz. Bu çoğunluk, Temmuz ve Ağustos olaylarıyla, bolşeviklere yapılan "baskıların" deneyimiyle ve Kornilov ayaklanmasının[10] deneyimiyle yaratılmıştı.

3. Devrimci şevk, henüz büyük halk yığınını sarmamıştı. Bugün Kornilov ayaklanmasından sonra devrimci şevk bütün halka yayılmıştır. Taşradaki olaylar ve birçok yerde iktidarın sovyetler tarafından ele geçirilişi bunu göstermektedir.

4. O zaman düşmanlarımız arasında ve kararsız küçükburjuvazi arasında *kararsızlıklar* ciddî bir siyasal önem kazanmamıştı. Bugün bu kararsızlıklar geniş bir biçimde yayılmıştır: bizim başlıca düşmanımız, müttefik emperyalizm, dünya emperyalizmi —çünkü "müttefikler" dünya emperyalizminin başını çekmektedir—, zafere kadar savaşmak ile Rusya'ya karşı ayrı bir barış yapmak arasında bocalamaktadır. Halk arasında çoğunluğu pek belli bir şekilde kaybetmiş olan küçük-burjuva demokratlarımızın, blok yapmayı reddettikleri, yani kadetlerle uzlaşmayı reddettikleri sırada, kararsızlıkları daha az olmadı.

5. Bunun içindir ki, 3 ve 4 Temmuzda ayaklanma bir hata olurdu: iktidarı ne fizik olarak, ne de politik olarak koruyamayacaktık. Her ne kadar o sırada Petrograd bizim elimizde bulunuyordu ise de, işçilerimiz ve askerlerimiz, henüz Petrograd'ı ellerinde tutmak için *döğüşmeyi* ve ölmeyi göze alamayacakları için, iktidarı fizik olarak koruyamayacaktı: o zaman, *hem* Kerenski'ye, *hem de* Tsereteli ve Çernov'a *karşı* bu "aşırı öfke" ve bu karşı durulmaz kin yoktu; bizim insanlarımız, bolşeviklere karşı, sosyalist-dev-

rimcilerin ve menşeviklerin de arka çıktıkları baskıların ve işkencelerin deneyimiyle henüz yoğurulmamışlardı.

3 ve 4 Temmuz günlerinde siyasal olarak iktidarı koruyamayacaktık, çünkü *Kornilov serüveninden önce* ordu ve taşra, Petrograd'a karşı yürüyebilecekti ve yürürdü.

Bugün durum büsbütün başkadır.

Bugün, *sınıfımızın,* devrimin öncüsü, halkın öncüsü olan, yığınları peşinden sürükleyebilecek olan sınıfın çoğunluğu bizimledir.

Halkın *çoğunluğu* bizimledir, çünkü Çernov'un istifası, tek belirti olmaktan uzaksa da, gene de, köylülüğün, *toprağı,* sosyalist-devrimci bloktan (ne de sosyalist-devrimcilerin kendilerinden) *alamayacağının* en göze görünür, en somut belirtisidir. İşte devrime ulusal (halkçı)[11] niteliğini veren başlıca nokta budur.

Bizim, partimizin *bütün emperyalizmin* ve bütün menşevikler ile sosyalist-devrimci blokun duraksamaları karşısında kendi yolunu çok iyi bilmesi gibi bir üstünlüğümüz vardır.

Bizim için *zafer sağlanmıştır,* çünkü halk artık umutsuzluğun kıyısındadır ve biz, halka, "Kornilov serüveni günlerindeki" yönetimimizin önemini göstererek, sonra "blokçulara" bir uzlaşma *önermekle* ve onların duraksamalarına bir son vermekten uzak olan *bir ret yanıtı almakla* bütün halka iyi bir çıkış yolu gösteriyoruz.

Bizim uzlaşma önerimizin *henüz* reddedilmemiş olduğunu, Demokratik Konferansın onu *hâlâ* kabul edebileceğini sanmak en büyük hata olurdu. Uzlaşma, *bir parti tarafından başka partilere* önerilmişti: başka türlü de olamazdı. *Bu partiler* uzlaşmayı reddettiler. Demokratik Konferans sadece bir *konferanstır,* başka bir şey değil. Unutulmaması gereken şey, konferansın, devrimci halkın *çoğunluğunu,* yoksullaşmış ve çileden çıkmış köylülüğü temsil etmediğidir. Konferans, *azınlığın* konferansıdır — bu apaçık gerçeği hiç

unutmamak gerekir. Demokratik Konferansa karşı, bir parlamento imiş gibi tutum almak, bizim tarafımızdan işlenecek en büyük hata ve en beter parlamenter budalalık olurdu, çünkü konferans, kendini, parlamento olarak, devrimin yüksek ve sürekli parlamentosu olarak ilân ediyor *ise de* her şeye karşın hiç bir karar alamayacaktır: karar *ona ait değildir;* karar Petrograd ve Moskova'nın işçi mahallelerinindir.

Başarılarla taçlanmış bir ayaklanmanın bütün nesnel koşulları bir araya gelmiştir. *Ancak* bizim ayaklanmadaki zaferimizin, halkı çileden çıkaran ve gerçek bir işkence haline dönen bocalamalara son vereceği; *ancak* bizim ayaklanmadaki zaferimizin toprağı derhal köylülere vereceği; ancak *bizim* ayaklanmadaki zaferimizin devrime karşı ayrı bir barış yapma manevralarını *yenilgiye uğratacağı,* bu manevraları daha tam, daha haklı, daha yakın bir barış, devrime *yarar* açık bir barış önerisi ile yenilgiye uğratacağı bir durumun her zaman ele geçmez üstünlüklerine sahibiz.

Son olarak, ancak bizim partimiz, ayaklanmayla zafer kazandıktan sonra Petrograd'ı kurtara*bilir,* çünkü eğer bizim barış önerimiz reddedilir ve eğer ateşkes bile elde edemezsek, o zaman "savaşta sonuna kadar" gitmenin yanlısı *biz* olacağız, *savaş partilerinin başına biz* geçeceğiz, *en üstün* "savaş" partisi biz olacağız ve savaşı gerçekten devrimci bir biçimde yürüteceğiz. Kapitalistlerin bütün ekmeğini ve bütün çizmelerini ellerinden alacağız. Onlara yalnız ekmek kırıntısı ve çarık bırakacağız. Bütün ekmeği ve bütün çizmeleri cepheye vereceğiz.

Ve o zaman Petrograd'ı biz savunacağız.

Gerçekten devrimci bir savaş için, maddî olduğu kadar manevî kaynaklar Rusya'da hâlâ bol bol vardır; Almanların bizimle ateşkes anlaşması yapmaları için yüzde doksandokuz şans vardır. Ve bugün bir ateşkes elde etmek *bütün dünyayı* yenmek demektir.

DEVRİMİ kurtarmak için ve iki koalisyonun emperyalistlerinin de istedikleri "ayrı" bir paylaşmadan Rusya'yı kurtarmak için Petrograd ve Moskova işçi ayaklanmalarının mutlak surette zorunlu olduğunun bilincine varmış olarak, her şeyden önce, konferansta, siyasal taktiğimizi yükselen ayaklanma koşullarına uygulamalıyız; ondan sonra Marx'ın ayaklanmayı bir sanat saymak zorunluluğu konusundaki düşüncesini yalnız sözlerde kabul etmediğimizi tanıtlamalıyız.

Bir an önce, kongreye katılmakta olan bolşevik kanada, taraftar kaybetmekten çekinmeden, kararsızları kararsızlar arasında bırakmaktan korkmadan, yeni bir birlik, bağlılık getirmeliyiz: kararsızlık gösterenler *orada*, devrimin davasına, kararlı ve fedakâr savaşçıların kampında olduklarından daha yararlı olacaklardır.

Uzun söylevlerin yersizliğini, genellikle "söylevlerin" yersizliğini, devrimin kurtuluşu için derhal eyleme geçmek zorunluluğunu, burjuvazi ile bütün ilişkileri kesmenin, bugünkü hükümetin bütün üyelerinin görevden alınmasının, Rusya'nın "tek başına" paylaşılmasını hazırlayan İngiliz-Fransız emperyalistleri ile her türlü bağın koparılmasının mutlak surette zorunlu olduğunu, bütün iktidarın derhal *devrimci proletaryanın yönettiği devrimci demokrasiye* geçirilmesi zorunluluğunu en kesin şekilde belirten kısa bir bolşevik bildirisi kaleme almalıyız.

Bildirimiz, *şu* kararı bizim program taslağımıza ekli olarak en kısa ve en kesin bir biçimde formüle etmelidir: halklara barış, köylülere toprak, rezilce kârların müsaderesi, üretimin kapitalistler tarafından edepsizce baltalanmasına karşı baskı.

Bildirimiz ne kadar kısa olursa, o kadar keskin, o kadar iyi olacaktır. Yalnız bildiride çok önemli iki noktayı daha belirtmek gerekir: halk bocalamalarla çığrından çıkmıştır, halk sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin kararsız-

lığı yüzünden üzüntü içindedir; biz, bu *partilerle* bütün bağlarımızı kesin olarak koparıyoruz, çünkü onlar devrime ihanet ettiler.

Bir şey daha: hemen ilhaksız bir barış önerisinde bulunarak, ve hemen müttefik emperyalistlerden ve bütün emperyalistlerden koparak derhal ya bir mütareke ya da bütün devrimci proletaryanın savunmaya katılmasını ve devrimci demokrasi tarafından, devrimci demokrasinin yönetiminde gerçekten haklı, gerçekten devrimci bir savaş yürütülmesi sonucunu elde edeceğiz.

Bu bildiriyi okuduktan sonra sözler değil *kararlar,* yazılı hükümler değil fiiller beklediğimizi belirttikten sonra, bütün grubumuzu *fabrikalara ve kışlalara göndermeliyiz:* onun yeri oradadır, can alıcı nokta oradadır, devrimin kurtuluşu bundan doğacaktır, Demokratik Konferansın devindiricisi budur.

Ateşli, tutkulu söylevlerimizde programımızı işte burada açıklamalı ve sorunu şu şekilde koymalıyız: ya bu programın kongre tarafından *eksiksiz olarak* kabulü ya da ayaklanma. Orta yol yoktur. Beklemek olanaksızdır. Devrim elden gider.

Sorun bir kere böylece konulduktan sonra, bütün bizim grubumuz, fabrikalarda ve kışlalarda toplaşmış bulunduğuna göre, *ayaklanmanın başlaması gereken ana karar verecek durumda olacağız.*

Ve ayaklanmayı marksistçe, yani bir sanat gibi anlamak için, aynı zamanda, bir saniye kaybetmeksizin, ayaklanma müfrezelerinin *genelkurmayını* örgütlemeli, güçlerimizi taksim etmeli, güvenilir alayları en önemli noktalara göndermeli, Aleksandra tiyatrosunu kuşatmalı, Pierre-Paul kalesini[12] işgal etmeli, genelkurmay heyetini ve hükümeti tutuklamalı, askerî öğrencilere ve "vahşî tümen"e[13] karşı, düşmanın kentin hayatî merkezlerine girmesine izin vermektense ölmeye hazır müfrezeleri göndermeliyiz; silahlı işçileri

seferber etmeli, onları en son ve amansız mücadeleye çağırmalı, aynı anda telefon ve telgrafı işgal etmeli, *bizim* ayaklanma genelkurmayımızı Telefon Merkezine yerleştirmeli, ve onu telefonla bütün fabrikalara, bütün alaylara, bütün silahlı mücadele merkezlerine vb. bağlamalıyız.

Bütün bunlar aşağı yukarı böyle olması gerektiği şeklinde söylenen şeylerdir kuşkusuz ve sadece yaşadığımız şu anda, *eğer ayaklanma bir sanat olarak kabul edilmezse* marksizme sadık kalınamayacağı, devrime sadık kalınamayacağı olgusunu kesin olarak aydınlatmak amacını gütmektedirler.

N. LENİN

13-14 (26-27) Eylül 1917'de yazıldı,
ilk kez 1921'de *Proletarskaya Revolutsiya*
dergisinin 2. sayısında yayınlandı.

[ÜÇ]

RUS DEVRİMİ VE İÇSAVAŞ

İÇSAVAŞ KORKULUĞU

SOSYALİST-DEVRİMCİLERİN ve menşeviklerin, kadetlerle birlikte koalisyon kurma önerisini reddetmeleriyle, demokrasinin kadetler olmadan da pekâlâ bir hükümet kurabileceği ve Rusya'yı onlara karşı yönetebileceği sezisiyle dehşete kapılmış olan burjuvazi, demokrasi saflarına korku salmak için elinden gelen her şeyi yapıyor.

Korkutabildiğin kadar korkut, bütün burjuva basınının sloganı bu. Her çareye başvurarak korku saç! Yalan söyle, iftira et, ama yeter ki korkut!

Borsa Gazetesi,[14] bolşeviklerin gizli marifetleri üstüne baştan aşağı uydurma haberlerle okurlarının gözlerini korkutmaya çalışıyor. Alekseyev'in istifası üstüne, Petrograd

doğrultusunda bir Alman yarma hareketi tehdidi üstüne bir sürü gürültü yapılarak çevreye korku saçılıyor; sanki, olaylar, cepheyi Galiçya'da, Riga önlerinde, Petrograd önlerinde Almanlara açabilecek olanlar Kornilov'un generallerinin (ki hiç kuşkusuz Alekseyev de bunların arasında bulunmaktadır) ta kendileri olduklarını, ordu içinde Genelkurmaya karşı en büyük kini körükleyenlerin bu generaller olduklarını tanıtlamamış gibi.

Bu demokrasiyi yıldırma yöntemini, daha "ciddi" ve daha inandırıcı kılabilmek için "içsavaş" tehlikesi ileri sürülüyor. Bütün yıldırma yöntemleri arasında içsavaş korkuluğunu sallayıp durmak belki de en yaygın olanıdır. Şu sırada pek geçerli ve dargörüşlü burjuva çevrelerinde çok yaygın olan bu fikir, Halkın Özgürlüğü Partisinin Merkez Komitesi tarafından, komitenin Rostov'daki 1 Eylül tarihli (*Reç*'in 210'uncu sayısı[15]) kararında bakın nasıl belirtilmektedir:

"...Komite, içsavaşın, devrimin bütün kazançlarını silip süpürebileceğine ve henüz yerine oturmamış genç özgürlüğümüzü kan dalgaları içinde boğabileceğine inanmıştır; bu yüzden devrimin kazançlarını kurtarmak için gerçekleşemeyecek sosyalist ütopyalar adına devrimi daha ileri götürme eğilimine karşı enerjik bir protesto hareketine geçmeyi zorunlu sayar. ..."

Burada *Reç*'in başyazılarında, Plehanov'un ve Potressov'un makalelerinde, menşevik gazetelerin başyazılarında vb. vb. aralıksız ortaya çıkıp duran ana fikrin en açık, en kesin, üzerinde en çok düşünülmüş ve en ayrıntılı biçimi ile ifade edilişini görüyoruz. Onun için bu fikir üzerinde daha uzun boylu durmamız yararlı olacaktır.

İçsavaş sorununu, özellikle altı aylık devrim deneyimimize dayanarak daha somut bir biçimde tahlil etmeye çalışalım.

18. yüzyılın sonundan beri Avrupa'daki bütün devrimlerin deneyimine tamamıyla uygun düşen bu deneyim, bize

gösteriyor ki, içsavaş, birbiri ardısıra gelen, birbiri üzerine yığılmış, artmış, kızışmış, iktisadî ve siyasal çatışmalardan sonra iki sınıf arasında silahlı çatışma haline dönüşen sınıf mücadelesinin en hat, en keskin biçimidir. Ülkelerin pek çoğunda —hemen de istisnasız hepsinde denilebilir— ne kadar az özgür ve az gelişmiş olurlarsa olsunlar, kapitalizmin bütün iktisadî gelişmesinin, bütün dünyadaki modern toplumun tüm tarihinin, aralarında uzlaşmaz karşıtlık yarattığı ve bu uzlaşmaz karşıtlığı güçlendirdiği sınıflar arasında, yani burjuvazi ile proletarya arasında içsavaş görülür.

Böylece, devrimimizin altı ayı boyunca 20-21 Nisanların,[16] 2-3 Temmuzların, proletarya tarafından başlatılan bir iç savaşın başlangıcı olmaya çok yaklaşmış olan kendiliğinden şiddetli patlamalara tanık olduk. Kornilov ayaklanması ise, başta kadet partisi olmak üzere toprak sahipleri ve kapitalistler tarafından desteklenen, hükümete karşı askerî bir hareketti: bu burjuvazi tarafından başlatılmış bir içsavaşın eşiğine varan hükümete karşı bir hareketti.

İşte olgular bunlardır. Bizim kendi devrimimizin tarihi budur. Biz her şeyden önce bu tarihten bir ders almalıyız, her şeyden önce onun gelişmesi ve onun sınıf anlamı üzerinde düşünmeliyiz.

Rusya'da proletarya içsavaşının başlangıcı ile burjuva içsavaşının başlangıcını şu noktalarda karşılaştırmaya çalışalım: 1° hareketin kendiliğindenliği; 2° amaçları; 3° harekete katılan yığınların bilinci, 4° hareketin gücü, 5° hareketin direngenliği. Biz şunu kabul ediyoruz ki, bugün "içsavaş" sözleriyle "yerli yersiz hokkabazlık eden" bütün partiler, sorunu bu biçimde koymuş olsaydılar ve içsavaşın ilk adımlarını gerçekten incelemek için bir çaba gösterseydiler, bütün Rus devriminin bilinci bundan kazançlı çıkacaktı, çok şey kazanacaktı.

Hareketin kendiliğindenliğiyle başlayalım. 3 ve 4 Temmuz günleri konusunda, menşevik *Raboçaya Gazeta*[17] ve sos-

yalist-devrimci *Diyelo Naroda*'nın[18] hareketin kendiliğinden büyümesi *olgusunu* kabul eden tanık niteliğindeki bildirileri elimizdedir. "İftiracılara yanıt" adı ile tek yapraklı bildiri halinde yayınlanan *Proletarskoye Diyelo*'nun[19] bir makalesinde bu bildirilerden sözetmiştim. Ama pek iyi anlaşılabilecek nedenlerden ötürü, menşevikler ve sosyalist-devrimciler, bolşeviklere karşı yapılan kovuşturmalara katılmış olmaktan dolayı kendilerini savunmak amacıyla, 3 ve 4 Temmuz patlamasının kendiliğindenliğini resmen yadsımaya devam ettiler.

Bir an için yadsınılabilir olanı bir yana bırakalım. Yadsınılamaz olan üzerinde duralım. 20-21 Nisan hareketinin kendiliğindenliği hiç kimse tarafından yalanlanmadı. Bolşevik Partisi bu kendiliğinden harekete "bütün iktidar sovyetlere!" sloganı ile katıldı; bu partiden tüm bağımsız olarak Linde ateşi de harekete katıldı ve hükümeti tutuklamaya hazır 30.000 silahlı askeri sokağa döktü. (Söz arasında, bu birliklerin sokağa dökülüşünün henüz aydınlatılmamış ve incelenmemiş olduğunu söyleyelim. Ve eğer iyice düşünülür, eğer 20 Nisan olayları tarihî gidişine bağlanırsa, yani 20 Nisan, 28 Şubattan 29 Ağustosa giden zincirin bir halkası sayılırsa, bolşeviklerin, taktiklerinde, burjuvaların bizi suçladıkları gibi, asla devrimci ruhta aşırılıktan dolayı değil, devrimci ruhtaki *yetersizlikten* dolayı hata işlemiş oldukları açıkça ortaya çıkar.)

Öyleyse, bir proletarya içsavaşının patlak vermesine çok yaklaşmış olan hareketin kendiliğindenliği her türlü kuşkunun dışındadır. Kornilov hareketindeki kendiliğindenliğe uzaktan bile hiç bir şekilde benzememektedir. Bu hareket, birliklerin bir kısmını aldatarak yetkenin etkisiyle onları sürüklemeyi hesaplayan generallerin bir komplosundan başka bir şey değildi. Hareketin kendiliğindenliğinin, onun halk yığınları arasında derin bir şekilde nüfuz etmiş olmasının, köklerinin sağlamlığının, ve onu uzaklaştırmak olanaksızlı-

ğının bir belirtisi olduğu kesin bir şeydir. Proletarya devriminin derin kökleri, burjuva karşı-devriminin köksüz oluşu; işte hareketin kendiliğindenliği lehinde bize olguları gösteren budur.

Hareketin amaçlarını inceleyelim: 20-21 Nisan hareketi, bolşevik sloganlarına bütün öteki hareketlerden daha fazla yaklaşıyordu; 3 ve 4 Temmuz hareketine gelince, bu hareket, bu sloganlarla bağlantılı olarak, onların etkisi altında ve onların doğrudan yönetimi altında doğdu. Proletaryanın ve yoksul köylülüğün diktatoryası, barış ve hemen barış önerisi, toprak sahiplerinin topraklarının zoralımı: Bolşevik Partisi, bu proletarya içsavaşının esas *amaçlarından* gazetelerinde ve sözlü propagandalarında kesinlikle ve açıklıkla, açıkça ve yüksek sesle sözediyordu.

Kornilov ayaklanmasının amaçlarına gelince, hepimiz biliyoruz, ve demokrasi saflarında bunu hiç kimse yadsıyamaz ki, bu amaçlar, toprak sahiplerinin ve burjuvazinin diktatörlüğünden, sovyetlerin dağılmasından ve krallığın yeniden kurulmasına hazırlıktan ibaretti. Bolşeviklerinkinden daha üstün bir basını ve propaganda araçlarını elinde bulunduran kadet partisi —kornilovcu baş parti (aslında bu partiyi, bundan böyle, Kornilov partisi diye adlandırmak yerinde olur)—, hiç bir zaman burjuvazinin diktatörlüğünden, sovyetlerin dağılmasından, ne de genellikle Kornilov'un amaçlarından halka açıkça sözetmeyi göze almadı ve almıyor!

Hareketin amaçları bakımından, olgular gösteriyor ki, proletarya, içsavaşın amaçlarını açık açık halkın gözleri önüne serebilir ve bununla emekçilerin sempatisini kendine çekebilir. Oysa burjuva, içsavaşa, ancak kendi amaçlarını gizleyerek yığınların bir kısmını çekmeye çalışabilir; yığınların bilinç derecesi bakımından pek büyük fark bundan ileri gelmektedir.

Bu nokta üzerindeki nesnel veriler, öyle görünüyor ki, sadece partilerin üye sayısı ve seçimlerle ilgilidir. Yı-

ğınların bilinç derecesi üzerinde kesinlikle bir değerlendirme yapmaya olanak sağlayacak başka belirtiler mevcut değil gibi görünüyor. Devrimci proletarya hareketinin başında bolşevik partisi, burjuva karşı-devrim hareketinin başında da kadet partisi bulunuyor, işte altı aylık devrim deneyiminden sonra kesin olan ve tartışma götürmez olan budur. Olaylara dayanan üç karşılaştırma unsuru, incelemekte olduğumuz sorunda bizi aydınlatabilir. Petrograd bölgesi duma'ları mayıs ayında yapılan seçimlerle ağustosta yapılan Merkez Duması seçimleri arasında karşılaştırma, kadetlerin oylarında bir azalma, bolşevikler tarafından elde edilen genel oylarda ise büyük bir artma göstermektedir. Kadetlerin basını, işçi ve köylü yığınlarının toplaşmış bulunduğu yerlerde genel kural olarak bolşevizmin gücüne tanık olunduğunu itiraf etmektedir.

İkinci olarak, parti üye sayılarındaki dalgalanmalar konusunda, toplantıların sıklığı konusunda, istatistiklerin bulunmayışı karşısında *yığınların* bilinç derecesi, yığınların partiye sağladıkları yarar, ancak, parti yararına yapılan para yardımları konusunda yayınlanan bilgiler sayesinde ölçülebilmektedir. Bu bilgiler bolşevik işçi yığınlarının *Pravda,* yasaklanmış gazeteler, vb. yararına gerçekleştirdikleri para toplama kampanyası sırasında tanıtladıkları hararetli kahramanlığı göstermektedir. Para yardımlarının tutarı her zaman yayınlanmıştır. Kadetlerde yalnız şunu görüyoruz: partinin kasasını "besleyen" kaynağın para babalarının katkıları olduğu apaçık ortadadır. Yığınların etkin yardımından en küçük bir iz yok.

Son olarak, bir yanda 20-21 Nisan, 3-4 Temmuz olayları arasında ve öte yanda Kornilov çılgınlığı arasındaki karşılaştırma, bolşeviklerin yığınlara içsavaşta düşmanlarını açıkça tanımladıklarını gösteriyor: bunlar, burjuvazi, toprak sahipleri ve kapitalistlerdir. Ama Kornilov hareketi, Kornilov'u izleyen birliklere ahlâksızca yalan söylendiğini, bundan böyle

açıkça göstermiş ve bu yalan, "vahşî tümen" ve Kornilov'un gönderdiği askerî birlikler Petrograd emekçileri ile karşılaşır karşılaşmaz ortaya çıkmıştır.

Devam edelim. İçsavaşta proletaryanın *gücü* ve burjuvazinin gücü konusunda hangi verilere sahibiz? Bolşeviklerin gücü yalnızca proleterlerin sayısına, onların bilinç derecesine, sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin "alt tabakalarının" (yani işçi ve yoksul köylülerin) bolşevik sloganlara karşı sempatilerine dayanır. Bu sloganlar, 20-21 Nisan, 18 Haziran[20] ve 3 ve 4 Temmuz günleri etkin devrimciler yığınının *çoğunluğunu* pratik olarak Petrograd'a sürüklemişlerdir. Bu, tartışma götürmez bir olgudur.

Parlamenter seçimlerin verileriyle daha yukarıda sözü edilen hareketlere ilişkin veriler arasındaki karşılaştırma, Rusya bakımından, Batıda birçok kez yapılan, devrimci proletaryanın gücünün, *yığınlar üzerinde* etki ve yığınları mücadeleye sürükleme bakımından, *parlamento dışı* mücadelede parlamenter mücadeledekiyle karşılaştırılamayacak kadar daha büyük olduğu gözlemini tamamıyla doğrulamaktadır. Bu, iç savaşla ilgili çok önemli bir gözlemdir. Neden parlamenter mücadele ve seçim koşullarının ve ortam koşullarının ezilen sınıfların, içsavaşta pratik olarak ortaya koyabildikleri gücü ortaya koymalarına izin vermedikleri kolaylıkla anlaşılıyor.

Kadetlerin ve kornilovcuların kuvveti *zenginliktir.* Sermaye ve Fransız-İngiliz emperyalizmi, kadetlerden ve Kornilov'dan *yanadır,* bir sürü siyasal müdahale ve basın, bunu tanıtlamıştır. 12 Ağustos Moskova Konferansındaki[21] bütün "sağ"ın Kornilov ve Kaledin'in lehinde ayağa kalktığı herkesçe bilinmektedir. İngiliz ve Fransız burjuva basınının Kornilov'a "yardım" ettiği gene herkesçe bilinmektedir. Bazı belirtiler, Kornilov'un *bankalardan* yardım gördüğüne tanıklık etmektedir.

Zenginler bütün güçleriyle Kornilov'un yardımına koştu,

ama gene de ne çabuk ve ne acınacak bir çöküş oldu! Kornilovcuların yanında, zenginlerin dışında ancak iki toplumsal güç daha görülebilir: "vahşî tümen" ve Kazaklar. Birincisinin gücü, *yalnız* aldatılmanın ve bilgisizliğin gücüdür. Bu güç, basın, ne kadar burjuvazinin elinde kalırsa o kadar tehlikelidir. İçsavaşın galibi proletarya, bu "güç" kaynağını bir darbede yok edecektir.

Kazaklara gelince, onlar, Rusya'nın bir uç eyaletinin, yaşayışlarında, iktisatlarında ve törelerinde ortaçağdan sayısız çizgiler saklamış olan zenginlerinden, küçük ve orta toprak sahiplerinden (mülkler, ortalama olarak, aşağı yukarı 50 desiyatin kadardır) meydana gelen bir halk tabakasını temsil ederler. Kazaklarda bir Rus Vendée'sinin toplumsal ve iktisadî temeli bulunabilir. Ama Kornilov-Kaledin hareketine ilişkin *olaylar* ne göstermişlerdir? Kaledin bile Guçkov'lar, Milyukov'lar, Riabuşinski'ler ve şürekâsı tarafından desteklenen "sevgili lider" bile, *her şeye karşın*, bir yığın hareketi *başlatamadı!* Kaledin, bolşeviklerden çok daha "fazla direkt" bir yolla, dümdüz bir çizgi halinde içsavaşa doğru gidiyordu. Kaledin, dosdoğru "Don'u ayaklandırmaya" gidiyordu, ama gene de kendi "öz" bölgesinde, Rus demokrasisinin bu uzak Kazak ülkesinde hiç bir yığın hareketi çıkartmadı. Tam tersine, proletarya yönünden, antibolşevik Rus demokrasisinin etki ve kuvvet merkezlerinde bile hareketin kendiliğinden devrimci patlamalar gösterdiğine tanık oluyoruz.

Kazakların çeşitli tabakalarının ve çeşitli ekonomik toplulukların demokrasiye ve Kornilov hareketine karşı tutumları üstüne nesnel veriler bulunmamaktadır. Yalnız, yoksul ve orta Kazakların çoğunluğunun daha çok demokrasiye doğru eğilim gösterdiklerini ve ancak subayların ve varlıklı Kazakların yüksek tabakalarının, tamamen, Kornilov'dan yana olduklarını bize gösteren belirtiler var.

Her ne olursa olsun, 26-31 Ağustos deneyiminden sonra,

burjuva karşı-devrimi lehinde Kazak yığın hareketinin son derece zayıf olduğu tarih bakımından tanıtlanmıştır.

Son bir sorun kalıyor: hareketin *dayanıklılığı* sorunu. Bolşevik devrimci proleter hareketi bakımından, Rusya'daki cumhuriyet rejiminin altı ayı içinde bolşevizmin düşmanlarını, bolşevizme karşı, fikirler alanında, basın ve propaganda araçlarındaki pek büyük üstünlükleriyle mücadele ettikleri gibi (ki iftira kampanyaları, büyük bir "cüretle fikirler alanında mücadele"ye dahil edilmiştir) üstelik yüzlerce insanın tutuklanması, basımevimizin tahrip edilmesi, baş yayın organımızın ve başka birçok bolşevik gazetelerin kapatılması gibi *baskı* tedbirlerine de başvurdukları da bir gerçektir. Olaylar şu sonucu gösteriyor: Petrograd'daki ağustos seçimlerinde bolşevizmin son derece güçlenmesi, sonra, sosyalist-devrimciler ve menşevikler arasında enternasyonalist ve bolşevizme yakın "sol" akımların güçlenmesi. Bu, devrimci proletarya hareketinin dayanıklılığının cumhuriyetçi Rusya'da çok güçlü olduğu anlamına gelir. Olaylar tanıtlıyor ki, kadetlerin, sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin birleşik çabaları, bu hareketi birazcık olsun zayıflatmayı *başaramadı*. Tersine, kesin olarak, kornilovcularla "demokrasi"nin koalisyonudur ki, bolşevizmi *güçlendirmiştir*. İdeolojik eylem ve baskılar dışında, devrimci proleter akıma karşı mücadele aracı bulunamazdı.

Kadet-kornilovcu hareketin davaya bağlılığı üstüne veriler henüz bulunmamaktadır. Kadetler hiç bir kovuşturmaya uğramadılar. Guçkov'un kendisi bile serbest bırakılmıştı, Maklakov, Milyukov tutuklanmadılar bile. *Reç*'i yasaklamadılar bile. Kadetleri korudular. Kerenski hükümeti kornilovcu-kadetlerin *üstüne titriyor*. Sorunu şöyle koyalım: diyelim ki, İngiliz-Fransız ve Rus Riabuşinski'leri, kadetlere, *Edinstvo*'ya, *Dien*'e[22] vb. Petrograd'da yeni bir seçim kampanyası için milyonlar ve milyonlar ayırıyor; bunlar, bugün, Kornilov darbesinden sonra, oylarının sayısını yükseltmek şansı-

na sahip midir? Çok küçük bir olasılık; toplantılarla, mitinglerle vb. bu hükme varılacak olursa, bu soruyu olumsuz yanıtlamak gerekir.

RUS devrim tarihinin bize verdiği verileri karşılaştıracak ve özetleyecek olursak, şu sonuca varılır: içsavaşın proletarya tarafından başlatılması, proletarya hareketinin gücünü, bilincini, dayanışmasını, büyümesini ve çözülmezliğini ortaya koydu. İçsavaşın burjuvazi tarafından başlatılması, hiç bir güç, yığınlarda hiç bir bilinç, hiç bir dayanışma, ne de hiç bir zafer şansı ortaya koymadı.

Kadetlerin sosyalist-devrimciler ve menşeviklerle, bolşeviklere, yani devrimci proletaryaya karşı ittifakları, aylar boyunca pratikte denendi ve kornilovcuların, geçici olarak susturulan "demokrasi" ile ittifakı, aslında, bolşeviklerin zayıflamasına değil, güçlenmelerine, "koalisyon"un iflâsına, menşeviklerin kendi içinde de "sol" muhalefetin güçlenmesine yol açtı.

Bolşeviklerin, kadetlere karşı, burjuvaziye karşı sosyalist-devrimciler ve menşeviklerle ittifakı, *henüz sınavdan geçmedi.* Ya da daha doğrusu, bu ittifak, ancak *bir tek cephede,* 26-31 Ağustos arasındaki *beş gün* boyunca, Kornilov serüveni sırasında denenmişti, ve bu ittifak, bu günler içinde, karşı-devrime karşı başka hiç bir devrimde örneği olmayan bir çabuklukla elde edilen tam bir zafer sağladı; burjuvazinin, toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin müttefik emperyalizminin, kadetlerin karşı-devrimini öyle ezici bir bozguna uğrattı ki, daha başlangıcında toz duman edilen burjuvazinin başlattığı içsavaş, "vuruşulmaksızın, kolaylıkla" ezildi ve sönüp gitti.

Bu tarihî olgu karşısında, bütün burjuva basını, küçük adamlarıyla birlikte (Plehanov'lar, Potressov'lar, Breşko-Breşkovskaya'lar ve başkaları), içsavaş musibetini, ülkenin üstüne, kesin olarak, bolşevikler ile sosyalist-devrimcilerin

ve menşeviklerin ittifakı çökertti diye avazları çıktığı kadar haykırıyorlar!..

Bu, o kadar acıklı olmasa, komik olurdu. Olayları ve devrimimizin bütün tarihini alaya alan bu kadar belirgin, bu kadar açık, bu kadar çileden çıkartan bir saçmalığın, genellikle hâlâ benimsenmesi acıdır... Bu, devrimin en şaşmaz, en tartışma götürmez, en elle tutulur derslerini örtüp boğan yalanın, burjuvazinin çıkarına bağlı yalanın her zaman geniş bir şekilde yayılışını (basın, burjuvazinin tekelinde olduğu sürece de kaçınılmaz olan yayılışını) ortaya koyuyor.

Eğer, devrim, bize mutlak surette yadsınılmaz, olayların kesinlikle tanıtladığı bir ders verdiyse, o da şudur: yalnız bolşeviklerin sosyalist-devrimcilerle ve menşeviklerle ittifakı, yalnız bütün iktidarın derhal sovyetlere devredilmesi, Rusya'da, içsavaşı olanaksız kılacaktır. Çünkü, böyle bir ittifaka karşı, işçi, asker ve köylü vekilleri sovyetlerine karşı, burjuvazinin herhangi bir "iç" savaşı başlatabileceği düşünülemez, bu "savaş", bir tek kavgaya bile varamaz; Kornilov sorunundan sonra, burjuvazi, sovyetler hükümetine karşı yürüyecek ne bir *ikinci* "vahşî tümen", ne de o kadar büyük bir Kazak kafilesi bulamaz!

Devrim en ciddî sınıf çelişkilerinin son derece keskinleşmesi olduğu için, bir devrimin, hangi devrim olursa olsun, barışçı yollarla gelişmesi, genellikle son derece seyrek raslanan ve güç bir şeydir; ama, proletarya ile köylülüğün ittifakının, en haksız, en caniyane bir savaşla bitmiş tükenmiş olan yığınlara *barış* getirebildiği ve bütün *toprağı* köylülere verebildiği bir tarım ülkesinde, bu kadar istisnaî tarihî bir evrede, devrimin barışçı yollarla gelişmesi, eğer bütün iktidar sovyetlere devredilmişse, *mümkün ve olasıdır.* Sovyetlerin içinde partilerin iktidar mücadelesi, barışçı bir şekilde cereyan ederse, eğer şu demokrasi ilkelerinden yapılan "küçük küçük tırtıklamalardan", şu demokrasi ilkelerine "çelme takmalardan", örneğin 500 askere bir temsilci,

bin işçiye ise bir temsilci tanımak gibi davranışlardan vazgeçilirse, demokratik bir cumhuriyette bu küçük küçük tırtıklamalar yokolmaya mahkûmdurlar.

Bütün toprağı, köylülere, satın almak zorunda bırakmaksızın verecek olan, bütün halklara âdil bir barış önerecek olan sovyetlere karşı, İngiliz-Fransız ve Rus burjuvazisinin, Kornilov'ların, Buchanan'ların,[23] Riabuşinski'lerin, Plehanov ve Potressov ile herhangi bir ittifakı, hiç bir surette tehlikeli olamayacaktır, böyle bir ittifak tamamıyla güçsüz bir ittifak olacaktır.

Burjuvazinin, toprağın tazminatsız olarak köylülere iadesine, hayatın başka alanlarında da benzer değişiklikler yapılmasına, haklı bir barışa ve emperyalizmle bağların koparılmasına karşı direnmeleri, elbette ki, kaçınılmaz bir şeydir. Ama bu direncin bir içsavaşa varabilmesi için, sovyetlere karşı *savaşabilecek* ve onları yenecek *yığınlar* gereklidir. Oysa, burjuvazi, bu yığınlara *sahip değildir* ve onları hiç bir yerde bulamaz. Sovyetler ne kadar çabuk ve ne kadar azimle iktidarı ele geçirirlerse, o kadar çabuk "vahşî tümen"den ve Kazaklardan kurtulacaklar, ve yığınlar, o kadar çabuk, önemsiz bir bilinçli kornilovcular azınlığı ile, demokratik ve sosyalist birliğe bağlı muazzam bir işçi ve köylüler çoğunluğu halinde bölüneceklerdir (çünkü o zaman kesin olarak sosyalizm sözkonusu olacaktır).

İktidarın sovyetlere geçmesinden sonra burjuvazinin direncinin, her kapitalistin, çıkarları halkın aldatılmasını önlemeyi gerektiren onlarca ve yüzlerce işçi ve köylü tarafından yakından "izlenmesi", gözetilmesi, denetlenmesi ve gözlenmesi gibi bir sonucu olacaktır. Bu ayrıntılı denetimin şekil ve araçları, bizzat kapitalizm tarafından, kapitalizmin bankalar, büyük fabrikalar, karteller, demiryolları, postalar, tüketim kooperatifleri ve sendikalar gibi kurumları tarafından hazırlanıp geliştirilmiş ve sadeleştirilmiştir. Kan akıtılmaksızın burjuvazinin direncini kırmak için, en ayrın-

tılı bir şekilde hesap vermeyi reddeden ya da halkı aldatan kapitalistlerin bütün mallarının zoralımı ya da kısa bir süre için hapsedilerek cezalandırılmaları, sovyetlere yetecektir. Çünkü, kesin olarak, bankalar ulusallaştırıldıktan sonra, memur ve müstahdem dernekleri, postalar, tüketim kooperatifleri, sendikalar aracılığıyladır ki, ayrıntılı bir denetim genelleşecek, güçlü, her yerde mevcut ve yenilmez olacaktır.

Ve sovyetler, Rusya'nın işçi ve yoksul köylülerinin ittifakı, sosyalizme *doğru yürüyüşünde* yalnız değildirler. Eğer biz yalnız olsaydık bu görevi sonuna kadar götüremezdik, çünkü, bu görev, en doğru deyimle, uluslararası bir görevdir. Ama bizim, öteki ülkelerdeki en ileri işçilerin ordusu gibi muazzam tükenmez bir yedek kuvvetimiz var: Rusya'nın emperyalizmle ve emperyalist savaşla ilişkisini kesmesi, her yanda işçi devriminin, sosyalist devrimin olgunlaşmasını kaçınılmaz olarak hızlandıracaktır.

İÇSAVAŞIN "kan dalgaları"ndan sözediliyor. Kadet-Kornilovcuların daha yukarıda geçen kararı böyle diyor. Bütün burjuvalar, bütün oportünistler, çeşitli tonda, bu aynı sözü yineliyorlar. Kornilov sorunundan sonra, buna bilinçli işçiler ancak gülerler.

Ama şu içinde bulunduğumuz savaş döneminde bu "kan dalgaları" sorunu, yargılar ve sonuçlar gözönünde bulundurularak, kuvvetlerin yaklaşık olarak hesaplanması konusunda konulabilir ve konulmalıdır; bu sorunu, burjuvazinin diktatörlüğünü, toprak sahiplerinin ve hükümdarlığın gücünü ihya etmek ereğiyle Kornilov'un bütün Rusya'yı "kan dalgaları" ile kaplamayı başarabilmesi *için her şeyi* yapmış olan kadetlerin ikiyüzlülüğüyle değil, boş ve anlamsız bir söz gibi değil, ciddî bir biçimde ele almak gerekir.

"Kan dalgaları" deniyor bize. Sorunun *bu yönünü de* tahlil edelim.

Kabul edelim ki, menşeviklerin ve sosyalist-devrimcilerin duraksamaları uzuyor, iktidarı, sovyetlere teslim *etmiyorlar*, Kerenski'yi *devirmiyorlar*, burjuvaziyle eski kokmuş uzlaşmayı değişikliği ancak farkedilebilecek bir biçimde yeniden kuruyorlar (örneğin kadetlerin yerine "partisiz" *kornilovcular* getirilebilir), bugünkü iktidar aygıtının yerine sovyetler aygıtını koymuşlar, barış önerisinde bulunmuyorlar, emperyalizmle ilişkilerini koparmıyorlar, toprak sahiplerinin topraklarının zoralımına başvurmuyorlar. Bunu, sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin şimdiki duraksamalarından ve "Eylül bunalımından — 12 Eylülden" çıkış yolu olarak kabul edelim.

Devrimimizin deneyimi bize açıkça gösteriyor ki, böyle bir durumun sonucu, sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin daha da çok zayıflaması, onlarla yığınlar arasındaki mesafenin genişlemesi, yığınların, nefret ve öfkesinin son sınırına varması ve yığınların devrimci proletaryaya, bolşeviklere karşı sempatilerinin büyük ölçüde artması olur.

Başkent proletaryası, o zaman, komüne, işçi ayaklanmasına, iktidarın ele geçirilmesine, en yüksek, en kesin biçimiyle savaşa bugünkünden çok daha fazla yaklaşmış olacaktır: 20-21 Nisan ve 3-4 Temmuz deneyiminden sonra bu sonucun tarih bakımından kaçınılmaz olduğunu kabul etmek gerekir.

"Kan dalgaları" diye bağırıyor kadetler. Ama bu kan dalgaları, yüzde-doksandokuz bir şansla bu zafer, emperyalist savaş yerine *barışı* getirecektir; ve *bu demektir* ki, bugün, kapitalistler arasında kârların ve kazançların (ilhaklar) paylaşılması için kan döken yüz milyonlarca insanın hayatını koruyacaktır. Eğer, 20 ve 21 Nisanda bütün iktidar kesin olarak sovyetlere geçmiş olsaydı ve sovyetlerin içinde de, zafer, yoksul köylülerle müttefik olan bolşeviklerin olsaydı, bu "kan dalgaları"na malolur muydu, 18 Haziran çarpışmalarında şehit olan *yarım milyon* Rus askerinin hayatı kurtarılmış olurdu.

Bütün bilinçli Rus işçi ve köylülerinin, her yanda üzerinde o kadar gürültü koparılan bu iç savaş sorununu ciddî bir biçimde ele alıp değerlendirdikleri zaman yaptıkları ve yapacakları hesap budur; ve elbette ki, bir sürü deneyimlerden geçmiş, sorunlar üzerinde kafa yormaya alışmış işçi ve askerler, İstanbul'un, Lemberg'in (Lwow'un), Varşova'nın fethi uğruna, "Almanya'ya karşı zafer" uğruna, *yeniden milyonlarca* Rus askerinin hayatını feda etmeye hazırlanan adamların, partilerin, grupların bu "kan dalgaları" üstüne kopardıkları yaygaralarla korkuya kapılmayacaklardır.

Bir içsavaşta akacak bütün "kan dalgaları", Rus emperyalistlerinin 19 Hazirandan sonra akıtmış oldukları kan *denizleriyle* (iktidarı Sovyetlere devretmekle bu kanların dökülmesini önlemelerinin pek mümkün olduğunu hesaba katmasak bile) hiç bir biçimde karşılaştırılamazdı.

Bay Milyukov, Potressov, Plehanov, savaş zamanında, içsavaşın "kan dalgaları"na *karşı* kanıtlamalarınızda biraz daha ihtiyatlı olunuz; çünkü, askerler, kan denizlerini tanıyorlar, bu kan denizlerini kendi gözleriyle gördüler.

Bugün, 1917'de, eşine az raslanır, çetin, halkları bitkin düşüren ve caniyane bir savaşın dördüncü yılında, Rus devriminin uluslararası durumu öyledir ki, içsavaşın galibi bir Rus proletaryası tarafından yapılacak âdil bir barış önerisinin, *yeni kan denizleri akıtılmaksızın,* bir ateşkese ve bir barışa varmak için yüzde-doksandokuz şansı olurdu.

Gerçekte, İngiliz-Fransız ve Alman rakip emperyalizmlerin, Rusya'nın sosyalist proletarya cumhuriyetine *karşı* birleşmesi, pratik olarak *olanaksızdır;* İngiliz, Japon ve Amerikan emperyalizmlerinin bize karşı birleşmelerine gelince, bunun gerçekleştirilmesi son derece güçtür ve Rusya'nın coğrafya durumu nedeniyle de bizim için hiç de tehlikeli değildir. Ayrıca *bütün* Avrupa devletlerinde devrimci ve sosyalist proleter yığınlarının varlığı bir olgudur, evren-

sel sosyalist devrimi önüne geçilmez bir şekilde olgunlaşmaktadır; bu bütün kuşkuların dışındadır ve bu devrime ciddî olarak yardım edebilecek olan şey, yabancı Plehanov'larla ve Tsereteli'lerle komedi oynayan Stockholm delegasyonları ve konferansı değil, yalnız Rus devriminin ileriye doğru yürüyüşüdür.

Burjuvalar, eğer proletarya iktidarı ele geçirirse, Rus Komününün yenilgisinin, yani proletaryanın yenilgisinin kaçınılmaz olduğunu haykırıyorlar.

Bunlar, sınıf çıkarından doğmuş yalancı yaygaralardır.

Rus proletaryası, bir kere iktidarı eline geçirdikten sonra, *bütün* iktidarı korumak ve Rusya'yı, devrimin Batıdaki zaferine kadar götürmek şanslarına sahiptir.

Çünkü, ilkin, Komünden beri çok şeyler öğrendik ve Komünün işlediği yanılgıları yinelemeyeceğiz. Devlet Bankasını burjuvazinin eline bırakmayacağız, bizim Versaille'lılarımıza (kornilovculara) karşı kendimizi savunmakla yetinmeyecek, onlara karşı saldırıya geçeceğiz.

İkinci olarak, zaferi kazanan proletarya, Rusya'ya barışı sağlayacaktır. Hiç bir güç, üç yıldan fazla bir zamandan beri süren bir halklar kıyımının bütün korkularından sonra *barış* hükümetini, namuslu, içten, âdil bir barışın hükümetini deviremeyecektir.

Üçüncü olarak, zaferi kazanan proletarya, toprağı derhal ve bedelsiz, köylülere verecektir. Ve hükümetimizin, özellikle "koalisyon" hükümetinin, Kerenski hükümetinin "toprak sahipleri hesabına" çevirdiği "manevralar" yüzünden çileden çıkmış ve bitkin düşmüş köylülüğün muazzam çoğunluğu, muzaffer proletaryayı, bütün araçlarıyla, feragatle ve tam olarak destekleyecektir.

Durmadan halkın "kahramanca çabaları"ndan söz ediyorsunuz, menşevik ve sosyal-devrimci beyler. Şu son günlerde, sizin *Merkez Yürütme Komitenizin* organının, *İzvestiya*'nızın[24] başyazısında bu tümceyle karşılaşmış bulunuyo-

rum. Sizin için bu, *ancak bir* tümcedir. Ama onu okuyan işçiler ve köylüler onun üzerinde düşünüyorlar, ve Kornilov işinin "deneyimi" ile, Peşehanov'un bakanlık "deneyimi" ile, Çernov'un bakanlık "deneyimleri" ile kuvvetlenmiş olan bütün düşünceleri onları hiç eksiksiz olarak şu yargıya götürür: bu "kahramanca çabalar" yoksul köylülerin, kendilerine müttefik ve en güvenilir kılavuz saydıkları kentlerdeki işçiler konusundaki güvenlerinden başka bir şeyi ifade etmez. Bu kahramanca çaba, Rus proletaryasının içsavaşta burjuvazi karşısındaki zaferinden başka bir şey değildir, çünkü, yalnız bu zafer içimizi kemiren bocalamalardan bizi kurtaracaktır, yalnız o, bir çıkış yolu getirecek, toprak verecek, barış verecektir.

Eğer iktidar derhal sovyetlere teslim edilerek, kentlerdeki işçilerle yoksul köylülüğün ittifakı gerçekleştirilebilirse ne iyi. Bolşevikler, devrimin gelişmesinin bu *barışçı* yolunu güven altına almak için *her şeyi* yapacaklardır. Yok eğer bu ittifak gerçekleştirilmezse Kurucu Meclis, tek başına, kurtuluşu sağlayamayacaktır, çünkü sosyalist-devrimciler, Mecliste, kadetlerle, Breşko-Breşkovskaya ve Kerenski vb. vb. ile anlaşma "oyun"larını sürdürebilirler.

Eğer Kornilov sorununun deneyimi bile "demokrasi"ye bir şey öğretmediyse, eğer demokrasi bu uğursuz bocalama ve koalisyon siyasetini sürdürürse, o zaman biz, hiç bir şey bu bocalamalar kadar devrime zararlı değildir diyeceğiz. Şu halde içsavaş korkuluğunu sallayıp durmayınız baylar; eğer Kornilov'ların ve "koalisyon"un hemen ve kesin olarak hesabını görmezseniz, içsavaş kaçınılmazdır, — o zaman bu savaş, sömürenlere karşı zaferi getirecek, toprağı köylülere verecek, halkı barışa kavuşturacak, bütün dünyanın sosyalist proletaryasının devriminin zaferine giden gerçek yolu açacaktır.

Raboçi Put, nº 12
16 (29) Eylül 1917
İmza: *N. Lenin.*

[DÖRT]
DEVRİMİN GÖREVLERİ

RUSYA, bir küçük-burjuvazi ülkesidir. Nüfusun büyük çoğunluğunu bu sınıf oluşturur. Bu sınıfın burjuvazi ile proletarya arasında bocalaması kaçınılmazdır. Ve ancak bu sınıfın proletarya ile birleşmesiyledir ki, devrim davasının, barış, özgürlük davasının, toprağın emekçilere geri verilmesi davasının zaferi kolayca, çabuklukla, barış ve sükûnet içinde sağlanmış olacaktır.

Devrimimizin gidişi, pratikte, bize bu bocalamaları göstermektedir. Öyleyse, sosyalist-devrimci ve menşevik partiler hakkında hayale kapılmayalım, proleter sınıfının yolu olan yolumuz üzerinde sımsıkı duralım, bu yoldan ayrılmayalım. Yoksul köylülerin sefaleti, savaşın doğurduğu kötü-

lükler, açlık, her şey, proletarya yolunun doğru yol olduğunu, proletarya devrimini desteklemenin vazgeçilmez bir şey olduğunu gittikçe açık seçik olarak halk yığınlarına göstermektedir.

Devrimin gidişi, küçük-burjuvazinin, burjuvaziyle bir "koalisyon" kurma, onunla bir anlaşma yapma yolundaki "barışçı" umutlarını, Kurucu Meclisin "yakın gelecekte" toplanmasını "rahat rahat" bekleme vb. umutlarını acımasızca, kıyasıya, kesin olarak yıktı. Kornilov serüveni son acı dersi; kapitalistlerin ve büyük toprak sahiplerinin, işçileri ve köylüleri; subayların askerlerini ve bunun gibi daha başkalarının başkalarını aldatarak bize vermiş oldukları milyonlarca ve milyonlarca küçük küçük dersi tamamlayan büyük bir dersti.

Hoşnutsuzluk, nefret, kızgınlık, orduda, köylüler arasında ve işçiler arasında büyümektedir. Sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin burjuvazi ile, her şeyi vaadeden ve hiç birini yerine getirmeyen "koalisyonu", yığınları sinirlendiriyor, onların gözünü açıyor, onları devrime itiyor.

Sosyalist-devrimciler (Spiridonova ve ötekiler) ve menşevikler (Martov ve grupları) arasında sol muhalefet büyümekte ve daha şimdiden, bu partilerin "konsey"inin ve "kongre"sinin %40'ına varmaktadır. Ve *tabanda,* proletarya içinde ve köylülük içinde özellikle yoksul köylülerde sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin *çoğunluğu* "solda" bulunmaktadır.

Kornilov serüveni bir derstir. Kornilov serüveni, çok öğretici olmuştur.

Sovyetlerin, şu sırada sosyalist-devrimci ve menşevik liderlerinden daha ileri gidip gidemeyeceklerini ve bununla devrimin barışçı yolla gelişmesini sağlayıp sağlayamayacaklarını, ya da yeniden yerlerinde sayıp proletarya ayaklanmasını kaçınılmaz kılıp kılmayacaklarını bilmek olanaksızdır.

Bu bilinemez.

Bize düşen ödev, devrimin barışçı gelişmesine "son" bir şans sağlamak için mümkün olan her şeyin yapılmasına yardım etmek, buna, programımızı ortaya koyarak, programımızın ulusal niteliğini, halkın büyük çoğunluğunun çıkarlarına ve taleplerine uygun olduğunu açıklayarak yardım etmektir.

Aşağıdaki satırlar, bu programın bir açıklanması, denemesidir.

Bu program yoluyla en yoksul "en yeteneksiz tabakalara", yığınlara, memurlara, işçilere, köylülere, yalnız bizimle birlikte olanlara değil, özellikle sosyalist-devrimcilere, partisizlere, bilgisi az olan kişilere yaklaşalım. Onları kendi kendilerine düşünüp fikir yürütmeye, kendi kendilerine karar almaya, *kendi* delegelerini konferansa, sovyetlere, hükümete göndermeye sevketmek için uğraşalım; o zaman, konferansın sonucu *ne olursa olsun* emeğimiz boşa gitmiş olmayacaktır. Çabamız, hem konferans için, hem Kurucu Meclis seçimleri için, genellikle bütün siyasal eylem için yararlı olacaktır.

Hayat, bolşeviklerin programının ve taktiğinin doğru olduğunu gösteriyor. 20 Nisandan Kornilov serüvenine kadar "o kadar kısa zamanda ne çok şeyler oldu".

Bu zaman içinde *yığınların* edindikleri deneyim, *ezilen* sınıfların edindikleri deneyim, onlara bir sürü öğreti sağladı ve sosyalist-devrimci ve menşevik liderler yığınlardan tamamen ayrı kaldılar. Bunu, yığınlara anlatabildiğimiz ölçüde, mümkün olduğu kadar somut bir program gösterecektir.

KAPİTALİSTLERLE ANLAŞMA SİYASETİNİN ZARARLI SONUÇLARI

1. Burjuvazinin temsilcilerini, az sayıda olsalar bile, iktidarda bırakmak, Alekseyev, Klembovski, Bagrasyon, Ga-

garin ve öteki generaller gibi Kornilov'un herkesçe bilinen yanlılarını, ya da Kerenski gibi burjuvazi karşısındaki tam güçsüzlüklerini ve bonapartçı yöntemlerle eğilimlerini tanıtlamış olan kimseleri iktidarda bırakmak, bir yandan, kapitalistlerin bilerek hızlandırdıkları ve ağırlaştırdıkları açlığa ve iktisadî yıkıma, öte yandan da, ordu, emperyalist bir savaşa şevkle katılamayacağına göre askerî yıkıma kapıları ardına kadar açmak demektir. Ayrıca, Kornilov yanlısı generaller ve subaylar, iktidarda kaldıkları takdirde, hiç kuşku yok ki, Galiçya'da ve Riga'da yaptıkları gibi *bilerek ve isteyerek cepheyi Almanlara açacaklardır.* Ancak şu aşağıda gösterilen yeni ilkelere dayanan yeni bir hükümetin kurulması, bu yıkımı önleyebilir. 20 Nisandan beri, bütün deneyimlerimizden sonra, burjuvazi ile, ne olursa olsun bir anlaşma siyasetini sürdürmek sosyalist-devrimciler ve menşevikler bakımından sadece bir yanılgı değil, halka karşı ve devrime gerçek bir ihanet olur.

İKTİDAR SOVYETLERE

2. Bütün siyasal iktidar, belirli bir program temeli üzerinde, ve hükümet, sovyetler önünde tamamen sorumlu olmak koşuluyla, tüm olarak İşçi, Asker, Köylü Vekilleri Sovyetlerinin temsilcilerine geçmelidir. Aynı zamanda, hem devrimin içerik bakımından o kadar zengin olan son birkaç haftası sırasında halkın edindiği bütün deneyimi de hesaba katabilmek için, hem de birçok yerlerde düzeltilmemiş olan apaçık haksızlıkları (nispî olmayan temsil sistemi, seçimde eşitsizlikler vb.) ortadan kaldırmak için, hiç zaman geçirmeden sovyetlerin yenilenmesine gitmek gerekir.

Demokratik bir şekilde seçilmiş kuruluşların bulunmadığı yerlerde, orduda olduğu gibi, bütün iktidar, hiç bir şekilde kısıtlanmaksızın, yerel sovyetlere, sovyetler tarafından seçilmiş komiserlere ve gene seçilmiş olan öteki kuruluş-

lara geçmelidir.

Ne pahasına olursa olsun, her yerde, devletin tam desteğiyle, işçilerin ve devrimci birliklerin, yani iş başa düştüğünde kornilovcuları tepelemek yeteneğinde olduklarını ortaya koymuş olan birliklerin silahlandırılmasına gidilmelidir.

HALKLARA BARIŞ

3. Sovyetler hükümeti, *hemen, bütün* savaşan uluslara (yani onların hükümetleriyle işçi ve köylü yığınlarına aynı zamanda olmak üzere) demokratik koşullarla derhal genel bir barış ve derhal ateşkes (ancak üç aylık) kararına varılması önerisinde bulunmalıdır.

Demokratik bir barışın ilk koşulu, ilhaklardan (fetihlerden) vazgeçmektir. Bu vazgeçmeyi, bütün büyük devletlerin kaybetmiş olduklarını yeniden ele geçirmesi gibi yanlış bir anlamda değil, tek doğru anlamında, bütün milliyetlerin, Avrupa'da ve sömürgelerde, *bağımsız ayrı* bir devlet kurmak ya da bir devleti oluşturan unsurlardan biri olmak kararını gene kendisinin vermesi özgürlüğüne ve olanağına sahip olması anlamında anlamalıdır.

Ama, Sovyet hükümeti bu barış koşullarını önerirken, kendisi de koşulların yerine getirilmesi için zaman geçirmeden eyleme geçmelidir; yani çar tarafından imzalanmış olan, Rus kapitalistlerine, Türkiye'nin, Avusturya'nın vb. soyulmasını vaadeden ve bugün bizi hâlâ bağlı tutan gizli anlaşmaları yayınlamalı, açığa vurmalıdır.

Sonra, Ukraynalıların, Finlandiyalıların taleplerine derhal hak vermek ve onlara Rusya'nın Rus olmayan bütün öteki halklarına da olduğu gibi ayrılma hakkına kadar varan bir özgürlük sağlamak zorundayız. *Bütün* Ermenistan'a karşı tutumumuz da böyle olmalıdır; aynı şekilde, birliklerimizin işgali altında bulunan Türk topraklarını da boşaltma-

ya başlamak zorundayız vb..

Bu barış koşullarına kapitalistler iyi gözle bakmayacaklardır, ama bu koşullar, bütün halklar tarafından öyle bir sempati ile karşılanacak, bütün dünyada öyle büyük bir hayranlık ve soygunculuk savaşının sürdürülmesine karşı öyle yaygın bir öfke uyandıracaktır ki, pek olasıdır ki, bir çırpıda hemen bir ateşkes ve barış görüşmelerinin başlamasına rıza gösterilmesi sonucunu elde edeceğiz. Çünkü, savaşa karşı işçi devrimi her yanda önüne geçilmez bir şekilde büyümektedir; ve savaşa karşı bu devrimi ileri götürecek olan, barış edebiyatı değil (uzun zamandan beri, işçileri ve köylüleri aldatmak için *bütün* emperyalist hükümetler, bizim Kerenski hükümetimiz de dahil, bu yola başvuruyorlar), yalnız kapitalistlerle ilişiğin kesilmesi ve barış önerisidir.

Eğer çok küçük bir olasılık gerçekleşir, yani eğer savaşan devletlerden hiç biri ateşkesi kabul etmezse, o zaman bizim için savaş, gerçekten, zorunlu bir savaş, gerçekten haklı bir savaş, bir savunma savaşı olacaktır. Bu olaydan proletaryanın ve yoksul köylülüğün edineceği bilinç, artık savaşın, bizim yönümüzden sadece sözlerle değil ama gerçekte de bütün ülkelerin ezilen sınıflarıyla birlikte, bütün dünyanın ezilen halklarıyla birlikte yapacağımız bir savaş olacağını hesaba katmasak bile, askerî bakımdan bile Rusya'nın kuvvetlerini on katına çıkartacaktır.

Özellikle, kapitalistlerin, en korkak ve küçük-burjuva unsurların bazan karşı duramadıkları ve İngiliz kapitalistlerinin ve öteki kapitalistlerin, kendileriyle olan bugünkü soygunculuk ittifakımızı kopardığımız takdirde Rus devrimine büyük bir zarar verebileceklerini ileri süren iddialarına karşı halkı uyanık bulundurmak gerekir.

Bu iddia baştan sona kadar yalandır, çünkü, bankacıları zenginleştiren "müttefiklerin malî desteği", Rus işçi ve köylülerini yağlı ipin asılan adamı tutması gibi destekle-

mektedir. Rusya'nın yeteri kadar buğdayı, kömürü, petrolü, demiri vardır; bu ürünlerin âdil bir şekilde üleştirilmesini sağlamak için zorunlu olan tek şey, halkı, kendisini soyan büyük toprak sahiplerinden ve kapitalistlerden kurtarmaktır. Bugünkü müttefiklerimizin Rus halkına karşı bir askerî harekâta geçmesi olasılığına gelince, Fransızların ve İtalyanların birliklerini Alman birlikleriyle birleştirebilecekleri ve bunu, Rusya'nın âdil bir barış önerisine karşı ileri sürecekleri tezi, düpedüz saçmadır; İngiltere, Amerika ve Japonya, Rusya'ya karşı savaş açsalar bile (ki, böyle bir savaş yığınlar arasında son derece büyük bir hoşnutsuzluk yaratacağı gibi, bu ülkelerin kapitalistleri arasında Asya'nın paylaşılması, özellikle Çin'in yağma edilmesi konusunda maddî çıkar ayrılıklarının sonucu olarak da onlar için çok güç bir şey olurdu), bu ülkeler, Almanya, Avusturya ve Türkiye ile savaşın şimdi Rusya'ya malolduğu zarar ve yıkımın yüzde-birine bile neden olamazlardı.

TOPRAK İŞLEYENLERE

4. Sovyetler hükümeti, geciktirmeksizin, büyük arazilerin özel mülkiyetinin tazminatsız olarak kaldırıldığını ilân etmeli ve bu toprakları, Kurucu Meclisin kararına kadar, köylü komitelerinin yönetimine teslim etmelidir. Aynı şekilde, en başta ve karşılıksız olarak yoksul köylülerin emrine verilmek üzere toprak sahiplerine ait gereçleri de köylü komitelerinin yönetimine teslim etmelidir.

Daha uzun zaman öncesinden beri köylülerin büyük çoğunluğu tarafından, gerek kongrelerinin kararlarında, gerekse yerel delegelerin yüzlerce yetki belgesinde (*mandat*'sında) (ötekiler arasında *Köylü Vekilleri Sovyetinin İzvestiya*'larında[25] yayınlanan 242 yetki belgesinin incelenmesinden de anlaşıldığı gibi) talep edilen bu tedbirler, âcil ve mutlak bir zorunluluk göstermektedir. Köylülüğün "koalisyon" ba-

kanlığı zamanında o kadar sıkıntısını çektiği şu ertelemelerin, savsaklamaların hiç biri artık hoş karşılanamaz.

Bu tedbirleri almakta gecikecek her hükümet, işçi ve köylülerin ayaklanmasının kendisini devirmesine ve ezmesine müstahak olmuş *halk düşmanı* bir hükümet olarak kabul edilmek zorundadır.

AÇLIĞA VE İKTİSADÎ ÇÖKÜŞE KARŞI MÜCADELE

5. Sovyetler hükümeti, geciktirmeksizin, üretimin ve tüketimin, işçiler tarafından denetimini bütün yurt ölçüsünde kurumlaştırmalıdır. Yoksa, deneyimin altı aydan beri bize gösterdiği gibi, bütün vaatler, bütün reform girişimleri boş olur ve daha önce eşi görülmemiş bir yıkımla birlikte açlık haftadan haftaya daha da yaklaşarak bütün ülkeyi pençesi altına alır.

Bankaların ve sigorta şirketlerinin derhal ulusallaştırılmasından, gene aynı şekilde sanayiin başlıca kollarının (petrol, maden kömürü, metalurji, şeker, vb.) ulusallaştırılmasından vazgeçilemez; aynı zamanda ticaret sırrının tamamen ortadan kaldırılması, devlete yaptıkları malzeme sayesinde zenginleşen, her türlü denetimden ve kârları ve malları üzerine konan her türlü vergiden sıyrılıp kurtulan küçük bir kapitalist azınlığın işçi ve köylüler tarafından sürekli bir denetim altında bulundurulması gerekir.

Orta köylülerin, Kazakların, küçük zanaatçıların varlıklarından bir kopek bile eksiltmeyecek olan bu tedbirler, savaş yükümlülüklerinin herkese eşit olarak bölüştürülmesi bakımından tamamen âdil ve açlığa karşı mücadele etmek için de ivedilikle alınmaları gereken tedbirlerdir. Ancak kapitalistlerin ürün hırsızlığı ve üretimi bilinçli bir şekilde engellemeleri önlendikten sonradır ki, emeğin verimi yükseltilebilecek, herkes için çalışma zorunluluğu konabilecek, tahıl ile sanayi ürünleri arasında âdil bir değişim kurulabile-

cek, zenginler tarafından saklanan milyarlarca kâğıt paranın hazineye girmesi sağlanacaktır.

Bu tedbirler alınmadan, toprak mülkiyetinin tazminatsız olarak ortadan kaldırılması bile mümkün değildir, çünkü toprak sahiplerinin topraklarının çoğu, bankalara ipotek edilmiş durumdadır ve toprak sahipleriyle kapitalistlerin çıkarları çözülmez bir şekilde birbirine bağlıdır.

Rusya İşçi ve Asker Vekilleri Sovyetlerinin Merkez Yürütme Komitesinin İktisadî İşler Bölümünce kabul edilen son karar (*Raboçaya Gazeta*'nın 152. sayısına bakınız), yalnız hükümet tarafından alınan tedbirlerin (örneğin toprak sahiplerini ve kulakları zengin etmek amacıyla buğday fiyatının yükseltilmesinin) "zararlı olduğunu" değil, yalnız "ekonomik hayatı düzenlemek için hükümet nezdinde kurulan merkezî organların *tam bir eylemsizlik* içinde bulunuşlarını" değil, bu hükümetin "*yasaları* bile *çiğnediğini*" kabul ediyor. Sosyalist-devrimci ve menşevik önder partilerin bu itirafı burjuvazi ile anlaşma siyasetinin cinayet niteliğini bir kez daha doğruluyor.

DEVRİM DÜŞMANI BÜYÜK TOPRAK SAHİPLERİYLE VE KAPİTALİSTLERLE MÜCADELE

6. Kornilov ve Kaledin ayaklanması, başlarında kadet partisi ("Halkın Özgürlüğü Partisi") olmak üzere toprak sahipleri ve kapitalistler sınıfının tümü tarafından desteklenmişti. Bu durum, *Merkez Yürütme Komitesinin İzvestiya*'sında yayınlanan olaylarla daha önce tamamıyla tanıtlanmış bulunuyor.

Bu karşı-devrimi tamamıyla bastırmak için ve hatta bu konuda bir soruşturma yapmak için ciddî hiç bir şey yapılmamıştır ve eğer iktidar sovyetlere geçmezse hiç bir şey de yapılacak değildir. Hiç bir komisyon, devlet iktidarını elinde bulundurmuyorsa, ne tam bir soruşturma yürütmek

ve ne de suçluları tutuklamak vb. olanaklarına sahip olamayacaktır. Ancak sovyetlerin hükümeti bu işi yürütebilir ve yürütmelidir. Ancak bu hükümet, Kornilov'un generallerini ve burjuva karşı-devriminin elebaşılarını (Guçkov, Milyukov, Riyabuşinski, Maklakov ve şürekâsı) tutuklayarak, karşı-devrimci derneklerin (Devlet Duması, subay dernekleri vb.) dağıtıldığını bildirerek, bu derneklerin üyelerini yerel sovyetlerin gözetimi altına vererek, karşı-devrimci birlikleri ordudan atarak, yalnız o, Rusya'yı, "Kornilov" deneyimlerinin kaçınılmaz yinelenmesinden koruyabilir.

Yalnız sovyetlerin hükümeti Kornilov sorunu konusunda, ve buna benzer bütün öteki işler konusunda, burjuvazi tarafından yaratılmış olsalar bile, tam ve halka açık bir soruşturma için bir komisyon kurabilir ve Bolşevik Partisi, işçileri, yalnız sovyetler tarafından kurulan bir soruşturma komisyonuna itaat etmeye ve kayıtsız şartsız yardımda bulunmaya çağırabilir.

Yalnız sovyetlerin hükümeti, halktan çalınan milyonlar sayesinde kapitalistlerin en büyük basımevlerine ve gazetelerin çoğuna elkoymaları gibi o kadar apaçık bir adaletsizliğe karşı başarı ile mücadele edebilir. Karşı-devrimci burjuva gazetelerini (*Reç, Ruskoye Slovo*[26] ve ötekileri) yasaklamak, basımevlerini müsadere etmek, onların özel ilânlarını devlet tekeli haline getirmek, hepsini, sovyetler tarafından yayınlanan ve köylülere gerçeği söyleyen bir tek hükümet gazetesinde toplamak mutlaka gereklidir. Ancak bu yolla, burjuvazinin güçlü silahı, herhangi bir koşula bağlı olmaksızın, halkı aldatmakta, köylülüğü yanıltmakta, ve karşı-devrimi hazırlamakta kullandığı yalan ve iftira silahı burjuvazinin elinden alınabilir ve alınmalıdır.

DEVRİMİN BARIŞÇI YOLLA GELİŞMESİ

7. Bugün Rus demokrasisinin önünde, Sovyetlerin, sos-

yalist-devrimci ve menşevik partilerinin önünde, devrimler tarihinde son derece seyrek raslanan bir olanak, yeniden ertelemelere kalkışılmaksızın, belli bir tarihte Kurucu Meclisi toplantıya çağırmak olanağı, ülkeyi askerî ve iktisadî bir felâketten korumak olanağı, devrimin barışçı yolla gelişmesini sağlamak olanağı açılmaktadır.

Eğer bugün; sovyetler yukarıda gösterilen programı uygulamak üzere iktidarı, tüm olarak ve yalnız başlarına ele geçirirlerse, o zaman, sovyetler yalnız Rusya halkının onda-dokuzunun desteğini, işçi sınıfının ve köylülüğün büyük çoğunluğunun desteğini sağlamakla kalmazlar, ordunun, halkın çoğunluğunun kuvvetli hayranlığını da sağlamış olurlar, ki bu hayranlık olmadan açlığa karşı, savaşa karşı zafer kazanmak olanaksızdır.

Eğer bizzat sovyetler duraksamasalar, bocalamasalardı, bugün sovyetlere karşı, hiç bir muhalefet sözkonusu olamazdı. Hiç bir sınıf, sovyetlere karşı başkaldırmaya cüret etmeyecektir; Kornilov deneyiminden ders alan büyük toprak sahipleri ve kapitalistler, sovyetlerin ültimatomu karşısında barış içinde iktidarı bırakacaklardır. Kapitalistlerin sovyetlerin programına karşı direncini yenmek için onları işçi ve köylülere gözettirmek ve kafa tutanların bütün mallarının zoralımı ve onunla birlikte kısa vadeli tutuklama gibi tedbirlerle cezalandırmak yetecektir.

Bir kez iktidar ellerine geçtikten sonra, sovyetler, şu anda bile hâlâ —ki bu, muhtemelen onların son şansıdır— devrimin barışçı yolla gelişmesini, halk vekillerinin barış ve huzur içinde seçilmelerini, sovyetlerin içinde partilerin barışçı mücadelesini, pratik yoluyla çeşitli partilerin programının denenmesini, iktidarın, bir çatışmaya girmeden, bir partiden ötekine geçmesini sağlayabilirlerdi.

20 Nisan hareketinden Kornilov serüvenine kadar devrimin gelişmesinin bütün seyri gösteriyor ki, eğer bu olanak elden kaçırılırsa, burjuvazi ile proletarya arasında en çe-

tin bir içsavaş kaçınılmaz olur. Önüne geçilmez yıkım bu savaşı yakınlaştıracaktır. İnsan aklının kabul edebileceği bütün verilerle üzerinde düşünecek olursak, bu savaş, ileri sürülen programın uygulanması için köylülüğün kendisine göstereceği destek yardımıyla işçi sınıfının tam zaferiyle sonuçlanacaktır; ama savaş amansız, çetin ve kanlı olabilir, onbinlerce büyük toprak sahibinin, kapitalistin ve kaderlerini onların davasına bağlayan subayın hayatına malolabilir. Proletarya, devrimi kurtarmak için hiç bir fedakârlıktan geri durmayacaktır, devrimi kurtarmak da yukarda açıklanan programın dışında mümkün değildir. Ama eğer sovyetler devrimin barışçı yolla gelişmesini sağlamayı deneselerdi, proletarya, sovyetleri bütün gücüyle desteklerdi.

Raboçi Put. nº 20 ve 21.
26 ve 27 Eylül (9 ve 10 Ekim) 1917.
İmza: *N. K.*

[BEŞ]

BUNALIM OLGUNLAŞMIŞTIR[27]

I

Şurası muhakkak ki, eylül sonu, Rus devrim tarihinde, görünüşe göre pek muhtemelen dünya devrimi tarihinde yeni bir çağın başlangıcı oldu.

Dünya işçi devrimi iliğine kadar çürümüş ve sosyal-şovenizmden başka bir şey olmayan resmî "sosyalizm" içinde namuslu olarak ne kalmışsa yenilmez bir cesaretle onu temsil eden birbirinden uzak mücahitlerin eylemiyle başladı. Dünya devriminin öncüleri olmak gibi ağır bir görevi üzerlerine alan bu birbirinden ayrı kahramanların en tanınmışlarının adları Almanya'da Liebknecht, Avusturya'da Adler, İngiltere'de MacLean'dır.

Bu devrimin tarihî hazırlanışının ikinci aşaması, resmî

parti içinde bölünmeler, illegal yayınlar ve yığınların sokak gösterileri şeklini alan geniş yaygın kaynaşması oldu. Savaşa karşı protestolar gittikçe daha kuvvetli oldu, hükümetin işkence ve baskılarının kurbanlarının sayısı arttı. Almanya, Fransa, İtalya, İngiltere gibi yasalara ve hatta özgürlüğe saygılarıyla ün yapmış ülkelerin hapishaneleri, yüzlerce enternasyonalciyle, savaş aleyhtarlarıyla, işçi devrimi yanlılarıyla dolmaya başladı.

Ve işte bugün, devrimin belirtisi denebilen üçüncü aşamada bulunuyoruz. Özgür İtalya'daki parti liderlerinin yığın halinde tutuklanmaları ve özellikle Almanya'da *askerî ayaklanmaların*[28] başlaması büyük bir dönüm noktasının işaretleri, dünya ölçüsünde bir *devrimin başlangıç* belirtileridir.

Şurası kuşkusuz ki, Almanya, daha önce de askerî birlikler arasında tecrit edilmiş durumda kalmış isyan örnekleri gördü, ama bunlar o kadar anlamsız, o kadar dağınık, öyle zayıf isyanlardı ki kolaylıkla bastırılabildiler, gürültüsüz örtbas edilebildiler, ve bu, isyan hareketlerinin *yığınlara buluşmasını* önlemek için esastı. Nihayet, hareket, donanmada öyle bir olgunluk derecesine vardı ki, Almanya'nın askerî zindan rejiminin daha önce eşi görülmemiş bir sanatla hazırladığı ve inanılmaz bir katılık ve titizlikle uyguladığı bütün baskılara karşın, hareketi ne bastırmayı, ne de örtbas etmeyi *başaramadılar*.

Artık kuşkulanmak mümkün değildir: dünya proleter devriminin eşiğinde bulunuyoruz. Ve büyük bir özgürlükten yararlanabilecek, yasal bir partisi, yirmi kadar gazetesi olan, kısacası, dünyanın tek proleter enternasyonalcileri olduğumuz ve devrim döneminde iki başkentin işçi ve asker vekilleri sovyetlerinin ve yığınların *çoğunluğu* bizi desteklediği için, biz, Rus bolşeviklerine, "size çok şey verildi, sizden de çok şey istenecektir" denebilir ve denmelidir.

Rusya'da, devrimin büyük dönemeç noktasına gelindiği yadsınamaz.

Tam bir köylüler ülkesi olan bu ülkede, daha düne kadar küçük-burjuva demokrasisinin içinde egemen durumda bulunan sosyalist-devrimci ve menşevik partilerin destekledikleri bir devrimci cumhuriyetçi hükümetin yönetiminde, bir *köylü ayaklanmasının* büyüdüğü görülmektedir.

Bu, inanılmaz bir şey, ama bir olgu.

Ve bu olgu, bizi, bolşevikleri şaşırtmıyor; biz, her zaman şunu söyledik: burjuvaziyle "koalisyon"un şu ünlü hükümeti, demokrasiye ve devrime karşı *ihanetin* hükümetidir, *emperyalist* kıyımın hükümetidir, halka *karşı* kapitalistleri ve toprak sahiplerini *koruyan* hükümettir.

Rusya'da, sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin ikili oynamaları yüzünden cumhuriyet yönetiminde, devrimci dönemde, sovyetlerin yanısıra, kapitalistlerin ve büyük toprak sahiplerinin hükümeti varlığını hâlâ sürdürmektedir. Acı ve tehlikeli gerçek budur. Eğer emperyalist savaşın uzaması ve bu savaşın sonuçları yüzünden halkın sayısız yük ve sayısız afetler altında ezilip yok olduğu Rusya'da köylü ayaklanması başlıyor ve gitgide yayılıyorsa, bunda şaşılacak ne var?

Eğer bolşeviklerin hasımları, *resmî* sosyalist-devrimci partinin, "koalisyon"u desteklemekten geri durmayan bu partinin, son günlere ya da son haftalara kadar halkın çoğunluğunun desteklediği bu partinin, koalisyon siyasetinin köylülüğün çıkarlarına ihanet ettiğine inanan "yeni" sosyalist-devrimcileri kınamaya ve onlara baskı yapmaya devam eden bu partinin önderleri resmî organları *Diyelo Naroda*'nın 29. sayısının başyazısında şunları yazıyorlarsa bunda şaşılacak ne var:

"Bugüne kadar, köylerde, kesinlikle Merkezî Rusya'da

hüküm sürmekte olan köleleştirme rejimine son vermek için hemen hemen hiç bir şey yapılmamıştır. ... Uzun bir süre önce Geçici Hükümete sunulmuş bulunan, hatta Adlî Konferans denilen şu temizleme işleminden de geçmiş olan toprak rejiminin düzenlenmesi konusundaki yasa, kimbilir hangi bürolarda umutsuz bir şekilde gözden kaybolup gitmiş bulunuyor. ... Cumhuriyetçi hükümetimizin çarlık yönetiminin eski alışkanlıklarından kurtulmaktan henüz çok uzak olduğunu, Stolyipin'in yumruğunun, devrimci bakanların işlerinde kendini kuvvetle duyurduğunu söylemekte haksız mıyız?"

İşte bakın nasıl düşündüklerini açıklıyorlar resmî sosyalist-devrimciler! Düşünün bir kere, koalisyon yanlıları, bir tarım ülkesinde yedi devrim ayından sonra köylülerin "köleliğini ortadan kaldırmak için" toprak sahipleri tarafından ezilmelerine karşı "hemen hemen hiç bir şeyin yapılmamış olduğunu" itiraf etmek *zorunda* görüyorlar kendilerini. Bu aynı sosyalist-devrimciler, meslektaşları Kerenski'yi ve onun bütün bakanlık çetesini *stolyipinciler* olarak nitelendirmek *zorunda* kalıyorlar.

Hasımlarımız tarafından, yalnız koalisyonun iflâs etmiş olduğunu değil, yalnız Kerenski'yi hoşgörüyle karşılayan resmî sosyalist-devrimcilerin *halkın düşmanı, köylülerin düşmanı, devrimin düşmanı* bir parti haline geldiğini değil, ama bütün Rus devriminin de kesin bir dönemece geldiğini kanıtlayan bundan daha beliğ bir tanıklık bulunabilir mi?

Bizim tarım ülkemizde köylü ayaklanması, sosyalist-devrimci Kerenski hükümetine karşı, Nikitin ve Gvozdev menşeviklerine karşı, sermayeyi ve toprak sahiplerinin çıkarlarını temsil eden öteki bakanlara karşı yönelmiştir! Cumhuriyetçi hükümet bu ayaklanmayı *silâhlarla* bastırmak istiyor.

Bu olaylar karşısında, proletarya davasına iyi niyetle, dürüstlükle bağlı kalındığı halde, bunalımın olgunlaşmış olduğu, devrimin en büyük dönemecinde bulunduğu, hüküme-

tin ayaklanmaya karşı zaferinin devrimin ölüm çanlarını çalacağı, Kornilov rejiminin zaferi anlamına geleceği yadsınabilir mi?

III

Şurası besbellidir ki, bir tarım ülkesinde, yedi aylık demokratik cumhuriyetten sonra, işler bir köylü ayaklanmasına varırsa, devrimin bütün ülkedeki fiyaskosu, bunalımın duyulmamış ölçüde vahimleşmesi, karşı-devrimci güçlerin son ve kesin bir çaba göstermeye doğru yol aldıkları reddedilemeyecek bir şekilde kanıtlanmış demektir.

İşte bu apaçıktır. Köylü ayaklanması gibi bir olay karşısında, öbür bütün siyasal belirtiler, hatta bunalımın çok yaklaştığını yalanlamış olsalar bile, tamamen önemsiz kalırdı.

Ama, tam tersine, bütün belirtiler, genel bunalımın olgunlaşmış olduğunu kesin olarak göstermektedir.

Toprak sorunundan sonra, bütün Rus devletinin yaşantısında özellikle nüfusun küçük-burjuva yığınları için, bütün ötekilerden daha başka bir önemi olan sorun, ulusal sorundur. Bay Tsereteli ve yardakçıları tarafından içine hile karıştırılan "demokratik" konferansta "ulusal" senatonun köklü reformlar yandaşlığında ancak sendikaların gerisinde kalmakla ve koalisyona *karşı* verilen oylar oranıyla (55 üzerinden 40) işçi ve asker vekilleri sovyetlerinin senatosunu *çok arkada* bırakmakla ikinci sırayı tuttuğunu görmekteyiz. Kerenski hükümeti, köylü ayaklanmasının tenkil hükümeti, Finlandiya'nın gerici burjuvazisini güçlendirmek için devrimci birlikleri Finlandiya'dan geri çağırıyor. Ukrayna'da genel olarak Ukraynalılarla, özel olarak da Ukraynalı birliklerle hükümet arasında gittikçe daha sık çatışmalar olmaktadır.

Son olarak, savaş zamanında, devletin hayatında bam-

başka bir rolü olan orduyu ele alalım. Finlandiya birliklerinin ve Baltık donanmasının hükümetten tamamıyla kopup *ayrıldıklarını* gördük. Gene, bolşevik olmayan subay Dubassov'un, cephenin bütün birlikleri adına, bütün bolşeviklerden daha devrimci bir tarzda, askerlerin artık dövüşmeyeceklerini söyleyen bildirisini biliyoruz.[29] Hükümetin, askerlerin "sinirli" bir durumda oldukları hakkındaki ve "asayiş" konusunda (yani bu birliklerin köylü ayaklanmasının bastırılmasına katılmaları konusunda) güvence vermenin olanaksızlığı konusundaki raporlarını biliyoruz. Nihayet onyedi bin askerden ondört bininin bolşeviklere oy verdikleri Moskova seçimlerini görüyoruz.

Bu, Moskova ilçe dumaları seçimlerindeki oy durumu genel olarak, ulusun anlayışında meydana gelen son derece belirgin bir tersine dönüşün en göze çarpan bir belirtisidir. Moskova, Petrograd'dan daha küçük-burjuva bir kenttir, bunu herkes bilir. Moskova proletaryasının Petrograd'ınkine oranla, köyle çok daha fazla bağları vardır, köylülere karşı çok daha büyük sempatisi vardır ve köylülerinkine çok daha yakın bir düşünüş tarzı vardır, bu birçok kez deneyimle doğrulanmış, yadsınamaz bir olgudur.

Ve işte, sosyalist-devrimciler ve menşevikler tarafından toplanan oylar. Haziranda %70'ten %18'e düşüyor. Küçük-burjuvazi koalisyona sırt çevirdi, halk da ona sırt çevirdi, bundan kuşku duymak mümkün değildir. Kadetler, %17'den %30'a çıktılar, ama azınlık olarak, "sağ" sosyalist-devrimcilerin ve "sağ" menşeviklerin kendileriyle yapmış oldukları açık ittifaka karşın hiç bir şansı olmayan bir azınlık olarak kaldılar. Ve *Ruskiye Viyedomosti*,[30] kadetlerin kazandıkları oyların *mutlak* sayısının 67.000'den 62.000'e düştüğünü açıklıyor. Yalnız bolşevikler lehindeki oylar 34.000'den 82.000'e çıktı. Bolşevikler, bütün oyların %47'sini kazandı. Şimdi, sol sosyalist-devrimcilerle birlikte hem sovyetlerde, hem orduda, hem de *ülkede* çoğunluğa sahip oluyoruz demektir, bu

konuda en küçük bir kuşku belirtisi olamaz.

Gerçekte, elle tutulur, somut içeriklere sahip olmaları bakımından bir belirti olmaktan daha büyük bir değer taşıyan belirtilere şu da katılıyor: iktisadî, siyasal ve askerî bakımdan büyük bir önemi olan demiryolcular ve postacılar ordusu hâlâ hükümetle had bir çatışma halinde bulunmaktadır,[31] öyle had bir çatışma ki, savaşı sürdürmekten yana olan menşevikler bile "kendi" bakanları olan Nikitin'den memnun değiller ve resmî sosyalist-devrimciler Kerenski ve yardakçılarına "Stolypin" gibi davranıyorlar. Menşeviklerin ve sosyalist-devrimcilerin hükümete gösterdikleri "desteğin" ancak olumsuz bir değeri (bir değeri varsa) olabileceği, açık değil midir?

IV

. . . . . .

V

Evet, Merkez Yürütme Komitesinin önderleri, burjuvaziyi ve toprak sahiplerini savunmak için doğru bir taktik uyguluyorlar. Ve hiç kuşku yok ki, eğer bolşevikler, anayasa hayalleri gibi bir tuzağa, Sovyetler Kongrelerine ve Kurucu Meclisin toplanmasına "güvenme", Sovyet Kongresini "bekleme" gibi bir tuzağa kendilerini kaptırsaydılar, proletarya davasına ihanet eden *bayağı hainlerden* başka bir şey olmazlardı.

Bu davaya ihanet etmiş olurlardı, çünkü tutumlarıyla donanmada başkaldırmaya başlamış olan devrimci Alman işçilerine ihanet etmiş olurlardı. Bu koşullar altında Sovyetler Kongresini "beklemek" vb. *enternasyonalizme* ihanet etmek demektir, enternasyonal sosyalist devrim davasına ihanet etmek demektir.

Çünkü enternasyonalizm, sözlerden, dayanışma ifadele-

rinden, kararlardan ibaret değildir. *Eylemlerde* ifadesini bulur.

Bolşevikler *köylülüğe* ihanet etmiş olurlardı, çünkü *Diyelo Naroda*'nın *bile* Stolyipin'inkiyle karşılaştırdığı bir hükümetin köylü ayaklanmasını ezmesini hoş görmek, bu, bütün devrimi yitirmek demektir, devrimi bir daha geri gelmemek üzere elden kaçırmak demektir. Bağıra çağıra anarşiden, yığınların artan kayıtsızlığından yakınılıyor: köylülük *isyan edecek* duruma gelmişken ve sözde "devrimci demokrasi" köylü ayaklanmasının silah gücüyle bastırılmasına tevekkülle rıza gösterirken, yığınlar nasıl kayıtsız olmayabilirlerdi!

Bolşevikler, demokrasiye ve özgürlüğe ihanet etmiş olurlardı, çünkü böyle bir anda köylü ayaklanmasının bastırılmasına razı olmak, Kurucu Meclis seçimlerinin, tıpkı daha beter ve daha kaba bir biçimde "Demokratik Konferansta" ve "parlamento öncesi konferansta" yapıldığı gibi, değiştirilip bozulmasına izin vermek *demektir*.

Bunalım olgunlaşmıştır. Rus devriminin bütün geleceği sözkonusudur. Bolşevik Partisinin tüm onuru sözkonusudur. Sosyalizm uğruna enternasyonal işçi devriminin bütün geleceği sözkonusudur.

Bunalım olgunlaşmıştır.

29 Eylül 1917

N. LENİN

Buraya kadar olan metin yayınlanabilir; bundan sonraki kısım ise *Merkez Komitesinin, Petrograd, Moskova Komitelerinin ve Sovyetlerin üyelerine dağıtılmak içindir.*

VI

Ne yapmalı? *Ausprechen was ist,* "olanı söylemek", gerçeği kabul etmek, yani bizde, Merkez Komitesinde, partinin

yönetici çevrelerinde sovyetler kongresini *beklemekten* yana, iktidarın hemen alınmasına *karşı*, yakın zaman içinde ayaklanmaya *karşı* bir akım ya da bir görüş bulunduğunu kabul etmek gerekir. Bu akımı ya da bu görüşü *yenmek* gerekir.[32]

Yoksa, bolşevikler bir daha kazanamamak üzere *onurlarını yitirirler*, ve parti olarak *yokolurlar*.

Çünkü, şimdiki fırsatın kaçmasına gözyummak ve sovyetler kongresini "beklemek" *tam bir ahmaklık* ya da tam *bir ihanet* olurdu.

Alman işçilerine karşı tam ihanet. Herhalde onların devriminin başlamasını beklemeyeceğiz! Devrim patlak verdiği zaman Liber-Dan'lar bile onu "desteklemek" fikrinde olacaklar. Ama devrim, Kerenski, Kişkin ve şürekâsının iktidarda oldukları sürece *başlayamaz*.

Köylülüğe karşı tam ihanet. Her iki *başkentin* de sovyetlerine sahip olduğumuz halde, köylü ayaklanmasının ezilmesine gözyummak, köylülerin bütün güvenini *yitirmek* ve yitirmeye lâyık olmak demektir, bu, köylülerin gözünde kendini Liber-Dan'larla ve öteki itlerle aynı düzeye düşürmek demektir.

Sovyetlerin Kongresini "beklemek" tam bir ahmaklıktır, çünkü, bu, *haftaların* akıp gitmesine razı olmak demektir, oysa bugün, haftalar, hatta günler, *her şeyi* belirliyor. Kongreyi beklemek, iktidarı almaktan alçakça, korkakça *vazgeçmek* demektir, çünkü 1 ve 2 Kasımda bu olanaksız olacaktır (hem siyasal, hem de teknik nedenlerle: akılsızca "saptanan"* ayaklanma günü için kazakları toplamayı ihmal etmeyeceklerdir).

Sovyetlerin kongresini "beklemek" bir ahmaklıktır, çünkü, kongre HİÇ BİR ŞEY VERMEYECEKTİR, *hiç bir*

* Sovyet kongrelerini "iktidarın alınmasına karar vermek için" 20 Ekimde "toplantıya çağırmak" akılsızca ayaklanmanın tarihini "saptamak"la aynı şey değil midir? İktidar bugün alınabilir, ama 29 ekimde size iktidarı aldırmazlar.

ş e y v e r e m e z!

"Manevî" değeri? Fevkalade!! Sovyetlerin köylülerden *yana* olduklarını bildiğimiz halde ve köylü ayaklanması *ezilirken,* Liber-Dan'larla söyleşmelerin ve kararların manevî "değeri"!! Böylelikle *sovyetleri* işe yaramaz gevezeler rolüne düşürüyoruz. Önce Kerenski'yi tepeleyin, sonra kongreyi toplayın.

Bolşevikler için ayaklanmanın zaferi *sağlanmıştır:* 1° üç noktadan başlayarak (eğer Sovyetler Kongresini "beklemezsek") darbeyi *ansızın* indirebiliriz:* Petrograd'dan, Moskova'dan, Baltık donanmasından; 2° bize halkın desteğini sağlayan sloganlarımız var: büyük toprak sahiplerine karşı köylü ayaklanmasını ezen hükümet kahrolsun! 3° *ülkede* çoğunluğa sahibiz; 4° sosyalist-devrimciler ve menşevikler tam bir şaşkınlık ve kargaşalık halinde; iktidarı Moskova'da (ki bu kent düşmana beklemediği bir darbe indirmek için ilkin başlayabilir) almak için teknik olanağa sahibiz; Petrograd'da, Kış Sarayını, Genelkurmayı, telefon santralını ve bütün büyük basımevlerini *b i r h a m l e d e* ele geçirecek binlerce işçi ve askerimiz var; bizi buradan atamayacaklardır — ve orduda öyle bir ajitasyon gelişecektir ki, bu barış ve köylüye toprak vb. hükümetini yenmek olanaksızlaşacaktır.

Eğer birdenbire, ansızın, ve üç noktadan Petrograd, Moskova ve Baltık donanmasından başlamak üzere vurursak, 3-5 Temmuz günlerindekini daha az bir kayıpla yüzdedoksandokuz kazanmak şansımız vardır, çünkü, *birlikler* bir barış hükümetine karşı *yürümeyeceklerdir.* Hatta, Kerenski'nin *daha önceden* Petrograd'da "sadık" bir süvari birliği olsa bile, iki yönden gelen bir saldırı karşısında ve ordunun *bize karşı* sempatisi karşısında Kerenski *teslim olmak* zo-

* Birliklerin konumlarını, durumlarını incelemek vb. için, ayaklanmayı bir "sanat" olarak ele almak için parti ne yaptı? — Merkez Yürütme Komitesindeki vb. konuşup görüşmelerden başka hiç bir şey!!

runda kalacaktır. Eğer bu başarı şanslarına sahip olduğumuz halde, iktidarı almazsak, sovyetler iktidarı üstüne bütün söylenenler birer *yalandan* başka bir şey olmayacaktır.

İktidarı şimdi almamak, "beklemek", Merkez Yürütme Komitesinde gevezelik etmek, "(sovyet) örgütü uğruna mücadele etmek"le "kongre için savaşmak"la yetinmek, *bu, devrimin kaybına neden olmak* demektir.

Merkez Komitesi, Demokratik Konferansın başından beri bu konuda yapmış olduğum ısrarlı uyarı ve serzenişlerime *yanıt bile vermediğinden,* partinin merkez organı, parlamentoya katılmak için alınan onur kırıcı karar gibi, sovyet prezidyumunda menşeviklere bir koltuk vermek vb. vb. gibi bolşeviklerin o kadar göze batan yanılgılarını belirttiğim pasajları makalelerimden *çıkardığından,* Merkez Komitesinin sorunu tartışmak bile istemediği yolundaki bu tutumunda "ince" bir ima görmek, beni susturmaya ve geri çekilmeye davet eden "ince" bir ima anlamak zorundayım.

Böylece, Merkez Komitesinden *istifamı talep etmek* zorundayım, bunu, parti *saflarında* ve parti kongrelerinde propaganda yapmak hakkımı koruyarak yapıyorum.

Çünkü benim en derin kanım şudur ki, eğer sovyetler kongresini "beklersek" ve fırsatı kaçırırsak, devrimin *kaybına neden* oluruz.

29 Eylül 1917

N. LENİN

P. S. — Bir sürü olay, Kazak birliklerinin *bile* barış hükümetine karşı yürümeyeceklerini doğruluyor! Ama bu birlikler ne kadardır? Nerededirler? Ve bütün ordu *bizi desteklemek* için müfrezeler göndermeyecek midir?

I-III ve V. bölümler 7 (20) Ekim 1917'de *Raboçi Put* gazetesinin 30. sayısında yayınlandı.
V. bölüm, ilk kez, 1924'te yayınlandı.
I, II ve III. bölümler, gazetedeki metne uygundur.
[IV. bölüm için 27'nci açıklayıcı nota bakınız.]
V ve VI. bölümler elyazmasına göre verilmiştir.

[ALTI]

KUZEY BÖLGESİ SOVYETLERİNİN KONFERANSINA KATILAN BOLŞEVİK YOLDAŞLARA MEKTUP

YOLDAŞLAR! Devrimimiz son derece kritik bir dönemden geçiyor. Bu bunalım, dünya sosyalist devriminin hızlanmasından doğan büyük bunalım ile ve bütün dünya emperyalizminin ona karşı yürüttüğü mücadelenin bunalımı aynı zamanda yer alıyor. Partimizin sorumlu yöneticilerine dev bir görev düşmektedir; eğer onlar bu görevi yerine getirmezlerse enternasyonal proleter hareketi tam bir fiyasko tehlikesiyle karşı karşıya kalır. İçinde bulunduğumuz zaman o kadar vahimdir ki, uygun zaman bekleyerek oyalanmak kesin bir ölüme gitmek demektir.

Uluslararası duruma bir gözatınız. Dünya devriminin yükselişi yadsınamaz. Çek işçilerinin öfkesinin patlak ver-

mesi, hükümetin düştüğü paniği ortaya koyan inanılmaz bir kıyımla bastırıldı. İtalya'da, Turin'de[33] çalışma, yığınları da eyleme sürükleyen devrimci bir patlamaya kadar vardı. Ama en önemli olay Alman donanmasındaki ayaklanmadır. Almanya gibi bir ülkede, özellikle şu andaki koşullarda devrimin karşılaştığı duyulmamış, çok büyük güçlükleri gözönüne getirmeye çalışalım. Alman donanmasının ayaklanması, kuşkusuz, dünya devriminin, büyük bunalımın büyümesine işaret etmektedir. Bizim, Almanya'nın yenilgisini öven şovenlerimiz Alman işçilerinden hep birden ayaklanmalarını istiyorlarsa da, biz devrimci Rus enternasyonalcileri, 1905 ve 1917 deneyimiyle, bir devrimin büyümesinin birliklerin ayaklanmasından daha göze çarpan belirtileri olabileceğinin düşünülemeyeceğini biliyoruz.

Alman devrimcileri karşısında, bugün içinde bulunduğumuz durum üzerinde düşününüz. Bize diyebilirler ki: açıkça devrim çağrısında bulunan bir tek Liebknecht'imiz var bizim. Zindan onun sesini boğdu. Devrimin zorunluluğunu açıkça ortaya koyabilecek bir gazetemiz yok, toplanma özgürlüğümüz yok. Bizim bir tek işçi ve asker vekilleri sovyetimiz yok. Bizim sesimiz ancak büyük güçlüklerle geniş yığınlara ulaşıyor. Biz, belki de yüzde bir şansla bir ayaklanmaya giriştik. Ama siz, devrimci Rus enternasyonalcileri, altı aydır serbestçe propaganda yapmak özgürlüğüne sahipsiniz, yirmi kadar gazeteniz var, bir sürü işçi ve asker vekilleri sovyetleriniz var, iki başkentin sovyetlerinde üstün gelmiş durumdasınız, bütün Baltık donanması, Finlandiya'nın bütün Rus ordusu sizinle birlikte ve ayaklanmanızı zafere götürmek için yüzde-doksandokuz şansa sahip olduğunuz halde, bizim ayaklanma çağrımıza cevap vermiyor, emperyalist Kerenski'nizi devirmiyorsunuz.

Evet, eğer böyle bir anda, bu kadar elverişli koşullarda Alman devrimcilerinin bu çağrılarını *sadece*... kararlarla yanıtlarsak gerçekten enternasyonale ihanet etmiş oluruz.

Şunu da ekleyelim ki, bütün dünya emperyalistlerinin Rus devrimine karşı aralarında gittikçe daha çok anlaştıklarını ve ona zarar vermeye hazırlandıklarını hepimiz biliyoruz. Bu devrimi boğmak, onu her ne pahasına olursa olsun boğmak, askerî tedbirlerle, Rus halkının zararına yapılan bir barışla bastırmak, işte enternasyonal emperyalistlerin gittikçe daha çok yöneldikleri amaç budur. İşte dünya sosyalist devriminin bunalımını özellikle ağırlaştıran, işte ayaklanmanın tamamen savsaklanmasını özellikle tehlikeli (bizim bakımımızdan hemen hemen caniyane diyeceğim) kılan, bu özelliktir.

Son olarak Rusya'nın iç durumunu dikkate alınız. Kerenski'ye, genellikle emperyalistlere karşı, yığınların kör inancını temsil eden uzlaşmacı küçük-burjuva partilerinin iflâsı tam kıvamına varmıştır. Bu iflâs tamdır. Demokratik Konferansta, Sovyetler Senatosunun koalisyona karşı oyu, köylü vekilleri yerel sovyetlerinin çoğunluğunun (Avksentiev'lerin ve Kerenski'nin öteki dostlarının oturumlara katıldıkları merkez sovyetlerine karşın) koalisyona karşı oyu, işçi nüfusun köylülüğe daha yakın olduğu ve oyların *%49'dan fazlasının* bolşeviklere gittiği (askerler arasında 17.000 üzerinden 14.000) Moskova'daki seçimler, halk yığınlarının Kerenski'ye karşı, Kerenski ve adamlarıyla kader birliği yapanlara karşı inançlarının tam yıkılışını doğrulamıyor mu? Halk yığınlarının bolşeviklere bu oylarla ifade etmiş olduklarından daha açık bir şekilde, "bizi yönetiniz, arkanızdan geleceğiz" diyebilecekleri düşünülebilir mi?

Ve biz, biz ki halk yığınları içinde çoğunluğu kazanmış bulunuyoruz, biz ki iki başkentin sovyetlerini ele geçirmiş bulunuyoruz, bekleyeceğiz! Neyi bekleyeceğiz? Kerenski'nin ve Kornilov yanlısı generallerin Petrograd'ı Almanlara teslim etmelerini, böylece dolaylı ya da dolaysız, açık ya da kapalı bir biçimde, Rus devriminin tam boğulup bastırılması için *hem* Buchanan ile, *hem* de Wilhelm ile birlikte fesat kur-

malarını mı?

Halk, Moskova seçimlerinde, sovyetlerin yenilenmesinde bize olan güvenini belirtti, ama bu her şey demek değildir. Duygusuzluğu, ilgisizliğin artışının belirtileri de var. Bunu anlamak kolaydır. Bu, kadetlerin ve onların dalkavuklarının bağırıp çağırdıkları gibi, devrimin bir gerilemesini değil, ama kararlara, seçimlere duyulan güvenin sarsılmasını göstermektedir. Devrimde, yığınlar, önder partilerden söz değil eylem, konuşup tartışma değil mücadele ve zafer istiyorlar. Halkoyunun, bolşeviklerin de ötekilerden daha üstün olmadıklarını, kendilerine gösterilen güvenden sonra *harekete geçmesini* bilemediklerini düşünmeye başlayacağı an yakındır...

Köylü ayaklanması bütün ülkeyi sarmış durumda. Kadetlerin ve izleyicilerinin her halleriyle ayaklanmayı küçültükleri, onu birtakım "pogrom"lar gibi, "anarşi" gibi göstermeye çalıştıkları gün gibi açıktır. Bu, ayaklanma merkezlerinde toprağın köylülere teslimine başlanmış olması olgusuyla yalanlanmıştır: şimdiye kadar hiç bir zaman "pogrom"lar ve "anarşi" bu kadar üstün siyasal sonuçlara varmamıştır. Bu, köylü ayaklanmasının muazzam gücünü kanıtlamaktadır, onun için, *Diyelo Naroda*'nın uzlaşmacıları ve sosyalist-devrimcileri ve hatta Breşko-Breşkovskaya, tüm taşıp yayılmadan önce hareketin önünü almak için toprağı köylülere vermekten sözetmeye koyuldular.

Ve biz, kornilovcu Kerenski'nin (son zamanlarda sosyalist-devrimcilerin kendileri tarafından bir kornilovcu olarak maskesi düşürülen Kerenski'nin) emrindeki Kazak birliklerinin bu köylü ayaklanmasını *bölge bölge* bastırıp bastıramayacaklarını görmek için mi bekleyeceğiz?

Partimizin birçok yöneticileri, öyle görünüyor ki, hepimizin kabul ettiğimiz ve kerelerce yinelediğimiz sloganın bugün kazandığı *özel* anlamı açık bir biçimde anlamamışlardır. Bu slogan, bütün iktidar sovyetlere sloganıdır. Devri-

min bu altı ayı içinde, bu sloganın, ayaklanma anlamına *gelmediği* dönemler, anlar oldu. Belki de bu dönemler, bu anlar, arkadaşların bir kısmının gözlerini bağladı ve şimdi, bizim için, hiç değilse eylül ortasından beri, bu sloganın *bir ayaklanmaya çağrı anlamında olduğunu* onlara unutturdu.

Bu konuda en küçük bir kuşkuya yer yoktur. *Diyelo Naroda*, geçenlerde, "Kerenski hiç bir durumda boyun eğmeyecektir!" derken, bunu "herkesin anlayabileceği" bir dille açıklamış oldu. Boyun eğmeyecektir, hiç kuşkunuz olmasın!

"Bütün iktidar sovyetlere" sloganı, bir ayaklanma çağrısından başka bir şey değildir. Eğer bizler, aylardan beri yığınları başkaldırmaya, burjuvaziyle anlaşmamaya çağıran bizler, devrim fiyaskonun eşiğinde bulunurken ve yığınlar bize olan güvenlerini belirtmişken, bu yığınları ayaklanmaya götürmezsek, bunun sorumluluğu, bizim hepimizin, itirazsız hepimizin olacaktır.

Kadetler ve uzlaşma yanlıları 3-5 Temmuz örneğiyle, Yüz-Karalar propagandasının geliştirilmesiyle vb. gözümüzü korkutmaya bakıyorlar. Ama, 3-5 Temmuz günlerinde bir yanlış yaptıysak, bu, sadece iktidara elkoymamış olmamızdır. Fikrime göre bunda yanlış yoktu, çünkü o zaman *henüz* çoğunluğa sahip değildik; ama şimdi bu çok büyük bir yanlış olur, yanlıştan da beter bir şey. Yüz-Karalar propagandasının gelişmesi anlaşılır bir şeydir, büyüyen proletarya ve köylü devriminin atılımı karşısında karşıt uçların tepkisidir bu. Ama bundan ayaklanmaya *karşı* kanıt çıkarmak gülünçtür, çünkü kapitalistler tarafından parayla tutulmuş Yüz-Karaların[34] güçsüzlüğü, *kara çetenin mücadeledeki güçsüzlüğü* tanıtlanmaya bile değmez. Mücadelede onların gücü tam bir sıfırdır. Mücadelede, Kornilov ve Kerenski, ancak "vahşî tümen"e ve Kazaklara güvenebilirler. Oysa, şimdi moral bozukluğu Kazakları da sarmıştır ve üstelik Kazaklar, kendi bölgelerinde, köylülerin bir içsavaş tehdidiyle karşı karşıya bulunmaktadırlar.

Bu satırları 8 Ekim pazar günü yazıyorum; 10 Ekimden önce okuyamayacaksınız. Buradan geçmekte olan bir arkadaştan, Varşova yolundaki yolcuların, Kerenski, Kazakları Petrograd üzerine sevkediyor! dediklerini, öğrendim. Pek mümkün; eğer olayı *bütün yönleriyle* araştırmaz, *ikinci kornilovcu dalgayı oluşturan birliklerin* kuvvetlerini ve kuruluşlarını, tertiplerini *incelemezsek* gerçekten suçlu oluruz.

Kerenski, iktidarın sovyetlere geçmesini önlemek için, bu iktidarın derhal barış önerisinde bulunmasını önlemek için, köylülere derhal toprak verilmesini önlemek için, Petrograd'ı Almanlara teslim etmek için ve kendisi de Moskova'ya doğru kaçmak için, Kornilov birliklerini yeniden Petrograd yakınlarına gönderdi. Mümkün olduğu kadar geniş bir şekilde yaymamız, yaygınlaştırmamız gereken ve en büyük bir başarıya ulaşacak olan, ayaklanma sloganı, işte budur.

Rusya sovyetler kongresini beklemek olanaksızdır, kongrenin merkez yürütme komitesi, toplantıyı, kasım ayına kadar sürüncemede bırakabilir; işi geciktirmek, savsaklamak, böylelikle daha çok Kornilov birliklerini harekete geçirme olanağını Kerenski'ye vermek yapılacak şey değildir. Bir arada derhal Petrograd üzerine, Kornilov alaylarına karşı yürüyebilecek olan Finlandiya, donanma ve Reval'deki birlikler, sovyet kongresinde temsil edilmektedirler; bunlar, donanmayı, piyadeyi, makineli birlikleri, örneğin Viborg'da, Kerenski'nin kendileriyle birlikte yeniden kumpas kurduğu Kornilov'un generallerine karşı ne büyük bir kin beslediklerini göstermiş olan iki üç birliği harekete geçirebilirler.

Baltık donanması Petrograd'a geldiği takdirde, deniz cephesini Almanlara açmış olacağı bahanesiyle, kornilovcu alayların ikinci saldırı dalgasını hemen bir yenilgiye uğratmak olanağından yararlanmamak yanılgıların en büyüğü olur. Kornilovcu iftiracılar, genellikle her çeşit yalanı söyleyebilecekleri gibi, cephenin Almanlara açıldığını söyleye-

cekler; ama yalanlarla, iftiralarla yılmak devrimcilere yakışmaz. Kerenski, Petrograd'ı Almanlara teslim edecek, işte şimdi gün gibi açık olan budur; hiç bir karşıt güvence bizim bu konudaki derin inancımızı sarsmayacaktır, çünkü, bu inanç, olayların tümünün akışından, Kerenski'nin bütün siyasetinden ileri gelmektedir.

Kerenski ve kornilovcular Petrograd'ı Almanlara teslim edecekler. Ve kesin olarak Petrograd'ı kurtarmak içindir ki, Kerenski'yi devirmek gerekir, her iki başkentin sovyetlerinin iktidarı elegeçirmesi gerekir; bu sovyetler, derhal bütün halklara barışı getirecekler ve Alman devrimciler e karşı ödevlerini yerine getireceklerdir; böylece Rus devrimine karşı kurulan komploları, enternasyonal emperyalizmin hazırladığı komploları ezmeye doğru kesin bir adım atmış olacaklardır.

Yalnız, Baltık donanmasının, Finlandiya, Reval ve Kronştad birliklerinin, Petrograd önünde bulunan Kornilov birliklerine karşı zaman yitirmeksizin harekete geçmeleri Rus devrimini ve dünya devrimini kurtarabilir. Bu hareketin birkaç gün içinde Kazak birliklerinin bir kısmının teslim olması, öteki kısmının kesin yenilgisi, Kerenski'nin devrilmesi sonucuna varmak şansı yüzde-doksandokuzdur, çünkü, her iki başkentin işçi ve askerleri bu hareketi destekleyeceklerdir.

Oyalanmak, uygun zaman beklemek ölüm demektir.

"Bütün iktidar sovyetlere" sloganı, bir ayaklanma sloganıdır. Her kim ki, bu sloganı onun bilincine varmadan, onun anlamını düşünmeden kullanıyorsa, ancak kendi kendine kızmalıdır. Ama ayaklanma bir *sanat* gibi ele alınmalıdır, — Demokratik Konferans sırasında bu konu üzerinde ısrar ettim, bugün de gene ısrar ediyorum, çünkü, marksizm bunu öğretmektedir, Rusya'daki güncel durum bunu öğretmektedir.

Sözkonusu olan oylar değildir, "sol" sosyalist-devrim

cilerin işbirliği de değildir, sözkonusu olan ne taşra sovyetlerinin yardımı, ne de onların kongresidir. Sözkonusu olan Petrograd, Moskova, Helsingfors, Kronştad, Viborg ve Reval'in başlatabilecekleri ve başlatmaları gereken ayaklanmadır. *Petrograd* önünde ve Petrograd'da ayaklanmaya karar verilebilir ve verilmelidir, ve ayaklanma mümkün olan en büyük ciddiyetle, mümkün olan en iyi şekilde hazırlanarak, mümkün olan en büyük hızla ve en büyük enerjiyle yapılabilir ve yapılmalıdır.

Donanma, Kronştad, Viborg, Reval, [birlikleri] Petrograd üzerine yürüyebilirler ve yürümelidirler, Kornilov'un alaylarını ezebilirler ve ezmelidirler, iki başkenti ayaklandırabilirler ve ayaklandırmalıdırlar, yığınlar arasında derhal köylülere toprak verecek ve gecikmeksizin barış önerecek bir iktidar için propaganda yürütebilirler ve yürütmektedirler, — Kerenski hükümetini devirip bu iktidarı kurabilirler ve kurmalıdırlar.

Oyalanmak ölüm demektir.

N. LENİN

8 Ekim 1917.
İlk kez 7 Kasım 1925'te
Pravda'nın 255. sayısında
yayınlandı.

[YEDİ]

RUSYA SOSYAL-DEMOKRAT İŞÇİ PARTİSİ (BOLŞEVİK) MERKEZ KOMİTESİNİN 10 (23) EKİM 1917 OTURUMU[35]

I

TUTANAK

Yoldaş Lenin, eylül başından beri ayaklanmaya karşı bir çeşit umursamazlığın görüldüğünü belirtiyor. Bununla birlikte, eğer biz, slogan olarak, iktidarın sovyetler tarafından ele geçirilmesini ciddî bir şekilde ileri sürersek, böyle bir tutum hoşgörülemez. Bu yüzden uzun zamandan beri sorunun teknik yönünü dikkate almak gerekirdi. Şimdi, çok zaman kaybedilmiş olduğu ortaya çıkıyor.

Bununla birlikte, sorun büyük bir keskinlikle kendini koymaktadır ve kesin karar anı yakındır.

Uluslararası durum öyledir ki, biz, girişkenliği ele almak zorundayız.

Cephenin, Narva'ya kadar geri çekilmesi için ve Pet-

rograd'ın teslimi için çevrilmekte olan dolaplar, bizi kesin kararlı eylemlerde bulunmaya daha çok zorluyorlar.

Siyasal durum bizi aynı doğrultuda karar almaya götürüyor. 3-5 Temmuz günlerinde bizim kesin eylemimizin başarısızlığa uğraması kaçınılmazdı, çünkü bizi destekleyecek bir çoğunluk yoktu. O zamandan beri, biz dev adımlarla ilerledik.

Yığınların devamsızlığı ve kayıtsızlığı onların sözlerden ve kararlardan usanmış olmalarıyla açıklanabilir.

Bugün çoğunluk bizimledir. Siyasal bakımdan durum, iktidarın alınması için tamamıyla elverişli bir hale gelmiştir.

Köylü hareketi aynı doğrultuda gelişiyor, çünkü bu hareketi durdurmak için kahramanca çabalar gerekeceği besbellidir. Bütün toprağın köylülere verilmesi sloganı, bütün köylülerin sloganı haline geldi. Demek ki, siyasal koşullar gerçekleşmiş bulunuyor. Sorunun teknik yönünü incelemek gerekiyor. En önemlisi budur. Oysa biz de, savaşı sonuna kadar götürme yandaşı olanlara uyarak ayaklanmanın sistemli bir şekilde hazırlanışını bir çeşit siyasal günah saymaya eğilimliyiz.

Bizimle birlik olmayacağı besbelli olan Kurucu Meclisi beklemek akıl almaz bir şeydir, çünkü bu kendi güçlüklerimizi ağırlaştırmak demektir.

Kesin eylemlere geçmek için bölgesel kongreden ve Minsk önerisinden[36] yararlanmak gerekir.

İlk kez olarak 1922'de *Proletarskaya Revolutsiya* dergisinin 10. sayısında yayınlandı.

Elle yazılmış tutanak suretine uygundur.

II

KARAR

Merkez Komitesi, Rus devriminin uluslararası durumunun (Bütün Avrupa'da, dünya sosyalist devriminin genişlemesinin en son belirtisi olan Alman donanmasının isyanı, Rus

devrimini boğazlamak amacını güden emperyalistler arası barış tehdidi) ve gene askerî durumun (Rus burjuvazisinin, Kerenski ve şürekâsının Petrograd'ı Almanlara teslim etme yolundaki kuşku götürmez kararları) ve gene sovyetlerde çoğunluğun proletarya partisinin eline geçmesinin, köylü ayaklanması ile ve bize güvenini belirten halkın tutumundaki değişiklikle birlikte (Moskova seçimleri) ve nihayet yeni bir Kornilov serüveninin açıkça hazırlanması (birliklerin Petrograd'dan çekilmesi, Kazakların Petrograd'a sevki, Minsk'in Kazaklar tarafından kuşatılması vb.) ile birlikte, bütün bunların silahlı ayaklanmayı günün sorunu haline getirdiğini kabul eder.

Silahlı ayaklanmanın kaçınılmaz olduğunu ve durumun bunun için tamamen olgunlaşmış bulunduğunu kabul eden Merkez Komitesi, bütün parti örgütlerini bu gerçekten esinlenmeye, tutumlarını bu duruma göre belirlemeye, bütün pratik sorunları bu açıdan incelemeye ve çözüme bağlamaya (Kuzey Bölgesi Sovyetlerinin Kongresi, birliklerin Petrograd'dan çekilmesi, Moskova ve Minsk'te girişilecek olan hareketler vb.) çağırır.

İlk kez 1922'de
Proletarskaya Revolutsiya dergisinin
10. sayısında yayınlandı.

Elyazmasına uygundur.

[SEKİZ]

YOLDAŞLARA MEKTUP

YOLDAŞLAR! Geçirmekte olduğumuz dönem o kadar kritik, olaylar o kadar başdöndürücü bir çabuklukla akıp gitmektedir ki, kaderin kendisini tarihin büyük akımının biraz uzağında bıraktığı bir gazete yazarı daima geride kalmak, ya da özellikle yazdıkları zamanında yayınlanmıyorsa yanlış bilgi vermek tehlikesiyle karşı karşıyadır. Bu durumu çok iyi bildiğim halde, gene de kendimi, belki de yayınlanmayacak olan bu mektubu bolşevik arkadaşlara göndermek zorunda görüyorum, çünkü en büyük bir enerji ve sarsılmazlıkla karşı durmayı kendime ödev saydığım duraksamalar, bocalamalar şimdiye kadar görülmemiş büyük bir rezalet haline gelmişlerdir ve parti üzerinde, enternasyonal prole-

tarya hareketi üzerinde, devrim üzerinde kötü bir etki yapabilirler. Geç kalmış olmak tehlikesine gelince, bu tehlikeyi önlemek üzere hangi bilgilere sahip olduğumu ve bunların tarihlerini belirteceğim.

Ancak 16 Ekim pazartesi sabahı bir arkadaşı görebildim, arkadaş bir gün önce Petrograd'da çok önemli bir bolşevik toplantısına katılmıştı ve bana oradaki tartışmalar konusunda ayrıntılı bilgiler verdi.[37] Orada, aynı zamanda her eğilimden bütün pazar gazetelerinin yorumlarına da konu teşkil etmiş olan ayaklanma sorunu tartışılmıştı. Toplantıda başkentteki bütün bellibaşlı bolşevik çalışma kollarının en sözü geçen unsurları temsil edilmiş bulunuyordu. Ve katılanların yalnız küçük bir azınlığı, toputopu iki arkadaş, muhalif bir tutum benimsemişlerdi. Bu arkadaşlar tarafından ileri sürülen kanıtlar o kadar zayıftı ki, bu kanıtlar öyle göze çarpan bir keşmekeşin, korkunun belirtisidirler, bolşevikliğin ve devrimci proleter enternasyonalizminin bütün temel ilkelerinin öyle ana fikirlerinin unutuluşunu belirtmektedirler ki, bu ölçüde onur kırıcı bocalamalara bir açıklama bulmak güçtür. Ama gerçek ortada; ve devrimci bir parti, bu kadar ciddî bir sorun üzerinde bocalamaları hoşgörme hakkına sahip olmadığı ve ilkelerden ayrılan bu iki arkadaş bir karışıklık yaratabilecekleri için, onların kanıtlarını tahlil etmek, bocalamalarını gözler önüne sermek ve bu bocalamaların ne kadar onur kırıcı olduklarını göstermek zorundadır. Aşağıdaki satırlarda bu görev yerine getirilmeye çalışılacaktır.

"... Halk arasında çoğunluğa sahip değiliz ve bu koşul yoksa, ayaklanma mümkün değildir. ..."

Böyle konuşabilen insanlar ya gerçeği bilerek değiştirmektedirler ya da devrimin gerçek durumunu hiç hesaba katmaksızın, her halde, Bolşevik Partisinin bütün ülkede oy-

ların tam tamına yarıdan bir fazlasına sahip olduğu yolunda önceden bir güvence elde etmek isteyen tedavi kabul etmez formalistlerdir. Tarih hiç bir zaman, hiç bir devrimde böyle güvenceler vermemiştir, kesinlikle veremez de. Böyle bir isteği dile getirmek dinleyicilerle alay etmektir, bu kendisinin gerçekten *kaçışını* gizlemek demektir.

Çünkü, gerçek, temmuz günlerinden beri, halkın çoğunluğunun hızla bolşeviklerin yanında yer almaya başladığını bize açıkça göstermektedir. Bize, bunu, Petrograd'daki 20 Ağustos seçimleri, hatta Kornilov serüveninden bile önce bolşevikler tarafından alınan oyların yüzdesi, kenar mahalleleri olmayan bir kentte %20'den %33'e çıkması, sonra eylülde, Moskova yönetim bölgeleri dumaları için yapılan seçimlerde, bolşeviklerin elde ettikleri oyların %11'den %49-1/3'e (bu günlerde gördüğüm Moskovalı bir arkadaş doğru rakamın %51 olduğunu söylemişti bana) çıkması, göstermiştir. Sovyetlerin yenilenmesinde de aynı şeyi görüyoruz. Köylü sovyetlerinin çoğunluğunun, kendi merkez konseylerinin, Avksentiev'e bağlanmasına karşın, koalisyona *karşı* olduklarını ilân etmeleri de bunu göstermiştir. Koalisyona karşı olmak, *gerçekte* bolşevikleri izlemek demektir. Dahası var, cepheden gelen haberler gittikçe daha sık ve daha açık bir şekilde gösteriyor ki, asker yığınları, sosyalist-devrimci ve menşevik önderlerin, subayların, vekillerin, vb. vb. iftiralarına ve saldırılarına karşın, gittikçe daha büyük bir istekle bolşeviklerin saflarında yer almaktadırlar.

Son olarak, Rusya'nın bugünkü hayatında başta gelen olay *köylü ayaklanmasıdır*. İşte gerçekte halkın bolşeviklerden yana geçişi böyle gerçekleşmektedir: bunun kanıtı sözlerle değil eylemde yapılmıştır. Çünkü, burjuva basının, ve onun, "pogrom"lar ve "anarşi" diye bağıra çağıra itiraz eden *Novaya Jizn*'in (ve ortaklarının) "bocalayıp duran" unsurları arasındaki zavallı yardakçılarının yalanları ne olursa olsun, ayaklanma bir gerçektir. Tambov[38] bölgesinde köylü-

lerin hareketi, fizik anlamda ve siyasal anlamda bir ayaklanmaydı; öyle bir ayaklanma ki, çok önemli siyasal sonuçlar verdi: örneğin, ilkin, toprağın köylülere geri verilmesine neden oldu. *Diyelo Naroda*'ya kadar, o da dahil olmak üzere, ayaklanmayla dehşete kapılmış olan bütün sosyalist-devrimci serseri takımının, şimdi, toprağı köylülere iade etmek gerekir diye *ulumaları* boşuna değildir! Böylece, *olaylar,* bolşevizmin çizgisinin doğruluğunu ve kaydettiği ilerlemeleri doğruluyor. Bonapartçıları ve onların parlamentodaki uşaklarını ayaklanmadan başka bir yolla "aydınlatmak" olanaksız oldu. Onlara "yaşamayı öğretmek" için ayaklanma gerekti.

Bu, bir gerçektir. Gerçekler inatçıdır. Ve ayaklanma *lehindeki* "gerçeğe" dayanan bir nitelikte bir kanıt, bocalayan ve pısırık bir politikacının "kötümser" bin türlü mırınkırınından daha kuvvetlidir.

Eğer köylü ayaklanması, ulusal önemi olan siyasal bir olay olmasaydı, parlamentodaki sosyalist-devrimci uşakları, toprağın köylülere verilmesi zorunluluğunu haykırmayacaklardı.

Köylü ayaklanmasının, *Raboçi Put*'un da daha önce belirttiği gerçekten hayranlığa değer başka bir devrimci ve siyasal sonucu: Tambov demiryolu garlarına buğday gelmesidir. İşte bir "kanıt" daha; şaşkına dönmüş baylar, ayaklanma lehinde, artık kapıyı çalmaya başlamış olan eşi görülmemiş korkunç bir bunalımdan ve açlıktan ülkeyi kurtarmanın tek çaresi olan ayaklanma lehinde bir kanıt. Halk hainleri sosyalist-devrimciler ve menşevikler homurdanır, tehditler savurur, kararlar kaleme alır, Kurucu Meclisi toplayarak açları doyurmayı vaadederken; halk, *bolşeviklerin tarzına başvurarak,* ekmek sorununu, toprak sahiplerine, kapitalistlere ve istifçilere karşı *ayaklanma* yoluyla kendisi çözümlemeye koyuldu.

Ve *burjuva* basını, ekmek sorununun *bu* çözümünün (tek

gerçekçi çözüm yolunun) olağanüstü meyvelerini tanımak zorunda kaldı; hatta *Ruskaya Volya* bile, *köylülerin ayaklanmasından beri,* Tambov eyaletinin demiryolu garlarının buğdayla dolup taştığını bildiren bir haberi yayınladı.

Hayır, halkın çoğunluğunun bolşeviklerin ardından gittiğinden ve gideceğinden kuşku duymak utanılacak bir şekilde bocalamaktır. ve gerçekte proletarya devriminin *bütün* ilkelerini reddetmek, tam anlamıyla, bolşevizmi düpedüz yadsımak demektir.

"... Biz iktidarı alacak kadar kuvvetli değiliz, ve burjuvazi de Kurucu Meclisi başarısızlığa uğratacak kadar kuvvetli değil. ..."

Bu kanıtın birinci bölümü, bundan öncekinin basit bir yinelenmesinden başka bir şey değil. O kanıt ki, işçiler hakkında kötümserlik, burjuvazi hakkında iyimserlik göstererek, şaşkınlığı burjuvazi karşısındaki korkuyu belirttiği zaman, gerek kuvvet olarak, gerekse inandırıcılık bakımından hiç bir şey kazanmaz. Eğer askerî öğrenciler ve Kazaklar kanlarının son damlasına kadar bolşeviklere karşı savaşacaklarını söylerlerse, onlara inanılabilir; ama eğer, toplantıların bir kısmında, işçiler ve askerler bolşeviklere tam güvenlerini belirtir ve iktidarı sovyetlere vermek için göğüslerini siper etmeye hazır olduklarını söylerlerse, oy vermenin ve döğüşmenin başka başka şeyler olduklarını unutmamak "akıllılık" olur.

Böyle uslamlamalarla, ayaklanma elbette ki önceden "mahkûm" edilir. Ama insan kendi kendine soruyor, garip bir şekilde yalnız bir doğrultuya yönelen, bir doğrultuya dönen bu "kötümserliği" burjuvaziyle açık sözlü bir siyasal birleşmeden ayıran nedir?

Olaylara bir gözatınız, bolşevikler tarafından yapılan ve bizim kötümserliğimizin "unuttukları" binlerce bildiriyi anımsayınız. Binlerce kez söyledik ki, işçi, asker vekilleri

sovyetleri bir kuvvettir, devrimin öncüsüdürler, iktidarı *alabilirler*. Sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin bir yandan sovyetlerin iktidarı ele almalarından *korkarken*, bir yandan "tam yetkiye sahip demokrasi organları" üstüne edebiyat yapmalarını binlerce kez eleştirmiştik.

Peki Kornilov serüveni neyi tanıtladı? Sovyetlerin gerçekten bir kuvvet olduklarını.

Deneyimin ve olayların verdiği bu kanıttan sonra, bolşevizmi terkedecektik, kendi kendimizi yadsıyacaktık ve (her ne kadar her iki başkentin sovyetleri ve taşra sovyetlerinin çoğunluğu bizim yanımızdaysa da) "biz yeteri kadar kuvvetli değiliz" diyecektik... Bakın hele, bu bocalamalar bir alçaklık değil midir? Aslında, bizim "kötümserler", "bütün iktidar sovyetlere" sloganını reddediyorlar, ama bir yandan da bunu itiraf etmekten *korkuyorlar*.

Burjuvazinin Kurucu Meclisi başarısızlığa uğratacak kadar kuvvetli olmadığı nasıl tanıtlanabilir?

Burjuvazi Sovyetleri devirebilecek *güçte değilse* de pekâlâ Kurucu Meclisi başarısızlığa uğratabilecek güçtedir, çünkü hiç kimse onu bundan alıkoyamaz artık. Kerenski ve şürekâsının vaatlerine inanmak, uşakların kararlarına inanmak proletarya partisinin bir üyesine, bir devrimciye yakışır mı? Burjuvazi yalnız Kurucu Meclisi başarısızlığa uğratmak gücüne sahip değildir, eğer bugünkü hükümet devrilmezse, Petrograd'ı Almanlara teslim ederek, cepheyi açarak, lokavtları artırarak, buğday iletimini baltalayarak *dolaylı* yoldan da bu sonuca varabilir. Bütün bunları burjuvazi şimdiye kadar kısmen gerçekleştirdi, *olaylar* bunu doğruluyor. Öyleyse, *bunu sonuna kadar* götürmeye de gücü yeter, eğer işçiler ve köylüler kendisini devirmezlerse.

"... Sovyetler, Kurucu Meclisi toplamasını ve Kornilov serüveninden vazgeçmesini istemek üzere hükümetin şakağına dayanan bir tabanca olmalıdır. ..."

İşte bakın işi nereye kadar vardırıyor bizim kötümserden biri.

O, işi buraya vardırmak zorunda kaldı, çünkü ayaklanmadan caymak, "bütün iktidar sovyetlere" sloganlarından caymak *demektir.*

Elbette ki, sloganlar, "kutsal kitabın sözleri" değillerdir. Ama neden *hiç kimse* bu sloganın (temmuz günlerinden sonra benim yapmış olduğum gibi) değiştirilmesini istemedi? Parti, eylülden beri ayaklanma sorununu, "bütün iktidar sovyetlere" sloganını uygulamak için *artık kaçınılmaz* olan ayaklanma sorununu tartıştığı halde, neden açık açık konuşmaktan *korkuluyor*?

Bizim kötümserlerimiz, bunun altından hiç bir zaman kalkamayacaklardır. Ayaklanmadan caymak, iktidarın sovyetlere tesliminden caymak demektir, bütün umutlarımızı, bütün dileklerimizi, Kurucu Meclisi toplamayı "vaadeden" yiğit burjuvaziye emanet etmek demektir.

Bir kere iktidar sovyetlerin eline geçtikten sonra, Kurucu Meclisin ve onun başarısının güven altına alınmış olacağını anlamak gerçekten o kadar güç müdür? Bolşeviklerin binlerce kez söylediği budur işte. *Hiç kimse* bunu yalanlamaya kalkmadı. Bu "karma devlet tipini" herkes kabul etmekteydi, şimdi "karma tip"ten yararlanarak iktidarın sovyetlere geçmesi sloganından *caymayı* ileri sürmek ve bunu, sloganımıza açıkça karşı çıkmaktan korkarak *yarım-ağızla* yapmak ne demektir? Bu tutumu nitelendirecek parlamenter bir anlatım tarzı bulunabilir mi? Kötümserimize pek güzel bir yanıt verilmiş: "mermisiz bir tabanca". Eğer böyleyse, bu, kerelerce sovyetlerin bir "tabanca" olduğunu öne sürmüş olan ve *onların egemenliği* sürdükçe sovyetler hiç bir şey olamayacağından kerelerce halkı aldatmış olan Liber'lerin ve Dan'ların safında doğrudan doğruya yer almaktır.

Ama, eğer tabancanın içinde bir "mermi" olsun isteniyorsa, bu ayaklanmanın *teknik olarak* hazırlanmasını istemek

demektir, çünkü mermiyi bulmak ve tabancayı doldurmak gerekir; ayrıca bir tek mermi de yetmeyecektir.

Ya Liber-Dan'ların safına geçilir ve "bütün iktidar sovyetlere" sloganından açıkça vazgeçilir, ya da ayaklanılır. Ortası yoktur.

"Her ne kadar Rodziyanko öyle istiyorsa da, burjuvazi, Petrograd'ı Almanlara teslim edemez, çünkü savaşı yapanlar burjuvalar değil bizim kahraman bahriyelilerimizdir. ..."

Bu kanıt da, proletaryanın devrimci güçleri ve yetenekleri konusunda yalnızca kötümserliğe sahip olduklarını her adımda kaçınılmaz bir biçimde ortaya koyanların *burjuvazi konusundaki* "iyimserlik"leriyle yoğurulmuş bir kanıttır.

Savaşı yapanlar kahraman denizcilerdir, ama bu, Œsel adasının alınmasından önce *iki* amiralin *kaçmasına* engel olmadı!

Bu da bir gerçektir. Gerçekler inatçıdır. Amirallerin de tıpkı Kornilov gibi ihanet edebileceklerini kanıtlıyorlar. Genelkurmay Başkanlığında hiç bir değişiklik yapılmadı; komutanlık Kornilov yanlısıdır, bu da yadsınılamaz bir gerçektir.

Eğer Kornilov'lar (başta Kerenski, çünkü Kerenski'nin kendisi de Kornilov'un bir suç ortağıdır) Petrograd'ı teslim etmek *isterlerse,* bunu iki ve hatta "üç" şekilde yapabilirler.

1° Kornilov tarafından kazanılmış olan başkomutanlığın ihaneti ile cephenin kuzey kesimini açabilirler.

2° Alman ve İngiliz emperyalistleri ile, bizim donanmamızdan *daha kuvvetli* olan Alman donanmasının hareket serbestisi konusunda "anlaşabilirler." Ayrıca "kaybolmuş olan amiraller", *planları* Almanlara teslim edebilirler.

3° Lokavt yoluyla ve buğday sevkini baltalama yoluyla birliklerimizi umutsuzluğa ve *tam* bir güçsüzlüğe uğratabi-

lirler.

Bu olasılıkların hiç birini gözden ırak tutamayız. Olaylar gösteriyor ki, burjuva-kazak partisi, zaten bu üç kapıyı da çalmış ve onları açmaya kalkışmış bulunuyor.

Bundan çıkan sonuç nedir? Şu ki, bizim, burjuvazinin devrimi boğup yok edeceği anı *beklemeye* hakkımız yoktur.

Rodziyanko'nun "niyetlerini" küçümsemek mümkün değildir, deneyim bunu tanıtlamış bulunuyor. Rodziyanko bir eylem adamıdır. *Sermaye* reddedilmez bir şekilde Rodziyanko'dan yanadır. Ve proletarya iktidarı ele geçirmediği sürece de, sermaye pek büyük bir güçtür. *On yıllar boyunca,* mutlak bir feragatle Rodziyanko, sermayenin siyasetini yürüttü.

Bundan çıkan sonuç nedir? Devrimi kurtarmanın tek yolu olan ayaklanma sorununda duraksamalar göstermek, bolşeviklerin her şeyden önce karşısına dikilmiş olan Liber-Dan'ların, devrimci-sosyalizmin, menşevizmin zihniyetinden, "mujiklerin" o bilinçsiz kolay inanma eğiliminden gelme korkakça bir güvene, burjuvaziye karşı korkaklığı gizleyen bir güvene kapılmaktır.

Ya bir işe yaramayan kolları boş bir göğüs üzerinde çaprazlamak ve Kurucu Meclise "güveni" olduğunu söyleyerek, Rodziyanko ve çömezlerinin Petrograd'ı teslim etmelerini ve devrimi yoketmelerini beklemek ya da ayaklanmaya karar vermek. İkisinin ortası yoktur.

Tek başına ele alındığında, hatta Kurucu Meclisin toplanması bile durumda hiç bir değişiklik yapmayacaktır, çünkü hiç bir kurum, hiç bir meclis oylaması, en yüksek yetkilere sahip olsa bile, açlığı ve Wilhelm'i yenemez. Kurucu Meclisin toplanması ve *etkinliği,* iktidarın sovyetler tarafından alınmasına bağlıdır: bolşeviklerin çok eskidenberi savundukları bu doğruyu, gerçekler gittikçe daha acı ve daha söz götürmez bir biçimde doğrulamaktadır.

"Biz günden güne güçlenmekteyiz. Kurucu Meclise güçlü bir muhalefet olarak girebiliriz. Neden her şeyi bir olasılık üzerinde tehlikeye atmalı? ..."

Kurucu Meclisin toplanacağını "okumuş" olan ve güvenle, en meşru, en anayasal yollara dayanan dargörüşlü bir burjuvacılığın kanıtı.

Yazık ki, ne açlık sorunu, ne de Petrograd'ın teslimi sorunu, Kurucu Meclisi *beklemekle* çözülemez. Saflar, şaşkınlar, korkuya kapılanlar bu "ayrıntıyı" gözden kaçırıyorlar.

Açlık beklemez. Köylü ayaklanması beklemedi. Savaş beklemez. Kaçak amiraller beklemediler.

Biz bolşevikler Kurucu Meclise olan güvenimizi *ilân etseydik,* açlık beklemeye razı olacak mıydı? Biz bunu söyler söylemez, kaçak amiraller beklemeye razı olacaklar mıydı? Maklakov'lar, Rodziyanko'lar lokavtlara, askerin iaşesinin baltalanmasına, İngiliz ve Alman emperpalistleri ile gizli görüşmelere bir son vermeye razı olacaklar mıydı?

Bütün bunlar bizim "anayasal hayallerin" ve parlamenter ahmaklığın şampiyonlarının kanıtlarından ileri gelmişe benziyor. Yaşayan gerçek onların gözünden kaçıyor, geriye de yalnız Kurucu Meclisin toplantısını bildiren bir *kâğıt* ve seçimler kalıyor.

Ve bu körler, hâlâ aç halkın ve generalleri ve amirallerı tarafından ihanete uğramış savaşçıların, seçimlere karşı umursamaz olmalarına şaşıyorlar! Ey akıl!

"Eğer Kornilov'lar yeniden harekete geçseydiler, dünyanın kaç bucak olduğunu görürlerdi. Ama bizim kendiliğimizden başlamamız, bir başarısızlık tehlikesini göze almamız neye yarar? ..."

İşte son derece inandırıcı ve son derece devrimci bir kanıt daha. Tarih kendini yinelemez, ama biz ona sırtımızı dönersek ve Kornilov'un ilk serüvenini dikkate alarak "ah kornilovcular bir başlasaydı!" dersek, ne güzel bir devrimci

strateji olurdu bu. "İşi oluruna bırakma"ya ne kadar benziyor. Umalım ki, Kornilov'lar kendileri için elverişsiz bir zamanda yeniden işe girişeceklerdir. Bu, gerçekten güçlü bir "kanıt" değil midir? Bir proletarya siyaseti için ne ciddî temel.

Peki ya ikinci sevkiyat Kornilov'lar bir şeyler öğrenmişlerse? Ya açlıktan doğan karışıklıkları, cephedeki kopmayı, Petrograd'ın teslimini *bekliyorlardıysa* ve o zamana kadar harekete *geçmiyorlardıysa*? Ne olacaktı o zaman?

Bize, proleter partisinin taktiğini, Kornilov'ların eski yanılgılarından birini yinelemeleri olasılığına dayandırmamız öneriliyor.

Şimdiye kadar bolşevikler tarafından yüzlerce kez gösterilen ve ortaya konan şeyi, devrimin altı ayı süresince *tanıtlanmış* olan şeyi unutalım, Kornilov iktidarından ya da proletarya iktidarından başka çıkış yolu olmadığını ve olamayacağını unutalım, bütün bu deneyimi yok sayalım ve bekleyelim. Neyi bekleyelim? Bir mucizeyi; bekleyelim ki, 20 Nisandan 29 Ağustosa kadar o kadar coşkun, o kadar fırtınalı olan olayların gelişmesi birden bire (savaşın uzaması ve açlığın büyümesi dolayısıyla) Kurucu Meclisin barışçı, huzur içinde ve meşru bir şekilde toplanmasına ve meclisin meşru kararlarının yerine getirilmesine yer versin. İşte güzel bir "marksist" taktik! Bekleyiniz açlar, Kerenski, Kurucu Meclisi toplayacağını vaadetti!

"Uluslararası durumda, hasılı, bizi hemen harekete geçmeye zorlayan hiç bir şey yok; eğer biz, kendi kendimizi kurşuna dizdirtecek olursak. Batıda sosyalist devrim davasına yarardan çok zarar vermiş oluruz. ..."

Gerçekte güzel bir kanıt. Scheidemann'ın ve Renaudel'in[39] "kendileri bile", uluslararası sosyalist devriminin başarısını dileyen işçilerin sempatisini bundan daha büyük bir

ustalıkla kötüye kullanamazlardı.

Düşünün bir kez: en çetin koşullar altında Liebknecht'ten *başka* kimseleri olmayan (o da hâlâ zindanda olmak üzere), gazeteden, toplanma özgürlüğünden yoksun, bir tek sovyetleri olmayan Almanlar, yani Almanya'nın devrimci enternasyonalistleri bahriyeli üniforması giyen işçiler, halkın *bütün* sınıflarının —en son varlıklı köylüye kadar— enternasyonalizme karşı yenilmez düşmanlığına karşın, büyük, orta ve küçük emperyalist burjuvazinin tamamıyla üstün bir biçimde örgütlenmiş olmasına karşın, belki de ancak yüzde bir başarı şansı ile donanma içinde isyan çıkardılar.

Onlarca gazetesi ve toplanma özgürlüğü olan, sovyetlerde *çoğunluğa* sahip bulunan bizler, bütün dünyadaki arkadaşlarımıza oranla, istisnaî olarak ayrıcalıklı bir durumda bulunan biz proleter enternasyonalciler, ayaklanmamızla Alman devrimcilerini desteklemeyi reddedeceğiz! Biz Scheidemann ve Renaudel gibi uslamlama yürüteceğiz, iyisi mi bir ayaklanmaya kalkışmamalı, çünkü eğer bizi kurşuna dizerlerse, dünya aklıbaşında, örnek ve sıradan olmayan enternasyonalcileri kaybedecek diyeceğiz!

Aklımızı başımıza toplayalım. Almanya'nın *isyancıları* lehinde bir sempati önergesi kabul edelim ve Rusya'da *ayaklanmayı* reddedelim, bu akıllı, iyi özümlenmiş bir enternasyonalcilik olacaktır ve eğer bu aklıbaşında politika *her yanda* başarı kazanırsa enternasyonalcilik bütün dünyada ne büyük bir çabuklukla filizlenecektir!

Savaş bütün ülkelerdeki işçileri bezdirdi, onları yiyip bitirdi. İtalya'da, Almanya'da ve Avusturya'da devrimci patlamalar çoğalıyor. *Yalnız* biz, işçi ve asker vekilleri sovyetlerine sahip olan biz *bekleyeceğiz* — ve büyük toprak sahiplerine karşı ayaklanarak sözlerle değil eylemle bizi Kerenski hükümetine karşı ayaklanmaya çağıran Rus köylülerine ihanet ettiğimiz gibi Alman enternasyonalcilerine ihanet edeceğiz...

Bırakalım Rus devrimini boğazlamaya hazır bütün ülkelerin plütokratlarının emperyalist fesat birliğinin bulutları yoğunlaşsın; bizi *para* ile boğmalarını huzur içinde bekleyelim! Fesatçıları zayıflatmak ve onların saflarını işçi ve asker vekilleri sovyetleri zaferiyle kırmaktansa, eğer Kerenski ve Rodziyanko vicdanlarına danışarak toplarlarsa oy pusulaları ile bütün enternasyonal kompoloları başarısızlığa uğratacak olan Kurucu Meclisi bekleyelim. Kerenski'nin ve Rodziyanko'nun iyi niyetinden kuşkulanmaya hakkımız var mı?

"Ama 'bütün dünya' bize karşı. Biz tecrit edilmiş durumdayız. Merkez Yürütme Komitesi enternasyonalist menşevikler *Novaya Jizn*'in mensupları ve sol sosyalist-devrimciler bize karşı çağrı bildirileri dağıttılar ve dağıtacaklardır!"

Çok güçlü bir kanıt. Şimdiye kadar bocalayanlara, bizlere karşı onların bocalamaları yüzünden müsamahasızdık. Halkın sempatisini *böylelikle* kazandık. *Böylelikle* sovyetleri ele geçirdik. Sovyetler olmadan ayaklanma ne güvenilir, ne de çabuk olabilirdi. Şimdi elimize geçen sovyetlerden *biz de bocalayanların safına geçmek* için yararlanalım. Bolşevizm için ne güzel bir yazgı.

Liber-Dan'ların, Çernov'ların bütün siyaseti, sosyalist-devrimcilerin ve "sol" menşeviklerin bütün siyaseti gibi *bocalamaktan* başka bir şey yapmıyor. Yığınlar sola kayıyorlar, bu sol sosyalist-devrimcilerle menşevik enternasyonalcilerin şu son zamanlarda kazanmış oldukları *büyük* siyasal önemin kanıtıdır. Şu iki olay: menşeviklerin ve sosyalist-devrimcilerin aşağı yukarı yüzde-kırkının sola geçmesi ve köylü ayaklanması, açıkça ve reddedilmez bir şekilde birbirine bağlıdırlar.

Ama bu bağlılığın niteliği, şimdi Merkez Yürütme Komitesi ya da sol sosyalist-devrimciler ve devamlı bocalama içinde olan başkalarının bize karşı olduklarını söylemele-

rinden yakınanların sınırsız gevşekliklerini kesin olarak ortaya koyuyor. Çünkü Martov, Kambov, Suhanov ve diğer küçük-burjuva liderlerin *bu* bocalamaları, siyasal olaylara gerçekten paralel olabilmek için köylü *ayaklanmasıyla* birlikte olmalıdırlar. Kiminle birlikte yürümek gerek? Yığınların sola doğru evrimini *dolaylı* olarak belirten, ve *her* sola dönüşte utanılacak bir şekilde yakınan, yalpalayan, gidip Liber-Dan, Avksentiev ve şürekâsından özür dileyen Petrograd'ın bir avuç kararsız lideri ile birlikte mi, yoksa sola doğru kayan yığınlarla birlikte mi?

Sorun böyle, yalnızca böyle konulur.

Köylü ayaklanmasına, Martov'lar, Kambov'lar ve Suhanov'lar ihanet ettikleri için, bize, biz enternasyonalci devrimcilere onların arkasından gitmemizi öneriyor. İşte kısaca, bize sol sosyalist-devrimcileri ve enternasyonalci menşevikleri "onaylamayı" salık verenlerin siyasetinin nereye vardığını görüyoruz.

Bocalayanlara yardım etmek için ilkin kendimiz bocalamayı bırakalım dedik. Bu "sevgili" küçük-burjuva sol demokratlar aynı şekilde koalisyondan yana olduklarını söylemekte de bocalıyorlardı. En sonunda, onları ardımızdan sürükledik, çünkü biz bocalamıyorduk. Ve hayat bizi haklı çıkardı.

Bu beyler bocalamalarıyla devrimi kaybedeceklerdi. Onu yalnız biz kurtardık. Ve şimdi açlık, Rodziyanko ve şürekâsının teslimini hazırladıkları Petrograd'ın kapılarını çalarken mi zaaf göstereceğiz?

"Ama demiryolu işçileriyle ve posta personeliyle sıkı bir bağımız bile yok. Bunların resmî temsilcileri Planson'lardır.[40] Posta ve demiryolları elimizde olmadan savaşı kazanmak mümkün müdür?. ..."

Güzel, güzel. Liber-Dan'lar bu yana, Planson'lar öte ya-

na. Ama *yığınlar* bu adamlara azıcık olsun güven göstermiş midir? Biz bıkmadan usanmadan bu liderlerin *yığınlara* ihanet ettiklerini göstermedik mi? Moskova seçimlerinde olduğu gibi sovyet seçimlerinde de yığınlar bize gelmek üzere bu liderlerden uzaklaşmadılar mı? Demiryolu işçileri ve postacılar yığını da açlık çekmiyor mu? Kerenski hükümetine grevle karşı koymuyorlar mı?

"28 Şubattan önce bu sendikalarla bir bağımız var mıydı?" diye "kötümsere" soruldu, o da iki devrimin kıyaslanamayacağını ileri sürerek yanıt verdi. Bu yanıt sadece soruyu soranın tutumunu güçlendirir. Çünkü bolşevikler binlerce kez *burjuvaziye* karşı proleter devriminin uzun bir hazırlık gerektirdiğinden sözetmişlerdir (ve bu görüşü, hareket anında unutmak üzere ileri sürmüş değillerdir). PTT ve demiryolları sendikalarının siyasal ve iktisadî yaşantısını nitelendiren şey, asıl, yığınların proleter unsurlarının küçükburjuva ve burjuva çevrelerden *ayrılmasıdır*. Önemli olan bu iki sendikayla "bağlantının" önceden sağlanması değildir, çünkü demiryolcuları ve PTT'liler yığınlarını ancak proleter ayaklanmanın zaferi tatmin edebilir.

"Petrograd'da sadece iki-üç günlük ekmeğimiz var. İsyancılara ekmek verebilir miyiz? ..."

Bu, (*her zaman* "kuşku duyma" eğilimi gösteren ve ancak deneyimle yanıldığı kanıtlanabilen) kuşkucuların sayısız gözlemlerinden, suçlunun günahlarını suçsuza yükleyen gözlemlerinden biridir.

Burjuvazi, Rodziyanko'lar ve benzerleri açlığı hazırlamaktadırlar ve ayaklanmanın açlıkla boğulacağı üzerinde hesap yürütmektedirler. Açlıktan kurtulmanın ancak bir yolu vardır, o da köylülerin köylerde büyük toprak sahiplerine karşı ayaklanmaları ve kentlerde de işçilerin kapitalistleri yenilgiye uğratmalarıdır. Açlıktan kurtuluşun başka yolu

olamaz. Ayaklanma olmadan tahıllar zenginlerin elinden *alınamaz*, onların baltalamalarına karşın taşınamaz, ahlâksız memurların ve zenginleşmekte olan kapitalistlerin direnci kırılamaz, sıkı bir denetim kurulamaz. Kapitalistlerin baltalamalarından durmadan *yakınmış* olan ve onlara ancak kendine *acındırmalarla* ve yakarmalarla karşı koyabilmiş olan "demokrasi"nin iaşe örgütlerinin ve bürokratik sisteminin tarihi, tek çözüm yolunun bu olduğunu gösterir.

Yakınmalardan ve yalvarmalardan *devrimci harekete* geçebilecek, muzaffer proleter devrimin gücünden başka güç yoktur dünyada. Ve proleter devrim ne kadar geciktirilirse, kararsızların ve işe yaramaz olanların bocalamaları da o ölçüde uzun sürecek, devrim o ölçüde daha büyük fedakârlıklar gerektirecek ve ekmeğin naklinin ve dağıtımının *örgütlenmesi* o ölçüde güçleşecektir.

"Ayaklanmada yavaşlık ölüm demektir". İşte ekonominin yıkılışı ve açlığın kapıyı çalması karşısında, işçileri ayaklanmadan *caydırma* (*yani onlara beklemeyi ve burjuvaziye bir kere daha güvenmeyi öğütleme*) *cüretini* gösterenlere verilecek yanıt budur.

"Cephedeki durumun da tehlikeli bir yanı yoktur. Askerler kendi başlarına bir ateşkes yapsalar bile, bu pek kötü bir şey olmayacaktır. ..."

Ama askerler ateşkesmeyeceklerdir. Ateşkesebilmek için siyasal bir iktidar gerekir, ve bunu da ayaklanma olmadan kurmanın olanağı yoktur. Askerlerin yapabilecekleri şey, mevzileri terkedip kaçmaktır. Cepheden aldığımız bütün raporlar bunun böyle olduğunu doğrulamaktadır. Rodziyanko'nun Wilhelm ile anlaşmasına yardımcı olma tehlikesine düşmeden ve ordunun *tam* çözülüp dağılmasına katkıda bulunmadan beklenemez, çünkü tam umutsuzluk durumuna düşecek olan askerler (*ve onlar bu durumdan pek uzak değil-*

dirler) yığınlar halinde askerden kaçacaklar ve her şeyi yüzüstü bırakacaklardır.

"Ama, eğer iktidarı aldıktan sonra ne bir ateşkes ne de demokratik bir barış elde edemezsek, belki de askerler bir devrimci savaş fikrini kabul etmeyeceklerdir. O zaman ne yapacağız? ..."

Şu ünlü özdeyişi anımsatan bir kanıt: bir aptal tek başına, on akıllının hep birlikte yanıtlandırabileceğinden on kere daha çok soru sorabilir.

Emperyalist savaş sırasında *iktidarın* karşılaşacağı güçlükleri hiç bir zaman yadsımadık, ama gene de her zaman proletaryanın ve en yoksul köylülerin iktidarını öne sürdük. Şimdi eylem anı gelince ilkelerimizden vaz mı geçeceğiz?

Her zaman şunu söyledik: bir tek ülkede kurulan proletarya iktidarı enternasyonal durumda ve o ülkenin ekonomisinde, aynı şekilde ordunun durumunda, ruhsal durumunda pek büyük değişikliklere neden olur, bugün bütün bunları "unutarak" devrimin "güçlükleri" karşısında dehşete mi kapılacağız?

"Genel kanıya göre, yığınlar sokağa dökülmek için yanıp tutuşmuyorlar. Aşırı gerici basının son derece yaygın bir durum alması kötümserliği doğrulayan belirtilerden biridir."

Kendini burjuvazinin saldığı korkuya kaptıranlar, elbette ki her şeyi ve her olayı sarıya boyanmış görürler. Önce marksist ölçütün yerine, aydın-izlenimci bir ölçüt koymakla başlanır, sonra, bütün ülkedeki ve enternasyonal konjonktürdeki sınıf mücadelesinin ve olayların akışının siyasal değerlendirilmesinin yerini, yığınların ruhsal durumu üstüne öznel izlenimler alır; ama parti çizgisinin siyasal sağlamlığı-

nın, değişmezliğinin *de* bu ruhsal durumunu özellikle devrimin kritik anlarında belirleyen bir *etken* teşkil ettiği "tam zamanında" unutulur elbette. Sorumlu önderlerin, yığınların bazı çevrelerindeki bocalamaları kendi yalpalamalarıyla, dün çok beğendiklerini bugün yıkmaya eğilim göstermeleriyle, gene kendilerinin yarattığını unutmak bazan "pek elverişli"dir.

İkinci olarak, —ki, bu durumda başta geliyor— karaktersiz kişiler, yığınların ruhsal durumundan sözederken:

"Genel kanıya göre" bu ruhsal durumun cansıkıcı ve yoğunlaşmış olduğunu;

"Genel kanıya göre" işçilerin, sovyetlerin çağrısına ve sovyetlerin savunulması uğruna bir tek insan gibi hep birden ayağa kalkacaklarını;

"Genel kanıya göre" işçilerin, kendi liderlerinin, önüne geçilmez olduğunun kesin bilincine varmış oldukları "son mücadele" hakkındaki kararsızlıklarından hoşnut olmadıklarını;

"Genel kanıya göre" yığınların umutsuzluğa çok yaklaşmış olduklarını, bunun da anarşizmin gelişmesine pek elverişli bir taban hazırladığını;

"Genel kanıya göre" bilinçli işçilerin *yalnız* gösteri *amacıyla, yalnız* orda burda çarpışma *amacıyla* sokağa inmeye karşı açıkça olumsuz bir tutumda olduklarını, çünkü, havada bir kısmî çatışmanın değil, düzenli genel bir kavganın yaklaşmakta olduğunun hissedildiğini, kısmî grev ve gösterilerin, deneyimle sabit yararsızlığının iyice anlaşıldığını eklemeyi unutuyorlar.

Ve bunun gibi.

Eğer, yığınların bu ruhsal durumunun karakteristiğini, devrimin altı ayı içinde sınıf mücadelesi, siyasal mücadele ve olayların gidişi bakımından ele alacak olursak, kendilerini burjuvazinin saldığı korkuya kaptıranların ne kadar yanlış perspektiflere sahip bulunduklarını açıkça görürüz. Bugün-

kü güncel perspektifler, 20-21 Nisandaki, 9 Hazirandaki, 3 Temmuzdaki perspektifler değillerdir; o zaman bizim, yani partinin, egemen olamadığımız (20 Nisanda), ya da durdurabildiğimiz ve barışçı bir gösteri şeklinde kanalize ettiğimiz (9 Haziran ve 3 Temmuzda) *kendiliğinden-gelme bir kaynaşma* vardı.

Bu olaylar sırasında, sovyetlerin *henüz* tarafımızdan kazanılmamış olduğunu; köylülerin *henüz* bolşevik yöntemine (ayaklanma) değil, Liber-Dan-Çernov yöntemine inandığını; bu yüzden halk arasında çoğunluğa sahip olamayacağımızı ve bu yüzden de ayaklanmanın henüz olgunlaşmamış olduğunu çok iyi biliyorduk.

Son ve kesin mücadele fikri, henüz bilinçli işçilerin çoğunluğunun aklına yatmamıştı; partinin hiç bir komitesi sorunu koymuyordu bile. Az bilinçli büyük yığına gelince, bu yığın kendi içine kapanmamıştı, henüz umutsuzların cesaretine sahip değildi, ve ancak, Kerenski ve burjuvaziyi "etkilemek" için bir "müdahalenin" yani bir gösterinin yeterli olacağı yolunda çocukça saf bir umutla kendiliğinden gelme bir *coşkunluk* ve kızgınlık duymaktaydı.

Ayaklanma için gerekli olan bu değildir; ayaklanma, bilinçli unsurların sonuna kadar savaşmak için pürüzsüz, kesin, değişmez ve sarsılmaz bir şekilde kararlı olmalarını ister; bundan böyle yarı-tedbirlerin kurtuluş getirmeyeceğini, hükümeti "etkileme"nin mümkün olmadığını, eğer bolşevikler kesin kararlı bir mücadelede kendilerini yönetmeyi beceremezlerse, ayaklanma için, açların "her şeyi tam bir anarşi içinde silip süpüreceklerini, hatta her şeyi ezeceklerini" *hisseden* yığınların sessiz umutsuzluğu gereklidir.

Ve işte işçileri *ve* köylüleri, kesin olarak bu deneyimle yetişmiş bilinçli unsurların yoğun ruhsal durumuna, yığınların kapitalistlere ve lokavtçı patronlara karşı hemen hemen umutsuz kinine devrimin gelişmesi götürmüştür.

Bolşevikliği taklit eden aşırı gerici basının kopuklarının

"başarıları" da bu şekilde açıklanabilir. Kralcılar proletarya ile burjuvazi arasında kesin savaşın yaklaşmakta olduğunu görerek seviniyorlar; bu, bütün devrimlerde böyle olmuştur ve hiç bir şekilde bundan kaçınılamaz. Eğer bu durum yüzünden insan kendini korkuya kaptırırsa, o zaman, yalnız ayaklanmadan değil, genel olarak proletarya devriminden vazgeçmek gerekir. Çünkü, bu devrim, kapitalist toplumda, bulanık suda balık avlamayı hesaplayan aşırı gericilerin hınzır sevincine neden *olmadan* olgunlaşamaz.

Bilinçli işçiler çok iyi biliyorlar ki, kralcılar burjuvaziyle elele çalışmaktadırlar, ve proletaryanın kesin zaferi (küçük-burjuvazinin inanmadığı, kapitalistlerin korktuğu, bolşeviklerin iktidarı koruyamayacakları kanısında olan gericiliği sabit politikacıların zaman zaman diledikleri zaferi) aşırı gericileri kesin olarak *yokedecektir;* bilinçli işçiler biliyorlar ki, bolşevikler iktidarı muhafaza edecekler ve iktidardan, savaşın kemirip bitirdiği insanlığa en büyük iyiliği sağlamak için yararlanmasını bileceklerdir.

Rodziyanko ile Suvorin'in birbirlerinin suç ortağı olduklarından ve rolleri paylaştıklarından kuşkulanacak aklıbaşında bir insan var mıdır?

Olaylar, Rodziyanko'nun Kerenski'yi parmağının ucunda oynattığını ve Rus cumhuriyeti ulusal basımevinin (gülmeyiniz!) İmparatorluk Dumasının kralcılarının aşırı gerici söylevlerini devlet hesabına yayınladığını tanıtlamadı mı? Bu olay, "kendi yarattıklarının" karşısında secde eden *Diyelo Naroda*'nın uşakları tarafından bile bütün çıplaklığıyla ortaya konulmuş değil midir? *Bütün* seçimlerin deneyimi göstermemiş midir ki, çarlıktan yana büyük toprak sahiplerinin organı, satılmış *Novoye Vremya*[41] kadetlerin seçim listelerini destekler?

Dün, ticaret ve sanayi sermayesinin (Elbette ki, partisiz olan: Vihliyayev'ler, Rakitnikov'lar, Gvozdev'ler ve Nikitin'ler kadetlerle blok kurmuyorlar. Tanrıya şükür! Par-

tisiz sanayi ve ticaret çevreleriyle kuruyorlar.), kadetlere, 300.000 rublelik küçük bir meblağ verdiklerini okumadık mı?

Duygusal bir açıdan değil sınıf mücadelesi açısından bakıldığında aşırıların bütün basını "Riyabuşinski, Milyukov ve şürekâsı" firmasının bir şubesinden başka bir şey değildir. Sermaye, bir yandan, Milyukov'ları, Zaslavski'leri, Potressov'ları ve benzerlerini, öte yandan ise aşırı gericileri satın alıyor.

Bu rezaletten, halkın aşırı gerici basın tarafından zehirlenmesi rezaletinden kurtulmak, proletaryanın başarısıyla mümkündür.

Açlıktan ve sürüp giden savaştan iler tutar yeri kalmamış ve işkence altında kıvranıp duran kalabalığın, gerici zehiri hırsla "içmesine" şaşılabilir mi?

Ezilen yığınlar arasında umutsuzluk *olmadan,* çöküntünün eşiğinde bulunan bir kapitalist toplumu kavramak mümkün müdür? İçinde bilinçsiz unsurların çok kalabalık olduğu yığınların umutsuzluğu, her çeşit zehirlerin tüketiminin her artışında kendi kendini ifade *etmez* olabilir mi?

Yığınların ruh durumundan sözederken kendi gevşekliklerini yığınlara yükleyenlerin durumunun tutulacak yanı yoktur. Yığınlar zamanın gelmesini bekleyen bilinçli unsurlar ile umutsuzluğa düşmeye hazır bilinçsiz unsurlara bölünmüştür; ama ezilen ve açlık çeken yığınlar gevşek, cansız *değillerdir.*

"Bir marksist parti, ayrıca, ayaklanmayı bir askerî komplo haline indirgeyemez. .."

Marksizm, son derece derinliği olan, son derece karmaşık bir öğretidir. Bu yüzden, marksizmle bağlarını koparanlarda, kendi "kanıtlarını" doğrular gibi görünen —özellikle kötü niyetle yapıldıkları zaman— Marx'tan aktarmalara sık sık raslanmasında şaşılacak bir şey yoktur. *Eğer* belirli bir

sınıfın siyasal partisi tarafından örgütlendirilmemişse, *eğer* örgütleyicileri genel olarak siyasal anı ve özel olarak da uluslararası durumu doğru biçimde değerlendirmemişlerse, *eğer* onlar halkın çoğunluğunun (olaylarla kanıtlanmış) sevgi ve güvenini kazanmamışlarsa, *eğer* devrimin izlediği seyir, küçük-burjuvazinin sınıflar arasında anlaşmanın olanağına ve etkinliğine olan inancını ve umutlarını kırmamışsa, *eğer* komplonun düzenleyicileri, "tam yetkiye sahip" ya da sovyetler gibi ulusun yaşantısında önemli bir yeri olan devrimci mücadele organları içinde çoğunluğu elde etmemişlerse; *eğer* (savaş halinde) orduda, halkın iradesine karşın, haksız bir kâr savaşı sürdüren bir hükümete karşı belirli bir düşmanlık duygusu yoksa; eğer ayaklanmanın sloganları ("bütün iktidar sovyetlere", "toprak köylüye", "savaş halinde bulunan bütün devletlere derhal yapılacak bir demokratik barış önerisi", "gizli anlaşmaların derhal yürürlükten kaldırılması", "gizli diplomasinin yasaklanması" vb.) büyük çoğunluk arasında yaygın değilse, *eğer* ileri bilinçte olan işçiler yığınların durumunun umutsuzluğuna kanaat getirmemişlerse ve köylülerin (önemli bir köylü hareketi ile ya da büyük toprak sahiplerine karşı ve onları savunan hükümete karşı büyük ölçüde bir ayaklanmayla kanıtlanan) desteğini sağlamamışlarsa; *eğer* iktisadî durum, bunalımın olumlu biçimde barışçı araçlarla ve parlamenter yoldan çözüme bağlanmasının ciddî olarak umulmasına izin veriyorsa (bu kadarı belki yeterlidir) askerî bir komploya girişmek blankicilikten başka bir şey değildir.

Bolşevikler İktidarı Koruyabilecekler midir? başlıklı (bugünlerde çıkacağını umduğum) broşürümde, Marx'tan, ayaklanma sorununa gerçekten uygun gelen ve bir "sanat" olarak ele alınan ayaklanmanın kurallarını saptayan bir metni aktardım.

Bahse girerim ki, bugün, askerî komplo diye bağırıp duran çığırtkanlar, silahlı ayaklanma "sanat"ıyla her bakım-

dan kınanmaya lâyık bir askerî komplo arasındaki farkı açıklamaya davet edilselerdi, yukarda söylenenleri yinelemekten öte bir şey yapamazlardı ya da işçileri kendilerine kahkahalarla güldürecek utanç verici bir duruma düşerlerdi. Hele bir deneyin, marksist bozuntuları. Hele bir "askerî komplo"yu *yeren* türkünüzü söyleyin bize bakalım!

SONSÖZ

Yukarıdaki satırlar, salı akşamı saat 8'de, pazar sabahı Petersburg'da çıkan gazeteleri aldığım zaman yazılmıştı, bu gazeteler arasında V. Bazarov'un makalesinin bulunduğu *Novaya Jizn* gazetesi de vardı. Bay V. Bazarov, "ileri gelen iki marksistin harekete karşı olduklarını belirttikleri, elle yazılmış bir bildirinin kentte elden ele dolaştığını" açıklıyor.

Eğer bu doğruysa, mektubumu çarşamba gününden önce alamayacak olan arkadaşlarımdan onu mümkün olan en kısa zamanda *basmalarını* dilerim.

Mektup basına gönderilmek üzere yazılmamıştı; kendileriyle haberleşme halinde bulunduğum parti üyeleriyle ancak bir konuşma niteliğindeydi. Ama, eğer (önceki gün bolşeviklere, dün menşeviklere oy veren ve ünlü birleşme kongresinde onları birbirleriyle bir araya getirmeyi hemen hemen başarmış olan), bizim partimizden olmayan ve bizim binlerce kez horgörüye lâyık gevşekliklerinden, laçkalıklarından ötürü alaya aldığımız *Novaya Jizn*'in kahramanları, eğer bu gibi adamlar, ayaklanma aleyhine ajitasyon yapan partimizin iki üyesinden bir *kâğıt* alıyorlarsa buna susulamaz. Biz de ayaklanma *lehinde* ajitasyon yapmalıyız. Adları bilinmeyenler kendilerini açıkça ortaya koysunlar, bu, sırf bütün bilinçli işçilerin alayları biçiminde olsa bile, utanç verici bocalamaları yüzünden lâyık oldukları cezayı görsünler. Bu mektubu Petrograd'a yollamadan önce ancak bir saat

kadar bir zamanım var, bu yüzden, kafasız *Novaya Jizn*'in zavallı kahramanlarının "yöntemler"inden birini, bir-iki sözcükle belirtmekle yetinmek zorundayım. Bay Bazarov, pek haklı olarak, "ayaklanma yığınlar arasında umutsuzluk ve umursamazlık yaratanlar tarafından hazırlanmıştır" diyen Riyazanov yoldaşla polemiğe kalkışıyor.

Bahtsız bir davanın bahtsız bir kahramanı "yanıt veriyor":

"Umutsuzluk ve umursamazlık hiç bir zaman yenilmiş midir?"

Novaya Jizn'in aşağılık budalaları. Tarihte, ezilen yığınların uzun zaman çekilen acılar yüzünden ve her türlü sıkıntının son haddini bulması yüzünden tam bir umutsuzluğa düşmedikçe umutsuz bir mücadelede muzaffer oldukları ayaklanma örnekleri biliyorlar mı acaba? Bu yığınların, parlamentoların evet-efendimciliği yüzünden, devrimin yerinde sayması yüzünden ve iktidar organları olan sovyetleri, birer sohbet ve buluşma yerine çeviren Liber-Dan'ların manevraları yüzünden umursamazlığa, kayıtsızlığa sürüklenmedikleri ne zaman görülmüştür?

Yoksa, *Novaya Jizn*'in aşağılık budalaları yığınlar arasında günlük ekmeklerine karşı, savaşın sürüp gitmesine karşı, köylülerin olacak olan toprağa karşı... *umursamazlığı, kayıtsızlığı* keşfedebilirler miydi acaba?

16-17 (29-30) Ekim 1917'de yazıldı.
Raboçi Put'un 19-20-21 Ekim (1-2-3 Kasım) 1917 tarihli 40-41-42. sayılarında yayınlandı.
İmza: *N. Lenin*

Gazetedeki Metne Uygundur

[DOKUZ]

BOLŞEVİK PARTİSİ ÜYELERİNE MEKTUP[42]

YOLDAŞLAR! 18 Ekim çarşamba günkü Petersburg gazetelerini henüz elde edemedim. Kamenev ve Zinovyev'in imzalarını taşıyan, partimize yabancı bir gazetede *Novaya Jizn*'de yayınlanan belgenin tam metni telefonla bana iletildiği zaman, öğrendiğim şeye ilkin inanmak istemedim; ama kuşkulanmam olanaksızdı ve bu mektubu, perşembe akşamı ya da cuma sabahı ellerine geçebilecek bir şekilde parti üyelerine göndermek fırsatından yararlanmak zorunda görüyorum kendimi, çünkü *grev kırıcılarının* bu kadar rezilce, akılalmaz bu davranışı karşısında susmak bir cinayet olacakti.

Pratik bir sorun ne kadar ciddiyse, grev kırıcısı olarak

hareket edenler ne kadar sorumlu ve "ünlü" kişilerse, bunların hareketi o ölçüde tehlikeli olur ve o ölçüde enerjik olarak bu grev kırıcıları defedilmelidirler, ve bunlar "itibarlı kişiler"dirler diye duraksama göstermek aynı ölçüde bağışlanmaz bir yanılgı olur.

Düşününüz bir kez, Partinin eylülden beri ayaklanma sorununu incelemekte olduğunu militanlar bilmektedirler. Adı geçen bu iki kişi tarafından herhangi bir mektubun ya da belgenin kaleme alındığından sözedildiğini kimse işitmemiştir. Ve bir de bakıyoruz ki, Sovyetler Kongresinin hemen hemen arifesinde iki ünlü bolşevik, çoğunluğa *karşı* —besbelli ki bu böyledir— Merkez Komitesi çoğunluğuna *karşı* dikiliyorlar. Bu, açıkça söylenmiyor, ama söylenmemesi daha da kötü; çünkü ima ile konuşmak daha da tehlikeli bir şey.

Kamenev ve Zinovyev'in imzalamış oldukları metin, Merkez Komitesine karşı çıktıklarını açıkça belli etmektedir; yoksa bildirileri bir anlam taşımazdı. M.K.'nin *hangi* kararına karşı çıkmaktadırlar? Bildiride söylenmiyor.

Niçin?

Nedeni açık: çünkü M.K., kararını yayınlamış değildir.

Bundan ne sonuç çıkar?

İki "muteber bolşevik", en nazik bir an olan 20 Ekim gününün arifesinde, partiye *yabancı* basında, daha doğrusu, bu sıra *burjuvaziyle elele İşçi Partisine karşı yürümekte olan* bir gazetede partinin yönetici merkezinin *yayınlanmamış* bir kararına saldırıyor.

Ama bu, bir Plehanov'un 1906-1907'de partiye yabancı olan basındaki bütün müdahalelerinden, partinin o kadar şiddetle mahkûm etmiş olduğu müdahalelerden *bin kez daha alçakça, milyon kez daha zararlı* bir şey. O sıralarda sözkonusu olan seçimlerdi, şimdi ise iktidarın ele geçirilmesi için ayaklanma sözkonusudur.

Ve işte böyle bir sorunda, partinin yönetici merkezi ta-

rafından alınan karardan *sonra* yayınlanmayan bu karara, partiye yabancı olan bir gazetede Rodziyanko'ların ve Kerenski'lerin önünde meydan okunmaktadır. Bundan daha hain bir grev kırıcı, bozguncu davranışı düşünülebilir mi?

Eğer bu sabık yoldaşlarla olan eski sıkı ilişkilerimden ötürü onları suçlamakta duraksama gösterseydim kendimi şerefsizliğe uğramış sayardım. Ben açıkça kendilerini artık yoldaş saymadığımı söylüyorum ve bunların partiden kovulmaları için Merkez Komitesinde ve kongrede olanca gücümle mücadele edeceğim.

Çünkü, hayatın gittikçe daha sık olarak ayaklanmayla yüzyüze getirdiği bir işçi partisinin, yönetici merkezinin yayınlanmamış kararları, kabul edildikten sonra, partiye yabancı olan basında eleştiriliyorsa ve böylelikle parti militanları arasında şaşkınlık ve kararsızlık yaratılıyorsa, o parti, ayaklanma gibi çetin bir görevi başaracak durumda değildir.

Bay Zinovyev ile Bay Kamenev varsınlar Kurucu Meclisten alınma on kadar yönünü şaşırmışla ya da Kurucu Meclis adayıyla kendi partilerini kursunlar. İşçiler böyle bir partiye girmeyeceklerdir, çünkü partinin birinci sloganı şöyle olacaktır:

"M.K.'nin genel toplantısında kesin savaşa girişme sorununda yenilgiye uğramış olan Merkez Komitesi üyelerinin, partiye yabancı olan basında partinin yayınlanmamış kararlarına saldırma yetkileri vardır."

Varsınlar *bu modele* uygun olarak kendi partilerini kursunlar; bizim Bolşevik İşçi Partimiz bundan ancak kazançlı çıkar.

Bütün belgeler yayınlandığı zaman, Kamenev ve Zinovyev'in grev bozguncusu olarak tutumları daha da açık olarak ortaya çıkacaktır. O zamana kadar işçiler kendi kendilerine şu soruyu sorsunlar:

"Diyelim ki, Bütün Rusya Sendikalar Konseyi bir ay tar-

tıştıktan sonra, %80'i aşan bir çoğunlukla bir grev hazırlamanın gerekli olduğuna, ama grevin tarihini ya da bu konuyla ilgili herhangi bir şeyi yayınlamamaya karar vermiş olsun. Diyelim ki, konseyin iki üyesi karar alındıktan *sonra*, "kişisel görüşlerini" yineleyerek, kararın yeniden gözden geçirilmesi için yerel gruplara yazmakla yetinmesinler, ama partiye *yabancı* gazetelere de mektuplarının bir suretini versinler. Ve nihayet diyelim ki, bunlar, bizzat partiye yabancı olan basında, henüz yayınlanmadığı halde alınmış olan kararara saldırsınlar; diyelim ki, kapitalistlerin önünde grevi kötülemeye girişsinler.

"İşçiler böyle grev kırıcılarını kendi çevrelerinden kovmakta duraksıyorlar mıydı?"

AYAKLANMA sorununa gelince, 20 Ekime bu kadar yakınken, sarıların, yabancı basındaki hareketinin ne kadar zararlı olduğu konusunda bu kadar uzaktan hüküm veremem. Hiç kuşku yok ki, pratik yönden zarar pek büyüktür. Bunu onarabilmek için her şeyden önce grev bozguncularını kovarak, bolşevik cephenin birliğini yeniden kurmak gerekir.

Ayaklanmaya karşı ileri sürülen ideolojik kanıtların zayıflığı, bunları günışığına çıkardığımız ölçüde belli olacaktır. Şu son günlerde *Raboçi Put* gazetesine bu konuyla ilgili bir yazı gönderdim, eğer gazetenin yazıkurulu bunun yayınlanmasına olanak görmüyorsa, parti üyeleri herhalde elyazısını okuyacaklardır.

Eğer bunlara kanıt denebilirse, bu "ideolojik" kanıtlar ikiye indirgenebilir: birincisi, Kurucu Meclisin "beklenmesi". Bekleyiniz bakalım, belki de beklemekle bir şeye varırsınız, işte hepsi bu. Belki de açlığa karşın, iktisadî kargaşalığa karşın, sabrının sonuna gelmiş askerlere karşın. Rodziyanko'nun Petrograd'ı Almanlara teslim etme hazırlıklarına karşın (ve lokavtlara da karşın) bekleyerek gene de

bir yere varılır.

"Belki, umudumuzu yitirmeyelim." İşte ileri sürdükleri kanıtların gücü bu kadar.

İkincisi, göze batan bir kötümserlik. Burjuvaların ve Kerenski'nin bütün işleri yolunda, bizde ise her şey kötü gidiyor. Kapitalistler iyi hazırlanmışlardır, işçiler ise berbat durumdadırlar. Askerî durum hakkında "kötümserler" avazları çıktığı kadar haykırıyorlar, "iyimserler" ise susuyorlar, kimse, grev kırıcılarından başka, Rodziyanko ve Kerenski önünde, gelişigüzel, bir şeyi açığa vurmakla gönül eğlendirme durumuna düşmüyor.

Zor günler. Görev ağır. İhanet vahim.

Ama her şeye karşın sorun çözüme bağlanacaktır, işçiler saflarını sıklaştıracaklar, köylü ayaklanması ve cephedeki askerlerin aşırı sabırsızlığı etkisini gösterecektir. Safları sıklaştıralım, proletarya muzaffer olmalıdır.

N. LENİN

18 (31) Ekim 1917'de yazıldı.
4 Kasım 1927'de *Pravda*'nın 182. sayısında yayınlandı.

[ON]

MERKEZ KOMİTESİ ÜYELERİNE MEKTUP[43]

Yoldaşlar!

Bu satırları durumun son derece nazik olduğu 24 Ekim akşamı yazıyorum. Bugün için ayaklanmayı geciktirmenin ölüm demek olduğu gün gibi apaçık ortadadır.

Yoldaşları bütün gücümle inandırma çabasındayım ki, şu anda, her şey kopma noktasına varmış bulunmaktadır ve öyle sorunlar gündeme girmiştir ki, bunları, ne konferanslar, ne de kongreler (sovyetler kongreleri olsa bile) çözüme bağlayamaz, bu sorunları ancak halklar, yığınlar, silahlanmış yığınların mücadelesi çözümleyebilir.

Burjuvazinin hizmetindeki Kornilov'ların saldırısı ve Verhovski'nin[44] görevden alınması, beklemenin mümkün ol-

madığını göstermektedir. Her ne pahasına olursa olsun, bu akşam, bu gece, yunkerleri (askerî öğrencileri) vb. silahtan tecrit ettikten sonra (eğer direnirlerse tepeledikten sonra) hükümeti tutuklamak gerekir.

Artık beklemek mümkün değildir. Bu, her şeyi kaybetmek tehlikesini göze almak olur.

Verhovski'yi kovan ve bir ikinci Kornilov komplosu kurmuş olan kornilovcu hükümete karşı *halkı* (bir kongreyi değil, ordu ve köylüler başta olmak üzere halkı) savunmak, işte iktidarı almanın ilk ve en yakın hedefi budur.

İktidarı kim almalıdır?

Bu o kadar önemli değil: iktidarı isterse *Askerî Devrimci Komite* ya da, ancak halkın çıkarlarının, ordunun çıkarlarının (derhal barış önerisi), köylülerin çıkarlarının (toprak hemen alınmalı ve özel mülkiyet kaldırılmalıdır), açların çıkarlarının gerçek temsilcilerine iktidarı devretmek istediğini açıklayan "başka bir kuruluş" alsın.

Bütün bölgeler, bütün alaylar, bütün kuvvetler, tam zamanında seferber olmalı ve Askerî Devrimci Komiteye ve Bolşevik Merkez Komitesine, iktidarın artık hiç bir durumda, hiç bir şekilde 25 Ekime kadar Kerenski ve şürekâsına bırakılmamasını emredercesine isteyen delegasyonlar göndermelidirler; bu iş kesin olarak bu akşam ya da bu gece kararlaştırılmalıdır.

Tarih, bugün kazanabilecek (ve bugün kesin olarak kazanacak) olan ama yarın çok şeyi, her şeyi kaybetme tehlikesinde olan devrimcilerin oyalanmasını, gecikmesini bağışlamayacaktır.

Bugün iktidarı ele geçirmekle, onu, sovyetlere karşı değil, sovyet için almış oluyoruz.

İktidarın alınması, ayaklanmanın işi olacaktır: onun siyasal hedefi daha sonra kesin olarak belirecektir.

25 Ekimin kuşkulu oylamasını beklemek zararlı ya da biçimsel bir davranış olur; bu gibi sorunları oylarla değil,

ama kuvvetle kesin çözüme bağlamak halkın hakkı ve görevidir; devrimin nazik anlarında kendi temsilcilerini beklemektense, onlara yol göstermek halkın hakkı ve görevidir.

Bütün devrimlerin tarihi bunu kanıtlamıştır ve *devrimin kurtuluşunun,* barış önerisinin, Petrograd'ın kurtuluşunun, açlığa karşı çarenin, toprağın köylülere devredilmesinin kendilerine bağlı olduğunu bilerek bu fırsat anının kaçmasına izin veren devrimciler en büyük cinayeti işlemiş olacaklardır.

Hükümet bocalıyor. Her ne pahasına olursa olsun *işini bitirmek* gerekir.

Eylemde duraklama ölüm demektir.

24 Ekim (Kasım) 1917'de yazıldı, 1924'de ilk kez, 1925'te Trotski'nin *1917* adlı kitabında yayınlandı.

Makinede yazılmış iki nüshaya uygundur.

NİSAN TEZLERİ
7-72

1 *Pravda*'nın 7 Nisan 1917 günlü 26. sayısında *N. Lenin* imzasıyla yayınlanan *Bu Devrimde Proletaryanın Görevleri* başlıklı yazı, Lenin'in 4 (17) Nisan 1917'de Tauride sarayındaki iki toplantıda okumuş olduğu ünlü tezlerini içermektedir (bolşeviklerin toplantısı ve Rusya İşçi, Asker Vekilleri Sovyetleri konferansında delege olan bolşeviklerin ve menşeviklerin ortak toplantısı). Bu yazı *Sosyal-Demokrat* (Moskova), *Proletarai* (Harkov), *Krasnoyarski Raboçi* (Krasnoyarsk), *Vperyod* (Ufa), *Bakinski Raboçi* (Bakû), *Kafkaski Raboçi* (Tiflis) gibi bolşevik gazetelerde ve başka yayın organlarında yayınlanmıştır. s. 9

2 *Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi* (*RSDİP*) *Örgüt Komitesi.* — Menşeviklerin yönetim merkezi; 1912'de likidatör menşeviklerin ve partiye karşı olan bütün grup ve akımların ortak kongresinde kurulmuştur. Menşevik partisinin 1917 Ağustosunda Merkez

Komitesinin seçilmesine kadar eylemde bulunmuştur. s. 11

3 *Edinstvo.* — 1917 Martından Ekim ayına kadar Petrograd'da çıkan günlük gazete, başka bir ad altında Aralık 1917'de ve Ocak 1918'de de yayınlanmıştır; başında G. Plehanov bulunuyordu. Savaşı sonuna kadar sürdürme politikasından yana aşırı sağ kanat menşevikleri birleştirdi ve geçici burjuva hükümetini kayıtsız şartsız destekledi; bu gazete, bolşevik partisine karşı çıkmıştır. s. 13

4 *Ruskaya Volya.* — Bazı büyük bankalar tarafından kurulan ve malî bakımdan beslenen burjuva günlük gazetesi. Bolşeviklere karşı en insafsız bir propaganda yürütüyordu. Lenin, bu gazetenin en iğrenç burjuva gazetelerinden biri olduğunu söylemiştir. Petrograd'da Aralık 1916'dan Ekim 1917'ye kadar yayınlandı. s. 14

5 Bkz: K. Marx-F. Engels, *Komünist Manifesto,* 1872 Almanya Yayınına Önsöz; K. Marx, *Fransa'da İç Savaş,* 1871'de Fransa'da İçsavaş konusunda, "Uluslararası Emekçiler Derneği Genel Konseyinin Bildirisi". F. Engels, A. Bebel'e Mektup, 18-28 Mart 1875 (*Gotha ve Erfurt Programlarının Eleştirisi,* s. 53-63). K. Marx, L. Kugelmann'a Mektuplar, 12 ve 17 Nisan 1871. s. 15

6 Lenin'in, *Taktik Üzerine Mektuplar, Birinci Mektup* adlı broşürü 1917'de Petrograd'da, bolşeviklerin malı olan *Priboy* yayınevinde yayınlandı. Bundan üç baskı yapıldı ve her üçüne de "Nisan Tezleri" ek olarak konmuştur. s. 16

7 *Pravda.* — 1912 baharında Petersburg işçilerinin girişimiyle kurulan yasal bolşevik günlük gazetesi. Petersburg'da yayınlanmıştır.

Birinci sayısının 22 Nisan (5 Mayıs) 1912'de çıkışından itibaren çarlık hükümeti *Pravda*'yı sekiz kez yasakladı, ama *Pravda* başka adlar altında çıkmaya devam etti. Emperyalist savaşın arifesinde, 8 (21) Temmuz 1914'te gazete yayınını durdurdu.

Şubat devriminden sonra, 5 (18) Mart 1917'de *Pravda* yeniden çıkmaya başladı. Bu kez gazete, bolşevik partisinin merkez organı olarak yayınlandı.

15 (28) Martta Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi (Bolşevikler) Merkez Komitesinin genişletilmiş bürosunun toplantısında, Stalin, *Pravda*'nın yazıkuruluna girdi. Nisan 1917'de, Rusya'ya dönüşünde Lenin gazetenin yönetimini üzerine aldı. 5 (18) Temmuzda gazetenin idarehanesi Junkerler ve Kazaklar tarafından tahrip edildi. Temmuz günlerinden sonra, Lenin illegal eyleme geçtiğinden, partinin merkezî organının yönetimini Stalin üzerine almıştır.

Temmuz-Ekim 1917 döneminde, geçici hükümetin kovuşturmasına uğrayan *Pravda* kerelerce ad değiştirmiş ve *Listok Pravdi,*

Proletari, Raboçi Put adlarıyla çıkmıştır. 27 Ekim (9 Kasım) tarihinden başlayarak, gazete gene *Pravda* adıyla çıkmaya başlamıştır. s. 17

8 Goethe'nin *Faust*'undan alınma bir parça. s. 20

9 *Majestelerinin muhalefeti,* kapitalist düzene ve kralın iktidarına sadık kalınakla birlikte parti ya da grup düşünceleriyle iktidardaki hükümeti desteklemeyen ve onun politikasına karşı çıkan burjuva milletvekillerinin azınlık muhalefeti için kullanılan İngiliz parlamenter deyimi. Bu parlamenter muhalefet taktiği, burjuva ve küçük-burjuva partiler tarafından yığınları aldatmak için geniş ölçüde kullanılır.

Bu deyimle Lenin, sözde emperyalist burjuvaziye karşı çıkıyor görünen, ama burjuva demokratik devrim sosyalist devrime dönüştüğü anda onu destekleyen, onunla, tıpkı burjuva demokratik devrimde kadetlerin çarlıkla uzlaşmaları gibi, anlaşmalara varan menşeviklerin ve sosyalist-devrimcilerin politikasını tanımlamaktadır. s. 23

10 *"Çar yok, işçi hükümeti var"*, 1905'te Parvus ve Trotski tarafından atılan anti-bolşevik slogan; bu, karşı-devrimci trotskizmin başlıca tezlerinden biri haline gelen köylü olmadan devrim sloganı, Lenin'in en sert eleştirilerine uğramıştır. s. 23

11 Bkz: Karl Marx, *Fransa'da İçsavaş,* Fransa'da 1871 içsavaşı konusunda "Uluslararası Emekçiler Derneği Genel Konseyinin bildirisi"; Friedrich Engels *1891 Sosyal-Demokrat Program Tasarısının Eleştirisi,* "Siyasî Talepler", bkz: *Gotha ve Erfurt Programlarının Eleştirisi,* s. 105-112. s. 24

12 Marksizm-leninizmin klasikleri, Blanqui'yi büyük bir devrimci ve sosyalizm yanlısı saymakla birlikte, onu, sektarizminden ve komplolar hazırlama yöntemlerinden ötürü eleştirmişlerdir. Blankicilik sınıf mücadelesine önem vermiyordu ve insanlığın ücretli kölelik boyunduruğundan kurtuluşunu, proletaryanın sınıf mücadelesinden değil, küçük bir aydın azınlığın komplosundan bekliyordu. s. 24

13 G. Plehanov'un *Anarşizm ve Sosyalizm* adlı kitabı ilkin 1894'te Almanca olarak yayınlandı. s. 25

14 1907 sonunda, *Oniki Yıl* başlığıyla Petesburg'da yayınlanan Lenin'in yapıtlarından seçmelerin birinci cildinde yayınlanan "Rus Marksizmi ve Sosyal-Demokrasisinde İki Eğilim" adlı yazı. s. 25

15 Meşrutî Demokrat Parti (Kadetler), Rusya'da başlıca burjuva partisi, liberal-kralcı burjuvazinin partisi, 1905 Ekiminde ku-

rulmuştur. Kendisine "halkçı özgürlük" partisi adını takarak sahte bir demokratizm arkasına gizlenen kadetler, köylüyü saflarına kazanma ve çarlığı meşrutî krallık şeklinde muhafaza etme yolunda çaba harcamışlardır. Ekim Sosyalist Devriminden hemen sonra, kadetler, karşı-devrimci komplolara giriştiler ve Sovyetler Cumhuriyetine karşı ayaklanmalar düzenlediler. s. 33

16 İma edilen Krilov'un *Kedi ve Aşçı* adlı masalıdır. s. 40

17 F. Engels, Bebel'e Mektup, 18-28 Mart 1875. Bkz: *Gotha ve Erfurt Programlarının Eleştirisi*, s. 53-63. s. 44

18 Bkz: K. Marx, *Fransa'da İçsavaş*, 1871 Fransa'da İçsavaş konusunda "Uluslararası Emekçiler Derneği Genel Konseyinin Bildirisi". s. 46

19 Manilovizm Gogol'ün *Ölü Canlar* adlı yapıtının kahramanı, büyük toprak sahibi Manilov'dan gelmedir. Kaygısızlığı, aşırı duygusallığı ve hafifliği ifade eder. s. 53

20 *Fabyenler.* — İngiltere'de 1884'te bir burjuva aydın grubu tarafından kurulan, reformist, aşırı oportünist "Fabyenler Derneği"nin üyesi. Bu dernek, adını, kesin sonuçlu savaşlar karşısında gerileyip uygun zamanı kollama taktiği ile ün salmış olan Romalı komutan Faibus Conctator'dan almıştır. Lenin'e göre, "Fabyenler Derneği, oportünizmin ve liberal işçi politikasının en son şeklini bulmuş ifadesidir". Fabyenler, proletaryayı sınıf mücadelesinden vazgeçiriyorlar, dönüşümler yoluyla kapitalizmden sosyalizme barış içinde tedrici geçişi savunuyorlardı. 1914-1918 Emperyalist Dünya Savaşı sırasında, fabyenler, sosyal-şoven bir tutum benimsemişlerdir. Fabyenlerin özellikleri için Lenin'in şu yapıtlarına bakınız: "J. Becker, J. Bietzgen, F. Engels. K. Marx ve Başkalarının F. Sorge'ye Mektupları" adlı kitabın Rusça çevrisine Önsöz (*Bütün Yapıtları*, Rusça, 4. baskı, s. 330-331), "Rus Devriminde Sosyal-Demokrasinin Tarım Programı" (*Bütün Yapıtları*, 4. baskı, c. XV. s. 154), "İngiliz Pasifizmi ve İngiliz Teori Düşmanlığı" (*Bütün Yapıtlar*, 4. baskı, c. XXI. s. 234) vb.. s. 53

21 *İşçi Partisi (Labour Party).* — Sendikalar, sosyalist parti ve gruplar gibi işçi örgütlerini birleştirerek parlamentoda işçilerin temsil edilmesini sağlamak amacıyla 1900 yılında kurulmuştur. Bu gruplaşmanın ilk adı "İşçi Temsil Komitesi" idi. 1906'da *Labour Party* adını aldı. İdeolojisi ve taktiği bakımından en oportünist, "özünde burjuva" (Lenin) bir örgüt olduğundan, *Labour Party* burjuvaziyle sınıf işbirliği politikasını açıkça izlemektedir. 1914-1918 Emperyalist Dünya Savaşı sırasında İşçi Partisi önderleri sosyal-şoven bir tutum benimsemişlerdir. Lenin bunları, "emperyalist

haydutluğun suç ortakları" olarak nitelemiştir.

İşçi Partisi 1924, 1929, 1945 ve 1950'de iktidara gelmiş ve her zaman İngiliz emperyalizminin politikasını uygulayan hükümetler kurmuştur. s. 53

22 *İşçi Ligası* ya da *Emek Ligası* (*Arbeitsgemeinschaft*). — Alman merkezcilerinin örgütü; Mart 1916'da Reichstag'daki resmî sosyal-demokrat gruptan ayrılan milletvekilleri tarafından kuruldu. Bu grup, 1917'de kurulan serbest sosyal-şovenleri haklı bulan ve onlarla birlikten yana olan Almanya Bağımsız Sosyal-Demokrat Partisinin merkezî çekirdeğini oluşturdu. s. 55

23 *Azınlıkçılar* ya da *Longuet'çiler*. — 1915'te kurulan Fransız sosyalist partisinin azınlık grubu, (Sosyal reformist Longuet yanlısı olan) Longuet'çiler merkezci kavramları benimsiyorlar ve sosyal-şovenlerle bir anlaşma politikasını uyguluyorlardı. Birinci Dünya Savaşı sırasında Longuet'çiler sosyal-pasifist bir tutum benimsemişlerdi. Rusya'da Ekim Sosyalist Devriminin zaferinin ertesi günü, bunlar, sözde proleter iktidarından yana olduklarını söylediler, ama gerçekte ona düşmandılar. Onlar sosyal-şovenlerle anlaşma politikasını izlemekte, bir haydutluk barışı olan Versay Barışını desteklemektedirler. Sol kanadın muzaffer olduğu Aralık 1920'deki Fransız Sosyalist Partisi kongresinde azınlıkta kalınca Longuet'çiler partisiz reformistlerle birlikte partiden ayrıldılar ve 2,5'uncu diye nitelendirilen Enternasyonale katıldılar ve bu enternasyonalin dağılmasından sonra da II. Enternasyonale girdiler. s. 55

24 *Independent Labour Party*. — 1893'te kurulmuştur. Başında James Cair Hardie, Ramsay MacDonald ve başkaları bulunmaktaydı. Burjuva partilere karşı bağımsızlığı savunan ILP, gerçekte "sosyalizmden bağımsız ama liberalizme bağımlı idi" (Lenin). 1914-1918 Emperyalist Dünya Savaşı sırasında, ILP, ilkin savaşa karşı bir bildiri yayınladı (13 Ağustos 1914). Bağımsızlar, 1915 Şubatında Entente devletlerin Londra'daki sosyalist konferansında kabul edilen sosyal-şoven karara katıldılar. O zamandan beri bağımsızların önderleri pasifist tümceler arkasına gizlenerek sosyal-şoven bir tutumu benimsemişlerdir. 1919'da III. Enternasyonalin kurulmasından sonra partinin sola kaymış olan yığınların baskısıyla ILP'nin yöneticileri II. Enternasyonalden çekilmeye karar verdiler. 1921'de bağımsızlar 2,5'uncu diye nitelendirilen Enternasyonale katıldılar ve bu da dağılınca yeniden II. Enternasyonale girdiler. s. 55

25 *Büyük Britanya Sosyalist Partisi* (BSP — British Socialist Party). — 1911'de Manchester'de kurulmuştur. BSP marksist zihniyette ajitasyon ve propagandada bulunma çabasını gösterdi.

"Bu parti liberallerden *gerçekten* bağımsız olan ve oportünist olmayan bir parti idi" (Lenin). Üyeleri az sayıda olduğundan ve yığınlarla bağları bulunmadığından, daha çok sekter bir niteliğe bürünüyordu.

1914-1918 savaşı sırasında partinin içinde iki eğilim belirdi: biri açıkça sosyal-şoven, ki Hyndman bunun başında idi, öteki ise A. İnkpin'in vb. başında bulunduğu enternasyonalist eğilim. Nisan 1916'da partide bir bölünme oldu. Hyndman ve yandaşları azınlıkta kaldılar ve partiden ayrıldılar. O andan başlayarak emperyalist savaşa karşı mücadele eden enternasyonalist unsurlar BSP'nin başına geçmişlerdi. 1920'de kurulan Büyük Britanya Komünist Partisinin kurulması inisiyatifi BSP'den gelmiştir.

[26] Zimmerwald Solu, Eylül 1915'de İsviçre'nin Zimmerwald kentinde toplanan enternasyonalci sosyalistlerin birinci kongresinde Lenin tarafından kurulmuştur. Lenin bu kongrenin uluslararası hareketin savaşa karşı gelişmesinde bir "ilk adım" olabileceğini söylüyordu. Bolşevikler, Lenin'le birlikte, Zimmerwald Solunda doğru ve sonuna kadar tutarlı bir tutum benimsiyorlardı. Bu grupta tutarsız enternasyonalistler de yok değildi. Bunların yanılgılarının eleştirisi için Lenin'in şu yazılarına bakınız: *Junius'un Broşürü Hakkında, Ulusların Kendi Kaderlerini Tayin Etme Hakkı Üzerine Tartışmanın Bilançosu, "Silahsızlanma" Sloganı Hakkında* (*Bütün Yapıtları*, 4. Baskı, c. 22, s. 291-301, 306-344 ve c. 23, s. 83-93). Aynı zamanda bkz: Stalin'in "Bolşevizmin Tarihinin Bazı Sorunları Üzerine" başlıklı mektubu (Stalin, *Les Questions du Léninisme*, Moskova, 1951, s. 532-548). s. 56

[27] *"Enternasyonal Grubu"*. — Birinci Dünya Savaşının başlangıcında K. Liebknecht, R. Luxemburg, C. Zetkine, F. Mehring gibi sol Alman sosyal-demokratlar tarafından kurulmuştur. Daha sonraları bu grubun adı "Spartaküs" olacaktır. Spartakistler yığınlar karşısında emperyalist savaşa karşı devrimci propaganda yapmışlardır; onlar Alman emperyalistlerinin uyguladıkları ilhak politikasını ve sosyal-demokrat önderlerin ihanetini suçlamışlardır. Bununla birlikte, spartakistler teorinin ve politikanın temel sorunlarında yarı-menşevik yanılgılardan kendilerini kurtaramamışlardır. Emperyalizmin yarı-menşevik teorisini geliştirdiler, marksist anlamıyla (yani ayrılmaya ve bağımsız devletler kurmaya kadar) ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı ilkesini kabul etmediler. Spartakistler emperyalizm çağında ulusal kurtuluş savaşları olanağını yadsıyorlardı, devrimci partinin rolünü küçümsüyorlar, hareketin kendiliğindenliği önünde boyun eğiyorlardı. Alman solları-

nın yanılgılarına ilişkin eleştirileri Lenin'in şu yapıtlarında bulunabilir: *Junius'un Broşürü Hakkında, Marksizmin Karikatürü ve "Emperyalist Ekonomizm", vb.*. (*Bütün Yapıtları*, 4. baskı, c. 22, s. 291-305 ve c. 23, s. 16-64), aynı zamanda bkz: Stalin'in "Bolşevizm Tarihinin Bazı Sorunları Üzerine" başlıklı mektubu (J. Stalin, *Les Questions du léninisme*, Moskova, 1951, s. 532-548). 1917'de spartakistler merkezci "bağımsızların" partisine girdiler ama örgütlenme alanında özerkliklerini korudular. 1918 Kasım devriminden sonra spartakistler "bağımsızlarla" arayı bozdular ve aynı yılın aralık ayında Alman Komünist Partisini kurdular. s. 56

28 *Amerika Sosyalist İşçi Partisi.* — 1876'da, I. Enternasyonalin Amerika seksiyonlarının, Sosyal-Demokrat İşçi Partisinin ve ABD'deki bir dizi sosyalist grupların birleşip kaynaşmasıyla kuruldu. Bu parti, sekter bir nitelik takınmıştır ve proleter yığınlarıyla geniş bağlar hiç bir zaman kuramamıştır. Birinci Dünya Savaşı sırasında, Amerika Sosyalist İşçi Partisi enternasyonalizme eğilim gösteriyordu. s. 57

29 Sözkonusu olan 1901'de kurulmuş (reformist ve oportünist) Amerika Sosyalist Partisinin devrimci azınlığıdır. Devrimci azınlık enternasyonalist bir tutum benimsemiş ve 1914-1918 emperyalist savaşına karşı durmuştur. Rusya'da Ekim devriminin etkisinde kalan bu parti, sol kanadını teşkil ederek, 1921'de Birleşik Devletler Komünist Partisinin girişkenliğini ele aldı ve bu, partinin merkezî çekirdeği oldu.

1914-1918 Birinci Dünya Savaşı sırasında Amerika Sosyalist Partisinin sağcı çoğunluğu emperyalist savaşı tutuyor ve Amerikan emperyalizminin politikasını destekliyordu. s. 57

30 "Tribune'cüler" Partisi. — Lenin, 1909'da kurulan Hollanda Sosyal-Demokrat Partisini böyle adlandırırdı. Başlangıçta Tribune'cüler Hollanda Sosyal-Demokrat İşçi Partisi içinde 1907'de *De Tribune* adlı gazeteyi yayınlayan ve bunun çevresinde toplanan sol kanadı oluşturdular. 1909'da partiden çıkarılınca Tribune'cüler bağımsız bir parti kurdular. Hollanda işçi hareketinin sol kanadını temsil etmelerine karşın, bunlar tutarlı bir devrimci parti değillerdi. 1918'de Hollanda Komünist Partisinin kurulmasına katıldılar.

1909'dan başlayarak *De Tribune* Hollanda Sosyal-Demokrat Partisinin ve 1918'den sonra da Komünist Partisinin organı oldu; bu gazete 1930'dan 1940'a kadar *Volksdagblad* (Halkçı Gazete) adı altında yayınlandı. s. 58

31 *İsveç Gençleri* ya da *Solların Partisi.* — Lenin, İsveç sosyal-demokrasisindeki sol eğilime bu adı takmıştı. Emperyalist Dün-

ya Savaşı sırasında "gençler"in tutumu enternasyonalist bir tutumdu; onlar Zimmerwald soluna katıldılar. Mayıs 1917'de İsveç Sol Sosyal-Demokrat Partisini kurdular. Bu partinin 1919 Kongresi, III. Enternasyonale katılma kararı aldı. Partinin devrimci kanadı, 1921'de III. Enternasyonale katılan İsveç Komünist Partisini kurdu. s. 58

32 *Tesniyaki.* — 1903'te Bulgar Sosyal-Demokrat Partisinin bölünmesinden hemen sonra kurulan Bulgaristan Devrimci Sosyal-Demokrat İşçi Partisi Lideri D. Blagoyev idi; sonraları parti Blagoyev'in öğretilileri G. Mimitrov, V. Kolarov ve başkaları tarafından yönetilmiştir. 1914-1918 döneminde *Tesniyakiler* emperyalist savaşa karşı çıktılar. 1919'da III. Enternasyonale katıldılar. s. 58

33 *Avanti.* — Günlük gazete, İtalyan Sosyalist Partisinin merkezî organı; Aralık 1896'da kurulmuştur. 1914-1918 Dünya Savaşı sırasında (pek tutarlı olmamakla birlikte) enternasyonalist bir tutum benimsedi, ama reformistlerle de bağını koparmadı. Halen İtalyan Sosyalist Partisinin merkezî organıdır. s. 58

34 Yukarıdaki öneri Lenin tarafından kaleme alındı ve Zürih Sosyal-Demokrat örgütlerinin kantonal kongresinde, İsviçre sol sosyal-demokratları adına önerildi (*Bütün Yapıtları*, 4. baskı, c. 23, s. 277). s. 58

35 *Die Glocke* ("Çan"), 1915'ten 1925'e kadar Alman Sosyal-Demokrat Partisinin üyesi ve Alman emperyalizminin ajanı sosyal-şoven Parvus (Helfand) tarafından Münih'te ve sonra da Berlin'de yayınlanan 15 günlük dergi. s. 60

36 Sözkonusu olan "Zimmerwald"çıların İsviçre'nin Kienthal kentinde 24 ile 30 Nisan 1916 tarihinde toplanan II. Enternasyonal kongresinde kabul edilen "yıkıma ve ölüme sürüklenmiş halklara" başlıklı bildiridir. s. 60

37 *Gençler Enternasyonali* (*"Jugend-Internationale"*), Zimmerwald Soluna katılan gençlerin sosyalist örgütlerinin uluslararası birliğinin organı; Zürih'de Eylül 1915'ten Mayıs 1918'e kadar çıkmıştır. s. 61

38 Lenin, burada, 7 (20) Nisan 1917 Petrograd Sovyeti Yürütme Komitesi toplantısında menşeviklerin, savaş masraflarını karşılamak üzere geçici hükümet tarafından kabul edilen "özgürlük istikrazı"nın lehine oy kullanmasından sözetmektedir.

39 Bkz: F. Engels *Internationales aus dem "Volksstaat"*ın (1871-1875) önsözü. s. 64

40 Bkz: Karl Marx ve Friedrich Engels, *Alman İdeolojisi. Gerçek Sosyalizm.* Bu deyim oradan alınmadır. s. 66

41 *RSDİP (B) Yedinci Kongresi (Nisan Konferansı.)* — Petrograd'da 24 ile 29 Nisan (7 ile 12 Mayıs) 1917 tarihleri arasında toplandı. Bu kongreye, partinin 80.000 üyesini temsil eden 133 aslî ve 18 de danışman delege katıldı. Bu, bolşeviklerin ilk yasal kongresi idi ve parti kongresi önemindeydi.

Lenin, burada, gündemdeki bütün temel sorunlar üzerinde raporlarını sundu ve konuşmalar yaptı. Kongre, Lenin'in, savaş, geçici hükümete karşı tutum, güncel durum, parti programının gözden geçirilmesi, toprak sorunu, savaşı sonuna kadar vardırma politikası yanlısı küçük-burjuvalar blokuna karşı enternasyonalistlerin birleşmesi, Sovyetler, ulusal sorun ve Borgbjerg'in önerisi ile ilgili karar tasarılarını kabul etti.

Stalin, güncel durum üzerine Lenin'in karar önerisinin lehinde konuştu ve ulusal sorun konusunda bir rapor sundu. Lenin ve Stalin, kongrede, sosyalist devrime karşı çıkan Kamenev ve Rikov'un menşevik ve teslimiyetçi tutumlarını suçladılar. Partinin ulusal sorundaki politikasına karşı duran ve savaşın başlamasından beri Buharin'le birlikte ulusal-şoven bir tutum benimseyen Piyatakov'un görüşlerini de sert biçimde eleştirdiler. Piyatakov ve Buharin, ulusların kendi kaderlerini tayin etme hakkına karşıydılar. Lenin, Bolşeviklerin Zimmerwald'çılarla işbirliğini savunan ve yeni bir enternasyonalin örgütlenmesine karşı koyan Zinovyev'i sert biçimde eleştirdi. Kongre, çalışmalarının temeli olarak, Lenin'in Nisan Tezleri'ni kabul etti ve devrimin tüm temel sorunlarında partinin çizgisini belirledi ve burjuva demokratik devrimin sosyalist devrime dönüştürülmesi amacıyla mücadele için partiyi bileli. s. 69

42 *Soldatskaya Pravda.* — Bolşeviklerin günlük gazetesi. Birinci sayısı 15 (28) Nisan 1917'de yayınlanmıştır. RSDİP (B) Petrograd komitesi askerî örgütünün organıdır; 19 Mayıs (1 Haziran) 1917'den itibaren RSDİP (B) Merkez Komitesi askerî örgütünün organı oldu. Temmuz 1917 günlerinde gazetenin idarehanesi tıpkı *Pravda*'nınki gibi geçici hükümet tarafından tahrip ettirildi. Temmuz 1917'den Ekim ayına kadar *Raboçi İ Soldat* ve *Soldat* adlarıyla yayınlandı. Ekim devriminden sonra gazete eski adıyla çıktı. Mart 1918'de yayınına son verdi. s. 70

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
EKİM DEVRİMİNİN DÜZENLEYİCİSİ OLARAK PARTİ

1 Lenin'in *Bolşevikler İktidarı Almalı mıdırlar* ve *Marksizm*

ve Ayaklanma adlı mektupları, Merkez Komitesinin 15 (28) Eylül 1917 günlü oturumunda görüşüldü. Lenin'in mektuplarından sadece bir tek nüshasının saklanması önerisi oya sunuldu. Toplantı. 4 aleyhte ve 6 çekimser oya karşı 6 oyla bu öneriyi kabul etti. Partinin sosyalist devrimi amaç olarak tayin etmesine karşı olan Kamenev, oturumda, Lenin tarafından sunulan silahlı ayaklanmaya geçme önerilerine karşı bir karar tasarısı sundu. Merkez Komitesi, Kamenev'in karar tasarısını kabul etmedi. s. 141

[2] Adı geçen tarihler şu olaylarla ilgilidir: 6 Mayısta, birinci geçici koalisyon hükümetinin kurulduğu bildirildi; 31 Ağustosta Petrograd İşçi ve Asker Vekilleri Sovyeti, bir sovyetler hükümetinin kurulmasını isteyen bir karar aldı; İşçi ve Asker Vekilleri Sovyetlerinin Merkez Yürütme Komitesi ve Rusya Köylü Vekilleri Sovyetinin Yürütme Komitesi —her ikisi de sosyalist-devrimci ve menşevik olan bu komiteler— tarafından Demokratik Konferansın toplantı tarihi *12 Eylül* olarak saptandı. Konferans 14 ve 22 Eylül (27 Eylül ve 5 Ekim) 1917 tarihleri arasında Petrograd'da yapıldı. s. 142

[3] *Sosyalist-Devrimci* (S-D). — 1901 sonu, 1902 başında, çeşitli popülist çevre ve grupların ("Sosyalist-Devrimciler Birliği", Sosyalist-Devrimciler Partisi ve ötekilerin) birleşmesi sonucunda kurulmuş olan parti. İdeolojik programı, popülizmle revizyonizmin eklektik bir alaşımıdır. Birinci Dünya Savaşı sırasında sosyalist-devrimciler, sosyal-şoven bir tutum benimsemişlerdir.

1917 Şubat devriminin zaferinden sonra, menşeviklerle blok kuran S-D, geçici hükümeti, bu burjuvazinin ve büyük toprak sahiplerinin karşı-devrimci hükümetini kuvvetle desteklediler; S-D liderleri (Avksentiev, Kerenski ve Çernov) geçici hükümete girdiler. S-D, köylülerin büyük toprak mülkiyetine karşı mücadelelerini desteklemediler; S-D'li bakanlar, toprak sahiplerinin taleplerine katılarak, topraklarına elkoyan köylülere karşı tenkil birlikleri gönderdiler.

1917 Kasımı sonunda sosyalist-devrimcilerin sol kanadı, Sol Sosyalist-Devrimciler adıyla bağımsız bir parti oluşturdular. Köylü yığınları arasındaki etkilerini devam ettirmeye çalışan Sol S-D, sovyetler iktidarını sözde tanıdılar ve bolşeviklerle anlaşmaya vardılar. Az sonra sovyetler iktidarına karşı savaş açtılar.

Yabancı askerî müdahale ve içsavaş döneminde S-D karşı-devrim hizmetinde büyük çabalar gösterdiler ve müdahalecilere ve beyaz muhafızlara yardım ettiler, karşı-devrimci komplolar hazırladılar, sovyet devletinin ve Komünist Partisinin liderlerine karşı

terörist hareketler düzenlediler; içsavaş sonunda, S-D ülke içinde ve beyaz muhafızlar kampında sovyet devletine karşı düşmanca eylemlerini sürdürdüler. s. 142

4 *Rusya Demokratik Konferansı* sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin egemen durumda oldukları sovyetlerin merkez yürütme komitesi tarafından iktidar sorununa karar vermek bahanesiyle, asıl amacı yığınların gittikçe büyüyen devrimci atılımına bir saptırıcı bulmak üzere toplandı. Konferans, önce, 12 (25) Eylül olarak saptandı, sonra ertelendi ve 1917 yılında 14 Eylül-22 Eylül (27 Eylül-5 Ekim) arasında Petrograd'da yapıldı. Konferansa 1.500'den fazla temsilci katılıyordu. Menşeviklerin ve sosyalist-devrimcilerin liderleri küçük-burjuva ve burjuva örgütler lehine olarak işçi ve köylü temsilcilerinin sayısını azaltmak için mümkün olan her şeyi yaptılar, böylece onlar konferansta çoğunluğu elde ettiler.

Rus Sosyal Demokrat (Bolşevik) İşçi Partisi Merkez Komitesi 3 (16) Eylül toplantısında, konferansa katılmaya karar verdi ve partinin taban örgütlerine, "Konferansta partimizin temsilcilerinin mümkün olduğu kadar kalabalık ve mümkün olduğu kadar birlik halinde bir grup olarak katılmalarını sağlamak için bütün çabaların sarfedilmesi" gerektiğine işaret eden bir genelge yolladı. Konferansa katılmayı kabul ederken, bolşevikler, menşevikleri ve sosyalist-devrimcileri suçlamak için konferans kürsüsünden yararlanmak istiyorlardı.

RSDİP(B) Merkez Komitesine, Petrograd ve Moskova komitelerine gönderdiği "Bolşevikler İktidarı Almalı mıdırlar?" başlıklı mektubunda ve RSDİP(B) Merkez Komitesine gönderdiği "Marksizm ve Ayaklanma" başlıklı mektupta Lenin, bolşeviklerin Demokratik Konferans karşısındaki tutumlarını belirliyor.

Konferans, parlamenter düzenin Rusya'da kurulduğu izlenimini verecek bir ön-parlamento (Geçici Cumhuriyet Konseyi) kurulmasına karar verdi. Oysa bizzat geçici hükümet tarafından kabul edilen bir kararnameye göre, ön-parlamento, hükümetin yanında ancak istişarî bir rol oynayacaktı. Parti Merkez Komitesi tarafından toplantıya çağrılan Demokratik Konferansa katılan bolşeviklerin toplantısında, 50'ye karşı 77 oyla ön-parlamentoya katılma kararı alındı.

"Sahtekârlığın Şampiyonları ve Bolşeviklerin Yanılgıları", "Bir Yazarın Notları", "Partimizin Yanılgıları" ve "Bunalım Olgunlaşmıştır" başlıklı yazılarında Lenin, Demokratik Konferans konusunda bolşevikler tarafından işlenen taktik yanılgıları eleştirdi; Lenin, açıkça bolşeviklerin ön-parlamentoyu terketmelerini istedi ve bütün çabaların ayaklanmanın hazırlanmasına sarfedilmesinin ge-

reğini belirtti. Merkez Komitesi Lenin'in önerisini inceledi ve ön-parlamentoya katılmayı savunan Kamenev, Zukov ve ötekilerin muhalefetine karşın, temsilcilerini, ön-parlamentodan çekmeye karar verdi. Ön-parlamentonun açılış günü olan 7 (20) Ekimde, bolşevikler, bir bildiri okudular ve parlamentoyu terkettiler. s. 142

5 Geçici Hükümet 2 (15) Mart 1917 günlü bir bildiri ile Kurucu Meclisin toplantıya çağrılacağını bildirmişti; 14 (27) Haziran tarihinde geçici hükümetin bir kararı ile seçimler 17 (30) Eylül 1917 olarak saptanmıştı. Bununla birlikte, ağustosta, geçici hükümet, seçimleri 12 (25) Kasım 1917 tarihine erteledi.

Kurucu Meclis seçimleri, saptanılan tarihte, 12 (25) Kasım 1917'de, Ekim Devriminden sonra yapıldı. Bu seçimler, devrimden önce hazırlanmış olan listelere göre ve geçici hükümet tarafından kabul edilmiş olan yönetmeliğe uygun olarak yapıldı. Bu, henüz halkın önemli bir kısmının, başarılmış olan sosyalist devrimin kapsamını anlamamış olduğu bir dönemdi. Sağ sosyalist-devrimciler, bundan yararlanmakta kusur etmediler ve eyaletlerde olsun, başkentten ve sanayi merkezlerinden uzak bölgelerde olsun oyların çoğunluğunu aldılar. Kurucu Meclis 5 (18) Ocak 1918'de Sovyetler Hükümeti tarafından Petrograd'da toplantıya çağrıldı. Rusya Merkez Yürütme Komitesi tarafından önerilen "Emekçi ve Sömürülen Halkın Hakları Bildirisi"ni reddedince ve sovyetler iktidarını tanımamakta direnince, çoğunluğu karşı-devrimci olan Kurucu Meclis, Rusya Merkez Yürütme Komitesinin kararıyla 6 (19) Ocak 1918'de lağvedildi. s. 142

6 F. Engels, *Almanya'da Devrim ve Karşı-Devrim.* Bu yapıt, Engels tarafından yazılarak 1851-1852'de bir makaleler dizisi halinde *New York Daily Tribune* gazetesinde yayınlandı. Makaleler, Marx tarafından imzalanmıştır. Marx, bu konu hakkında kendisi bir şey yazmak niyetindeydi. Ama iktisadî araştırmalar bütün zamanını aldığından bu işi Engels'e devretti. Çalışması sırasında Engels, her zaman Marx'a danışıyordu. Marx makaleleri yayınlanmadan önce okuyordu. Bu durum, ancak, Marx ile Engels arasındaki mektuplar yayınlandığı zaman anlaşıldı. s. 143

7 *Blankicilik.* — Önderi ütopik sosyalizmin yüce temsilcisi Louis Auguste Blanqui (1805-1881) olan Fransız sosyalist hareketinde bir akım. Blankiciler insanlığın "ücretli kölelikten proletaryanın sınıf mücadelesiyle değil bir aydın azınlığın komplosu sayesinde kurtulacağına" (Lenin) inanıyorlardı. Bir avuç komplocunun eylemini devrimci bir partinin eyleminin yerine koyan blankiciler ayaklanma için gerekli koşulların var olup olmadığını doğru olarak sap-

tayamıyorlar ve yığınlarla bağı ihmal ediyorlardı. s. 145

[8] Lenin, burada, Petrograd'da 3 ve 4 (16 ve 17) Temmuz 1917 tarihindeki gösterileri ima etmektedir. Tahmin edildiği gibi, Rus birliklerinin cephedeki saldırısı başarısızlığa uğradı. Daha başından başarısızlığa mahkûm olan bu saldırının yapılmasını emretmiş olan geçici hükümetin icraatı karşısında öfkeye kapılan askerler, bahriyeliler ve işçiler sokağa indiler. İlk harekete geçen Vıyborgkaya Storona mahallesindeki Petrograd birinci makineli alayı oldu (3 (16) Temmuz). Gösteri silahlı ayaklanma şeklini alma tehlikesi gösteriyordu.

Bu dönemde, Bolşevik Partisi, devrim bunalımının henüz olgunlaşmadığı düşüncesiyle silahlı ayaklanmaya karşıydı. 3 (16) Temmuz günü öğleden sonra saat dörtte toplantıya çağrılan Merkez Komitesi hareketlere ve gösterilere girişmekten vazgeçilmesine karar verdi. Aynı zamanda toplanmakta olan Petrograd kenti bolşeviklerinin II. konferansı da aynı kararı aldı. Konferans delegeleri, fabrikalara ve mahallelere giderek yığınları gösterilere katılmaktan vazgeçirmeye çalıştılar. Ama hareket daha o zaman genişlemişti ve durdurmanın olanağı yoktu. Yığınların ruh haletini gözönünde tutan Merkez Komitesi, Petersburg Komitesi ve askerî örgüt ile de anlaşarak 3 (16) Temmuz akşamı geç vakit harekete barışçı ve örgütlü bir karakter kazandırmak amacıyla katılma kararı aldı. Bu sırada Lenin Petrograd'da değildi; sürmenajdan hastalanmıştı. Birkaç gün dinlenmek üzere kentten ayrılmıştı. Olayları öğrenince genişlemekte olan hareketi doğrudan doğruya yönetmek için 4 (17) Temmuz sabahı başkente acele geldi.

Aynı gün 500.000 insan, "bütün iktidar sovyetlere" gibi bolşevik sloganlarını haykırarak gösterilerde bulundular. Gösterilere katılanlar, Sovyetler Merkez Yürütme Komitesinden iktidarı almasını istediler. Ama sosyalist-devrimciler ve menşevikler bunu reddettiler.

Sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin egemen oldukları Merkez Yürütme Komitesinin de rızasıyla geçici hükümet göstericilere karşı subay adayı ve Kazak birliklerini sevketti ve bunlar, silahsız göstericilere ateş açtı. Geçici hükümet yığınların hareketini ezmek için cepheden karşı-devrimci birlikler getirtti.

4-5 Temmuz gecesi Lenin'in başkanlığında yeralan Merkez Komitesi ve Petrograd Komitesinin bir toplantısında gösterileri durdurma kararı alındı. Bu, kuvvetlerin büyük kısmını yenilgiden korumak için uygun anda ricat etme kararıydı. Sosyalist-devrimciler ve menşevikler, pratikte tenkilcilerin suç ortakları oldular. Gös-

teriler bastırılınca burjuvazi ile birlikte bolşevik partisine karşı saldırıya geçtiler. *Pravda, Soldatskaya Pravda* ve öteki bolşevik gazeteleri geçici hükümet tarafından yasaklandı. İşçilerin parasıyla kurulan "Trud" matbaası tahrip edildi. Geçici hükümet işçileri silahsızlandırmaya girişti. Yığın halinde tutuklamalar, evlere baskınlar ve katliamlar birbirini izledi. Devrimci birlikler Petrograd garnizonundan çekilip cepheye gönderildi.

Temmuz günlerinden sonra iktidar tam olarak karşı-devrimci geçici hükümetin eline geçti ve Sovyetler ancak bağımlı bir rol oynayabildiler. İktidarın yığın niteliği sona ermişti. Devrimin barışçı dönemi son bulmuştu. s. 146

[9] Yani Petrograd ve Moskova. s. 147

[10] Burjuvaların ve büyük toprak sahiplerinin kışkırttıkları, 1917 Ağustosundaki karşı-devrimci başkaldırma sözkonusu ediliyor. Komplo çarlık ordusunun generali, başkomutan Kornilov tarafından yönetildi. Asiler, Petrograd'ı ele geçirmeyi, bolşevik partisini yıkmayı, Sovyetleri dağıtmayı ve ülkede, krallığın yeniden ihya edilmesini gerçekleştirmek üzere, askerî bir diktatörlük kurmayı hesaplıyorlardı. Geçici hükümetin başkanı Kerenski, komploya katıldı, ama ayaklanma başlayınca, karşı-devrimcilerin kendisini de temizleyeceklerinden korkarak, işin içinden ustaca sıyrıldı. Ve Kornilov'un geçici hükümete karşı başkaldırdığını ilân etti.

Ayaklanma 25 Ağustosta (7 Eylülde) başlamıştı. Kornilov 3. Süvari Birliğini Petrograd üzerine sürdü. Bizzat başkentte Kornilov'un karşı-devrimci örgütleri de başkaldırmaya hazırlanıyorlardı.

Bolşevik Partisi, yığınları, Kornilov'a karşı ayaklandırırken, geçici hükümeti ve onun suç ortakları sosyalist-devrimcileri ve menşevikleri, ifşa etmekten geri kalmadı. Bolşevik Partisinin Merkez Komitesinin çağrısı üzerine Petrograd işçileri, devrimci asker ve bahriyeliler, isyancılara karşı dikildiler. Petrograd işçileri hemen Kızıl Muhafız birlikleri teşkiline başladılar. Bazı bölgelerde devrimci komiteler ortaya çıktı. Kornilov birliklerinin saldırısı durduruldu. Bolşevikler tarafından yürütülen propaganda sayesinde kornilovcu askerler çözülüp dağılıyorlardı.

Kornilov ayaklanması (*putsch*), Bolşevik Partisi tarafından örgütlendirilen işçi ve köylüler tarafından bastırıldı. Yığınların baskısı ile geçici hükümet, Kornilov ve suç ortaklarının tutuklanması ve mahkeme huzurunda sorguya çekilmeleri için bir buyrultu çıkarmak zorunda kaldı. s. 147

[11] *Kadetler*, meşrutiyetçi-demokrat partinin, Rusya'daki kralcı liberal burjuvazinin en başta gelen partisinin üyeleri. Parti, 1905 Eki-

minde kurulmuştu; burjuvazinin, zemstvolardan gelen toprak sahiplerinin ve aydın burjuvaların temsilcilerini içine alıyordu. Milyukov, Muromtsev, Maklakov, Şingarev, Struve kadetlerin başta gelen liderleri arasındaydı. Zamanla, kadetler, emperyalist burjuvazinin partisi haline geldiler. Birinci Dünya Savaşı sırasında çar hükümetinin ilhakçı dış politikasını etkin olarak desteklediler. Şubat devrimi sırasında krallığı kurmaya çalıştılar. Geçici burjuva hükümetinde egemen bir yer tutan kadetler halka karşı, karşı-devrimci bir siyaset izlediler.

Ekim Devriminin zaferinden sonra, kadetler, karşı-devrimci her müdahalede ve müdahalecilerin her kampanyasında yer alarak uzlaşmaz halk düşmanları oldular. Müdahalecilerin ve beyaz muhafızların yenilgisinden sonra da karşı-devrimci eylemlerini durdurmadılar. s. 148

12 *Aleksandra Tiyatrosu*, Demokratik Konferansın toplandığı Petrograd tiyatrosu.

Pierre-Paul kalesi Neva üzerinde ve Kış Sarayının karşısında bulunan kale; çarlık zamanında siyasal mahkûmlar bu kaleye hapsediliyordu; kalede, muazzam bir askerî fabrika ve mühimmat deposu vardı ve Petrograd'ın önemli stratejik bir noktasını teşkil ediyordu. Şimdi, devrimin tarih müzesi olarak kullanılmaktadır. s. 151

13 *Vahşî Tümen.* — 1914-1918 savaşı sırasında Kuzey Kafkasya'nın dağ halkları arasından başlayarak toplanan gönüllülerden meydana getirilmiştir. General Kornilov Petrograd'a karşı saldırısında bunları mızrak demiri gibi kullanmaya çalıştı. s. 151

14 *Gazette de la Bourse, Birjevye Viyedemosti.* — 1880'de Petersburg'da kurulan, önce haftada üç, sonra dört kez, nihayet her gün çıkmaya başlayan bir burjuva gazetesi. 1902'den beri haftada iki kez çıkmıştır. Gazetenin adı, ilke yoksunluğunun, satılmışlığın eşanlamı haline gelmiştir. Şubat devriminden sonra, gazete, Bolşevik Partisine ve Lenin'e iftira etmekte büyük bir maharet kazanmıştır. 1917 Ekimi sonunda Petrograd Sovyeti nezdindeki Askerî Devrimci Komite tarafından yasaklanmıştır. s. 153

15 *Reç* ("Söz"). — Kadetlerin partisinin organı, 23 Şubat (8 Mart) 1906'da Petrograd'da çıkmaya başlayan günlük gazete. 1917 Şubat devriminden sonra geçici hükümetin iç ve dış siyasetini etkin biçimde desteklemiş, Lenin'e ve Bolşevik Partisine karşı bir zulüm kampanyası yürütmüştür. Gazete, Petrograd Sovyeti nezdindeki Askerî Devrimci Komite tarafından 26 Ekim (8 Kasım) 1917'de yasaklanmıştır. Bundan sonra 1918'e kadar *Naşa Reç, Svobodnaya*

Reç, Vek, Novaya Reç, Naş Vek adlarıyla yayınlanmıştır. s. 154

[16] Lenin, şu olayları ima ediyor. 20 Nisan (3 Mayıs)'da gazeteler, Dışişleri Bakanı Milyukov'un müttefik devletlere verdiği ve geçici hükümetin çarlık hükümetinin bütün anlaşmalarına saygı göstereceğini ve kesin zafere kadar savaşa devam edeceğini doğruladığı notayı yayınladılar. Geçici hükümetin emperyalist siyaseti, emekçi yığınlarının nefretini uyandırmıştı. 21 Nisan (4 Mayıs)'da Bolşevik Partisinin çağrısıyla, Petrograd işçileri işi bıraktılar ve barış lehinde gösteride bulundular. 100.000'den fazla işçi ve asker, gösteriye katıldı. Moskova'da Urallar'da, Ukrayna'da, Kronştad'da da gösteriler yapıldı. Milyukov'un notasına karşı protesto kararları, birçok kentlerin sovyetlerinden Petrograd Sovyetinin adresine yağdı.

Nisan gösterileri siyasal bir bunalımın başlangıç noktası oldu. Yığınların tepkisiyle Bakan Milyukov ve Bakan Guçkov istifa etti. 5 (18) Mayısta ilk koalisyon hükümeti kuruldu, bu hükümette on kapitalist bakanın yanında, uzlaşma taraftarı partilerin liderleri, sosyalist-devrimci Kerenski ve Çernov, menşevik Tsereteli ve Skobelev de yer alıyorlardı. Burjuva hükümet, açıkça burjuvaziden yana geçen sosyalist-devrimciler ve menşevikler sayesinde kurtuldu. s. 155

[17] *Raboçaya Gazeta* ("İşçilerin Gazetesi"). — Petrograd'da 7 (20) Marttan 30 Kasıma (13 Ocak) kadar yayınlanan menşeviklerin organı günlük gazete. 30 Ağustostan (12 Eylül) itibaren menşevik Merkez Komitesinin organı olmuştur. Gazete geçici burjuva hükümetini tutuyor, Bolşevik Partisine ve onun başı Lenin'e karşı mücadele ediyordu. Ekim devrimine Sovyetler iktidarının kuruluşuna karşı düşmanca bir tutum aldı. s. 155

[18] *Diyelo Naroda* ("Halkın Davası"). — Sosyalist-devrimci partinin organı; Petrograd'da, 1917 Martından 1918 Temmuzuna kadar birkaç kez ad değiştirerek yayınlanan günlük gazete. Savaşı sonuna kadar sürdürme siyasetini ve uzlaşma siyasetini övüyordu. Bu gazete, Ekim 1918'de Samara'da (4 sayı), Mart 1919'da Moskova'da (10 sayı) yeniden yayınlandı. Karşı-devrimci eyleminden dolayı yasaklandı. s. 156

[19] *Proletarskoye Diyelo* ("Proletarya Davası"). — Günlük gazete, Kronştad İşçi ve Asker Vekilleri Sovyeti bolşevik fraksiyonunun organı; 1917'de, Kronştad'ın bolşevik gazetesi *Golos Pravdi* ("Gerçeğin Sesi"), yerine çıkmıştır, Temmuz günleri sırasında geçici hükümet tarafından yasaklanmıştır. s. 156

[20] 9 (22) Haziran 1917'de, Rusya Sovyetleri I. Kongresi Bolşevik

Merkez Komitesi tarafından 10 (23) Haziran 1917 günü için saptanan gösteriyi yasakladı. Gösteri hakkındaki karar, 8 (21) Haziranda, RSDİP (B) Merkez Komitesinin ve Petrograd Komitesinin oturumunda alınmıştı, bu oturuma, kentin ilçelerinin askerî kuruluşları, sendikalar ve fabrika komiteleri temsilcileri katılmıştı. Bu gösteri Rusya Sovyetlerinin I. Kongresine, tüm iktidarın Sovyetlere teslimini isteyen Petrograd işçi ve askerlerinin isteğini gösterecek, tanıtacaktı. Menşevikler ve sosyalist-devrimciler hazırlanmakta olan gösteriye karşı bir tutum aldılar ve Kongreye gösteriyi yasaklayan bir karar aldırttılar.

9-10 (22-23) Haziran gecesi bir oturum yapan Bolşevik partisi Merkez Komitesi, Sovyetler kongresinin bu kararına karşı gelmek istemeyerek, Lenin'in önerisi üzerine, gösteri kararını geri aldı. Petersburg Komitesinin, Merkez Komitesinin üyeleri, partinin militanları işçileri ve askerleri gösteriden vazgeçirmek için fabrikalara, işyerlerine, kışlalara gittiler. Partinin açıklama, anlatma çalışması umulan sonuçları verdi; işçiler ve askerler o anın gösteri için uygun bir an olmadığını kabul ettiler.

Bununla birlikte, Kongrede çoğunlukta olan menşevikler ve sosyalist-devrimciler, gösteriyi, geçici hükümete karşı bir güven belirtisi gibi göstermek niyetiyle 18 Hazirana (1 Temmuz) attılar.

Lenin tarafından yönetilen Partinin Merkez Komitesi ve Petersburg Komitesi, gösterinin yığınların görüşünü ifade etmesi için geniş bir gösteriye hazırlık kampanyasına giriştiler. 17 (30) Haziranda, gösteri arifesinde, *Pravda,* Merkez Komitesinin, Petersburg Komitesinin RSDİP(B) Merkez Komitesine bağlı Devrimci Askerî Komitenin Konseyin çağrısını yayınlıyordu.

18 Haziranda (1 Temmuz) yaklaşık olarak Petrograd'lı 500.000 işçi ve asker, gösteriye katıldı. Bunlar arasından çoğunluk bolşevik sloganlarını, küçük bir grup uzlaşma yanlısı partilerin geçici hükümete güven gösterilmesi çağrısında bulunan sloganlarını taşıyordu. Gösteri, geçici hükümetin yığınlar yanında artık saygınlığı kalmadığını ve yığınların, sosyalist-devrimciler ve menşevikler tarafından yürütülen burjuvazi ile uzlaşma siyasetine artık güvenmediklerini ortaya koydu. s. 159

[21] *Moskova Konferansı.* — Geçici hükümet tarafından burjuvazinin ve büyük toprak sahiplerinin kuvvetlerini seferber etmek üzere 12 (25) Ağustos 1917'de açıldı. Moskova "Devlet Konferansı"nın bileşimi onun karşı-devrimci özünü belirliyordu. Konferansa katılanların çoğunluğunu tüccarların, sanayicilerin, büyük toprak sahiplerinin, bankacıların, Çarlık Duması üyelerinin temsilcileri teş-

kil ediyordu.

Sovyetlerin temsilcileri menşeviklerden ve sosyalist-devrimcilerden meydana gelmişti. General Kornilov, Alakseyiev, Kaledin ve ötekiler, Konferansa, devrimi ezme programı önerdiler. Kerenski, söylevinde, devrimci hareketi parçalamak ve köylülerin büyük toprak sahiplerinin topraklarına elkoyma girişimlerini silah kuvvetiyle bastırmak tehdidinde bulundu. Bolşevik Partisi Merkez Komitesi, proletaryayı, Moskova Konferansını protesto etmeye çağırdı. Konferansın açılış gününde, bolşevikler, Moskova'da, 400.000'den fazla işçinin katıldığı bir günlük bir grev düzenlediler. Başka kentlerde de protesto mitingleri ve grevler yapıldı. s. 159

22 *Dien* ("Gün"). — Burjuva-liberal doğrultuda bir günlük gazete, Petrograd'da, 1912'den itibaren, likidatör-menşeviklerin katılmasıyla yayınlandı. Petrograd Sovyeti nezdindeki Devrimci Askerî Komite tarafından 26 Ekim (8 Kasım) 1917'de yasaklanmıştır. s. 161

23 *Buchanan, George William* (1854-1924). — İngiliz diplomatı. Rusya'da elçi olarak (1910-1918) karşı-devrimci mücadelelerinde Rus gericilerine yardım etmiştir. Ağustos 1917'de Kornilov isyanını desteklemiştir. s. 164

24 *İzvestiya*. — Petrograd İşçi ve Asker Vekilleri Sovyetinin gazetesi, 28 Şubat (13 Mart) 1917'de yayınlanmaya başlamıştır.

Rusya Sovyetleri I. Kongresinde, İşçi ve Asker Vekilleri Sovyetlerinin Merkez Yürütme Momitesinin kuruluşundan sonra, gazete, Merkez Yürütme Komitesinin organı olmuş ve 1 (14) Ağustos 1917 tarihinden (132. sayıdan) başlayarak *Merkez Yürütme Komitesinin ve Petrograd İşçi ve Asker Vekillerinin Sovyetinin İzvestiyası* adıyla yayınlanmıştır. 29 Eylülden (12 Ekim) (sayı 184) başlayarak *İşçi ve Asker Vekilleri Sovyetleri Merkez Yürütme Komitesinin İzvestiyası* adını almıştır. Bütün bu zaman içinde gazete, menşeviklerin ve sosyalist-devrimcilerin elinde bulunmuş ve Bolşevik Partisine karşı azgın bir mücadele yürütmüştür.

Rusya Sovyetlerinin II. Kongresinden sonra *İzvestiya*, Sovyetler iktidarının resmî organı olmuş, yazışleri kurulunun bileşimi büyük bir değişikliğe uğramıştır. Gazete, sovyetler iktidarının ilk önemli belgelerini, Lenin'in makale ve söylevlerini yayınlamıştır. Aralık 1922'de, SSCB'nin kuruluşundan sonra, *İzvestiya*, SSCB'nin Merkez Yürütme Komitesinin, Rusya Merkez Yürütme Komitesinin organı olmuştur. SSCB'nin Yüksek Sovyetinin bir kararıyla, 24 Ocak 1938 tarihinde *SSCB'nin Merkez Yürütme Komitesinin ve Rusya'nın Merkez Yürütme Komitesinin İzvestiya'sı* yeniden örgütlendirildi

ve 26 Ocak 1938'den itibaren de *Emekçiler Vekillerinin Sovyetlerinin İzvesyası* adıyla yayınlanmaya başladı. s. 168

25 *"Rusya Köylü Vekilleri Sovyetinin İzvestiyası"*. — Günlük gazete, Rusya Köylü Vekilleri Sovyetinin resmi organı; Petrograd'da 9 (22) Mayıs 1917'den Aralık 1917'ye kadar yayınlanmıştır. Sosyalist-devrimci partinin sağ kanadının görüşlerini savunuyordu. Ekim Devrimini düşmanca karşıladı; karşı-devrimci yöneliminden dolayı yasaklandı. s. 176

26 *Ruskoye Slovo* ("Rus Sözü"). — Günlük gazete, Moskova'da 1895'te çıkmaya başladı (deneme denilen ilk sayısı 1894'te yayınlanmıştır); açıkça kendisini partisiz ilân etmesine karşın, gerçekte ılımlı liberal bir görüş açısından Rus burjuvazisinin çıkarlarını savunuyordu. 1917'de baştan sona geçici hükümeti destekledi ve Lenin'e ve Bolşevik Partisine karşı bir kötüleme, gözden düşürme kampanyası açtı. Kasım 1917'de Sovyet iktidarına karşı yönelen haberler yayınladığı için yasaklandı. Ocak 1918'den itibaren, kısa bir süre için, *Novoye Slovo* ("Yeni Söz") ve *Naşe Slovo* ("Bizim Sözümüz") adıyla yayınlandı. Son kez kesin olarak Temmuz 1918'de yasaklandı. s. 179

27 Viborg'da dağıtılmış olan "Bunalım Olgunlaşmıştır" adlı makale altı bölümü içeriyordu. V. bölüm, "Merkez Komitesi, Petersburg Komitesi, Moskova Komitesi ve Sovyetler üyelerine dağıtılmak" üzere yazılmış ve yayınlanmamıştı. Yalnız V. ve VI. bölümler elyazısı halinde mevcutturlar. Bu yapıtı, ilk kez olarak 30. sayısında 7 (20) Ekim 1917'de yayınlamış olan *Raboçi Put* gazetesi, bir bölümünü çıkartarak yalnız dört bölümünü almıştı. V. bölüm, IV. bölümün yerinde yer alıyordu, bu da daha sonra gazete metninin V. bölümün elyazısıyla karşılaştırılmasından sonra ortaya çıkmıştır.

Bolşevik gazeteleri, "Bunalım Olgunlaşmıştır" makalesini geniş bir şekilde yaymışlardı. s. 182

28 Lenin, Ağustos 1917'de Alman donanmasının tayfaları arasındaki ayaklanmaları kastediyor. 1917 Temmuzu sonunda, dört bin üyesi olan gemi tayfaları devrimci örgütü, hareketi yönetti. "Friedrich der Grosse'den denizci Maxe Reichspietsch ve Albin Köbis örgütün başında bulunuyorlardı. Örgüt, demokratik bir barış için mücadele etmek ve bir ayaklanma hazırlamak kararı aldı. Ağustos başında donanmada açıkça harekete geçildi. Wilhelmshaven'de demirli bulunan savaş gemisi "Prinze-régent Luitpold"un tayfası, o günlerde yapılmış olan bir greve katılmış olmaktan dolayı tutuklanmış bulunan arkadaşlarını kurtarmak üzere gemiden ayrıldılar. 16 Ağustosta *"Westfalien"* gemisinin ateşçileri çalışmayı kabul et-

mediler. Hemen hemen aynı günlerde "Nurenberg"in mürettebatı deniz ortasında isyan etti. Karışıklıklar Wilhelmshaven'deki öteki gemilere de sıçradı. Ayaklanmalar vahşî bir şekilde bastırıldı. Hareketin başları, Reichspietsch ve Köbis kurşuna dizildiler, etkin olarak katılan başkaları da ağır hapis cezalarına çarptırıldılar. s. 183

29 Sözkonusu olan, cepheden gelen Subay Dubassov'un Petrograd Sovyetindeki, 21 Eylül (4 Ekim) müdahalesidir. "Burada ne denirse densin askerler artık savaşmayacaklardır" diye açıkladı. s. 187

30 *Ruskiye Viyedomosti* ("Rusya Haberleri"). — 1863'ten beri Moskova'da çıkan bir gazete, ılımlı liberal aydınların görüşlerini ifade ediyordu. 1905'ten itibaren kadetlerin organı oldu; diğer karşı-devrimci yayın organları gibi 1918'de yasaklandı. s. 187

31 Sözkonusu olan, bir ücret artması talebinde bulunan demiryolu işçi ve memurlarının grevidir. Grev, 23-24 Eylül (6-7 Ekim) 1917 gecesi başladı. Geçici hükümet alarma geçti. Burjuva basını grevcilere karşı ateş püskürdü.

RSDİP(B) Merkez Komitesi, demiryolcular grevi sorununu 24 Eylül (7 Ekim) oturumunda inceledi. *Raboçi Put*'ta yayınlanan "Demiryolculara yardım edelim!" adlı mesajında, geçici hükümetin karşı-devrimci siyasetini ortaya koyuyor ve bütün proleterleri, demiryolcuları bir sempati atmosferi ile kuşatmaya, onları karşı-devrimci kışkırtıcıların işkence ve saldırılarına karşı korumaya, grevin tecrit edilmesine ve ezilmesine izin vermemeye çağırıyordu. Grev, 26-27 Eylül (9-10 Ekim) gecesi, geçici hükümet demiryolcuların isteklerini kısmen kabul ettikten sonra son buldu. s. 188

32 Kamenev, Zinovyev ve Trotski ve daha başka birkaç kişinin durumu sözkonusudur. Kamenev ve Zinovyev, Rusya'nın işçi sınıfının sosyalist devrimi gerçekleştirmek gücünde olmadığını tanıtlamaya çalışarak, Lenin'in silahlı halk ayaklanması planına karşı çıktılar. Burjuva cumhuriyetinin savunucuları menşeviklerin durumuna geçtiler. Trotski, ayaklanmanın Rusya Sovyetlerinin II. Kongresinin toplanmasına kadar bekletilmesi üzerinde ısrar etti; bu, aslında, geçici hükümete bütün eylemi ezmeye yetecek kuvvetleri toplamak için vakit bırakarak ayaklanmayı baltalamak demekti. s. 190

33 Sözkonusu olan Turin'de, Ağustos 1917'de, emekçiler tarafından başlatılan savaşa karşı önemli eylemlerdir. Bu hareketler, 21 Ağustosta, büyük iaşe güçlüklerinin neden olduğu bir gösteri ile başladı. Ertesi gün, işçiler, grev kararı aldılar, grev genelleşti,

kentin sokaklarında barikatlar yükseliverdi. Hareket siyasal bir nitelik aldı ve savaşa karşı yöneldi. 23 Ağustosta, Turin'in kenar mahalleleri isyancıların elindeydi. Hükümet grevciler üzerine asker gönderdi ve sıkıyönetim ilân etti. 27 Ağustosta işçiler işbaşı yaptılar. s. 194

34 *Yüz-Karalar.* — Çarlık polisinin devrimci hareketle savaşmak üzere kurduğu kralcı çeteler. Yüz-Karalar devrimcileri öldürüyor, ilerici aydınlara saldırıyor, Yahudi katliamları düzenliyorlardı. s. 197

35 10 (23) Ekim 1917'de, Merkez Komitesi, Viborg'dan dönüşte Lenin'in de katıldığı bir oturum yaptı. Sverdlov'un başkanlık ettiği bu oturumda, Lenin, siyasal durum üzerine bir rapor sundu. Merkez Komitesi Lenin'in silahlı ayaklanma sorununu gündeme alan karar önerisini kabul etti. Yalnız Zinovyev ile Kamenev bu karara karşı çıktılar. Oturumda, Trotski, ayaklanma aleyhinde oy vermedi. Ama ayaklanmanın Sovyetlerin II. Kongresine kadar bekletilmesi gerektiği görüşündeydi, ki, bu da aslında geçici hükümete bütün hareketi ezmek için yeterli kuvvetleri toplama zamanı veriyordu. Merkez Komitesi, zaaflara karşı durdu. Merkez Komitesinin 10 (23) Ekim oturumunun önemli bir tarihî kapsamı oldu. Karar ikiye karşı on oyla kabul edildi; karar bütün Bolşevik Partisine silahlı ayaklanmayı en kısa zamanda hazırlama talimatını veriyordu. Ayaklanmanın siyasal yönetimini sağlamak üzere, başında Lenin'in bulunduğu bir siyasal büro kuruldu. s. 201

36 Sverdlov'un, Merkez Komitesinin 10 (23) Ekim 1917 tarihli oturumundaki gündemin üçüncü maddesi: "Minsk ve Kuzey Cephesi" konusundaki bildirisi söz konusudur. Sverdlov, Merkez Komitesine, Minsk'de silahlı bir müdahalenin ve devrimci bir birlik göndererek Petrograd'a yardım etme önerisinin teknik bakımdan mümkün olduğu konusunda bilgi verdi. s. 202

37 Lenin, Merkez Komitesinin 16 (29) Ekim 1917 tarihindeki genişletilmiş oturumunu ima ediyor. Petrograd'da illegal olarak bulunduğu için oturuma katıldığını gizliyor ve gerçek tarihi 15 (28) Ekim olarak değiştiriyor; güvenlik düşüncesiyle güya bu oturum konusunda kendisine bilgi vermiş olan bir arkadaştan sözediyor. s. 205

38 Eylül 1917'de Tambov eyaletinde köylü ayaklanmaları şiddetlenmişti. Köylüler büyük toprak sahiplerinin topraklarını ele geçiriyor, onların arazisini yağma ediyor, yakıyor ve tahıl yedeklerine elkoyuyordu. Eylül ayı süresince Rusya'nın 68 eyalet ve bölgesinde başkaldıran köylüler 82 malikâneyi yağmaladılar, bunla-

rın 32'si sadece Tambov eyaletindeydi, toplam olarak Tambov eyaletinde 166 köylü ayaklanması kaydedilmişti. Başkaldırmaların en çoğu Kozlov bölgesinde meydana geldi. Paniğe kapılan büyük toprak sahipleri satış için çok büyük miktarda buğdayı demiryolu garlarına getirttiler, öyle ki garlar tam anlamıyla tahılla dolup taştı. Ayaklanmayı bastırmak için Moskova askerî bölge kumandanı, Tambov eyaletine birlikler gönderdi. Eyalette sıkıyönetim kararı alındı. Ama köylülerin toprak için devrimci mücadelesi genişlemekten ve güçlenmekten geri kalmadı. s. 206

[39] *Scheidemann Philipp* (1865-1939). — Alman sosyal-demokrasisinin en sağ oportünist liderlerinden biri; 1918-1921'de Alman işçi hareketinin kanlı bir şekilde ezilmesinde rol aldı.

Renaudel Pierre (1871-1935). — Fransız Sosyalist Partisinin oportünist liderlerinden biri. s. 214

[40] *Planson A. A.* — Sosyalist-popülist, ilk Merkez Yürütme Komitesi üyesi. Vikjel (Rusya Demiryolcular Sendikası)'in, uzlaşma taraftarlarının elinde bulunan örgütün yöneticilerinden biri. s. 217

[41] *Novoye Vremya* ("Yeni Zamanlar"). — Günlük gazete, Petersburg'da 1868'den 1917'ye kadar yayınlanmıştır; çeşitli yayıncılara ait olduğu için birçok kez siyasal eğilimini değiştirmiştir. 1905'ten başlayarak Yüz-Karaların organı olmuştur. 1917 Şubat devriminden sonra gazete karşı-devrimci bir yön almış ve bolşeviklere karşı saldırıya geçmiştir. 26 Ekim (8 Kasım) 1917'de Petrograd Sovyeti nezdindeki Devrimci Askerî Komite tarafından yayını durdurulmuştur. Lenin, *Novoye Vremya*'yı satılık basının modeli olarak nitelendirmiştir. s. 223

[42] Bolşevik Partisi üyelerine mektup ve RSDİP(B) Merkez Komitesine mektup, Merkez Komitesinin ayaklanma konusundaki kararını baltalamaya çalışan Zinovyev ve Kamenev'e karşı Lenin'in mücadelesini yansıtır. Bu sorunun tartışıldığı Merkez Komitesinin 10 (23) Ekim 1917 tarihli oturumunda Zinovyev ve Kamenev yenilgiye uğrayınca, 11 (24) Ekimde Merkez Komitesine bir bildiri verdiler ve RSDİP(B)'nin Petersburg, Moskova kenti, Moskova bölgesi, Finlandiya bölgesi komitelerine ve Sovyetlerin merkez yürütme komitelerinin ve Kuzey Bölgesi Sovyetlerinin bolşevik kanatlarına "Şimdiki Durum Üzerine" başlıklı bir mektup gönderdiler. Bu mektupta, Merkez Komitesi tarafından kabul edilen silahlı ayaklanmayı hazırlama kararına karşı çıktılar. Onların silahlı ayaklanmaya karşı muhalefetleri, ne mektuplarının okunduğu 15 (28) Ekim tarihli genişletilmiş Petersburg Komitesi oturumunda, ne de bir kere daha ayaklanmaya karşı olduklarını açıkladık-

ları Merkez Komitesinin 16 (29) tarihli genişletilmiş toplantısında desteklenmeyince, Zinovyev ve Kamenev bir tertibe giriştiler: 18 (31) Ekimde, yarı-menşevik *Novoya Jizn* gazetesinde, "Eylem Konusunda L. Kamenev'in Fikri" adında bir not yayınladılar; bu notta, Kamenev, kendi adına ve Zinovyev adına, Merkez Komitesinin silahlı ayaklanma konusundaki kararı ile mutabık olmadıklarını, böylece bu gizli, bu hayatî önemi olan kararı izah ederek düşmana açıklıyordu. Aynı gün, Lenin, "Bolşevik Partisi Üyelerine Mektup"u ve 19 Ekim (1) Kasım günü de "RSDİP(B) Merkez Komitesine Mektup"u kaleme aldı. Lenin, bu mektuplarında, bu hareketi devrime ihanet olarak nitelendirdi, Kamenev ve Zinovyev'i "sarı" olmakla suçlayarak partiden çıkarılmalarını istedi.

Lenin'in Partinin Merkez Komitesine yazdığı mektup, Merkez Komitesinin 20 Ekim (2 Kasım) oturumunda tartışıldı. İlk sözü alan F. Dzerjinski, "Kamenev'den bütün siyasal eylemi bırakmasını istemeyi" önerdi. Zinovyev'e gelince, onun, hiç bir şekilde partinin gizli çalışmalarına katılamayacağına işaret etti. Jakob Sverdlov, Kamenev'in davranışının hiç bir şekilde tutulur tarafı olmadığını belirtti, ama Merkez Komitesinin onu partiden atmaya hakkı yoktu. Kamenev'in Merkez Komitesinden istifasının kabul edilmesini önerdi. Stalin, bu oturumda iki kez söz aldı. Önce bu sorunun görüşülmesinin Merkez Komitesinin tam yetkili oturumuna bırakılmasını önerdi, ama bu öneri kabul edilmeyince "Partiden çıkarmanın bir çare olmadığını" açıkladı ve Kamenev ve Zinovyev'in partiden çıkarılmaksızın Merkez Komitesi Kararlarına uymaya mecbur edilmelerini önerdi.

Kamenev, Merkez Komitesinden çıkarıldı. Zinovyev ve Kamenev, ne Merkez Komitesinin kararlarına karşı, ne de Merkez Komitesi tarafından hazırlanıp geliştirilen çizgiye karşı herhangi bir beyanatta bulunmaktan menedildi. Aynı zamanda, hiç bir Merkez Komitesi üyesinin, Merkez Komitesi tarafından kabul edilen kararlara karşı bir davranışta bulunamayacağı kararlaştırıldı.

Lenin, Merkez Komitesinin Kamenev ve Zinovyev'le ilgili kararına uymadı, bu kararı uzlaşma olarak nitelendirdi. s. 228

[43] *RSDİP(B)'in Merkez Komitesi Üyelerine Mektup*, Lenin tarafından 24 Ekim (6 Kasım) akşamı yazıldı. Aynı gece çok geç saatlerde Lenin, illegal olarak Smolny'ye geldi ve silahlı ayaklanmanın yönetimini üzerine aldı. s. 233

[44] Verhovski Aleksandr İvanoviç (1886-1941). — Burjuva geçici hükümetin son savunma bakanı. 19 Ekim (1 Kasım) 1917'de, önparlamentonun kendisinin, ordunun büyük bir kısmını terhis et-

mek önerisini ve çeşitli tedbirleri kabul etmeyişine karşı bir protesto belirtisi olarak istifasını verdi. s. 233

SOL YAYINLARI. Sorumlu Yönetmen: Muzaffer Erdost. Yönetim Yeri: Zafer Çarşısı, 26, Yenişehir, Ankara.

17,5 lira